

*Druhé vydání.*



KAREL HLOUCHA:

# ZAKLETÁ ZEMĚ

K 22—, kart. K 22—

NAKLADATEL JOS. R. VILÍMEK V PRAZE

[www.antikvariaty.cz](http://www.antikvariaty.cz)

# Vilímek

## Zakletá země Karel Hloucha

Science fiction

Titul: Zakletá země  
Žánr: Science fiction  
Autor: Karel Hloucha  
Nakladatel: Vilímek  
Verze-1: Jen kniha  
Verze-2: Kniha a další obrázky  
Veškeré připomínky jsou vítané:

---

Normální verze 1 - Jen kniha

Generováno v <http://sw.gurroa.cz> 19.04.2020-07:31 pro SW.

---

# Kapitola 1

Odkud přichází toto poselství?  
Z nebe, nebo z kraje za mlhami?  
Stará anonymní hra.

Pan ředitel kolonie a jeho roztomilá choť s obvyklou laskavostí pozvali mne a Feliciana Boineta, abychom společně oslavili v jejich pohostinném domě svátek Štědrého večera.

Nemohlo býti pozvání vítanějšího! Obával jsem se beztoho již, že Felicien Boinet bude pokračovati ve svých zlomyslně ironických nápadech, kterými mne od tří dnů častoval s krutou vytrvalostí.

Míra jeho nálady klesala a stoupala zároveň s ručičkou barometru a sloupcem teploměru. Poslední dobou pak počasí bylo prahanebné. Vánice a studené větry bičovaly ubohý Godthaab, a ve chvílích, kdy toto řádění ulehlo, ukazoval teploměr 30 stupňů Celsiových pod nulou.

V takových dobách nelze představit si dokonalejšího odloučení od světa, než jaké skýtá hlavní osada Jižního Inspektorátu. Tato dánská kolonie je pak stejně opuštěna jako nějaký neznámý ostrůvek, ztracený v Tichém oceánu.

Ostatně nepředstavujte si, prosím, Godthaab s elektrickým osvětlením, s ulicemi oživenými, s výklady zářícími.

Okolo přívětivé zátoky kupí se několik úhledných dřevěných stavení. Opodál na vyvýšenině kostelík s ostrou zvonící, toť nejmonumentálnější stavba osady. Ostatek tvoří několik tuctů eskymáckých chýší: pahrbky země s jedním zaskleným okénkem a tenkým plechovým komínkem.

Rada kajaků a umiaků leží vytažena na pobřeží.

Odtud na západ ztrácí se plocha šedého a smutného moře, na které zřídka kdy usměje se bezoblačná obloha. Na východ vlní se sněhem poprášené pahorky, které přecházejí v rozeklanou alpskou krajinu a ostrý vítr fičí z nekonečných ledových pustin vnitrozemí...

Kdo pak dnes by si všímal nevlídného počasí?!... Kdo by se staral o cosi na západě a tím méně na východě, když dnes je slavný, tolik očekávaný den!... Každým okamžikem přibližuje se radostný svátek Štědrého večera. I v této světem zapomenuté končině rozlévá pohádkový ten večer blahodárné teplo poetické nálady!

Loni ještě strávil jsem Štědrý večer v Praze a proto není div, že se mi dnes vracely vzpomínky: na staré zasmušilé, ale tolik milované město, s věžemi trčícími, rozložené pod mocnou siluetou Hradu, rýsujícího se na těžké zimní obloze.

Vzpomínky na drahé bytosti, které dělí ode mne sta mil.

Tolik drobných vzpomínek na štědré dny mého dětství, které nyní budily jedna druhou z dočasně dřímoty...

Pověřen velice lichotivou úlohou University a mineralogického oddělení Musea odejel jsem brzo po svátcích přes Kodaň, Faroery a Island do Julianehaabu. Kryolitové doly v Ivigutu byly prvou stanicí, kde zdržel jsem se několik týdnů za příčinou studia tohoto zajímavého a speciálně grónského minerálu. Skvělé výsledky sedmileté výzkumné cesty mineraloga L. Giesecka nedaly mi spáti. I postupoval jsem pak na sever přes Friderikshaab do Godthaabu, kde jsem také na zimu uvízl.

Jako zimní stanice na grónském pobřeží je Godthaab skutečně výtečný. Vlídnost a pohostinnost pana ředitele a ostatních úředníků zpříjemnila mi velmi pobyt v kolonii.

Eskymáci jsou dobrosrdeční jako děti. V čisté a teplé své komůrce mohl jsem s klidem pracovat o pojednání, určeném pro Sborník Akademie.

A právě v Godthaabu setkal jsem se s Felicienem Boinetem. Uzavřeli jsme rychle přátelství. Byl suchý, křehký, černý hoch, s temně modrýma očima. Vždy bezvadně, ba s jistou koketností oděný.

Felicien byl vůbec zajímavý umělecký zjev. Byl to nový druh reportéra: kreslič reportér. Sjezdil celý téměř svět. Jeho geniální skicy malebné, groteskní a exotické plnily přední »magazíny«, měsíčníky i přední žurnály ilustrované.

Veliká nakladatelství rvala se o něho. Jeho příjmy byly skvělé. Avšak Felicien nespokojil se kresbami. Zatímco plnil svůj skicář, nezapomínal na zápisník, plný zajímavého »folkloru«: zachycoval se stejným nadšením a zdarem staré báje, pohádky a primitivní zpěvy divokých kmenů. Volnou chvíli věnoval veliké své vášni, honbě. Dovedl vypravovat neuvěřitelné lovecké historie ze všech dílů světa s vážnou ironií. Zkrátka - živá letora Felicienova činila z něho neobyčejně výborného společníka. Sršel espretem. Nejpoutavějším způsobem dovedl vyprávěti tisíce duchaplných věcí.

A pak jeho rčení, tak ryze francouzská a tak překvapující, jeho provincialismy, jeho lidová pořekadla, úmyslně umístěná v situacích, kdy působila nejgroteskněji!...

Při tom však trpěl ironickou zimnicí.

Nevím, nachází-li se ta nemoc v nejpodrobnějších knihách lékařských. Pochybuji tuze, tím spíše, že sám jsem ten název vymyslel. Dokud Feliciena trápila tato podivná zimnice, nezbylo, než obrnit se největší shovívavostí.

Pokládáje vás za svého dobrého přítele, domníval se míti právo, po celou dobu svého špatného rozmaru bodati vás tisícerými jehlami rafinované ironie. V duchu jsem obdivoval výši jeho umění a vynalézavosti v tomto oboru. Tím uchránil jsem se často rozmrzelosti.

Dlužno však uznati, že Felicien nikdy nevybočil z mezí vybrané zdvořilosti. Jiný, naslouchaje mu, ani by jeho ironické nájezdy nevyčítal. Když však si odlehčil, stal se můj Francouz zase tím nejroztomilejším kamarádem, jakým býval. Již několik měsíců dleli jsme pospolu a věru nemohl jsem vzájemnému poměru našemu ničeho již vytýkati.

Nuže, dnes právě o Štědrý den Felicien trpěl krutou recidivou své choroby. Snad tím bylo vinno mizerné počasí, nevím. Možná, že i jakási sestřenice, výstřední krasavice, o níž mi často vyprávěl, a která do celého světa posílala za ním svá parfémovaná psaníčka, zapečetěná zlatou pečetí - ale do Grónska poslat zapomněla. Opravdu, nechci tvrdit...

Celý den již panoval v osadě nezvyklý ruch. Slavnostní přípravy byly v plném proudu. O druhé hodině odpolední se celá osada shromáždila v kostele, kde konala se zkouška školních dětí. Pak všechny ty malé caparty, zašité v kůžích, paní ředitelová podělila velikými kornouty fíků.

Zatímco kolonie zpívala nadšeně vánoční písně v kostelíku, připravovaly se v domech úředníků i v chýžích domorodců štědrovečerní hody. Odevšad valila se libá vůně. Plechové komínky dýmaly z plných plíc.

Godthaabští Eskymáci nedovedou představit si Vánoce bez spousty vřelé kávy. Toť jejich vrcholný požitek, pro který hotovi jsou vše obětovati.

Je opravdu neuvěřitelné, jaké množství tohoto nápoje se za vánočních dní v osadě spotřebuje!... Náleží k dobrému tónu připravit v každé chýži dostatečné množství vřelé kávy, aby všichni návštěvníci mohli býti počastováni.

Toho večera zasedli jsme tedy v domě pana ředitele, v jizbě vyhřáté a útulně osvětlené.

Pan ředitel, doktor Binzer, pastor Balle, tesař a loďař Frederiksen, Felicien Boinet a moje maličkost. Tvořili jsme spolu se třemi evropskými dámami kolonie společnost kolem dlouhého stolu. Hovor rychle přecházel do veselých a srdečných proudů a ironická zimnice mého přítele začínala mizeti.

Hostitelka objevila se a zasedla mezi nás a nám nezbylo než vzdávati zaslouženou chválu výtečné hospodyně a jejímu umění.

Rýže, sobí kýta, pečené sněhule, ovocné konzervy a zákusky mizely na důkaz uznání téměř kouzelně. A když se posléze objevil vánoční stromek, vánoční stromek grónský, pracně a uměle sestavený z větévek jalovce, nastrkaných do zeleně natřené tyče, avšak stromek jiskřící světélky a cetkami - dostoupila slavnost vrcholu. Nikdo z přítomných neubráníl se mocnému pohnutí, když pastor Binzer zapěl čistým hlasem prostý vánoční popěvek dánský.

Každý z nás obdržel nějakou maličkost v upomínku na tuto slavnost. Při punči a černé kávě rozproudila se nálada dokonale.

Felicien přímo zářil starým svým rozmarem.

Obklopen dámami okouzloval a udivoval je pravým ohňostrojem duchaplných paradox, neuvěřitelných historií, pařížských žertů a rojem veselých nápadů.

Ozývaly se výbuchy smíchu.

Konečně Felicien, uchopiv sklenici vřelého punče, povstal, aby slavnostním a žertovným proslovem učiněný dojem korunoval.

Učinil přestávku plnou důležitosti.

„La belle humeur...” začal.

Vtom přerušil ho hluk v předsíni. Přišel jakýsi pozdní návštěvník a nedal se odbýti. Chtěl osobně mluvit s ředitelem kolonie. A posléze vstoupil.

Pamatuji se dopodrobna na ten výjev, tak vryl se mi do paměti. Neboť tu, myslím, počala tato neuvěřitelná a pochmurná historie, kterou odvažují se vyprávěti přes nebezpečí, že bude pokládána za mystifikaci.

Objevil se malý, ale zavalitý Eskymák, na jehož anoraku tály vločky sněhové. Kapuci svého timiaku<sup>1</sup> měl shrnutu a zpod divokého houští jeho smolně černých vlasů svítila udiveně dvě dobromyslná tmavá očka. Jinak oblečen byl jako ostatní lovci osady v kalhoty z tulení kůže a kamikkery, obuv ze stejné látky. Kazajku okolo krku a v zápěstí rukávů mu vroubila černá psí kožešina. Na mou věru - byl to všem nám dobře známý Daniel, nejlepší lovec tuleňů a mrožů z Nového Herrenhutu. Jak tu stál, mhouraje v jasu vánočního stromku, s kulatými tvářemi, jež se leskly mastnotou, s nejistým a rozpačitým úsměvem na širokých rtech, všiml jsem si náhle, že něco drží v ruce.

Byl to mrtvý havran.



Mrtvý a dobře zmrzlý, a dnes ještě připomínám si živě jeho oči modrošedou blanou potažené, přeražené křídlo a rozcuhané peří zmáčené tajícím sněhem.

Dobrák Daniel držel opatrně mrtvého ptáka za jeden z černých drápů a zdál se tonouti v ukrutných rozpacích, co s ním má počítí. Celá společnost shrnula se kolem Eskymáka. Otázky hrnuly se proudem, avšak Daniel nechtěl odpovídati jinému, než samému řediteli.

Když konečně bylo zjednáno ticho, a pan ředitel vlídným hlasem kladl otázky, dověděli jsme se vbrzku, co se přihodilo.

Před třemi dny odešel Daniel do Ameralikfjordu na lov divokých sobů.

Brodil se sněhem, slézal stráně a pachtil se dlouho marně po kořisti, až posléz podivným řízením náhody, dovednou ranou ze své předpotopní bouchačky skolil velkého tučného »tugt-tuta«.

Za odměnu si hned na místě s chutí popřál syrového obsahu sobího žaludku, domorodou delikatessu prvního řádu a hodiv si kořist přes plece, ubíral se zpět, když tu ušel havrana, sedícího na svahu pahorku.

Havran ten začal prováděti neuvěřitelné přemety a zoufalé skoky ve sněhu. Daniel zastavil se, shodil soba a popřával si pohodlně dlouhou chvíli neobvyklé podívané, při čemž marně snažil se vyzkoumati příčinu tohoto podivného úkazu.

Konečně přiložil pušku a vystřelil. Shledal s podivením, že ani tentokráte zase nechybil, přiloudal se rozvázně a zvedl zvolna úlovek. Podivení jeho změnilo se v úžas, když shledal, že havran uvízl drápem jedné nohy za cosi, co bylo přivázáno v peří na jeho krku. Tím se milému Danieli zdála ta záležitost velmi podezřelou. Kdo ví, jakou čertovinu obsahuje malý váček, připjatý koženým páskem na ptačí krk?... Daniel nechtěl s tím nic míti.

Naposled je to snad nějaký skřítek nebo jiná síla nečistá, »tupilik« jakýsi, s nímž není radno žertovati. V prvním okamžiku hodlal Daniel odejít a nechati havrana havranem. Posléz po krátkém, ale urputném vnitřním boji přemohl nával pověřivosti, sebral havrana, aniž by zapomněl na soba.

To se stalo před třemi dny. Daniel měl co dělati, aby dorazil před Štědrým večerem domů. Beztak se zpozdil a Anne, jeho rozšafná ženuška, trne asi v Novém Herrenhutu nad kotlíkem kávy a hloubá, proč že se Daniel nevrací?...

Taková to byla tedy historie.

Pan ředitel přijal mrtvého havrana z rukou Inuitových.

Pochválil Daniele za jeho svědomitost a rozvahu; Daniel obdržel veliký kornout cukrovin a fíků pro rozšafnou Anne, aby jí osladil trpké chvíle čekání. Ohřál se v kuchyni a ztratil se potom, záře spokojeností jako úplněk, spokojeností s sebou samým i celým ostatním světem. A my stáli teď kolem mrtvého havrana, ležícího na stole u vánočního stromku.

„To je malé vánoční překvapení,“ řekl Felicien, učiniv znamenité gesto. „Není-li



to nevhodný žert. Ale takový žert o Štědrém večeru byl by impertinencí...”

Plně jsem s ním souhlasil.

Zatím Frederiksen přeřízl poutko tak utažené, že ubohému havranu jistě bránilo polykati větší sousta - našel-li příležitost k tomu. Váček sám byl ze žlutavé kůže, takový asi, v jakém prodávají kapesní hodinky.

Pan ředitel rozřízl opatrně hedvábné stehy.

„Papír!“ vzkřikl doktor Binzer.

„A popsáný,“ dodal pastor Balle.

V obalu olejovaného papíru objevil se bílý popsáný lístek. Byl popsán na obou stranách několika řádky drobného písma.

Zmocnilo se nás pochopitelné rozčilení. Okamžitě ocitl se záhadný papír rozprostřen pod ostrým světlem lampy. Tvář pana ředitele jevila zprvu údiv, pak zklamání. Současně však ozvaly se dva výkřiky:

„Rusky!“

„A francouzsky!...”

To jsem byl já a přítel Felicien.

Bylo tu několik řádek napsaných nervosní, stařeckou rukou.

„Slečně Naděždě Golovině, Upernivik.

74§€§ 30§Ł§ s.š.

Kamanak!

Kamanak!,,

Ani slova více. Žádné datum. Žádný podpis.

Dvakráte se opakující záhadné slovo jako výkřik, o jehož významu neměli jsme nejmenšího tušení.

Svíčičky na vánočním stromku vesele zářily, punč voněl lákavě, ale my pohlíželi na sebe dlouhou chvíli beze slova, překvapeni jakýmsi melancholickým údivem a velice zaražení ve svém štědrovečerním veselí.

---

----- Poznámky:  
1 Kazajky z ptačí kůže

## Kapitola 2

Právem se domnívám, že Felicien toho roku měl své malé vánoční překvapení.

On právě z nás nejvíce hloubal nad záhadným dopisem.

Neznámé slovo, tam se vyskytující, rozechvívalo jeho obraznost. Tvrdil, že nedá se porovnat se žádným ze známých nářečí Čukčů, Eskymáků nebo Indiánů arktické Ameriky. Co vyznačuje asi? Odkud přišla podivuhodná ta zpráva? Dle udání šířky mohla přijít z končin polární Asie zrovna jako Ameriky. K bezpečnému určení scházelo udání zeměpisné délky.

To vše byly otázky, na které scházela odpověď.

Zůstalo tedy temným, odkud přilétl havran, který tak bíděně skončil ručnicí Danielovou. Tito havrani jsou velmi houževnatí, vytrvalí ptáci. Možno, že zahнала ho vichřice z veliké dálky.

Doktor Binzer klonil se k domněnce, že nutno hledati záhadné místo tam, kde rovnoběžka protíná západní pobřeží Grónska. Nalezl hojně přívrženců. Felicien Boinet Vyplýtlval nadarmo mnoho důmyslu na rozluštění těchto hádanek, než se vrhl se svou živou fantasií na jiné pole.

Dopis byl adresován dámě!

Kdo byla tato Naděžda Golovina? Byla mladá a hezká, stará či ošklivá? Felicien snažil se ve svém skicáři zachytiti podobu, jak mu v mysli tanula.

Jisto, že adresátka dlela v Grónsku, v nejsevernější stanici západního pobřeží!

Co tam pohledávala?

Znovu patrně, že hemží se tyto řádky nezodpověděnými otázkami.

Pokud se mne týče, snažil jsem se pohlížeti na celou záležitost co nejstřízlivěji. Byl jsem přesvědčen, že nutno hledati u neznámého pisatele jakés vzdálené příznaky duševní poruchy.

Bud' je to špatný vtipálek nebo podivín nebo blázen. Nedalo se však popřít, že příhoda má odstín pravděpodobnosti.

Pan ředitel se rozpomněl, že na podzim přijelo z míst severního Inspektorátu několik kajaků a Eskymáci vyprávěli o jakýchsi cizincích, kteří připluli velrybářskou lodí. Zprávy byly velmi neurčitě a nastávající zima a nepohoda znemožnila spojení na sever podél pobřeží.

Opravdu, nemohli jsme tu prozatím nic dělati.

Felicien viděl k svému žalu, že nemůže osobně dodat dopisu adresátce a zlobil se ve všech tóninách, že dosud nebylo zřízeno dokonalé spojení jiskrovou telegrafií mezi všemi stanicemi Grónska až nahoru k Smith Sundu, o expresních ledoborcích nemluvě. Následkem těchto fantastických přání a u vědomí své malomoci upadal Felicien častěji než jindy v prudké záchvaty »ironické zimnice«.

Ani můj rozmar nebyl nejskvělejší. Teprve, kdy uplynulo několik dlouhých týdnů, nemoc polevovala.

Felicien zdál se zapomínati. Záhadný lístek v původním svém obalu zatím odpočíval pečlivě uschován v zásuvce u pana generálního inspektora.

V době následující byl jsem velmi zaujat svými pracemi.

Podnikl jsem několik mineralogických výletů, které skončily uspokojivě. Jinak zůstali jsme úplně od světa odříznuti.

Pro osvěžení podnikali jsme střídavě výlety na lyžích do hlubin fjordů a stříleli jsme sněhule a lišky s pravou rozkoší. Ve střelbě i jízdě byl mi Felicien neocenitelným učitelem. Rychle nabyl jsem v obou druzích sportu velké zručnosti.

Také skicář Felicienův naplňoval se utěšeně. Zkrátka - nikterak jsme času nepromarnili.

---

Ke konci března a na počátku dubna se povětrnost zase trvale zhoršila. Prudké sněhové vánice střídaly se s ostrými větry, které činily pobyt venku nesnesitelným. Žádná loď neobjevovala se na pobřeží. Zdálo se, že celý svět na nás zapomněl. Toužil jsem již opravdu opustiti Godthaab, abych se podíval na sever. Nesměl jsem opustit Grónsko, aniž bych prozkoumal geologicky neobyčejně zajímavé pobřeží na sever od sedmdesáté rovnoběžky. Felicien nemínil mne opustiti.

Hodlali jsme použití nejbližšího pobřežního škuneru Obchodní Společnosti, který by se u pobřeží objevil. Pozvolna touha tato stávala se mánií.

Naší pravidelnou denní procházkou bylo vystoupiti k vlajkovému pahorku, kde na vysoké žerdi ve větru poletoval danebrog, červený, s bílým křížem a iniciálou jména králova.

S krutou pravidelností vídali jsme však valící se mlhou, chumelenicí nebo deštěm náhle se zřítivším jen kajaky Eskymáků, vracejících se z lovu plotic nebo tuleňů, nebo prchajících před rozbouřeným mořem.

Léčili jsme pak svoji špatnou náladu u roztomilého doktora při černé kávě a doutnících, partii karet nebo dámy, kterážto hra byla v osadě velmi oblíbená. A tak, jak pozorujete, měli jsme tu dokonalou příležitost, vycvičiti a zdokonaliti se v trpělivosti.

Dvanáctého dubna, když vystupovali jsme v náladě ne právě nejlepší k obvyklé rozhledně, ozval se od pobřeží dlouhý, nadšený výkřik:

„Umiarsuit!...“

Celá kolonie upadla v ohromné rozčilení. Lidé vybíhali z domů a chýží a pobíhali zmateně po nábřeží. Půl tuctu kajaků odrazilo střelhibitě od břehu a vlétlo do mlhy.

A opět táhlé výkřiky: „Umiarsuit!... Umiarsuit!...“

Toto eskymácké slovo působilo na přítele folkloristu čarovně. „Lod’? Slyšíš?... Raduj se! Konečně lod’!...“

Div mne neumačkal nadšením.

Obrátili jsme se na místě a spěchali k nábřeží mnohem rychleji, než jsme byli uvyklí. Lehkou mlhou, která se ještě nezvedla, spatřili jsme elegantní obrysy blížící

se lodi, krásného parního škuneru o třech stěžních, jehož černý, bíle ovroubený komín vypouštěl chvost dýmu, splývající s mlhami. Hned po té ozval se rachot pozdravných výstřelů. Z pevniny odpověděli pyšnou ranou z hmoždíře a loď stanula.

Měla dánskou vlajku, ale k velikému překvapení všech nebyla to ani loď Obchodní Společnosti, ani loď kryolitových dolů, ba ani loď velrybářská. Pokud jsme z posledních zpráv na podzim věděli, nechystala se k severu žádná expedice ani z Evropy, ani z Ameriky.

Pocítili jsme zklamání, když jsme zjistili, že je to loď soukromá. Neboť naše naděje, dostat se přece jednou dále na sever, počala povážlivě blednouti.

„...po čertech se začíná rozplývat, jako obsah dánské porculánky,“ řekl tehdy Felicien s nepopsatelným přízvukem.

Stalo se však jinak.

Když jsme se za hodinu shromáždili v bytě ředitelově, byli jsme představeni panu Kristiánu Sneedorffovi, jako majiteli, škuny »Gorm den Gamle«. Spatřil jsem starce atletické postavy, modrookého a osmahlého, s plavým vlasem valně prostříbřeným, krásný typ Jutland'ana, s vousem patriarchálním.

Z informací doktora Binzera - mimochodem řečeno, doktor Binzer dovedl nepochopitelným způsobem o všem možném podávati přesné a spolehlivé informace - jsem zvěděl, že pan Kristián Sneedorff byl velkým boháčem. V Kodani náležely mu dva výnosné pivovary, pozemky na ostrově Falsteru a ložiska porculánové hlíny u Rønne. Byl také podílníkem Velké nordické telegrafní společnosti a kryolitových dolů v Ivigutu. Neúnavně podnikavý, zimničně činný. Pod hustým bílým obočím zářily jeho dobré oči živorodou energií. V těch očích není ani stopy stařecké resignace nebo ochablosti. Veliký shovívavý klid, který také osvědčuje vůči svému okolí.

Studoval prý soukromě na filosofické fakultě. Jeho zálibou a vášní jsou přírodní vědy a zeměpis. Je bezdětný vdovec. Když se nabažil výnosných spekulací, oddal se cestování pro zábavu.

S vlastníkem lodi přišel Niels Kierkegaard, kapitán škuny, malý ryšavý člověk šedých veselých očí, hubený, tiše se pro sebe usmívající, důkladný námořník v severních vodách a velice snesitelný patron.

Všichni osadníci shromáždili se uvítati příchozí. Vždyť přinášeli jim pozdravy z domoviny, celou poštu a plno novinek o vzdáleném rušném světě.

Hned při obřadném představení s panem Sneedorffem zjistil jsem s potěšením, že jsme si velmi sympatičtí. Pan Sneedorff znal dobře moji zemi, neboť mnoho cestoval. Okamžitě připomněl si sladké jméno královny Dagmary, andělské královny dánské. Jako hoch prý se zbožným obdivem a pohnutím navštěvoval její hrobku v Ringstedu. A pak, jak jsem brzy zpozoroval, vyznal se výborně v geologii a to nás sblížilo docela.

Oběd, který uspořádal pan ředitel na počest příchozích, zasluhoval plného

uznání. Při nadšených přípitcích dověděli jsme se novou překvapující zprávou.

Máme před sebou účastníky skutečné vědecké a výzkumné výpravy, jež má za úkol proniknouti hluboko na vnitrozemský led a provést řadu pozorování. To byl jistě smělý podnik, a já byl jím přímo okouzlen. Od mládí již cítil jsem v sobě touhu po cestách neobyčejných. Čítal jsem s pocitem plného požitku cestopisy a obrazy krajín dalekých dovedl jsem v duchu promítnouti si je s překvapující věrností. Pokud se pamatuji, litoval jsem často, že naše země je tak malá. Záviděl jsem ostatním větším oběžnicím. S žalem patřil jsem, jak bílé skvrny na mapách, označující kraje neznámé, ztrácejí se jako sníh na slunci. Žádné překvapení není již přichystáno lidskému duchu, známe již vše kromě obou vzdorných pólů, které jsou však jen bodem těžce dosažitelným, ale bez zvláštností - pouhým bodem matematickým.

Pamatuji se, když jsem o tom za dlouhých grónských večerů rozmlouval s Felicienem, veselý Francouz mávl rukou a zvolal s ironií:

„Och, och! Máš pravdu! Vše je popsáno, vše vybrakováno. Ubozí spisovatelé fantastičtí! Nezbyvá jim, chtějí-li žít, než objeviti novou nějakou »Laputu« dobrého Swifta, zavěšenou kdesi ve vzduchu!...“

Na mou milou, musil jsem jen přisvědčiti!

Ale nesmím se odchylovati od svého vypravování.

„Nejedvážnější výpravy,“ řekl pan Sneedorff, postaviv sklenku a ukazuje na mapu Grónska, „nejedvážnější výpravy k prozkoumání vnitrozemí tohoto dánského území vykonali - cizinci. Nezdařené a primitivní výpravy Dalagerova a Jensenova stojí sotva za zmínku. 1883 byl to Švéd Nordenskiöld, 1886 Američan Peary, 1888 slavný Nor Nansen, 1892 opět Peary.

Kde je tu jméno dánské?

Je třeba tuto mezeru vyplniti. Chci tam vepsati své jméno. Zastavil jsem se v Godthaabu, abych doplnil uhlí a zásoby.“

Přítomní Dánové byli hluboce pohnuti. Vstali jsme a blahopřáli mu. Starý badatel mluvil tak prostě a samozřejmě, že to budilo úctu.

Felicien pozdvihl sklenku a proti svému obyčejí mlčky vyzval k přípitku. A připili jsme vážně a dojatai.

Ale brzy byla zábava zase srdečná a veselá, až náhle pan Sneedorff, zamysliv se v rozmluvě s ředitelem, otázal se z nenadání:

„Zajisté jste, pánové, slyšeli o nějaké Rusce v Uperniviku!“

Rázem umlkli jsme všichni překvapením. Felicien vymrštil se v pravém slova smyslu se svého sedadla.

„Naděžda Golovina!“ vzkřikl.

Pan Sneedorff pozoroval neočekávaný účinek své otázky. Jeho klidné oči rozzářily se poněkud, a on pokynul kapitánovi.

Niels Kierkegaard, stále se beze slova usmívaje, vyňal z objemné kapsy svého kabátu starou krabici na konzervy. Otevřel ji zvolna a k našemu největšímu úžasu

vyňal z ní lístek, podobný našemu štědrovečernímu lístku jako vejce vejci.

„Vylovili jsme to,“ řekl Niels Kierkegaard neobyčejným basovým hlasem, který tolik kontrastoval s jeho filigránskou postavou a očima stále se usmívajícíma.

„Vylovili jsme to v šířce Fiskernaesu. Bylo to bezpochyby přihnáno proudem od severu.“

„To je rozhodně nejpodivuhodnější zpráva, kterou tu kdo kdy z moře vylovil,“ doložil klidně pan Sneedorff.

Předložil nám lístek k nahlédnutí. Obsahoval opět dva odstavěčky drobného písma, rusky a francouzsky:

„Slečně Naděždě Golovině, Upernivik.

43§€§ 6§ł§ 5§ł§§ł§ z.d.

R-torú!

R-torú!„

Zase žádný podpis, ani datum, ani slůvko vysvětlení.

Felicien Boinet převrhl stolicí, skočil ke knihovně a hodil objemný atlas na stůl.

Pan ředitel našel náš lístek a několika slovy objasnil našemu hosti: měli jsme délku i šířku! Nezbylo než vyhledati na mapě bod, v němž se obě tyto čáry protínají.

„To je strašlivé, to je strašlivé,“ křičel Felicien, když se tak stalo. „Ohavná mystifikace. Viděl-li kdo schránku, hozenou do moře uprostřed ledem přikryté pevniny?!... Hnusná mystifikace, vyrobená pohodlně na pobřeží!...Avšak k čemu... proč?... Jestli je to špatný šprým, proč se všichni tak rozčilujeme, proč?!“

Byli jsme rozčileni, to přiznávám. Jedinký pan Sneedorff ne. A Niels Kierkegaard usmíval se vedle něho svým věčným bezhlasým smíchem.

„V Uperniviku,“ řekl starý pán, „dovíme se více.“

Naslouchali jsme mlčky.

„A pak,“ pokračoval s mírným důrazem, který zesiloval, „dokáže-li se, že to není výrobek špatného vtipálka - uvidíme.“

Jakýsi záměr uzrál asi v té chvíli v jeho mysli.

---

----- Poznámky:

2 Jiskrová telegrafie - jednoduchý vysílač tvořil jen laděný obvod a jiskřiště.

# Kapitola 3

## Na palubě »Gorm den Gamle«.

Znameníťa loď, takový škuner. Pevně stavěná, s využitím všech zkušeností posledních polárních výprav. Malá, neboť četné výpravy již dávno dokázaly, že menší typ je v severních mořích neocenitelný.

»Gorm den Gamle« je tedy postaven dle skotského modelu, šířka a délka v poměru 1 : 5,26. Ke stavbě bylo použito pouze bílého dubu, oregonské borovice a Yellow Pine. Loď má nosnost 1500 tun. Ocelové pláty chrání boky před nátlakem ledových ker. Kompoundní parní stroj o tisíci koňských silách otáčí masivním těžkým hřídelem, končícím v šroubu o 11 stopách v průměru.

Lodní posádka je výborná - výběr, který slouží ke cti Nielsi Kierkegaardovi: sami veselí, odvážní chlapíci, kteří již vícekrát prodělali tuhé kampaně polární. Prozatím nejde o nic jiného, než proniknouti nejvýš k eskymácké stanici Tessiusacku.

Rozumí se, že učiníme dříve zastávku v Uperniviku. Tam se rozloučíme s naším laskavým hostitelem. Teď však plujeme plnou parou k severu, a tento statečný »Gorm den Gamle« hodinu k hodině zkracuje vzdálenost prostoru i času, jež dělí nás od rozluštění záhady.

Je sice trochu časně z jara, cesta je obtížnější, ale musíme v zájmu zdaru výpravy dostihnouti cíle v měsíci dubnu nebo v první polovině května, neboť později za plného polárního léta nastaly by nepřekonatelné obtíže vystoupení na vnitrozemský led.

Když se pan Sneedorff dozvěděl o našem úmyslu navštívit Upernivik, pozval nás, abychom použili jeho lodi. Pokušení bylo veliké, neodolali jsme. Rozloučili jsme se pohnutě se starými přáteli a opustili Godthaab.

Naše loď je zařízená s největším pohodlím. Opravdu si nelze přátí příjemnějšího cestování uprostřed tak vybraného komfortu a ve společnosti tak roztomilé. Je tu ještě lodní inženýr, Peter Holberg, rozený v Rönne na Bornholmu, mladý muž s energickým, osmahlým, hladce vyholeným obličejem. Zúčastní se také výpravy do vnitrozemí. Mluvíám s ním často na palubě. Upadá někdy ve snění a svěřil mi, že zanechal ve starém domě v Hammershuusu plavovlasé děvče s očima stejně sivýma, snivé a oddané, které po jeho návratu stane se jeho ženou. Opustil též v Rönne staříčkou matku, a nyní obě tyto ženy provázejí mladého muže vroucími vzpomínkami a modlitbou. Ukázal mi ve své kajutě dvě podobizny v prostých rámcích, podobizny, na které hleděl s vášnivou něžností. Je to řádný muž.

Tvoříme tedy pětičlennou partu a nemůžeme si stěžovati, že bychom se nudili. Zkrátka - pouze jediný člověk na »Gorm den Gamle« vzbuzuje můj instinktivní odpor. Sluha pana Sneedorffa jménem Syv. Člověk černých kadeřavých vlasů a vousů, temné pleti a divokých očí. Chodí tichými, elastickými kočičími kroky

a hlavu má vsazenou mezi lopatky, jakoby věčně na někoho číhal. Usměje-li se někdy potměšile, ukáže řadu ostrých, bílých zubů, připravených kousnouti.

Tento Syv je příslušníkem záhadného plemene, které vede kočovný život na jutských vřesovištích. Jsou to dle všeho cikáni, smíšení s domácími tuláky, a Dánové nazývají je Nadmaendsfok - Noční Lidé.

Tito Kjaeltringové - jak si říkají - jsou velmi podezřelý živel. Žebrají mnoho a kradou ještě více. Minulost našeho Syva byla asi dle toho. Mluvil zvláštní hatmatilkou dánštiny a němčiny, s podivnými koncovkami.

Rozuměl prý výborně kotlářství. Pan Sneedorff našel ho na kterémsi vyjížděci ve vřesovišti hlady polomrtvého, potlučeného a zuboženého i ujal se ho z útrpnosti. Ke svému pánu Ine za to Syv oddaností buldoka, a jsem přesvědčen, že krom této věrnosti je právě jako tento druh psů souborem všech špatných vlastností - člověkem, před nímž dlužno míti se každé chvíle na pozoru. -

Počasí je nad očekávání příznivé. Většinou o polednách slunečno. Moře se třpytí v tisíci jiskrách a kolem majestátně plují zástupy fantastických ledovců a ker, které Arktický proud unáší k jihu podél západního pobřeží. Je to celé loďstvo ledové, úžasně krásné a neuvěřitelně formované. Obrovské hory s modravými nebo zelenými jeskyněmi, do nichž moře s šumem se vlévá a v pěnách vylévá, kry všemožných podob a útvarů, všechny ty divy, které již tolikrát podrobně a vzletně vylíčily popisy známých polárních cestovatelů. A vše to jeví se vždy novým za šera, za podmračných večerů, pod šedivým nebem zataženým nebo pod nebesy měnícími svou barvu od nuancí jaspisu až do jemného nádechu nefritu.

Niels Kierkegaard dokázal brilantní kousek ve svém oboru, když bez úrazu provedl škuner tímto ledovým bludištěm. Nebylo to bez nebezpečí, neboť i když se loď vyhnula přímé srážce, číhala tu zkáza v jiných podobách.

Kdysi odpoledne jedna z ledových hor náhle se bez zjevné příčiny převrhla. Mohutná vlna přelila se přes kolísající zád'.

Vyvázli jsme jen leknutím, ale loď mohla být zasažena i balvany ledu, snad tisíce tun, znenadání utržených z ledovců plujících kolem. Ledovce se »otelily«, říkají námořníci. A opět jiné roztržily se na tisíc kusů, jako roztrženy třaskavinou.

Majestátní bílé hory uvázly ve fjordech na mělčinách.

Někdy je příliv vyzdvihl a ony otáčejíce se zvolna, vypluly s odlivem na moře, mocní kolosové, kteří klidně vyšli, aby rozmačkali malou loď, která dýmajíc hnala se kolem jejich rodného pobřeží.

Tu onde na nízkých krách vyhříváli se tuleni, malý druh, kterému říkají »snadd«. Hejno kosatek ujíždělo v řadě za sebou, a velká lesknoucí se těla objevovala se v pršce rozstříknutých skvoucích krůpějích. Rackové a jiní opeřenci, bílí nebo modrošedí, jako ten led pod nimi, naplňovali ovzduší ohlušujícím pokřikem.

My pak sedali na palubě, činíce dlouhé přestávky v hovoru.

Pan Sneedorff dýmal mlčky z pěkné kodaňské porculánky.



Daleko na východě vystupoval proužek pobřeží a za ním byl věčný led. Dívali jsme se tím směrem dlouhé hodiny, a myslím, že to bylo nejasné tušení budoucích věcí, které nás tehdy plnilo jakýms zvědavým nepokojem zasmušilým.

Třetího dne po odjezdu z Godthaabu minuli jsme osadu »Ege-desminde«. Led se pak značně zhoršil.

Musili jsme ztuhla zápasit o každou čtvrt míle a tím jsme se poněkud zdrželi. Konečně spustili jsme kotvy před Godhavenem, v přístavu znamenitě chráněném.

Godhaven je hlavní osadou Severního inspektorátu, osadou téhož rázu jako Godthaab. Leží na ostrově Disku, jehož čedičové skály jsou proslulé. Grónská Společnost připravila tu loni již objednané zásoby uhlí pro škuner.

Zatím co se loď zásobovala, využil jsem doby, abych podnikl honbu na zkameněliny a vrátil jsem se s bohatou kořistí v náladě výtečné.

V době pravěké toto pusté ledové pobřeží pokrývaly bujné tropické pralesy. Jaká to změna!

Druhého dne »Gorm den Gamle« opustil přístav a mířil k posledním stanicím přímo na sever. Toť se rozumí, že všichni - ale hlavně pan Sneedorff a Felicien - sháněli zprávy o cizincích v Uperniviku hned, jakmile vyskočili jsme z člunu na pevný břeh Godhavenský.

A kupodivu začínala celá historie vystupovati v nejasných obrysech skutečnosti, ač už jsme ji považovali za čirý nesmysl.

Loni koncem léta vystoupili prý v Uperniviku dva cestující »kablunakové«, běloši z americké lodi rybářské.

Eskymáci i míšenci, kteří navštívili Upernivik, vyprávěli, že to byl starý muž v průvodu mladé dívky. Starý muž trávil prý celé dny ve velké dřevěné kůlně, kterou »dal po příjezdu postavit a tam se prý jistojistě oddával nějakému tajemnému čarodějnictví«.

Zvědavost naše byla tím vypjatá znovu, možno-li ještě větší měrou. Znali jsme sice dobře příslovečnou pověřčivost grónských Eskymáků, avšak tyto zprávy potvrdil sám ředitel godhavenský. Z podrobností nemohl ani on více říci, než jak zvěděl od domorodých katechetů, že oba cizinci jsou Rusové.

Nu bohudíky, zbývaly nám nyní již jen tři dny cesty. Obrátil se příznivý vítr a »Gorm den Gamle« mohl použít všech plachet. Stále drsnější počasí je znamením, že jsme tu již vysoko na severu. Časté vánice zatemňují náhle obzor, a zmrzlé mlhy jsou velmi nepříjemné.

Neudálo se nic pozoruhodného. Nepadl na nás rozpoltěný ledovec, ba ani ledního medvěda jsme neuzřeli, k veliké mrzutosti nás mladších, kteří jsme toužili po důstojných loveckých trofejích. Stříleli jsme sice po tuleních a ptácích s výsledkem velmi uspokojivým, avšak to naší ctižádosti nikterak nestačovalo. Usoudili jsme konečně svorně, že máme důkladnou smůlu.

Až do této doby pan Sneedorff zachovával zdrženlivost, jakmile začali jsme

hovořiti o výpravě na vnitrozemský led.

Peter Holberg napověděl mi při jedné procházce po palubě, že by mohl o tom mnoho zajímavého sdělit, avšak jen pokud pan Sneedorff sám promluví.

Zatím však naše vespolné přátelství utužovalo se od hodiny k hodině. Důvěrné rozhovory s majitelem lodi se prodlužovaly.

Druhého dne potom, co jsme opustili Godhavn, seděli jsme večer při čaji v salóne útulně osvětleném. Pamatuji se, že to řekl pan Sneedorff po třetí porculánce.

Poprvé od našeho seznámení se rozhovořil se obšírněji o programu své cesty. Vyklepal popel pečlivě a Syv pospíšil si nacpat novou dýmku dobrým silným tabákem.

„Hlavní podíl na zdaru výpravy,“ řekl pan Sneedorff, „náležeti bude panu Holbergovi.“

Peter Holberg usmál se maličko. Byl to jistě skromný hoch, a podobná chvála působila mu rozpaky.

Mapa Grónska ležela na stole.

Barevné čáry označovaly cesty dřívějších výprav. Prvé výpravy na vnitrozemský led vycházely vždy od západního pobřeží. Tak obě cesty Nordenskiöldovy i cesta Pearyho. Byla to celkem nešťastná myšlenka, pokud by se jednalo o to, projít Grónskem od západu na východ.

Neboť východní břeh je z mořské strany pro ustavičný val tříště nepřístupný a úplně pustý. Výprava musila by se vraceti touže cestou přes ledoviště zpět, což by byl pokus přinejmenším - nerozvážný.

Proto Nansen r. 1888 v úmyslu přejít zemí napříč, připravil se do vod východního pobřeží, opustil loď, probil se v člunu pásem tříště a opustiv se svými společníky břeh u hory Umiviku, přešel pevninu napříč do Godthaabu. Tam našel osadu, civilizaci, útočiště po nadlidských útrapách. Jen tím způsobem jemu prvému zdařil se tento odvážný kousek.

Výprava páně Sneedorffova neměla v úmyslu projít zemí napříč. Ve výši Uperniviku měli vystoupiti na led, proniknout velikým půlkruhem až za čtyřicátý poledník a vrátiti se zase k západu do Christianehaabu.

Jeho pýchou bylo, že výprava bude první toho druhu. On sám, podporován Petrem Holbergem, obstará přesná vědecká pozorování. Jednalo se v první řadě zjistiti poměry ledu a klimatu uprostřed místa, kde Grónsko vykazuje největší šířku, a přidružití tak důstojně vlajku dánskou vedle vlajky švédské, norské a hvězdné vlajky Unie.

Nansen použil výhradně lyží a saní, tažených lidmi.

Peary a Astrup saní, tažených eskymáckými psy.

V době, kdy technika motorů nabyla tak úžasné dokonalosti a ovládla veškerá pole dopravy, není div, že pan Sneedorff hodlá použít saní automobilových, či

chcete-li, sněžného automobilu, vynálezu Petra Holberga. Tím způsobem trvání cesty nad míru se zkrátí, odpadnou komplikované starosti o proviant a zastávky, věnované vědeckým pozorováním, mohou být prodlouženy.

Tyto novinky vyprávěl starý cestovatel jako samozřejmé.

Petr Holberg odfukoval kouř z cigarety, a jsem přesvědčen, že myšlenky jeho netěkaly daleko od Bornholmu.

Na mou milou, nyní popadá mne chuť zúčastniti se toho »výletu«. S takovými lidmi bylo by cestování požitkem.

Avšak to jsou samé bláhové nápady. V Uperniviku se rozloučíme, každý půjdeme jinam za svým cílem a mně zbudou mé zkameněliny a vzorky nerostů.

Také přítel Felicien bude se těžko loučiti s našimi přáteli.

Svěřil se mi, že se ho - kupodivu - zmocňuje tatáž utkvělá myšlenka zúčastniti se boje s ledovou pustinou.

„Považ, mon chère! Automobil, uhánějící ledovou a sněžnou plání!... Šoférem je onen roztomilý Peter!...Jmenuj mi Francouze, který by odolal vstoupit do karoserie nejmodernějšího dopravního prostředku!“

Zamířel se po těchto výlevech a dodal prorocky:

„Předpokládám, že ta cesta špatně skončí. Na mou věru! To je právě při tom to nejhezčí!“

Pohlédl jsem na svého Francouze se strany. Koutky jeho hezkých úst byly poněkud spuštěny. Prvým symptomem blížící se ironické zimnice...

---

Konečně!

Jsme v Uperniviku!

Maličké hnízdo na ostrůvku, a jeho přístav je velice bídny. Vichřice a nepohody všeho druhu mohou v něm dle libosti řádit.

Tucet evropsky vyhlížejících stavení, nad nimiž na tyči třepetá se dánský prapor. Kolem pustá, divoká příroda polární. Šedivý obzor a šedé a černé skály s bílou sněhovou kapuci svírají ubohou malou osadu.

Spustil se studený déšť.

Kajaky přilétly na vlnách a krouží mezi plovoucími kusy ledu kolem lodi. Častovati domorodce kořalkou nebo prodávati ji je přísně v Grónsku vládou zakázáno. Ne však dovoz tabáku.

Podělili jsme tedy domorodce tabákem a způsobili jim mnoho radosti.

Bez meškání jsme vysadili člun a za chvíli pluli jsme, provázeni kajaky, ke skalnatému pobřeží, kde shromáždil se zatím hlouček lidí.

Správce osady uvítal nás okázale, možno říci, s pathosem, neboť znal pana Snedorffa jako nejvlivnějšího člena Nordické Obchodní Společnosti.

Niels Kierkegaard byl pověřen, aby zařídil vše, co bude třeba k nastávajícímu vylovení.

My pak odebrali jsme se k správci osady. Dobrý ten muž, rozplývá se přímo, slíbil ve všech našich podnicích býti nám všemožně nápomocen.

Kupodivu, pan Sneedorff vyslechl téměř s netrpělivostí tyto nekonečné přednášky. Obrátil se přímo na řečníka s otázkou zdánlivě nesouvislou:

„A slečna Golovina? Bydlí zde slečna Naděžda Golovina?“

Správce ztuhl překvapením a údivem. Odpověděl:

„Odešla právě před hodinou na vycházku do hor.“

„V tomto počasí?“

„Činí tak každodenně, vyjímajíc při velkých vánicích.“

„Což je zde sama?“

„Sama. Alexej Platonovič, kterého provázela, zmizel odtud ke konci podzimu.“

„Vynálezce, aviatér. Dobyvatel pólu...“ ukončil svou řeč správce s despektem.

Pak si poklepal ukazováčkem do čela, naznačil ve vzduchu zmotanou křivku, jejíž význam byl snadno pochopitelný každému a potřásl zasmušile hlavou.

„Zlomil vaz?“ ptal se všetečně Felicien.

„Nejspíše... Ano zcela jistě ...“ odpovídal správce. „Dá se to s určitostí předpokládati. Ale...“ tu pokrčil rameny a vzhledl okénkem do zakalené oblohy, „kdož ví?... Kdož ví?...“

---

# Kapitola 4

Dvě hodiny po této rozmluvě uzřel jsem poprvé Naděždu Golovinu.

Přicházela k osadě a šedý aljašský pes statečného plemene doprovázel ji, vesele štěkaje.

Taková je Naděžda Golovina:

Velká, elegantní dívka, asi dvaadvacetiletá, a její hnědé oči jsou obdivuhodné. Oválný slovanský obličej, něžný a vážný, v rámci hnědých kadeří, obličej, jemuž nádherné oči dodávají výrazu snivého nebo zádumčivého.

Mluví lahodným, altovým hlasem, poněkud snad hlubším, ale nejvýš melodickým. Přítel Felicien je »skvostnou Slovankou« okouzlený. Její půvab vyniká dvojnásob v bohaprázdné arktické poušti, která nás obklopuje. Mezi ubohými ženami domorodců vyhlíží opravdu jako zjev z jiného světa. Je to vysoce vzdělaná mladá dáma, distinguovaná a ušlechtilá, i tonul jsem ve velkém zmatku, když poprvé promluvila! V tomto eskymáckém hnízdě bych se nikdy ničeho podobného nenadál.

Jakou energií a nekonečným hrdinstvím přemohla ty tíživé, nebezpečné dny nudy, smutku a stesku arktické noci?

Její krásné oči rozšířily se překvapením, když spatřila nenadálou invazi civilisace do této Ultima Thule.

Přivítali jsme ji uctivě a přátelsky. Podmanila si nás prvním okamžikem. Ticho plnilo jizbu, jen veliký samovar šuměl a bzučel.

Tajemná korespondence, již jsme našli za okolností téměř fantastických, stihla konečně své adresátky.

Dívka vzala oba lístky jemně svou obdivuhodnou ručkou, děkujíc starému pánu pohledem udiveným a tázavým.

„Zprávy z Evropy?“ zeptala se.

A až potom pohlédla na písmo.

Výkřik a vzdech unikl jejím rtům:

„Strýček Alexej!... Strýček Alexej!... On tedy žije!... Ubohý strýček Alexej!“

Spatřil jsem, jak její zářivé oči pohasly a jakási rosa se v nich objevila. Velká dívka se odvrátila a tiše zavzlykala.

Když se však za okamžik obrátila a položila drobnou pěst na desku stolu, bylo v očích jejích mnoho svitu energie.

„Pánové,“ řekla. „Jste dobří. Pokládám vás za své přátele. A tu jsem vám povinna vysvětlením věcí, o nichž jsem se dosud nikomu zde nezmínila. A pak? Pak budu vás prosit o pomoc!“

Ukončili jsme besedu v domě Colonibestyrera a vrátili se na loď s novou návštěvou. V salóň lodi zasedli jsme kolem po divanech, a stříbrošedý Husky schoulil se u nohou dívčiných, obraceje k ní tázavě moudré oči.

A toto vyprávěla dívka klidným, pokojným hlasem:

„Osířela jsem úplně ve čtyřech letech. Mého vychování se ujal strýc z matčiny strany, starý mládenec Alexej Platonovič Somov. Strýce od mládí považovali v rodině i v příbuzenstvu za podivína. Nosíval prý například brýle ze zeleného skla, a ve své pracovně měl na řetízku uvázaného obrovského indického netopýra, který naplňoval dobrá srdce počestných měšťáků zděšením a hnusem. Ale strýček Alexej díval se dále zelenými okuláry na svět, a kaloň visel klidně na bidélku, hlavou dolů, ovinut létacími blanami a pojídaje s mlaskáním své zavařeniny.

Strýček Alexej byl původně gymnasiálním profesorem fyziky a chemie. Vědám svým oddával se s náruživostí starého alchymisty. Jeho podivínství, ještě však více jeho svobodomyšlné názory vynesly mu mnoho nepřízně u představených. Spory jeho se přiostrňovaly. V tu kritickou dobu jakási vzdálená jeho příbuzná zemřela a zanechala značné jmění. Připadlo celé strýci Alexeji.

Ihned opustil svůj úřad, aby oddal se realizování svých snů. Od teoretických studií přešel k praxi. Marné pokusy pohltily většinu jmění. Strýcovou utkvělou myšlenkou bylo vyřešení problému dynamického letadla. Za tím účelem seznámil se s jakýmsi Renščakovem, mechanikem, hubeným suchotinářem, géniem v oboru výbušných motorů.

Pracovali oba společně.

Dlouho jsem neměla tušení o záměrech strýce Alexeje. Studovala jsem v Moskvě na dívčím lyceu a dostávala jen řídké a velmi roztržité dopisy. Minuly dva roky. V jednom dopise strýc oznámil, že Renščakov zemřel. Dokončila jsem úspěšně studium a s diplomem jsem se vrátila domů.

Vše bylo tu změněno.

Strýc zakoupil venkovskou daču a zařídil ji úplně ke svým pokusům. V zahradě vykácel stromy. Mezi zbylými jabloněmi stála kůlna, a v ní pracovali dva lidé pod dohledem strýcovým.

Strýček Alexej uvítal mne srdečně, věru miloval mě jako vlastní otec. Avšak jeho záměry zaměstnávaly jej příliš, i stalo se, že často zapomínal mé přítomnosti. Několik dní nepromluvila jsem s ním ani slova. Bloudívala jsem zprvu po okolí, sedávala čítajíc pod starými jabloněmi, ale posléze nuda mne zmohla. Začal se ve mně probouzet zájem o záhadné kutění v kůlně na zahradě. Strýc nikdy se o nich přede mnou ani slovem nezmínil. Na mou přímou otázku odpověděl mi jen učenou přednáškou o mechanických letadlech a nových pokrocích ve zdokonalení motorů.

I ponořil se znovu do svých výkresů a výpočtů.

Brzy po té politické převraty a bouře zaburácely naší zemí. V noci vídala jsem vzdálené požáry. Mužící bouřili se, přebíhali jako vlci, které hlad dohnal k zoufalství.

I k nám vnikla pohroma.

S důvěrné strany dostal strýc Alexej varovné upozornění. Jednalo se, tuším, o nějaké politické pikle Renščakova. Poslední léta žil s ním strýc v intimním

přátelství, aniž ovšem tušil jeho rejdy. Renščakov byl sice mrtev, ale byl tu strýc. Stačilo, že udržoval styky s bývalým revolucionářem. Doba byla nesmírně nebezpečná.

To strýce konečně probudilo z jeho zasmušilé uzavřenosti. Téže noci dva pomocníci balili součásti přístrojů do beden, které strýc odesílal pryč. Druhého dne opustili jsme za deštivého rána daču a dostali se šťastně přes hranice...

Byla jsem příliš zvyklá strýcovým podivným rozmarům, avšak tentokrát jsem se děsila: vždyť mne odvážel do nového domova, daleko, daleko, a já do posledního okamžiku nevěděla, kam. Jeli jsme do Královce, pak do Hamburku a do Brém. Čekali jsme tu v starém, smutném hotelu plných čtrnáct dní.

Jednoho dne dostal strýc dopis. Četl jej večer při světle lampy. Plameny v krbu hořely vysoko. Strýc Alexej četl a když odložil dopis, mnul si radostně ruce.

„Vše daří se výborně, Naděnko,“ povídal. „Odjedeme odtud ještě tento týden.“

„Kam?“ ptala jsem se unaveně.

„Do St. Johns.“

„Do Ameriky?“

„Do Ameriky.“

Strýc spálil pečlivě dopis v krbu, a ke konci týdne byli jsme na širém moři.

Znáte St. Johns na Novém Foundlandu? Strašlivé místo. Dodnes cítím odporný zápach tresek a sledů, který tam vše vyplňoval.

Strýc Alexej najal starý opuštěný dům za městem. Netrvalo dlouho, a ponořil se zase do svých prací. Zapomněl na mě docela. Představte si, pánové, jaká to byla pro mne trapná situace. Ale zvolna jsem zvykala. Stávala jsem se podivínkou a samotářkou jako můj strýc. Vězela jsem celé dny zahrabána v knihách. To mě uchránilo před melancholií. Několikrát navštívil strýce neznámý člověk, zasmušilého vzezření a pichlavých očí. Zahlédla jsem ho jen letmo. Návštěvy tyto trvaly často po celou noc. Ještě z rána, kdy obzor šedl, hořela světla v strýcově pokoji.

V tu dobu s úzkostí pozorovala jsem na strýci prvé příznaky duševní choroby. Často odešel z domu a toulal se třeba tři dny, bůh ví kde, vracel se domů zbědován, hladov, sešlý a ubohý.

Pak měl zase dny plné inteligence, energie a čilosti.

Pamatuji se, že rozrušily jej dvě události nesmírně.

Poprvé - za dob mého dětství - v den odletu Andreova balonu ze Špicberků. A zde, v St. Johns u přišly zprávy o chystané výpravě Wellmannově.

Strýce zmocnilo se chorobné rozčilení. Přijal tehdy právě onu záhadnou návštěvu, a z komnaty jeho ozývaly se rozzlobené hlasy. Kdosi tam křičel a vykládal povýšeným hlasem. Strýc odpovídal podrážděně, jeho hněv se stupňoval. Posléze práskly dveře, a strýc Alexej vyřítit se ven.

Vrátil se teprve čtvrtého dne. Ach, kterak vyhlížel!... Přivlekl se jako stín ... Když

se zotavil, byl klidný, jako nikdy před tím.

Mluvil se mnou dlouho a něžně. Vytýkal si trpce, že mě vláčí tak bezohledně po světě. Že měl mi opatřiti pokojný domov v nějakém francouzském pensionu.

Konečně prohlásil, že jeho práce jsou skončeny, a že odjede. Rozhodně se však nemůže odhodlati, aby mne opět vzal s sebou.

Objala jsem ho s pláčem, neboť jeho stav budil ve mně velké obavy. Povinností mojí a pevným odhodláním bylo, v žádném případě jej neopustiti. Dlouho se bránil, ubohý strýček Alexej. Ale nepovolila jsem. Kdo by jej opatroval? Kdo by jej chránil před nějakou nebezpečnou výstředností?

A tak loď „Kite“, která odjížděla na lov tuleňů do zálivu Melwilleova, dopravila nás dva do Uperniviku. Bylo to k podzimu minulého roku. Pan ředitel osady byl velice roztomilý, ostatně strýček měl jakési listiny od dánské vlády.

Bydlila jsem u pana pastora Snedgea a jeho eskymáckého katechety. Paní pastorová je nejlepší žena na tomto pobřeží Grónska. Jsem jí velkým díkem zavázána.

Strýc se dal neprodleně do práce. Kázal vystavěti vzadu za kostelíkem dřevěný hangár, jaký jsem již znala, z materiálu, který přivezla „Kite“ ze St. Johnsu spolu s několika velkými bednami.

Byly si věru podobny, ty tři naše podivné stanice, dača, novofoundlandské město a tato osada na grónském ostrůvku!... Začínala jsem cosi tušiti.

Těžká starost o strýce napadla mne znovu. Vyptávala jsem se obratně. Avšak všechny dotazy zůstávaly marné. Umínila jsem si bdíti se zdvojenou pozorností.

Brániti mu násilím nebo ho vydati lékařům jsem nesměla. Víím, bylo to částečně slabostí, ale věděla jsem také, že podobné zakročení vyvolalo by u něho okamžitou katastrofu.

Minulý podzim byl zde velice sychravý. Zdraví strýčkovo bylo velmi otřesené. Celé dny pracoval v kůlně jako dělník, a zář ohně pronikala malými okénky do tmavé noci.

S osadníky nestýkal se vůbec. Všichni pociťovali před ním pověrečnou hrůzu. Nikoho do kůlny nepouštěl, jen jednoho němého míšence, obratného řemeslníka.

Čtyři týdny tak uplynuly.

Konečně strýc začal si mne opět všimati. Stal se dokonce starostlivým, vyptával se na mé potřeby, byl velmi roztomilý. Uzamkl hangár a odešel do hor.

Pozdě večer se vrátil. Byl krásný, tichý večer, jakých bylo loňského podzimu málo. Znenadání strýc Alexej stál přede mnou, oči jeho zářily a bílé jeho obrví bylo staženo.

„Pojď, Naděnko,“ řekl a vedl mne k hangáru.

Tenkrát jsem se zachvěla.

Byla noc. Nuzné světlo svítilny padalo v kamenitou cestu. Hušky mě tiše následoval. Strýc Alexej se dlouho obíral složitým zámekem. Svítila jsem mu. Chvěla



jsem se chladem a rozčilením ve svém kožíšku. Konečně dveře povolily, i vešli jsme. Neviděla jsem zprvu ničeho. Pak náhle vzplálo oslnivé bílé světlo, sršící z malého přístroje, opatřeného ostrým reflektorem - a oslepilo mě na chvíli... Když jsem prohlédla, viděla jsem před sebou cosi, jako netvorného ptáka se široce rozevřenými křídly. Žebroví zhotovené ze zvláštního dřeva, lesklé části kovových pák, zahlédla jsem jemná ústrojí motoru, měď, ocel, mosaz. Veliké plochy letadel z nějaké neznámé pevné tkaniny.

Mezi letadly zablýskla se velká dutá osa, na které visely dvě malá kupé pro tři, čtyři osoby, kupé. uzavřená okenicemi z osinku nebo celuloidu.

Strýc Alexej neuznával mne za hodnu bližšího výkladu. Stál tu vzpřímen s rukou vztaženou, pohlížeje s pýchou na své dílo.



Stil tu vzpřimen s rukou vztaženou, pohlíkáje s pýchou na své dílo.

Mlčeli jsme dlouhou dobu ...

„Dušinko,“ řekl potom strýc zticha. Jeho hlas změkl, byl něžný, jaký jsem u něho nikdy neslyšela. „Dušinko, toto je dílo mého života!“

Pamatuji se, jak se tehdy ozval v nitru mém živý a mocný pocit hlubokého soucitu s tím nešťastným starým dítětem, jehož hlas se třásl pohnutím a sebedůvěrou. Viděla jsem v duchu všechnu tu marnost jeho šíleného počínání.

A strýc Alexej pokračoval:

„Naděnko ... Naděenko ... Jsi statečná dušinka. Máš ráda svého ubohého starého, pošetilého strýce?... Ty mu jistě dovolíš, aby tě na chvíli opustil, drahoušku, na maličkou chvíličku?!...“

Leknutím zatajil se mi dech.

Vzkřikla jsem:

„Jak, strýčku?!... Co pravíš?... Ty že bys chtěl?... A sám?“

„Sám,“ zamručel strýc tiše, ale rozhodně. „Stroj sice unese čtyři osoby, ale vezmu náklad!“ Jeho oči byly divně rozšířeny.

„Och, strýčku! Považ své stáří! Potřebuješ klidu a ošetření. Nač takové nebezpečné pokusy? Dejme tomu, že to vzlétne - maličká chybička, neopatrnost, nedopatření! Zaplatíš to životem!“

„Žádné nedopatření, žádná chyba,“ řekl strýc mrazivě. Byl rozhněván a uražen.

„Nebojím se ani smršti, půjde-li jen stejným směrem jako stroj. Eh, což ty víš, co ty rozumíš? Pohled!“

Šel, otevřel protějšší vrata budovy a zhasl světlo.

Stáli jsme v čiré tmě. Viděla jsem výsek oblohy, posypané velkými zářícími hvězdami. Ale najednou severní obzor oživil, zaplanul.

Moře zelených plamenů vyrazilo za vzdálenými horami.

Vysoko, vysoko vyšlehovaly až k zenitu, zhasínaly a opět se rodily z neznámého zdroje, mizejíce v hlubinách prostoru nebeského.

V takové úchvatné kráse jsem polární záři ještě neviděla. V jejím svitu podivném, zelenavém odražela se tvrdě kontura fantastického stroje.

Strýc vztáhl svou hubenou pravici.

„Letěti do mystické záře! Vznáseti se v ohni magnetickém, v ohni, který nespaluje, nezžírá... Dotknouti se onoho místa nedostupného, které tolik vzdoruje lidskému úsilí. Ani André, ani Wellmann!... Já, já, Alexej Platonovič Somov!...“

Vypukl v nehezky smích, který mne zmrazil. Bála jsem se záchvatu.

V tom nebeské plameny zhasly. Čerň oblohy byla sametová, záře hvězd řeřavá. Objala jsem strýce a konejšila jej. Uklidnil se. Políbil mne něžně na čelo.

„Dobrou noc, Naděenko! Slib mi, že ať se stane cokoli, vydržíš ještě půl roku v tomto dehtem čpícím hnízdě. Jen půl roku, nic více. Potom můžeš odjeti svobodně, neboť se nevrátím, a dobře mi tak. Nijak se nad tím netrud', ano? Listiny

jsou v železné krabici číslo dvě. Tu je klíč. To, co zbylo - je toho málo - postačí ti na skromné živobytí. Nu, nu, uklidni se, dušinko! Nic tedy nepodnikne tvůj strýc bláhového, nic - mohl by si zbytečně zlomit vaz, he he, nuže dobrou noc, drahoušku!..."

Políbil mě na čelo. Ucítila jsem slzu, jež skanula na mé líce. Prvá slza strýce Alexeje.

Přestála jsem hroznou noc, tehdy. Ticho bylo venku, ani vánku. Ale v nitru mém vířilo neklidem. Několikrát chtěla jsem vyhledati strýce. Jednu chvíli zmocnil se mě tak živý pocit úzkosti a stísněnosti, že jsem až vykřikla.

Proč jsem tehdy neuposlechla hlasu svého tušení?...

Ráno spěchala jsem k dřevěné budově. Obě vrata byla otevřena. Dav domorodců kupil se tiše v pověřivé vzdálenosti. Nikdo neodvážil se nahlédnouti.

Vběhla jsem zoufale dovnitř.

Prázdnó!...

Stroj zmizel, a s ním i Alexej Platonovič. A vy víte nyní, že se již nikdy nevrátil.

Nuže, pánové, splnila jsem, co strýc ode mne žádal. Čekala jsem. Strašlivý den za dnem míjel s ukrutnou zdlouhavostí.

Každého dne nová naděj opanovala moji mysl, naděje, že strýc Alexej objeví se na mém prahu.

V prvních dobách myslila jsem, že ztroskotal se svým strojem někde v okolí osady. Prohledala jsem ve společnosti Kačua, němého míšence, každou píď ostrůvku.

Potom napadlo mne, že zhybnul v moři.

Brodili jsme se příbojem. Kajaky a umiaky prohledávaly horlivě zátoky. Nic naplat.

Ani stopy, ani zprávy jsem nenalezla. Zmizel, jako by planoucí výheň polární záře vtáhla v sebe letadlo i s mužem, jenž ho řídil, a pohltila ho, jako plamen přitahuje a ničí příliš oslněnou jepici. Zvolna pozbývala jsem naděje.

I kdyby strýc Alexej dosáhl svého smělého cíle, i kdyby byl šťastným geniálním vynálezcem, který budoval na pokusech Farmanových a Wrightů, a ježž hrdé sebevědomí nezklamalo: přece nemohl býti již na živu. To přesvědčení uzrálo ve mně, když jsem naslouchala za nocí vytlí děsných zimních vichřic, jimiž se dům v základech otrásal. Když místo tichých, poměrně teplých dnů pozdního léta zavládl nemilosrdný mráz, až led v mořských zálivech praštěl; když spousty sněhu utvořily hluboké závěje na svazích hor!... Jediný starý churavý člověk v této arktické poušti! Dobrotivé nebe!... Myšlenky ty přiváděly mne na pokraj zoufalství. Za nocí děsily mě hrozné sny. Avšak i to přešlo... Přišla tichá resignace ...

Šílený odvážlivec zmizel navždy v pustinách pólu, a já ho již oplakala. Přemýšlela jsem o návratu do civilizovaného světa. Neboť, pánové, pozítří uplyne osm měsíců od chvíle, co strýc zmizel.

A nyní, když již přestala jsem doufat, přinášíte mi tyto podivné, nevysvětlitelné jeho dopisy. Kdy je psal?... Nevím.  
Ale žil, když je psal!..."

---

# Kapitola 5

Tys touhu novou vlil mně k této pouti  
tak slovem svým, že vůle v duši mojí  
plá, úmysl zas první podniknouti.  
Dante.

Bez odporu je to historie divoce fantastická. A přece nezbylo nám, než uvěřiti.

Nejsme hříčkou těžkého snu. Viděli jsme kůlnu, navštívili světničku profesorovu v domě eskymáckého katechety, kde dosud válely se spousty odborné literatury, pomačkané náčrtky a plány, nástroje a nářadí jako v dílně mechanikově ...

Přítel Felicien podnikl se mnou a Naděždou vycházku k západnímu pobřeží Upernivického ostrůvku. Chtěli jsme vidět pověstnou ptačí horu, největší v severním Grónsku. Tisíce, ba miliony mořských ptáků sídlí v děrách příkrých skalních stěn. Celé oblaky létají od moře ke skále a zpět, a vlny jsou tečkovány tisíci živými body.

Jsou to potáplice, alky, papuchalkové, lummijské a bernešské, které tvoří přísně oddělené kolonie, obývající jednotlivá poschodí skály a hájící žárlivě svá stanoviště. Roje hezkých kajek, racků, buňáků, černých chaluh, které vydávají odporný krákot zvyšující ještě zmatek tohoto ptačího Babelu.

Domorodci vybírají v době hnízdění v ohromném množství kajčí vejce a co nespotřebují, vyvázejí. Hluk této ohromné ptačí kolonie podobá se z dále hlubokému a vytrvalému mručení.

Vál prudký severovýchodní vítr a chvílemi drobně sněžilo.

Včera v noci bylo 18 C mrazu.

Naděžda byla ještě bledší než obyčejně a zamlklá.

Když jsme se vraceli, nemohla již potlačit rozechvění.

Obrátila se ke mně:

„Musím dnes mluvit s panem Sneedorffem. Mohl byste mi prokázati malou laskavost?“

„Vše, co bude v mé moci.“

„Chci žádati o cosi pana Sneedorffa. Je velice laskav. Jistě neodepře. Avšak slibte mi, že moji žádost budete podporovat!“

„Slibuji, slečno Naděždo!“

Poděkovala tichým pokynem hlavy. Tušil jsem již, co chce toto statečné dítě, které obdivuji. Avšak večer, dříve než mohla požádati o rozmluvu, obrátil se pan Sneedorff k ní:

„Slečno Naděždo! Program naší cesty znáte. Nezáleží mi na malé odchylce. Jsem odhodlán dosáhnouti místa, kde křižují se geografické čáry, udané v dopisech vašeho strýce. Je to velmi prosté - pouhá zvědavost!“

Byl bych s chutí objal pana Sneedorffa.

Felicien Boinet vypukl v lomozný jásot. Dívka sklonila se mlčky a dříve, než starý

pán mohl zabránit, uchopila jeho ruku a políbila ji.

Avšak badatel, dojat k slzám, políbil ji na čelo jako dceru. Chtěl odmítnouti veškeren dík jako nezasloužený.

Dívka vzpřímila krásnou hlavu v pevném odhodlání. Její oči sršely odvahou a vůlí, když děla:

„A já - já pojedou s vámi!“

---

# Kapitola 6

»Gorm den Gamle« kotví v malé zátocě severovýchodně od Uperniviku. Vnitrozemský led zde dosahuje až k vodě. Po pravici spadá do moře veliký ledovec zelenavý, výběžek nekonečného ledoviště. Na úzkém skalnatém břehu zabývá se posádka parního škuneru vylodováním rozmanitých předmětů. Rameno jeřábu se sklání, řetězy rachotí.

Na východ jako hradba zdvíhá se vnitrozemský led.

Díváme-li se naň z určité vzdálenosti s moře, vyhlíží jako modravá kolmá stěna. Zblízka však poznáváme, že se zvolna mocnými terasami sváží ke břehu.

Dlouho učenci byli v nejistotě. Teprve výprava Nansenova ustálila mínění o Groenlandu. Ta ohromná země (přes 2 miliony km

2) tvoří jediný, hrozný ledovec. Klimatické poměry v dobách dávných způsobily, že hojné srážky sněhové vyplnily všechna údolí až k vrcholům hor. Pod ohromnou tíhou se sníh měnil v led. Vrstva ledu vzrůstala, až zmizely pod ní nejvyšší vrcholky. A teď celý kraj, údolí, pahorky, pohoří a roviny leží hluboko v kůře ledu, vážící myriády centů. Ledový pancíř zanechává volným jen úzký proužek západního pobřeží, kde živoří sporé zbytky kmenů eskymáckých.

Čím dále k severu, tím hustěji posunuje se vnitrozemský led až k mořskému břehu. Nesmírnou vlastní tíhou tlačěn smýká se často značnou rychlostí po svazích. Když dospěje k moři, ztratí náhle půdu. I ulamují se z čela s rachotem hromovým balvany, ba celé skály. Legie plují jich k jihu v podobě fantastických ledovců, které moře a teplý vzduch zvolna rozežírají.

Výprava Sneedorffova má vyhlídky ubírat se nejméně utěšenou krajinou světa, ledovou Saharou, strašnou ve své pusté strnulosti. Avšak čest dánské vlajky, zájmy vědecké a stupňovaná zvědavost, jaké překvapení tají průsečík poledníku a rovnoběžky, vše to nedovoluje couvnouti. Záhadný bod, udaný profesorem Alexejem Somovem, tvoří neustálý předmět našeho hovoru.

Výklady jen se rojí.

Po svém vzletu Alexej Platonovič nejspíš nedostihl točny. Byl zahnán kamsi k východu a sražen na grónský ledovec. Odtud pak zaslal své kusé zprávy. Neboť - a to je předpokladem - uvízl na nějaké leduprosté oáze.

„Avšak láhev, hozená do moře! Moře! Vysvětlete mi moře!“ vpadl obyčejně Felicien Boinet, tváře se zoufale.

Ano! Moře!...Moře nemohli jsme ovšem vysvětliti! A ta záhada bičovala nás všechny vydati se neprodleně na cestu.

Je rozhodnuto.

Místo abych s geologickým kladívkem prolézal pobřežní skály, zúčastním se spolu s Felicienem výpravy. Není-liž to vlastně šílenstvím? Pronikneme za každou cenu sněhem a ledem. Budeme se rváti s arktickou pouští, nejhroznější ze všech.



Nevím opravdu, jak jsme docílili toho, že pan Sneedorff vyhověl naší odvážné žádosti. Dva z posádky »Gorm den Gamle«, Pederson a Evald, stateční chlapíci, kteří byli zvoleni provázeti výpravu, musili nám svá místa postoupiti. Zapomněl jsem se zmíniti, že místo geologa bylo ve výpravě již dříve uprázdněno. Erik Johansen z Kodaně, který výpravu provázel, stížen byl na samém počátku cesty srdeční křečí a vylodili ho ve Westmarnshavenu na Faerách. Vstupuji pouze na jeho místo a pan Sneedorff prozradil, že dávno si tak přál, netroufal si však mne vybídnouti.

Byli velmi zarmoucení, hodní lidé, avšak Felicien se již postaral o to, aby jejich lítost se zmírnila. Odešlu poslední dopisy. Prodloužím svůj pobyt v Grónsku o několik měsíců. Co na tom? Bohudík, mohu volně disponovati časem. A co víc, mohu se věnovati podrobnému studiu záhadného kryokonitu, onoho prášku, který dle Nordenskjolda nalézá se daleko od pobřeží na povrchu vnitrozemského ledu a obsahuje hojně mikroorganismů rostlinných.

A nyní je tedy listina účastníků pevně stanovena.

Pan Sneedorff - velitel. Peter Holberg - šofér automobilu. Steffens - mechanik a pomocník Holbergův. Já - geolog. Slečna Naděžda a Felicien - cestující. Syv - sluha páně Sneedorffův, kuchař výpravy. Eskymák Ekva, najatý v Uperniviku - průvodce.

Nemohu si pomoci, ale z přítomnosti Syva neslibuji si nic dobrého.

Zato Ekva je roztomilý človíček. Tento Inuit je čilý jako rtuť. Mladý, veselý, bystrý, vynalézavý. Pochází z inuitské kolonie na Smithsundu. Velrybářská loď přivezla jej jako opuštěného výrostka do Uperniviku. Tamější pastor ujal se jeho výchovy. Vyučil ho také běhu na norvěžských lyžích, umění, na které jest Ekva nesmírně hrd a které vyneslo mu zbožný obdiv všech jeho domorodých přátel. On jediný z Eskymáků měl tolik odvahy vydati se s námi na cestu. Sám, pronásleduje soby, vystoupil několikrát na okraj ledu a v lovu bílých medvědů byl mistrem.

Zatím vylodování čile pokračuje. Na pobřeží vznikla celá malá kolonie, je tu několik kožených stanů a z Uperniviku přijelo sem půl tuctu kajaků a umiaků.

Domorodci v houfu sledují naše kutění. Když zvěděli náš úmysl, vystoupiti na »sormoksuak«, veliký ledovec, dobří ti lidé velmi se polekali. Eskymáci mají totiž pověrečný strach před nebezpečným vnitrozemím. Zrazovali nás vším způsobem a když seznali, že jim nevěnujeme sluchu, prorokovali výpravě naprostou zkázu. Ani jeden »Kabluna« se nevrátí.

K tomu právě přede dvěma dny domorodí lovci, kteří naši loď zásobovali čerstvým masem, zastřelili v horách bílého soba. To dle pověry domorodých značí veliké nebezpečí, které číhá na nás v šerých dálavách, kam chceme tak drze vniknouti.

Jistě, je to vlastně šílenstvím, že se vydáváme na tuto cestu.

Jaký zájem mne vede?

Je to čirá trestuhodná zvědavost, či touha po dobrodružství, jež dříme v každém člověku? Vědecký zájem? Či náklonnost k slečně Naděždě, s kterou bych se jinak musil navždy rozloučiti? Bylo by zbabělé nepřiznati si, že mladá dívka mne neobyčejným způsobem zajímá.

Přítel Felicien, tak nadšený kdysi v Godthaabu neznámou, osvědčuje jí nyní pouze dvornou uctivost, neboť i on jeví obdiv pro dojemnou její statečnost. Jeho obdiv zůstává však ryze přátelským. Neboť můj Francouz všecek zaujat je výpravou.

Všude pomáhá a všude překáží. Zaujal téměř výhradně pro sebe Petra Holberga. Slovo automobil opakuje se do nekonečna v jeho rozmluvách. Studuje mapy a nástroje. Přípravuje si barvy a tužky. Vybral si již úplný polární kostým - velice »šik« a velice nepraktický. Vytvořil sto nejodvážnějších teorií o osudu Alexeje Platonoviče Somova. Když však vylodování vážne nebo počasí se zhoršuje, začíná se ho zmocňovati jeho »zimnice«.

„Mon ami,“ říká, „pomyslím-li si, že náš Rus Platonovič sedí již devět měsíců na pusté ledové pláni, právě v průsečíku rovnoběžky a poledníku. Se sextantem v ruce, toť se rozumí. Co říkáte nápadu, abychom v jeho prospěch zřídili »Pohár asketické vytrvalosti«?“

Nemohu se naň hněvati, je to příliš výborný brach. Jeho nálada se vyjasní! Je plný nejlepších nadějí. Plný nadšení nad šíleným kouskem strýce Naděždy. Nazývá to ryze francouzským činem a lituje, že nebyl to jeho krajan, neboť vzduchoplavba a malá ztřeštěnost jsou zvláštnůstky francouzské.

Hned poté vzplane touhou po loveckých dobrodružstvích.

Představuje si tvrdošijně, že ledové pláně tam nad námi hemží se bílými medvědy a modrými liškami. Marno mu to. vymlouvati.

Zjistil s uspokojením, že malá zbrojnice škuneru obsahuje znamenitá čísla, výrobky předních firem. Pochybuji však, že podaří se mu častěji jich použití.

Přípravné práce postupují zatím utěšeně. Součástky strojů, sáně, náradí a náčiní kupí se v malebné směsici na černých skalách. V prázdných chvílích někteří z nás, provázení Ekvou, navštěvujeme místa, kde počne náš výstup.

Čipernému domorodci podařilo se naléztí místo velice vhodné. Nejprve musíme vystoupit po svahu dlouhé morény, kterou nahrnul výběžek ledovce, odtud na ztuhlý proud ledový, který mírným svahem vystupuje k západu.

Nejtěžší práce nás čeká dopravit po kusech všechna naše zavazadla vzhůru po svazích suti, po stupních skal a sněhovými závějemi na prvý taras ledový. Odtamtud začneme postupovat strojem na severovýchod.

Stav ledu je výtečný. Trhliny, které později v létě činí okraj vnitrozemského ledu téměř neschůdným, jsou zatmeleny sněhem, upěchovaným vichřicemi v kompaktní hmotu.

Týden perné práce.

Konečně i to je odbyto.

Všechno mužstvo musilo se zúčastniti a Eskymáci horlivě pomáhali. Saněmi a statnými nosiči podařilo se nám přemoci i nejhorší překážky.

Vyhledli jsme si místo pro tábořiště. Je ve výši 500 m nad mořem a 4 km vzdálené od pobřeží. Z tohoto stanoviště je viděti vzdálenou zátoku a celý ledovec, po němž jsme vystoupili, vrásčitý, obtékající černé pahýly skal jako proud, který zkameněl na pokyn mocného ducha sídlícího v zemi hrůzy a děsu, kterou Eskymáci tuší za ledovými hradbami.

Hluboko dole v temné zátoce kotví »Gorm den Gamle«, a dým jeho komínu vznáší se do modrého vzduchu. V dáli viděti moře, moře Baffinské, poseté tříští a velikými ledovci, které září a blyští.

I s počasím jsme spokojeni. Jen jedenkrát dosud měli jsme prudkou vánici, která zasypala tábořiště závějemi.

Peter Holberg a Steffens samozřejmě počali bez odkladu montovati stroj. Strojníci a mechanikové škuneru pomáhají. Působí radost pohledět, s jakou obratností a chutí ti lidé pracují.

Noci trávíme ve stanech.

Zvykáme nastávajícím nepříjemnostem. Nelekáme se jich. Podotýkám, že vzdalovat se od našeho stanoviště je nebezpečné. Nejlépe je ohledávati při každém kroku pozorně holí sních.

Shledal jsem při jednom podobném výletu na lyžích, že bezpečnost ledového příkrovu je pouze zdánlivá. Některé plochy sněhu klenou se nad širokými trhlinami.

Naděždě, která mě doprovázela, zmizela náhle půda pod nohama. Zůstala viseti nad zející bezednou dírou jen tím, že duchapřítomně vzepřela lyžovou hůl na okrajích trhliny. Hůl však povolovala a dívka klouzala zvolna do propasti.

Okamžitě jsem přispěchal a vyzvedl ji vzhůru. Neunikl jí ani nejmenší výkřik. Stanula na okamžik s obočím svráštělým.

„Neublížila jste si?“ ptal jsem se polekán.

„Ne,“ řekla prostě. „Ale víte, že jste mi zachránil život?“

Sklopil jsem oči pod jejím vážným a hlubokým pohledem.

---

# Kapitola 7

V kraj dálný vzhůru, pochodem!  
Goethe.

Stroj je hotov.

Tu stojí, připraven dáti se pohybem páky na cestu.

Věru, málo se podobá automobilu! Vyhlíží jako krytý tendr, jako sněhový pluh s několika okénky a zasklenou přední stěnou.

Peter Holberg zdokonalil tu myšlenku inženýra Charlesa Burcha z Mineapole. Je to stroj lezoucí se čtyřmi šrouby na vodorovných osách na místě kol. Těmi šrouby otáčí neodvisle jedním od druhého mohutný motor o 60 HP, poháněný parami lihovými. Líh, jak známo, mrzne teprve při 40 stupních mrazu. Ale i ten, který vezeme s sebou, je zvláštním procesem vylepšen - způsobem, jež je tajemstvím páně Sneedorffovým, a jeho odpor proti mrazu je mnohonásoben.

Lihové páry kondensují se a znovu mohou se použiti k napájení motoru. Součástky strojů dodala podle Holbergových nákresů nejlepší automobilová firma - Mercedes. Šrouby jsou ocelové a křídla jejich opatřena jsou hranou úzkou a ostrou jako u bruslí. Otáčejí-li se šrouby na levé straně v opačném směru otáčení šroubů na straně pravé, leze automobil kupředu.

Průměr šroubů je pak značně větší než Burch navrhl, a tím docílil Holberg nejen větší rychlosti, ale i větší úspory v motoru.

Směr jízdy řídí se pohybem šroubů, které upevněny jsou na zvláštních kloubech a dvěma půlměsíčovými deskami z oceli, skutečnými to kormidly, která zařiznou se do ledu a sněhu a ovládají se stlačeným vzduchem.

Celý ten stroj, zbudovaný z materiálu neuvěřitelně lehkého, lze tím řídit z budky šoféra s neobyčejnou přesností. Maje na mysli úžasné mrazy, které panují ve vnitrozemí, opatřil inženýr svůj stroj důmyslnými výhřevnými aparáty, kde využil vhodně staré jednoduché myšlenky japonské. A stěny opatřil vložkami, aby jimi mráz nepronikal.

Spodek stroje odpovídá tvarem dnu starodávné březové kanoe kanadských rudochů, nebo dnu laponských saní.

Automobil se může v sypkém sněhu smýkati, na vodě plouti. To je jistě praktické opatření.

Zkoušky se strojem, konané minulé zimy v Dánsku, měly výsledek překvapující. Překonává zdatně i ostrá stoupání a za příznivých podmínek může docílit rychlosti až 35 km za hodinu.

Vnitřek vozu obsahuje dvě kupé s dvěma lůžky jako ve spacích vagonech. Tyto dvě kupé vyhrazeny zůstanou panu Sneedorffovi a Naděždě.

Ostatní účastníci výpravy musí se spokojiti noclehem ve spacích pytlích pod stany z nepromokavé plachtoviny a pevné bavlněné látky. Avšak vyhlídky na tyto

nepříjemnosti nikterak nás neodstrašují.

Pokud bude terén příznivý, pocestujeme pohodlně, neboť nalezneme všichni místa dost buď v automobilu nebo na saních, které stroj vleče za sebou.

Saně jsou plné nejrozmanitějších zásob. Je tu pemmikan, kondensované mléko, čokoláda v tabletách nebo smíšená s rozemletým masem, konzervy, švédský »knäkke-bröd«, lodní suchar, máslo, zásoba hrachové mouky, čaj, káva, tabák, trochu zeleniny a téměř žádné lihoviny. Každému účastníku vyměřen příslušný díl zásob a volen takový výběr, aby nebyl porušen poměr výživných látek: bílkoviny, tuku, cukru.

Primusovy přístroje na vaření lihem ovšem nescházely.

Zbrojnice čítala několik dobrých winchestrovek se zásobou výbušných kulí, kdyby se naskytla příležitost setkání s bílým medvědem nebo se soby v pobřežních horách. Byly tu také dvě ručnice těžkého kalibru, které vystřelovaly skutečné granáty v miniatuře. Zprvu bylo mi záhadou, proč tyto nestvůry pan Sneedorff s sebou vzal. Později jsem zvěděl, že určeny byly na mrože, veliká a houževnatá zvířata - ale k tomu účelu jich nebylo použito ani jednou. Měly vůbec zůstatí zpět na lodi, ale Felicien je ve své horlivosti propašoval do zásuvky stroje, aniž by kdo měl čas tomu zabránit. Netušil ovšem žádný z nás, jak nám později budou potřebnými. Nescházely ani alpské hole, sekerky na led, a pod. Vědecké přístroje tvořily nejlepší součást výzbroje.

Chronometry, kompas, sextanty s umělým horizontem, aneroidy, hypsometry, barometry, lihové teploměry, dalekohledy, fotografické přístroje se zásobou filmů - toť seznam, který laikovi a většině čtenářů nahání hrůzu.

Celá sbírka záložních dílů pro správkou stroje a saní, sekery, nože, lopaty. Zásoba líhu v plechových nádobách umístěná tak obdivuhodně, že, ač tvořila většinu nákladu, nejméně překážela.

Výzbroj doplňovala účelně sestavená polní lékárnička a kaučukový skládací člun.

Šestnáct párů norských lyží z dubového dřeva a tři páry kanadských sněžnic s příslušnými holemi bambusovými umožní nám pohybovat se lehce po sněhových, jinak neschůdných pláních.

Poslední přípravy skončeny.

Četnými vycházkami jsme zjistili, že led je směrem k severovýchodu sjízdný. Trhliny, jako všude na okraji ledovců, táhly se sice různými směry, mnohdy se křížující, ale Ekva našel klikatou pohodlnou cestu po pevných terasách ledové pláně. Sníh byl tvrdý a umrzlý, na některých místech ostrý vítr obnažil led.

Všechno mužstvo z »Gorm den Gamle« přišlo se s námi rozloučit. Pod širým nebem vystrojili jsme malou hostinu.

Felicien překonal sám sebe v brilantních a originálních přípitcích. Šampaňské zaperlilo v sklenkách.

A potom připjali jsme ski a očekávali znamení k odjezdu. V prvním oddílu cesty

každý z nás hanbil se použití saní.

Na pokyn pana Sneedorffa vystoupil na malém stožáru danebrog, který pozdravili jsme třemi výkřiky a sejmutím čapek, zatím co dunidlo automobilu houkalo. Hned poté zavlál na žerdi praporec se vztyčeným bílým medvědem v modrém poli, odznak Grónlandu. V tu chvíli ozvaly se dole ve fjordu mocné rány, které odrážely se od skal s rachotem hromovým. Byly to pozdravné výstřely děl »Gorm den Gamle«.

Niels Kierkegaard začal prudce mrkati, ač jeho obličej se stále tiše usmíval. Dostavil se v plném lesku a pln odvahy. Ale viděl jsem, jak jeho šedá očka začínají povážlivě vlhnouti.

„Provázej vás bůh, kapitáne,“ řekl pan Sneedorff klidně.

„A vás opatruj,“ odvětil čacký kapitán, tiskna podávanou pravici a velice pobledlý.

Rozloučili jsme se vespolek s upřímným pohnutím.

»Gorm den Gamle« měl zdržeti se ve fjordu týden, pro případ, že bychom se pro nějakou nepředvídanou překážku musili vrátiti na samém počátku cesty.

Automobil oddychoval, připraven. Jeho motor pracoval tiše a pravidelně. Klidný a sebevědomý Peter Holberg stál v zasklené kabině, třímaje v ruce volant.

Na dané znamení šrouby začaly se otáčeti a stroj se hnul zvolna kupředu. Lano spojující saně se napjalo. Husky zaštěkal, poskakuje radostně okolo stroje. Lidé stojící v bývalém tábořišti křičeli a mávali na rozloučenou. Jejich výkřiky tichly, postavy se menšily.

Stroj postupoval a vzdaloval se, vylézaje na ledový val a najednou zmizel nám fjord i lidé shromáždění nahoře na ledovci s očí. Cesta začala.

---

# Kapitola 8

Vám pozdrav, skvoucí vrcholy,  
pole ledová a sněžná,  
jež nezřely jste nikdy stopy smrtelníka...  
Lamartine.

Věru, vyhlíželi jsme prapodivně.

Kdyby se tak přítel Felicien byl objevil na boulevardu nebo avenui, myslím, že by dobří lidé pařížští jej považovali za fantastického šoféra, který se nedovedl ustrojiti.

Jeho kapuce z impregnované látky, čepice s ušima a kazajka z vlčí kožešiny, srstí zevně, obrovské rukavice, vroubené psí kožešinou, kalhoty ze sobí kůže a k tomu sněžné brýle! Kam se poděl švihák z polí Elysejských? On, Steffens a Ekva ve svém kroji eskymáckém tvořili huňatou trojici, která by bázní naplnila - z nenadání se objevivši - mysl sebe srdnatější.

Zejména Syv vyhlížel divoce. Černou svou hlavu i ostatní tělo maje obaleno bílou a třásnitou kožešinou medvědí, potměšilé neklidné oči skryty brýlemi, podobal se podivnému a zlověstnému zvířeti chundelatému, které klouzalo s neuvěřitelnou rychlostí a obratností závějemi.

Já jsem dal přednost šatu vlněnému a nikdy nemusil jsem toho litovati. Silná spodní kazajka islandská konala v každém počasí výborné služby. Opatřil jsem si ještě druhý převlek z nepromokavé, lehké, ovšem dobře impregnované látky, vhodné do vánic.

Není radno žertovati. Připravit se musíme na abnormální, kruté a strašné zimy vysokého vnitrozemí.

Všichni máme obuv, zhotovenou v Kodani, jakousi kombinaci sněžných gamašů a eskymáckých kammikerů. Je teplá a pohodlná a lze ji výborně připnouti na lyže. Sněžné brýle, které všichni používáme, chrání nás proti oslepnutí pableskem sněhu. Za slunných dní budou nezbytné. Jsou zhotoveny z temněšedého skla a opatřeny po stranách jemným drátěným pletivem, aby bránily vnikání ostrého odraženého světla.

Ekva nosí domorodou specialitu brýlí, brýle zhotovené z černého dřeva a opatřené jen úzkou horizontální štěrbinou. Ježto však při běhu na lyžích bránilo mu toto zařízení dívati se k zemi - zdokonalil tento výrobek, opatřiv ho druhou kolmou štěrbinou, která v pravém úhlu protíná horizontální.

Nikomu nescházel vak na zádech.

Postupovali jsme jen zvolna a obezřele, neboť okraj ledoviště i za podmínek tak příznivých, jaké právě panují, je nebezpečný. Lezli jsme z terasy na terasu, po svazích vzhůru, úžlabinami, přes pahorky, hrbole a tvrdé závěje.

Na několika místech objevil se znovu pás černých skalín pobřežních, vzdálené moře, fjord - a dalekohledem uzřeli jsme malé pohyblivé body na ploše krajního

ledovce - druhy, které jsme nedávno opustili.

Matné, mdlé světlo osvětluje ledovou poušť. Blíží se doba Velikého Dne. Slunce sotva mizí na chvíli za obzorem, vystupuje znovu k východu, probíhající úplnou dráhu kruhovou.

Míjíme několik obrovských trhlin. Díváme se opatrně do jedné z nich. Blýskající ledové stěny ztrácejí se v modročerném temnu. Trhlina je téměř 20 metrů široká. Jsme ve výši 3500 stop.

Automobil pracuje bezvadně, tiše. Šrouby otáčejí se a blýskají v matném světle jako svíjející se hadi. Nekonečná rýha ve sněhu a ledu za námi označuje naši cestu.

Po pětihodinovém nepřetržitém pohybu stroj zastavuje.

Poslední modravé reflexy země na západu zmizely.

Pan Sneedorff s Naděždou vystupují. Naděžda je roztomilá v kožešinové čapce s kapuci, přiléhajícím kožíšku a teplých sportovních kalhotách, přehozených krátkou skotskou suknicí.

Hovoříme. Gratulujeme znovu Petru Holbergovi. A pak rozbíjíme stany. Spací pytle jsou připraveny, ve vařidlech začíná táti sníh.

Utábořili jsme se. Lyže a hole zabodnuté do sněhu dodávají ležení groteskního vzhledu.

Přítel Felicien přichází hodně rozmrzen. V obrovských rukavicích, které by v salonech jeho města budily zděšení a hrůzu, tiskne hněvivě ručnici. Jaká je to tu země?

Protivná země!

Ani jeden ledový medvěd! Žádná liška! Ani sob! Ba, ani mizerná sněhule! Vskutku. Širá pláň kolem leží pusta a mrtva v mrazivém vzduchu. Ticho, absolutní ticho.

Nikde živého tvora. Nikde bylinky! Je to poušť.

---



# Kapitola 9

Divný pocit se nás zmocňuje, když tak vnikáme - nepatrný hlouček odvážlivců - do hluché, příšerné pustiny. Poušť svírá nás a obklopuje vždy víc a více. Led jeví se teď jako nekonečná, nesmírná bílá plocha, vzestupující povlovně - sotva znatelně k východu a poklopená bání čisté světlemodré oblohy.

Kam to povede, budeme-li stále vystupovati vzhůru?

K ránu, když je kraj zatažený neprůhlednou mlhou, musíme se krok za krokem řídit kompasem. Stroj postupuje jen zvolna, ač již oblast trhlin a nerovností zůstala daleko, daleko za námi. Pravidelně o polednách Peter Holberg měří zeměpisnou šířku a výšku.

Dnes udává barometr výši 6500 stop a odometr udává, že stroj uběhl 60 km, skutečný to rekord. Vědecká pozorování konají se ovšem s železnou pravidelností a pečlivostí.

Dnes zaznamenávám příhodu, která příznačně ilustruje, jak neočekávaná a zákeřná jsou nebezpečí těchto pouští a jak sebe nepatrnější opominutí může přivoditi katastrofu.

Jihovýchodní obzor byl zatažen.

Stál jsem na lyžích v širé pláni. Předběhl jsem daleko stroj, který jeví se mi jako neurčitá temná skvrna v pozadí bílé planiny. Jsem tu sám uprostřed nesmírného ticha. To ticho mluví, řekl bys. Slyšíš šum vlastní krve v cévách. Jímá tě šílená touha letěti na lyžích ku předu, stále ku předu dál a dále, bez konce, bez mezí, jen abys unikl tomu pocitu zvláštní stísněnosti.

Nikdy nedopustil jsem se větší neprozřetelnosti!

Spatřil jsem pojednou, jak žene se proti mně sněhová bouře a myšlenka hrozící záhuby bleskla mi mozkiem. Neztrácejte vteřiny, rozeběhl jsem se ke stroji, ale bylo již pozdě.

Zuřivý jihozápadní vítr přihnál se jako běs. V okamžiku mi celý kraj zmizel.

Měl jsem sotva čas přetáhnouti si kapuci přes hlavu.

Vichr vyl a skučel. Setmělo se. Zastavil jsem.

Sněhová bouře hnala se bezuzdně nakloněnou plání k mořskému břehu. Celé vlny jemného sněhu, jako prach suchého, valila před sebou, vířila jím. Prach ten vnikal všude, štípal, řezal, mrazil. I pod zavřená víčka se dostával. A bouře tišila se, ulehala a najednou zavyla stokrát hrůznějším hlasem.

Co si počnu?

Učinil jsem dva tři nejisté kroky, opíraje se zuřivému větru celou váhou svého těla. Kam se obrátím?...

Věděl jsem bohužel až příliš dobře, že takové vichřice trvají často i několik dní. Ale pak - pak jsem naprosto ztracen. Cestu ke stroji nenaleznu. V této šílené metelici orientovati se jest čirou nemožností.

Nikdo také neodvážil se mne hledati.

Ztracen... ztracen...

Tak rázem a náhle, jako nenadálou popravou...

Pocítil jsem cosi jako silné stisknutí ve spáncích. Dech se mi zatajil, a pak srdce počalo mi tlouci poplašeně.

„K čemu to?“ myslil jsem si. „Odvahu!... Odvahu!... Ještě není konec!“

Jako výsměšnou odpovědí zaryčela vichřice táhle a oblaky drobných ledových krystalků zasvištěly mi v obličej a nejmenší skulinkou draly se pod šat.

Potácel jsem se jako opilý.

Posléze přece úsilím vůle přemohl jsem prvý zmatek. Snažil jsem uvědomiti si místo, kde se asi automobil nalézá. Bezradně točil jsem se chvíli dokola, stejně jako vítr kolem mne. A pak počal jsem postupovat směrem, který považoval jsem přibližně za nejsprávnější. Jak málo měl jsem naděje!...

Po stu krocích přesvědčil jsem se, že můj pokus je bláhový. Pociťoval jsem ohlušení a únavu. Hlava se mi točila.

A bouře neustávala. Začal jsem volati. Vichřice urvala mi každý zvuk u samých úst a odvála ho do vířící temnoty.

Hodina mýjela za hodinou. Pod neustálými nárazy ledového vzduchu cítil jsem, jak mi údy trnou, odumírají.

S velkým přemáháním utišil jsem sněhem palčivost v hrdle a vrávoral nazdařbůh opačným směrem. Báł jsem se usednouti. Neznamenal-li by to jistou smrt zmrznutím?

Neměl jsem u sebe střelné zbraně, abych dal znamení. Ostatně, kdo ručí mi za to, že by rány uslyšeli?

Jsem ztracen - sám a sám uprostřed pustého chaosu. Divný klid rezignace mne zachvátil. Přestal jsem přemýšlet. Nepomýšlel jsem již na záchranu. Najednou přistihl jsem se, že v závětrí velké závěje si mechanicky odepínám lyže.

„Eh, eh,“ říkal jsem si nahlas, bez příčiny. Myslím, že jsem si tehdy tiše usmíval. Pocit smrtelné únavy zatlačil vše ostatní.

Zabodl jsem bezmyšlenkovitě lyže do sněhu, vyhrabal jámu a skrčil se v ní v klubko. Vichr navál sníh kolem mne a na mne, a za chvíli byl jsem ukryt jako ve sněhové skořápce.

V tom pouzdru bylo opravdu teplo a co více - klid, žádný vichr, ticho. Poslouchal jsem s požitkem, jak bouře s hukotem žene se nade mnou. Usínal jsem a zase se probouzel.

Nedovedu již přesné vylíčit zvláštní svůj stav. Halucinace a vidění polospánku mne překvapovala. Zdálo se mi, že vidím:

Bouře odešla. Vlahý a vonný vzduch nad velkým městem, plný bělavých par, které se mísí s modří oblohy. Neboť prudké ranní slunce zapřelo se po časně bouři o střechy města.

Břidlicové střechy vlhce se blýskají, komíny vrhají dlouhé ostré stíny. Daleko za řekou v zlatém oparu tyčí se nescíslné věže - toť opravdu mé drahé, drahé Město!

Je mi tak volno. Avšak obraz mizí, rozplývá se v mlhu a já upadám v strnulost...

---

Cosi drsného, teplého dotýká se mé tváře.

Ztěžka probírám se k životu.

Kde to jsem?... Kde to jsem?...

Slyším shora táhlý jek vichru. Dlouho nemohu si uvědomiti situaci. Nějaký netvor huňatý stojí nade mnou a sklání tlamu k mé tváři. Hledím naň strnule. Chci se bránit, ale dřív než mohu učiniti pokus pohnouti ztuhlými údý, zvíře vrhá se mi s radostným štěkotem na prsa.

Velký bože! To je Naděždin Husky.

Chci povstati - nemohu.

Chci obejmouti psa.

Ale ten mizí, vyráżeje krátký štěkot.

Byla to asi halucinace, přelud.

Klam smyslů, horečka ...

Usínám znovu.

Metelice přikrývá mne novým pláštěm. Slyším - opravdu - lidské hlasy?... Není pochyby. Štěkot, radostný štěkot.

Husky leží mi na prsou a hlas nějaký křičí rozčileně:

„Tady je, tady! Rychle, rychle!“

Zdá se mi, že se ten hlas chvěje a vidím huňatou postavu přítele Feliciana, celou zasněženou, na okraji sněhové jámy, ve které jsem schoulen. Snaží se pozvednouti mou hlavu. Malý Ekva brodí se závějemi vedle něho.

Odnášejí mne, malomocného a klidného. Tu rozeznávám, když bouře oddechuje, silné houkání.

Za chvíli ležím pod stanem. Třou mě sněhem, mnou. Kdosi nalévá mi cosi teplého, posilujícího do úst.

Polykám hltavě a cítím, jak nový život rušně počíná probíhati mými žilami. V neurčitu jakémsi rozeznávám tvář Naděždinu, velice bledou, s výrazem těžké starosti.

Snažím se usmáti, ale upadám ve spánek -

---

Probudil jsem se v teplém kupé. Stojíme.

Okénkem není viděti nic. Pokrývá je jíní a vrstva sněhu. Pociťuji nové nárazy vichru, které otřásají automobilem. Bouře tedy ještě neodešla. Naděžda sedí u mého lože jako milosrdná sestra. Její jemný profil je první, co spatřuji. Vidouc, že se probouzím, rozzáří se upřímnou radostí.

Nu, díky bohu, cítím se silen a zdrav, neschází mi ničeho.

„Děkuji vám, slečno Naděždo. Jste nejlepší dívka na světě.“

Usmívá se vážně a zamyšleně, jako by shovívavě poslouchala povídání dítěte.

„Byl jsem dokonale neopatrný. Dokonalý hlupák...“

Mám skrytou chuť co nejvíce sebe sama před ní pokořiti.

„Nebýti vašeho psa...“

„Husky je chlapík,“ odpovídá. „Byli jsme již přesvědčeni, že vás více neuzříme. Vzdali jsme se již naděje. A pan Felicien, kterak ten naříkal!“

Poslouchal bych celé dny její zvláštní hudební hlas.

Felicien ... Ten dobrý hoch!...

Naděžda urovnává mi podušku pod hlavou. Hle, tu je Husky! Sedí u lože, uši vztyčeny, a oči hrají mu radostí. Hladím hodné zvíře, které projevuje z toho nesmírné potěšení.

„Jak dlouho jsem byl tam venku?“ ptám se jaksi ostýchavě a obracím se k zamíženému okénku.

Naděžda nalévá sílicí lék na lžičku a odpovídá tiše:

„Dva dny.“

„Milosrdné nebe! Dva dny?... Je to možné?... Jak je možno vydržeti a nezmrznouti?“

„Ležel jste v jakémisi sněhovém pouzdře, kde udrželo se trochu vašeho tepla. Pravý přirozený iglú. Když bouře polevila, vyčenichal vás pes na pláni, odhrabal vrstvu sněhu a přivolal pomoci. A víte, kde vás našli?...“

„Nu?“

„Ani ne šedesát kroků na západ od stroje.“

„Hleďme! Tomu se říká záhuba na samotném prahu.“

Mlčeli jsme chvíli.

Z dvířek sousedního oddělení vystrčil kdosi hlavu.

„Palsambleu!“ křičel Felicien. „Konečně vstal z mrtvých!... Jak se ti daří, hodný, starý pošetilče?...“

A když jsem prohlásil, že výborně, odpověděl s indignací:

„Bylo by skutečně nespravedlivé, kdybys to neodnesl aspoň řádnou rýmou, důkladným kýcháním ...“

---

# Kapitola 10

V hoření vzduchu nastal ruch,  
a jak to burácí,  
sto vlajek viděl plamenných,  
a sem a tam a v nich a z nich  
se hvězdy potácí.  
S. Taylor Coleridge.

Teprve třetího dne k večeru bouře utišila se docela.

Povrch sněhu byl vichrem uhlazen, jakoby emailován, nejlepší dráha pro běžce na ski.

Automobil tvořil na pláni velikou závěj. Několik hodin tuhé práce lopatami bylo třeba k osvobození zasypaného stroje. A pak neprodleně na cestu.

Pláň stále stoupá - ještě jsme nedostihli vrcholné pláně. Ledový pancíř, pokrývající Grónsko, představují si učenci jako polovinu ležícího kužele, jehož vrchol obrácen je k jihu. Největší výše tohoto pancíře není známa. Nansenem dostoupený vrcholný bod ležel 2718 m nad hladinou mořskou. Jisto, že na sever zvedá se ledová vrstva daleko výše. Někteří mluví o 4000 m. Tloušťka ledové kůry na základě toho obnáší místy až 2000 m a tlačí na povrch půdy děsným tlakem 160 atmosfér. Pohybuje-li se tato masa vlastní vahou po svazích, jaká tu vzniká drtivá síla, která vyhlodává hluboká údolí tisíciletým vytrvalým úsilím.

Nalézáme se již ve výši oblaků. Barometr ukazuje 7500 stop. Nikdy nezapomenu tohoto oddílu cesty.

Z dalekého, tajuplného vnitrozemí nebo ze severovýchodu vystupují z nenadání šedá obrovská oblaka. Ženou se těsně při ledové pláni jako příšery a v okamžiku zahalí nás v hustou studenou mlhu. Na chvíli vyjasňuje se trochu, ale už nové spousty par sunou se po bílé ploše, aby nás znovu obklopily.

Když tyto mraky odejdou, celý stroj, sáně, lidé i pes, vše pokryto je vrstvou jemných sněžných krystalků. Je v tom cosi skličujícího. Postupujeme do neznámé pustoty, která ohromuje. Stáváme se skutečně melancholickými. Když mraky odlétnou a smutné slunce osvítlí matně tento strnulý kraj smrti, jaké teskno nás jímá!

Už nikdo nehovoří hlasitě.

Modrým nebo šedým sklem našich brýlí vyhlíží to jako kraj z jiné planety.

Slyšeti, jak stroj pravidelně oddychuje. Umrzlý sníh skřípe a chrupe. Tehdy ani Felicien neodvažuje se pronášeti své kousavé poznámky. Sedí na saních, vysoko na nákladu, mlčí a v přestávkách je slyšeti, jak střídavě zívá a vzdychá.

Pan Sneedorff je zamyšlen. O čem asi přemýšlí?

A Syv mručí znepokojen...

Někdy, když obloha je jasná a smutná, zdvihne se ostrý vítr. V okamžiku začne

se na celé širé planině pohybovati sypký a suchý sněžný prach. Vysoko jako bílé plameny víří k nebesům a žene se vpřed, uléhá a zase vytryskuje.

Cestovatel kterýs nazval grónské vnitrozemí ledovou Saharou. Nemůže býti vhodnějšího označení.

Je tu i polární Samum, jeho víry vzdušné vytvářejí sněhové sloupy, které, otáčejíce se, kolísají ledovou planinou. Vídáme často na okraji obzoru větrem vzduť sních, letící na pozadí nebes jako plápolající roztřepené praporce.

A my tu stojíme v tichu a mrtvém klidu pouště.

Avšak ponenáhlu přivykáme všemu tomu neobvyklému.

Steffens trpí očním zánětem. Ale vyléčí se asi pod dozorem Petra Holberga. Sněžný prach je stále strašlivější. Vniká všude, do pomyslitelně malých otvorů, do pórů kůže a působí opravdová muka. Bezvětrí je nám pak dokonalou úlevou.

Dnes se motor pojednou zastavil. Shledalo se, že je to první naše »panne« - jak říkají profesionální automobilisté - jakási malá porucha na karburátoru. Záhy však dáváme se zase na cestu.

Zvolna ale jistě nabývají naše hovory pesimistického zabarvení. V téhle nekonečné pustotě, nikdy se neměnicí, mrtvé a hrozivé, nelítostné a ničící veškerý život máme naléztí Alexeje Platonoviče živého?

Kde jsou stopy nějaké leduprosté oázy?

Není jich.

Pan Sneedorff marně pátrá dalekohledem. Odkládá ho pokaždé s posunkem unaveným a plným zklamání.

Slunce počíná se vybavovati z mlh. Zastavujeme. Sluneční svit stává se intensivním a odlesk sněhové pláně nesnesitelným.

Je ráno.

Voda začíná klokotati v samovarech. Všichni pociťujeme lhostejnou únavu a těšíme se jedině na vřelý doušek.

Přítel Felicien hvízdá si nějakou zádumčivou melodii a náhle, pouštěje opatrně do vody krychličku lisovaného čaje, pronáší hlasem neobyčejně melancholickým, potřásaje svou huňatou kápí:

„Oh, pánové, pánové. Není žádné oázy. Nač čekáte? Dejme tomu, že profesor Alexej měřil v této pustině své zeměpisné šířky a výšky. Ale potom...“

„Potom?“

„Pak odletěl prostě se svým strojem někam na západní pobřeží a odtud zaslal svá psaníčka.“

Jakže?... Na to jsme nepomyslili! Nuže, sedli jsme tomu důkladně na lep. Celá naše teorie o leduprázdné oáze, tak krásně vybudovaná, není právě ničím jiným než přeludem. Vše, až dosud, na mou čest, dokazuje správnost tohoto tvrzení.

Pohlédl jsem na Naděždu. Kterak pobledla! Její drobná ručka zařala se v pěst. Oči zadržely bleskem. S chutí bych byl řekl Felicienovi něco hodně nezdvořilého.

Ale tu právě pan Sneedorff vyjímá rozvázně porculánku z úst. Praví klidně, pohlížeje na Francouze:

„A přece půjdeme dále.“

---

Stále táž poušť.

Zdrželi jsme se opět půl dne malou opravou na stroji.

Mnohdy zabředneme do navátého suchého a zrnitého sněhu, kterým se automobil prodírá s takovou obtíží, jako by jel skřípajícím pískem.

Teploměr klesá, ač planina pořád vystupuje.

Někdy pokryjí obzor zvláštní zahnědlé mlhy. I stává se v takových okamžicích, že náhle uvidíme vysoko v povětří obrovský nestvůrný zjev automobilu, kterak strašidelně pohybuje se v oblacích, obklopen bělavě zářícím kruhem - ohromný pohyblivý stín, zakrývající polovinu nebes. I naše mnohonásobně zvětšené postavy se tu objevují. A pak zjev bledne, splývá a jen zářící aureola zůstává ještě několik okamžiků na nebi, aby také vybledla beze stopy.

Nepravidelné ono klesání teploty velmi mne znepokojuje. Jaké záhadné vlivy je způsobují? Také dnes teploměr nápadně stoupl. Předešlého dne čerstvě napadlý sníh zvlhl, lepil se na lyže i sanice a uváděl nás téměř v zoufalství.

Felicien ukazuje mi barometr. Jeho ručička bláznivě pobíhá po ciferníku. Díváme se na oblohu.

Východní nebesa nad samým ledovištěm zbrunátněla.

Věduce, že to znamená obvyklou bouři, zastavili jsme. Stroj umlká a tísnivé ticho naplnilo kraj.

Zdáli už vidíme, jak se zdvíhá sněhový prach. Těžká oblaka se hrozně převalila po pláni. Nastala tma. Zhltila nás úžasná metelice, smíšená tentokráte deštěm.

Avšak - co to ?...

Ozývají se třaskavé výbuchy. Ovzduší je plné elektřiny.

Z kovových součástí strojů šlehaří bělavé plaménky. Na okovaných hrotech našich holí svítí modravé světelné kuličky. Každá vločka sněhová je světelný atom. Prška studeného ohně. Při doteku praskají jako drobné blesky a způsobují štiplavé rány. V zmotané směsi víří, krouží nahoru dolů a přeletují jako jiskry požáru.

Teď přivalily se kroupy, velké a těžké - kroupy svítící.

Každá kroupa - miniaturní leydenská láhev.

V čiré tmě je to divadlo hrůzokrásné. Dlouhé tiché blesky rozsvěcují se fialově v temnotách a tato nezkrocená světelná vánice letí se zdvojenou prudkostí planinou.

Seskočil jsem se saní a běžel ke stroji.

Dveře zadního kupé jsou otevřené. Shlédl jsem postavu Naděždinu obklopenou světélkujícím sněhem, kterak s rukama založenýma klidně pozoruje tento přírodní úkaz.

Nežli však učinil jsem krok, jiná postava vynořila se ze tmy.  
Uslyšel jsem hněvivý výkřik a dvě postavy zdály se zápolit.  
Kdo to byl? Neviděl jsem žádného z přátel, bezpochyby se nalézali na druhé straně stroje.

„Naděždo! Naděždo!“ vykřikl jsem zuřivě.

Jedna ze zápolících postav uskočila kočkovitým pohybem a zmizela.

„Naděždo - byl to Syv!“

Dívka chopila mne třesoucí se rukou. Oddychovala těžce.

„Ten bídák!... Opovážil se... opovážil se...“

A propukla v prudké štkání.

V tu chvíli se náhle vyjasnilo. Elektrická bouře přehnala se jako blesk mizející na jihozápadě a mdlé světlo nekonečného polárního dne ozářilo kraj.

---



# Kapitola 11

Teď teprve připomněl jsem si různé podrobnosti, jimž jsem dosud nepřikládal žádné váhy: kterak Syv dotíral se v blízkost Naděždy; jeho přemrštěnou úslužnost, kterou dívka pokládala jen za horlivost dobrého sluhy; pohledy plamenné a pokradmé, kterými tento prokletý Noční Člověk stíhal a pohlcoval ztepilou postavu mladé cestovatelky.

Nezmínil jsem se panu Sneedorffovi o brutálním chování jeho sluhy. Naděžda sama mne zapřísahala, abych nevyvolával scény. Prosila mne o ochranu a přísám bůh, odváží-li se ten bídák přiblížiti, zle se mu povede!

Než jsem se znovu dali v pochod, vyhledal jsem Syva a zavedl ho stranou. Řekl jsem suše:

„Považuji celou věc za výbuch nepřičetnosti. Jinak učinil bych hned, co učiním při nejbližší příležitosti.“

Řka to, přidržel jsem mu browning před nosem:

„Zastřelím tě jako psa, bestie!“

Kjaeltring zatáhl hlavu ještě více, schoulil se a odvrátil těkavý zrak bez odpovědi. Ale když jsem odcházel a ohlédl se náhle, zalekl jsem se jeho pohledu! Byl to pohled smrtelné zášti.

Syv je mým nepřítelem, nepřítelem na smrt. Musím teď býti na stráži. Nelekám se toho zápasu, ač dobře vím, že nutno tu počítati s protivníkem zákeřným.

Ostatně mám tu spojence. Je to Husky.

Pozoroval jsem již dávno, že pes instinktivně nenávidí Kjaeltringa. Měl jsem si z toho vzíti naučení. Několikrát napadl ho zuřivě a dal se odehnati jen pokynem své velitelky. Syv dobře věděl, že pes roztrhl by mu chřtán, kdyby si v jeho přítomnosti dovolil dotknouti se Naděždy. Ale právě v osudném okamžik pes byl zavřen - náhodou? - v druhém kupé.

Taková náhoda nesmí se již podruhé přihoditi.

Postihuji se v náladě skutečně neobvyklé - jsem rozechvěn a toužím spatřiti Naděždu. Uklidnila se již docela a vlídně se na mne usmívá.

---

Celý den zachmuřeno.

Peter Holberg nemohl v poledne konati obvyklá měření. Pozoruji, že milý Peter v poslední době upadá v zasmušilost. Straní se docela společnosti a hledí si jen svého stroje. Když se ho táži, odpovídá vyhýbavě. A přece nemůže si přát většího zdaru, než jakého dosáhl s ledním automobilem.

Mezi řečí prohodil:

„Dnes v noci zdálo se mi o Rönne. Viděl jsem svou starou matičku, velice uplakanou ...“

Jeho oči upřely se s tesklivou zasmušilostí do dálky. Je to snad předtucha

neštěstí? .... Nevěřím v ni.

Nová příhoda.

Studoval jsem mapy v kupé, když tu vyrušil mne výstřel. V mrazivých těchto výškách rozlehl se s neobyčejnou silou. Vyskočil jsem ruče ven.

Nekonečná sněhová pláň tonula v krvavém světle rudých mračen, z nichž vyhlížel žlutý štít sluneční. V tomto magickém osvětlení spatřil jsem huňatou postavu, která nedbajíc ostrého mrazu provozovala pravý medvědí tanec v závěži. Mávala ručnicí.

A pak hlas, známý hlas přítele Feliciena ozval se, pronášeje tato památná slova v nekonečných variacích: „Hurá! Znamení rána!... Ať žije Alexej Platonovič! Hurá!...“

Přiskočil jsem k němu:

„Co je ti, nešťastníku?!“

Felicien Boinet ustal v překotném pachtění, zaujal pózu a díval se na mne pohledem zdrcujícím.

„Co je? Tohle!“ rozkřikl vydýchnuv sloup páry. „Právě jsem učinil prvou ránu v této hnusné poušti. Co tomu říkáš? Tu to leží! Vrána, havran, krkavec - co chceš! Mně je to jedno. Ale myslím, že cosi podobného přineslo nám visitku Alexeje Platonoviče!“

Na sněhu ležel ubohý havran, znamenitě střelený, slavná kořist, kolem níž šťastný lovec prováděl své půvabné medvědí piruety.

Přítel Felicien stal se rázem hrdinou dne. Uviděl znenadání nízko letícího černého ptáka, který marně namáhal se mocným máváním perutí, aby znovu a znovu nebyl stržen prudkým větrem.

Felicien skočil k saním pro ručnici a složil havrana na sních. Jisté je, že havran byl stržen větrem od severovýchodu.

Mohl přicházeti až z východního pobřeží?...

Pochybují.

Jisto však je, že živá bytost, která se tak znenadání objevila v mrtvé pustině, vlila nám nové nadšení. Přece snad ukáží se pravdou bajky o leduprostém vnitrozemí! Nová naděje, tolik již pokleslá v posledních strastných dnech, vzepjala se znovu v dřívější síle.

V několika minutách jsme strhli stany, vskočili na stroj a za volání hurá a mávání vlajkami opustili toto památné tábořiště.

Mnoho důvodů mluví nyní pro zdar výpravy.

Myslívám v dlouhých chvílích mlčení na elektrickou bouři, která přehnala se včera ledovištěm. Kde vznikla? Na ledovcích? Nevěřím. Divoká fantasmie kreslí mi před očima podivné obrazy.

Oč předčila ji - skutečnost!

# Kapitola 12

Ilic et nebulas, Ilic  
consisiere nubes iussit...  
Ovidius.

Mlha.

Již včera večer stála hrozivě, jako na číhané při celém východním obzoru.

A teď nás přepadla. Hustá ledová šed' kolem dokola.

Jsou to snad oblaka? Jisté je, že tato mlha je naprosto nehybná. Nic než šedá, vlhká, tíživá šed' a vyhlídka na několik stop sněhu před námi.

Úzkostlivý pocit zmocnil se nás všech. Co je před námi? Pokud mne se týče, přiznávám se, že neuvěřitelná nejistota tíží mne jako můra: mám utkvělou jakous představu, že sletím do nějaké znenadání zející díry.

Avšak to je pouhý klam. Ledové pole kolem dokola je kompaktní a zdá se, že rozloha jeho je nekonečná. Pan Sneedorff vydal přísný zákaz nevzdalovati se ani krok od stroje. Rádi se podrobujeme, neboť pomyšlení, že bychom zbloudili v tomto chaotickém prázdném šeru, jež příkrývá ledovou poušť v příšerném mlčení, to pomyšlení je hrozné.

Postupujeme tedy neuvěřitelně pomalu, z pouhé opatrnosti, jako slepci, kteří tápají holí na cestě neznámé. Radil jsem, abychom vůbec zarazili... Ale byl jsem přehlasován.

Neboť u všech všudy, je to stokrát horší než sněhová vánice: příšerné, tiché, plíživě neurčité. Budí to živý pocit hnusu.

Barometr přináší nové překvapení: sestupujeme, avšak sotva znatelně. Ledová pláň sklání se poněkud v těchto místech k východu. Možná, že je to pouhé bezvýznamné zvlnění terénu, brázda, protínající led určitým směrem. Jsme unaveni a ztýráni mlhou, takže se nesnažíme přikládati váhy tomu úkazu.

Avšak je tu ještě cos jiného. Teploměr mění zájem v úžas.

Ukazuje plus 6 stupňů Celsia.

„Skutečné jaro!... Vedro!“... prohlašuje Felicien. Sníh je na některých místech zvlhlý.

Je toto teplo následkem nebo příčinou mlhy? My mlčíme. Nekombinujeme. Čekáme jen s napětím skoro bolestným, pak s resignací. A kolem dokola stále hluchá slepota šedivých par. Pozvedám znovu varovného hlasu. Ale je pozdě.

V tom okamžiku zaznívá mlhou rozčilený hlas Holbergův. Steffens odpovídá mu s jakousi prudkostí. Tu výbuchy motoru nabývají hlučnosti a zuřivé rychlosti. A náhle umlkají docela.

Přicházím blíže a vidím, že automobil stojí nehybně.

Přicházím - to není vhodný výraz. Brodím se v pravém slova smyslu rozbředlým sněhovým bahnem a poznávám hned, že se do něho stroj zařízl hluboko.

Kupředu tímto směrem nemůžeme. Musíme zpět.

Ti, kdo byli uvnitř, vystoupili.

Uspořádali jsme rychlou poradu.

Pokus vysvobodit stroj vlastním motorem selhal. Šrouby se začaly otáčet opačným směrem, ale otáčejí se bohužel naprázdno, mlaskajíce v rozbředlé sněhové kaši. Zůstaneme-li vězeti až do chvíle, kdy přituhne, zarosteme, zamrzeme do ledu docela.

Pozoroval jsem teploměr s úzkostí.

A pak nastala klopotná práce několika hodin. Lopatami odhazovali jsme mokrý sních a hleděli, abychom dostali šrouby na pevný led. Sestavili jsme celou soustavu pák a zkoušeli stroj vyzvednouti z bahna. Pot lil se z nás proudem, zatímco mlha nás dusila jako můra.

Peter Holberg vyzdvihl zvláštním mechanismem čtyři hnací šrouby vzhůru.

Stroj spočíval nyní na svém plochém člunovitém dnu.

Přinesli jsme provazy. Nadchází rozhodující pokus...



Zapřahneme se, všichni, nikoho nevyjímaje.

61

Zapřaháme se všichni, nikoho nevyjímaje..

Zapřaháme se všichni, nikoho nevyjímajíc. Všechny ohledy musí ustoupiti, na zdaru pokusu závisí naše spása. Osm lidí a pes, po kolena v sněžném blátě, vkládá se plnou silou do provazů.

Pohneme těžkým strojem?

Větší část nákladu vyložili jsme ven a automobil zhotovený je přece z co nejllehčího materiálu! Přesto se provazy napínají až k prasknutí. Ležíme v popruzích, oddychujeme, supíme, padáme a opět vstáváme, klouzáme, dotýkáme se téměř hlavou ledoviště.

Půjde to?...

Syv mručí rozčilením, a na čele nabíhají mu žíry. Husky se vrhá v postraňky se štěkotem a táhne, až se mu boky prudce propadají.

„La diligence embourbée ...“ vtipkuje Felicien nabíraje dechu.

Ostatně představte si obraz: stroj zarostlý v ledu v nesmírné pusté planině, kolem něho klubko schoulených mrtvol, vyhublých, pokrytých rampouchy, jež nejbližší metelice přikryje vrstvou sněhu... Pochopíte, proč jsme napínali poslední zbytky sil s úporností zoufalou!

Automobil se chvěje, páky praskají. Teď, zdá se, pohnul se trošku s místa, opravdu, smýká se vpřed, pomalu, docela pomalu, ale neustále.

„Hurá,“ ozývají se kolem hlasy z mlhy.

„Hurá,“ odpovídám a přidávám síly.

„Jde to, jde to,“ křičí Peter Holberg.

Automobil je jeho miláček, dítě dlouhých studií a pokusů. Nebezpečí, v němž se ocitá, dotýká se ho nejvíce. Kdybyste jen viděli, s jakou pečlivostí prohlíží za každé zastávky složité ústrojí. Jak něžně s pomocí Steffense sytí stroj lihem, čistí součástky, olejuje. A nyní měl by stroj uvíznouti, výprava ztroskotat k vůli rozdílu několika stupňů teploměru!!...

„Jen dále! Ještě trochu,“ vzdychá Felicien.

Konečně po úsilí téměř tříhodinovém je stroj venku.

Fantomy nejasně v mlze se rýsující oddychují a námahou stírají pot s čela.

„Prokletě,“ zlořečí Steffens, na dva kroky v mlze sotva viditelný. Bafá na své začouzené dýmce, neboť ostrý dým doráží ke mně dráždivě.

„Pokud se mě týče,“ mručí, „myslím, že jsme tento prokletý led ještě dobře nepoznali. Ale začínáme ho poznávat, myslím...“

Mlha ještě zhoustla. Rozhodli jsme se, poučení zkušeností, utábořiti. Nelze lépe strávil toto nudné čekání než spánkem. Jsme unaveni víc než dosti a za chvíli vezíme pod stanem ve spacích pytlích a usínáme jeden za druhým.

Nuže, když jsme se probudili, totéž divadlo. Spatřil jsem šeré stíny, jak pobíhají kolem automobilu.

Bylo šest hodin večer. Probudil jsem Felicienu, jenž se mnou obývá společný spací pytel.

Spěcháme ke stroji.

Dovídáme se, že mráz stoupl. Měli jsme včera namále. Sněhové bahno zmrzlo, cesta je schůdná. Můžeme tedy putovat dále a věru musíme využít vhodnou chvíli, jak vyváznouti z těchto ošemetných míst.

Ekva vyšetřil terén.

Odvážlivý Inuit pustil se na lyžích do mlhy a řídě se signály vrátil se zpět s příznivou zprávou.

Všichni skoro Eskymáci mají podivný orientační pud - skutečný šestý smysl. Jejich zběhlost, s jakou vyznají se v širých jednotvárných sněhových polích i venku na mořském ledovišti, je přímo úžasná. Stěží dovedl jsem si ji vysvětliti a pochopiti, že řídí se dle nepatrných známek, barvy sněhu nebo ledu, tvaru trhlin, podoby nepatrné závěje, obrysu jednotvárného obzoru nebo i dle různé zrnitosti sněhu, samá znamení, jichž jsem sám necvičen nikdy nepostřehl.

Plazíme se nyní píd' za pídí ku předu. Plazíme se, toť pravý výraz. Tápeme v mlhách. V podstatě nejedná se o nic jiného, než opustit co nejdříve nebezpečnou krajinu mokřadů, v nichž bychom při nejbližší oblevě nemilosrdně a navždy uvízli.

Přece snad bylo by lépe vyčkati, až se mlhy zvednou. Každých deset kroků se vždy zase musíme řídit kompasem, jinak upadáme v nebezpečí, že půjdeme do kruhu. Pneumatický roh automobilu ozývá se bez ustání žalostnými tóny.

Jdeme ve skupině za saněmi, Ekva jde vpředu.

Míjí půlhodina, pak druhá. Tu z nevysvětlitelného popudu rozbíhám se na lyžích, doháním Ekvu a jdu mlčky podle něho. My dva tvoříme předvoj, řídíce se zvukem houkačky. Mlha vzadu zakrývá nám stroj, slyšíme jen pravidelný tlukot motoru.

Navazuji hovor, na který Inuit odpovídá jen jednoslabičně. Skličuje ho nějaká starost. Je roztržitý a jeho oči jsou ostražité.

Vidím, jak náhle holí začíná starostlivě zkoumati sních. Pak ke mně obrací svou mastnou lesknoucí se tvář, a tvář tato jeví bezmeznou zděšení.

Otáčí se dozadu a ječí:

„Pozor tam! Zastavit! Za-sta-vit!“

Vytahuje píšťalku a dává smluvený signál.

Ale bezprostředně potom chápe mne za rukáv a nutí mě kupředu. V náhlém leknutí podrobují se mu mimovolně.

Probíháme mžikem deset, dvacet kroků. Až Eskymák zastaví s hlubokým oddechem.

A tu - událo se cosi hrozného.

Ohlas rohu ustal, jako když utne. Slyšel jsem tlumený třesk a rachot velikých předmětů, řítících se kamsi do prohlubně, vždy hloub a hloub, jakoby pod námi - a najednou strašné ticho.

Nic se nikde nehýbe.

Opona mlhy spočívá stejně líně na ledovém poli. Ekva stojí vedle mě jako

zkamenělý. Vidím zřetelně, že zbledl, krev se z jeho bronzového obličeje zcela vytratila. Předtucha hrozného neštěstí dotekla se mne mrazivým prstem.

Zajekal jsem: „Co se stalo?“

Ekva probouzí se tou otázkou ze svého omámení. Beze slova uchopí mě za ruku a opatrně se vrací ve svých stopách zpět.

Dva, tři, čtyři kroky.

Najednou instinktivně se zastavuji. Mám dojem prázdnoty před sebou. Ekva uléhá na břicho a ponořuje hůl pod sebe do mlhy. Činím rovněž tak. Dech se mi zatajil.

Před námi, tam, odkud jsme přišli, je propast vyplněná mlhami ...

---



# Kapitola 13

Je to ohromná trhlina.

Kdo může říci, jak je hluboká?...

Položíme-li ucho k okraji, zdá se mi, že slyším hluboko dole sotva znatelný, vzdálený šum. Je to voda?... Nebo hučení, jaké slýcháme z velikých mořských lastur?... Nejspíš je to pouhý sluchový přelud. Kdybych aspoň věděl, jak široká je tato propast, která tak nenadále oddělila nás od našich přátel. Či snad... nechci ani domyslet si.

Na vnitrozemském ledu utvoří sněhové bouře přes takové trhliny sněhové mosty. Tyto sněhové klenby jsou dosti pevné, aby snesly člověka, nebo i lehké saně. Změnou teploty sníh se spájí, ztuhne a dovoluje přejít propast po křehkém svém povrchu.

Nuže, tak se to stalo. V mlze přišli jsme na pláni k ohromné trhlině, kterou jsme neviděli a kterou jsme za daných poměrů naprosto nemohli předvídati. Přišli jsme k takovému zrádnému mostu sněhovému a přešli po něm, netušíce, že vpravo i vlevo je bezedná hlubina. Automobil vjel za námi na tento most, prolomil ho a zřít se do prohlubně.

Vlasy počaly se mi ježiti.

Co se stalo?... Proč to ticho?... Zhynuli snad i všichni moji druzi? I Naděžda!...

Poklekl jsem ve sněhu a začal volati jako šílený do mlčících mlh toto drahé jméno.

Nic neodpovídalo. Cítil jsem vzdornou, hněvivou touhu vrhnouti se do prázdnoty před sebou.

Ohlédl jsem se na Ekvu. To, co jsem shlédl, vrátilo mi trochu rozvahy. Eskymák seděl pohodlně na sněhu. Odepnul lyže a chladnokrevně přežvykoval kus pemmikanu. Jeho klid. působil na mne jako tišící lék. Za chvíli už mohl jsem logicky uvažovati.

Nejprve musíme zjistit, co se vlastně přihodilo.

Rozsah neštěstí.

Máme na vybranou. Abychom se dostali na druhou stranu, musíme obejít trhlinu nebo použít jiný sněhový most.

Obejít trhlinu? Kdo ví, jak je dlouhá. Odvážíme-li se v mlze daleko, jistě zbloudíme, padneme do jiných děr, nenalezneme nikdy místa, kde tušíme své druhy. Nezbylo, než rozhodnout se pro to druhé. Přemýšlím-li o našem hrozném postavení nyní, dospívám k pevnému přesvědčení, že bez Ekvy byl bych tenkrát najisto zahynul. Neštěstí, které přišlo tak náhle a tak strašlivě v chaotické směsici mlh, mne zdrtilo.

Avšak malý Inuit, sotva se posilnil několika sousty, měl se k činu. Veden svým přirozeným pudem, šel po okraji prohlubně. Šel zvolna a opatrně. Zastavoval se

často a minul dva, tři ledové výběžky, trčící do mlhy, prozkoumav je pečlivě holí. Nevyměnili jsme spolu ani slova. Sledoval jsem ho jako hypnotizován.

Konečně, konečně se zastavil.

A hned poté položil se na břicho a pokynul mi, abych učinil totéž. Začal se posunovati lehce a opatrně do předu. Také jsem odepnul své lyže, posečkal jsem chvilku a následoval jsem jeho příkladu se zoufalou odhodlaností. Ó, toho hnusného pocitu!

Věděl jsem, že se plazím po křehkém sněhovém mostě, napjatém přes bezedno, šklebící se a čekající, aby mne pohltilo. To vědomí působilo, že jsem div nezešílel. Srdce stáhlo se mi bolestně. Čekal jsem každým okamžikem, že začnu se řítiti dolů a se zaťatými zuby zadržoval jsem výkřik úzkosti.

Pot vyvstával mi na čele.

Naštěstí trhlinu vyplňovala milosrdná mlha, i mohl jsem jen tušiti, ne viděti černomodrou tu prázdnotu.

Celou věčnost trvala ta cesta. Vteřina sledovala za vteřinou s krutou, výsměšnou loudavostí. Lyže na rameni, tápal jsem opatrně. Čas od času pozdvihl jsem se opatrně na rukou, abych shlédl Ekvu, jehož matný rozplihlý obrys viděl jsem pošinovati se před sebou.

Po dlouhé nekonečné době viděl jsem, jak se vzpřimuje.

Bez dechu připlazil jsem se k němu a klesl jsem vyčerpán, zbrocený potem, ale proniknutý radostným uspokojením: měl jsem zase pevný led pod nohama.

Duševní napětí povolilo. Co teď?

Musíme předpokládati, že v nejbližším okolí je plno jiných trhlin, celá síť, kterou pro mlhu nemůžeme viděti. Ekva obrací se ke mně s výrazným posunkem. Chápu, co zamýšlí.

Vytáhl jsem revolver a vypálil dvakrát za sebou. Pak jsme bez dechu čekali. Srdce bilo mi hlasitými údery.

Přijde odpověď?...

A tu odněkud ozval se táhlý zvuk signální píšťaly, který projel mlhami jako šíp. Nedovedl jsem se ale orientovati.

Jako omámen náhlou vlnou radosti, stejně prudké jako byl můj úděs, nechal jsem se jako malé děcko vésti Inuitem, který stále postupoval s úzkostlivou opatrností.

Dorozumívali jsme se nyní zvuky píšťal.

Obraceli jsme se, vrátili se několikráte šáleni mlhou a klamným odrazem, až pak uviděl jsem temnou neurčitou siluetu. Vtom vyrazil z mlhy štěkající pes, skákal mi radostí až k obličeji. Byl bych ho nejraději zobjímal.

Pak vynořil se z par předeek našich saní, i spatřil jsem Feliciena s Naděždou. Hluboký oddech vydral se mi z prsou.

„Díky nebi, oh, díky nebesům!“ Nikdy předtím neslyšel jsem Feliciena mluvíti

takovým opravdovým tónem. Potřásl mi ruku způsobem, na který nezapomenu.

A pak řekl neobyčejně suchým tónem, jako by se ho to osobně pranic nedotýkalo:

„Nuže, jsme na hromadě, hochu; stroj je někde dole, hodně hluboko, myslím...“  
- a tu se jeho hlas zlomil - „Peter je tam s ním a Steffens také ...“

Teprve nyní uviděl jsem pana Sneedorff a opřeného o saně, ponořeného v přemítání, a Syva, který choulil se mu u nohou.

Nebylo tu již nikoho jiného.

Starý pán probral se z myšlenek teprve, když dotkl jsem se jeho ramene. Pohled, který na mne upřel, nebyl pohledem člověka zkrušeného. Ba, bylo v něm více vzdorné odvahy rváti se do posledního dechu s nepříznivým osudem, který mu zkřížil provedení vytknutého cíle.

Přijal mne s upřímným potěšením. Neštěstí stalo se právě tak, jak jsem zde vypověděl.

V automobilu meškal pouze mladý inženýr se strojníkem. Ostatní šli za ním po obou stranách saní pěšky.

Znenadání pes jevil veliký nepokoj. Usedl a vyl, zadržoval Naděždu za okraj sukně.

Tu však již viděli, jak stroj mizí, pohlcen zemí. Spojovací lano se přetrhlo a oboje saně zůstaly státi na kraji prohlubně.

Byli přesvědčeni, že most sesul se dříve, než my přešli na druhou stranu.

V prvním leknutí prchli rychle několik sáhů zpět. Pak se vrátili a společně odvěkli do bezpečí saně. Pan Sneedorff ujal se v tom zmatku energicky velení. Zakázal vzdalovati se.

Postavili narychlo stany. Pak přenechaje Naděždu ochraně Felicienově, šel se Syvem k propasti.

Volali. Nikdo se neozval. Neboť my zatím odešli hledati přechod. Neviděli nic. I vrátili se.

Osud náš zdál se jim býti zpečetěn.

Asi po dvou hodinách uslyšeli náš výstřel.

A teď jsme tu byli, trosečníci ledové pouště, v mlze a vydáni trýzní hrozných úvah.

Byli jsme již tak daleko od pobřeží, že na návrat nebylo ani pomyšlení. Většina našich zásob zmizela se strojem.

I kdybychom se uskrovnili na nejmenší míru a chtěli se pokusiti jíti zpět, musili bychom vléci sami sáně nekonečnou pouští.

Když jsem tedy promyslnil věc důkladně, konstatoval jsem, že jsme nemilosrdně ztraceni.

Věděli jsme to dobře všichni, ale jeden před druhým jsme mlčeli.

Až Naděžda sama vyložila logické své uzávěry.

Zlomili jsme hůl sami nad sebou.

---

Dříve však, než budeme moci hnouti se z místa, ať je to kamkoli, musí tato strašná mlha zmizeti. Vězní nás v pravém slova smyslu na jednom místě. Jsem přesvědčen, že kdyby se vyjasnilo, vyjasní se i naše pokleslá mysl.

Ale teď ulehli jsme všichni strnule, téměř bez myšlenek, s lhostejností tupých odsouzenců. Upadl jsem v těžký spánek, z něhož dvakrát vytrhl jsem se se zděšeným výkřikem.

Vstal jsem unavený a rozladěný. Slyšel jsem pouliční popěvek, který vedle bzučel si Felicien.

Vystrčiv hlavu ze spacího pytle a odhrnuv plátno stanu zpozoroval jsem, že se mlha poněkud zvedla. Viděl jsem výsek pláně, kolem něhož visely posupné mlhové opony. Pláň skláněla se poněkud a byla poseta tmavými rýhami různé velikosti. Trhliny se mnohdy protínaly a tu i tam překlenuty byly zrádnými mosty sněhovými. Veliká, dobře dvanáct metrů široká prasklina šklebila se vedle nás jako zívající nasycená tlama.

Ano, byla to tlama hltavého netvora, která pohltila naše dva přátele. Sešli jsme k okraji.

Hladký, modravý a zelenavý led ztrácel se v černé tmě.

Úlomky ledu, hozené do hlubin, zapadly beze zvuku v prázdnotě.

Přece však nechtěli jsme odejít, aniž bychom se přesvědčili, že všechny naděje jsou marné.

Losovali jsme.

Los padl na Feliciana.

Francouz mlčky nechal se přivázati na dlouhé horolezecké lano, rozsvítil acetylenovou lampu a beze slova podal nám pravici. Pak se lehce sesmekl přes okraj. Začali jsme ho opatrně spouštět do propasti. Sestupoval podél hladké stěny, zvolna se otáčeje, mizel ve tmě a jen slabou září svítlny bylo ještě vidět.

Když lano došlo, drželi jsme ho několik vteřin mlčíce, oddechující páru, zuby zaťaty. Po umluvených deseti vteřinách táhli jsme zase vzhůru.

Konečně se Francouz objevil.

Byl velmi bledý. Pohlíželi jsme naň tázavě.

„Prázdnota,“ řekl a zamlčel se.

„Stěny se ani o píd' nesbližují. Po čtyřiceti metrech slyšel jsem v naprostém tichu jakýsi neustálý, sotva znatelný šum... Je možné, že dole teče voda...“

Odepínal provaz.

„Hrůza a hnus,“ doložil nervosně.

Chápu ho, propast může být i sedm tisíc stop hluboká!

Poslední slabá jiskřička naděje zhasla nadobro. Hluboko, hluboko pod námi odpočívá dobrý Peter Holberg. Bude tam ležet, zakletý v křišťálovém paláci klidný

a neporušený, zatímco čas bude plynouti lhostejně nepřetržitým tokem nahoře.

Nikdy již stará jeho matka nespátí tváře tolik toužené a sladká jeho nevěsta v Rönne zešediví marným vzpomínáním, jímž srdce kamení... A má tam přítele mlčelivého, podivuhodné věrnosti a vytrvalého do věčnosti, neboť Steffens neopustí ho v tom němém čekání!

Nechť se vám lehce spí, stateční dobří přátelé! Zakrátko i my budeme ležeti tiše na mrazivé pláni v oblacích, které přicházejí z tajemných dálek a odcházejí neznámo kam...

---

Těžko je rozloučiti se s vámi, přátelé!

Nechce se nám obrátiti zobce saní k západu!

Myšlenky otupěly, plamének energie doutná, jako by chtěl v ten okamžik uhasnouti!...

---

Seděli jsme na saních s hlavami pochýlenými.

Nevím, kolik hodin uplynulo, když ucítil jsem vánek na své líci. Vzhlédl jsem znepokojen.

Ledový vítr cloumal mlhami, hnal je v kotoučích kolem nás k západu. Kraj se vyjasňoval. Objevovala se nebesa tichá, bledě zamodralá. Sníh začal zářiti intenzivněji. Pociťoval jsem zřetelnou fyzickou úlevu při skvostném pomyšlení, že konečně budeme zbaveni dusícího příkrovu.

A tu - slyším stále ten výkřik. Starý výkřik námořníka.

Hlas klidný, plný vítězné jistoty.

„Ohé, ohé! Země na východě! Ohé!“

Viděl jsem pana Sneedorffa, vysoko vzpřímeného s vlasem a vousem šedivým, divoce poletujícím ve větru, jak napřaženou rukou ukazoval k východu.

Vítr zbavil vzduch posledních par. Kraj ležel před námi v tak jasném ovzduší, jaké jen v těchto vysokých šířkách se vyskytuje. Nekonečná bílá plocha, uzavřená jen obzorem, jak jsme byli každodenně zvyklí vídati - zmizela.

A před námi byly hory.

Tyčily téměř na dosah ruky rozdrásaná zasněžená cimbuří, zataveny do povrchu ledové pláně. V rozpuklinách visela šedá mračna a vítr rval je a unášel v kusech nad našimi hlavami.

Dívali jsme se chvíli bez dechu a jako ustrašení na toto chmurně velkolepé divadlo. Byl to příliš náhlý přechod z úplné beznaděje. A pak propukli jsme v jásot, dětinný jásot, křičeli jsme nesouvislá slova a potřásali si rukama.

Když jsem se obrátil k Naděždě, viděl jsem, že zakryla si tvář dlaněmi a raménka její otřásala se vzlykotem ...

---

# Kapitola 14

Co je za těmi horami?

Možná to jsou pouhé „**nunataky**“, vrcholky hor pohřbených v ledu a tvořících při pobřežích smutné oázy v nekonečné ledové Sahaře. Jejich pásmo táhlo se k severu a zabíhalo k jihu na východ, pokud jsme mohli dohlédnouti.

Nikdy před tím nebyly nalezeny nunataky v takové vzdálenosti od pobřeží. Srdce bušila nám šílenou nadějí. Musíme, děj se co děj, vystoupiti na toto tajemné pohoří a shlédnouti, co s něho shlédnout se dá.

Půjdeme k horám přes všechny překážky!...

Abychom k nim došli, musíme přejít ledovým svahem, zbrzděným trhlinami a rýhami, zpřehýbaným tisíci vráskami a hrboly ostrými jako nože.

Tudy musíme vléci naše sáně.

Naše sáně byly zdokonalené skikjälker starých Norvežanů, spočívající na širokých lyžím podobných sanicích, které mají tu velkou výhodu, že se nezařezávají do sněhu. Byly to důkladné saně z jasanového a javorového dřeva, pevné a lehké. Nebyl na nich jediný hřebík, kostra byla sešněrována pevnými strunami a koženými řemeny - neboť kov a zejména ocel stává se v kruté zimě těchto vysokých planin křehčí než sklo.

K velkému našemu zklamání bylo v saních naloženo jen málo potravin. Tucet konzerv, několik krabic hrachové mouky, krabice sucharů, bedna čokolády a láhve zavařeného ovoce. Byla tu však bedna pemmikanu, který nám v nejhorším mohl vystačiti na několik týdnů.

Ostatní náklad pozůstával ze dvou stanů, tří spacích pytlů, rezervních obleků, skládacího člunu, pouzdra s vlajkami, tří lopat, schránky s šesti ručnicemi, nábojů, provazu, signální rakety, lyží, jedné sekyry a jediného Primusova přístroje na vaření s plechovou baňkou líhu.

Vše ostatní, naše luxusní zásoby, vědecké přístroje, všechno zařízení zmizelo s automobilem. Felicien zde za velkého jásootu objevil své skicáře a tužky, což stačilo, aby pohlížel do budoucna v náladě plné nejrůžovějších nadějí.

Provedli jsme potom ještě důkladnou kapesní revisi, jejíž výsledek byl následující:

Máme dva kompasy kapesní, dva lední nože, tři revolvery s malou zásobou nábojů, čtyři hodinky, dvoje polní kukátka, patery polní láhve, šest párů lyží s holemi, pár kanadských sněžnic, krom kapesních nožů, zrcátek, zápalek a drobností uschovaných v brašnách. To bylo nyní celé naše bohatství. Avšak neměli jsme čas zaměstnávat se jakýmikoli smutnými úvahami. Musíme dosíci hor, rozhlédnouti se z jejich vrcholu po širém kraji na východě...

Zřídili jsme tedy postraňky, zapřáhli jsme se chutě do saní a pustili se s odvahou přes nejbližší trhlinu. A poněvadž jsme těch ledových trhlin přešli asi tři tucty, popíši

způsob, jakým jsme je zdolávali.

Nejprve Ekva ohledal pečlivě most a přeběhl rychle na lyžích na protější stranu; za sebou vlekl dlouhý pevný provaz, na němž byl přivázán.

Potom jsme se po jednom dva opatrně vydali po mostě, drženi s obou stran srázu na alpském laně.

Když takto byla na druhé straně polovička z nás, došlo na sáně. Těm věnovali jsme nejvyšší opatrnost. Zpředu i zezadu na smyčkách jsme jednu po druhé přepravili přes nebezpečná místa.

Stalo se nám nejednou, že v okamžiku, když sáně již již dotýkaly se protějšího okraje propasti, most se sesul a jen díky provazům a dobrému upevnění nákladu podařilo se nám vytáhnouti je přes hranu ledu. Zbylí musili trhlinu obejít nebo vyhlédnout si jiný most a pokusit se tam o přechod.

Úmorné bylo obcházení trhlin. Táhly se i několik kilometrů daleko a vyčerpávaly úžasné naše síly, aniž nás k cíli přibližovaly.

Postupovali jsme zoufale zvolna brzy vpravo a zase vlevo, když večer začínal a my stanuli na okraji poněkud schůdnějšího prostranství, strměly chmurné hory ve stejné vzdálenosti před námi, ozářené zsinale rudým pableskem, zatínající zkrvavené své zuby v rudá nebesa.

Postavili jsme stany, a zatímco ve vařidle vřela hrachová polévka, diskutovali jsme s takovou horlivostí o zítřejšku, jako bychom neprobděli dva dny a nepřekonali tucty nebezpečných překážek.

Naděžda ujala se úřadu hospodyňky s rozkošnou pečlivostí. Nedbala sebe. Hleděla jen, abychom se co nejdříve zotavili my.

S rozechvěním jsme uléhali.

Nyní Naděžda musila se spokojiti s noclehem ve spacím pytli, který jsme jí vyhradili. Velký to rozdíl proti roztomilému vyhřátému automobilovému kupé, opatřenému vším moderním komfortem. Dívka jistě na to nemyslila, ba ani na svůj ztracený necesér, kterého tolik želel přítel Felicien. Beze slova odebrala se na odpočinek.

---

Shledali jsme ráno, že počasí se nezměnilo. Vál vytrvale vítr, ale podobal se oněm foenům, které přichází v uprostřed zimy v některých okrcích jižního Grónska. Byl téměř vlahý.

Sníh zvlhl a znesnadnil nám cestu ještě více. Musili jsme napínati všechny síly, abychom dostali sáně vpřed. Podivuhodná průzračnost vzduchu uchystala nám krutý klam optický.

Zřeli jsme každou podrobnost hor: jejich žleby, vyplněné sněhem, rýhy a ozubí a každou hranu jejich temně hnědých a černých boků. Zdály se býti stejně blízko jako včera, a přece stejně nedosažitelné.

Byla to tuhá zkouška naší trpělivosti.

Posléze, po nových několika kilometrech, nemohl jsem déle touhu svou přemoci. Ve chvílce oddechu rozběhl jsem se na lyžích vpřed. Pláň ledová prohýbala se tu vzhůru k patě hor. Pod slunečními paprsky tál svrchní sníh a malé ručeje stékaly do trhlin. Místy spatřil jsem led velmi porézní a vyplněný oněmi pravidelnými děrami kryokonitovými, o nichž tak se rozepisuje Nordenskjöld. Vysoko nade mnou se tyčily do oblak černé masy skal. Dle povrchního odhadu mohly býti vrcholky jejich ještě o sedm set stop výše nad ledovou planinou. K severu zdálo se, že tato souvislá řada nunataků dosahuje ještě vyšších rozměrů.

Zahlédl jsem tam štít, ostrý jako zub, temný a nápadně podobný Matterhornu. Trčel posupně do mrazivé výše, obklopen v polovici jako kouřem rychle plovoucími oblaky.

Odepjal jsem lyže, vystoupil skokem po ledu a s výkřikem dotkl jsem se studeného černého diabasu.

Při doteku skály mnou zachvělo mocné pohnutí a zrak můj s rozkoší a úlevou pásl se na tmavé barvě, po tolika dnech oslňujícího sněhového třpytu. Nade mnou visely skalní zdi, rozpraskané tuhými mrazy, a mnohý balvan tisíce tun vážící válel se dole na ledu, zpola v něm již zataven.

Zanechali jsme Syva se psem na stráži u zavazadel u paty skal a sami začali jsme slézati strmou prorvou vzhůru. Všichni z nás odbyli jsme si dávno doma alpinistickou horečku a nelekali se trochu závratí. Přece však byl to tuhý vzestup. V průrvě ležel sypký sníh a my zapadali po pás i po krk mezi hladké balvany.

Pro větší bezpečí svázali jsme se vzájemně lanem.

Používali jsme se zdarem pevných okovaných lyžařských hůlek. Brzy jsme po kolmé téměř stěně vystoupali dobrých sto šedesát metrů nad tábořiště.

Stokrát jsme si zoufali v domnění, že nenalezneme další cestu, stokrát podařilo se nám přece proniknouti. Led visel nám nad hlavami. Sněhové závěje se sesouvaly. Balvany povolovaly a padaly s rykem do hloubi.

Po třech hodinách tuhé práce narazili jsme na malý ledovec, který dlouho již visel nad našimi hlavami. Vysekali jsme schůdky a opatrně jsme překonali i tuto překážku. Hned poté ocitli jsme se v pravém bludišti skalních stěn, balvanů a hrotů. To byla vrcholná platforma, věnčená skalními, absolutně nedostupnými jehlami. Přelézali jsme pak kupy sesutých balvanů, nahromaděných tu od dob pravěkých.

Když jsme se unaveni zastavili, abychom dechu nabrali - tu malý ptáček vylétl z nějaké skuliny a cvrlikaje usadil se důvěřivě vedle nás na kámen. Byl to sněžný strnad, neohrožený malý pěvec divokého severu. Pohled na něho působil na nás jako něžný pozdrav kohosi zvláště mileného.

Naděžda začala volati ho sladkým, lichotivým hlasem. Pan Sneedorff usmíval se tiše. Felicien sháněl po kapsách drobtů.

Malý opeřenec díval se na nás černýma očkama a ulétl, když jsem se neopatrně přiblížil.



Dvakrát již užel jsem ve skulinách lišejníků a chvěl jsem se, přemýšleje o tom.  
Výš a výš!

Už jen několik metrů!

Vyšvihl jsem se posledním napětím na plošinu skalní a pozdvihl Naděždu k sobě.  
Nahnuli jsme se na okraji.

Nesmírná propast a prázdnota!... Moře mraků šedivých, choulících se a převalujících par, stoupajících vzhůru a průsmyky v pohoří unikajících, aby je vítr zachytil na ledovou poušť.

Tu onde zelenavý ledovec spouštěl se do hloubi a sněhová pole zasvítila z mlh.

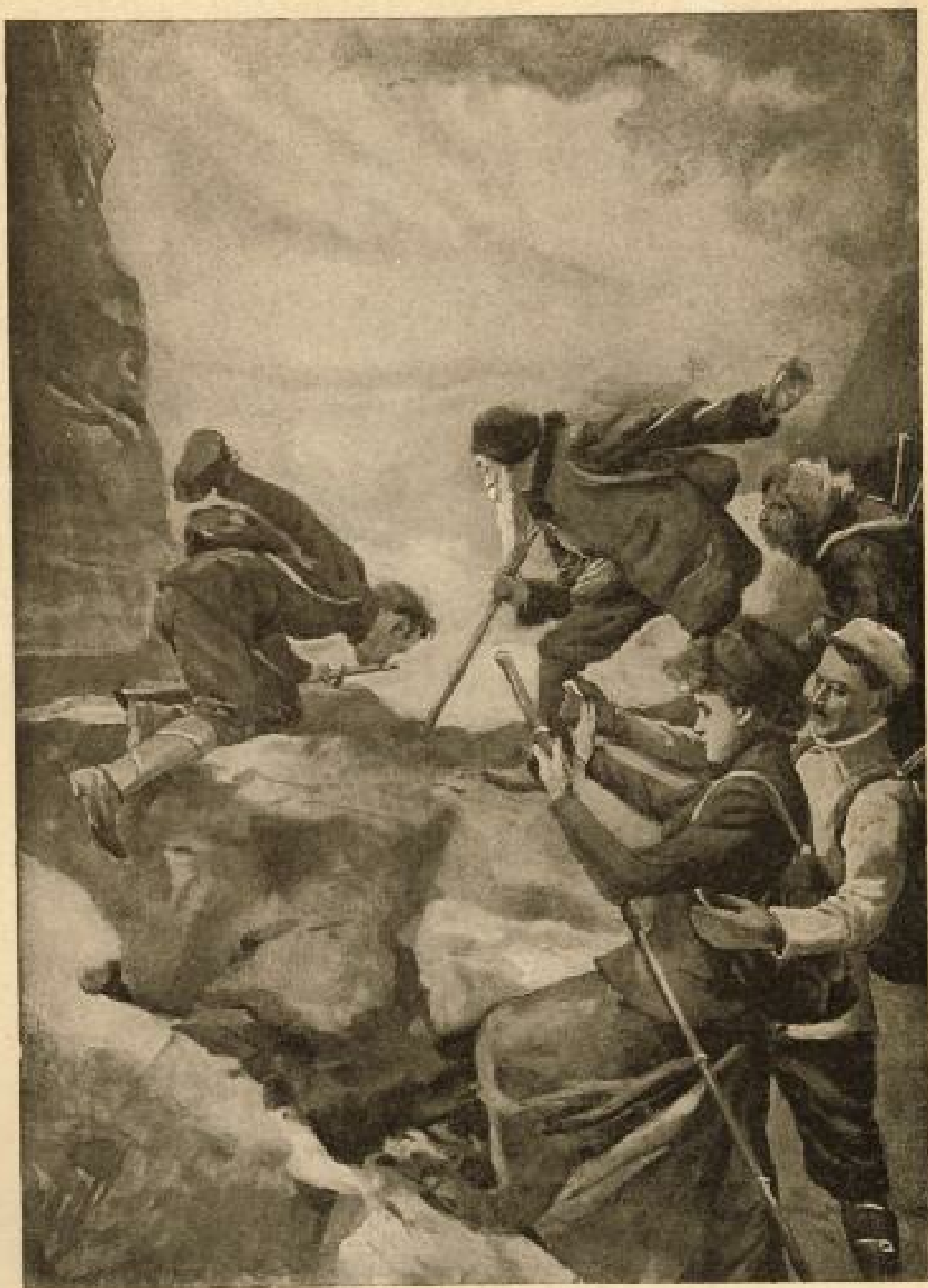
Stáli jsme tu na okraji gigantického jakéhosi skalního stolu, převislého, visícího nad prázdňem. Studený vítr hvízdal nám kolem tváří a hučel a skučel ve skalních kaňonech za námi. Mraky se točily, vířily, klesaly, věžily se na sebe.

A pojednou - jako na povel kouzelníkovy hůlky roztrhla se oblaka právě pod námi. Tehdy kdosi z nás promluvil tichým, bezbarvým hlasem, plným pochyb a plaché otázky:

„Les?!“

„Les...!“

Hluboko, hluboko pod námi ježil se zasmušilý jehličnatý les na boku hory. Mlhy z něho kouřily - a plazily se vzhůru po alpských lukách, po ledovcích, které dotýkaly se téměř krajních stromů.



Na okamžik zřelí jsme tento zázračný zjev. (Str. 73.)

Na okamžik jsme pozorovali...

Na okamžik zřeli jsme tento zázračný zjev.

Pak se mraky srazily a nic nebylo pod námi než šedý chaos, cosi jako nesmírná pánev, naplněná kypícími parami ...

---

# Kapitola 15

Zem pod nim nesmírná  
a chmurná táhla se...  
Leconte de Lisle.

Jen jako ve snách pamatuji se na události, které potom bezprostředně následovaly.

Náš návrat zpět, krkolomné přepravování saní a nákladu přes hradbu skal ke srázu. Konečně byla tu jistota.

Domněnky Nordenskjöldovy o existenci leduprázdných oáz ve vnitrozemském ledu objevily se správnými. Ovšem, slavný badatel nedočekal se potvrzení svých předpokladů. Jisto je však, že jeho dva Laponci, Anders a Lars, které vyslal jako zvědy daleko vpřed, nikdy nebyli by dostihli tohoto místa.

Ani Nansen neuzřel nic jiného, než hroznou poušť ledovou. Vždyť ohromná geologická pánev, věnčená nebetyčnými Alpami, ležela daleko na sever od jejich cest výzkumných. Ostatně stačí pár kilometrů, aby cestovatel ubíral se těsně mimo a nezahlédl ničeho, spolčí-li se proti němu mlha a vánice.

Ať již utvořily tuto zemi atmosférické oázy či spíše vysoké štíty horské na severu, které uchylují větry od pólu, ať byla to menší míra srážek nebo nepatrná výše centrálních rovin této podivné země, nemohu rozhodovati a ponechávám rozhodnutí učencům povolanejším.

Nezvratno, že tu byla pod námi, zahalená dosud oblaky jako tajemství. Ukrývala před námi záhady své i osudy Alexeje Platonoviče. Odtud zasílal nešťastný Naděždin strýc své mystické zprávy. Žije dosud?... Jaký je význam oněch záhadných slov?... A kterak láhev s listinou dostala se odtud do moře?... Tyto otázky ovšem zůstaly i nadále nezodpověděny. Pamatuji, když jsme seděli na útesech mlhou ovhlých, visících nad hlubinou, Felicien dlouho díval se mlčky na var oblaků, kývaje v zamyšlení nohama nad propastí. Chvíli čistil ručnici, kterou měl na kolenou a která v tomto vlhkém a chladném ovzduší rezivěla. Pak zívá únavou.

„Ani nevíte, slečno,“ obrátil se k Naděždě, „jak jsem tomu povděčen, že jsme zachránili ručnice. Dobré ručnice, vskutku. Pomyslím-li na onen les, tam pod námi a co asi skrývá! Ce sont lettres closes pour moi. Tajemství pro mne - i pro vás...“

Měl jsem tehdy trochu zlost na přítele Feliciena, neboť považuji za zbytečné děsiti ženy. Ale ani já nemohl jsem se ubránit pocitu nevolnosti. Podobné myšlenky napadly mne již několikrát. Buď jak buď, jsem připraven i na nejhorší a budu bdíti. Neboť Naděžda svěřila se mé ochraně s důvěrou a pokud zde budu, nezklamou ji.

Pan Sneedorff zaměstnává se výhradně svými myšlenkami, dýmaje klidnými rozvážnými bafy. Náš společný osud ho asi velmi znepokojuje. Jsme nyní zajatci této oázy, uzavřeni jako v nejpevnějším vězení, odděleni nekonečnou plání ledovou, která nás obklíčila se všech stran. A hrozná smrt našich hodných druhů! To

jsou rány ještě příliš čerstvé. Zdá se, že starý badatel se vši svou energií přemýšlí, jak by ovládl situaci.

Uspořádali jsme dlouhou a kupodivu klidnou poradou.

Pro okamžik - zdá se - máme vyhráno. Nezmrzíme aspoň bídě v ledu a sněhu. Pan Sneedorff věcně probral přednosti i nevýhody našeho postavení. Vyložil, že nejprve musíme prohlédnout neznámou zem. Ztrátou sextantů a jiných měřických přístrojů stalo se problematickým najít průsečky dané Alexejem Platonovičem. Avšak situace mohla být ještě horší, »kdyby se na ni pohlíželo malomyslněji«, jak případně řekl přítel Felicien. A nyní jsme daleci vši malomyslnosti ...

Sestupujeme.

Po sterých nezdařených pokusech našli jsme konečně cestu, kterou můžeme se odvážiti. Jde to velmi zvolna. Užíváme lezeckého lana. Je to dobré lano z manilského konopí, od Johna Buckinghama, třicet metrů dlouhé, váží 2 kg, 10 dkg a v Londýně stojí 13 šilinků. Je vyzkoušeno na dobrých 200 kg.

Sestupujeme píd' za pídí po břítkém boku vlhké skály, podle něhož spadá v ostrém úhlu dolů vrásčitý ledovec.

Jednotlivé kusy zavazadel musíme spouštět jedno za druhým, což vyžaduje nekonečné trpělivosti a námahy. Na mnoha místech spouštíme se jednotlivě na lanu podle kolmé stěny, často do hlubiny až patnácti metrů. Avšak naše horolezecká výzbroj je velmi nedokonalá. Chybí nám »železa« na obuvi a povážlivě pociťujeme nedostatek dobrých ledovcových sekyrek. Všechny ty krásné předměty pohltila trhlina. Tyto okolnosti nám zajisté cestu neusnadňují.

Někdy utrhne se zvětralý kámen a skokem zmizí v hlubině, s rachotem a třeskem. Proud drobného štěrku hrne se za ním.

Když jsme sestupovali kolmou štěrbinou skály v úzkých skalních komínkách, uprostřed mlh vyrazili z dutin velicí bílí opeřenci a zmizeli tichým, duchovitým letem. Nemýlím-li se, jsou to sněžné sovy.

Vítr se utišil. Zdá se, že oblaky co nevidět se zvednou a rozptýlí...

Díváme se střídavě na barometr a teploměr.

Jsme již hluboko pod úrovní vnějšího ledoviště. Což je země pod námi nížinou ve stejné výši s oceánem?...

A tak, zatímco zaliti potem šplháme, sestupujeme do hlubin a vyvádíme sta krkolomných kousků v hodině, mračna řidnou a lze ve větším okruhu vidět skalnaté štíty vysoko nad námi.

Odpočívám právě na výstupku skalním vyčerpán únavou posledních hodin. Dívám se, jak s ostruhy asi osm metrů nade mnou opatrně spouštějí jedny naše saně. Kymácejí se na tenkém laně jako netvorný pavouk, sestupující líně na svém vlákně.

Jsem tak cele zaujat tím podíváním, že zachvívám se nervosně, když jemná

ručka klade se náhle na mé rámě a hlas Naděždin, sladký a vzrušený, šeptá:

„Pohled'te, přece, drahý příteli! Jaká to chmurná krása!... Země nordických bájí!...“

A hlas Felicienův doložil:

„...triste comme un bonnet de nuit!... Smutná jako noční čepice!...“

Otočil jsem se prudce a hned jsem couvl zpět, neboť se mne zmocňovala závrať. Opřel jsem se o skálu. Mraky zmizely a kam až zrak dohlédl, viděl jsem širý kraj pod sebou jako plastickou mapu.

Hluboko pod námi pokrývaly úpatí pohraničních hor temné lesy. Dál a dál k obzoru vlnila se krajina pahorky, úvaly, roklemi, celá pokrytá huňatým pláštěm lesů, až se pak ztrácela v neurčité šedé mlze, která ukrývala mystéria Severu. Vlevo k severozápadu bylo horstvo proraženo hlubokým zářezem. Vnější ledoviště vniklo tudy do kraje obrovským ledovcem, který se posunul až do nízké pahorkatiny. Mohutné tmavé morény vroubily jeho boky a on rozšiřoval se vějířovitě, bílý a namodralý.

Z kolmého jeho čela vytékala řeka.

Valila své kalné vody kamenitým řečištěm do nížiny. Vřela, ječela a pěníla se, že až sem, když se v mrtvém tichu vánek pohnul, temný šum zaléтал.

Po úpatí celého věnce pohraničních hor, na kraji sněhových polí blyštěla se malá jezírka zelené ledovcové vody. Odevšad šumějící spadaly vodopády jako stříbrné nitě.

Tu tedy ležela před námi ona tajemná Arktogaea - země mystická, kterou tolik učenců snažilo se dokázat, ještě více jich však popřít. Ležela tu země, zakletá ve strnulé ledové spousty Grónska, tam, kde ani nejspěšnější vědecké hypotézy neodvážily se ji hledati. Melancholické slunce, hluboko na jižním obzoru, obklopené dvojitém věncem pablesků, jako mdlé a unavené oko smutně hledělo v kraj pod námi. Padl na nás smutek a tíseň.

Osm hodin poté, když jsme urazili hroznou cestu bludištěm balvanů, haldami sutin a hromad štěrku, ucítili jsme vlahý vánek, nasycený zvláštní kořenovou vůní vřesoviště. Přes staré, zvětralé morény, štěrkem a kamením nesměle vnikala sem vegetace.

Již na okraji sněhových polí shlédl jsem prvé malé statečné kvítky, které bezprostředně zpod sněhu vystrkovaly hlavičky. Teď objevovaly se tu ojedinělé malé oázy zelených mechů, travních stébel a trsů. Balvany oděly se pláštěm lišejníků. Záhy oázy nabývaly větších rozměrů, spojovaly se v celé lány.

A posléze ležela před námi stráň, prostřená kobercem mechovým. Představte si, prosím, naše nadšení a pocity, které zmocnily se nás, když po tolika dnech skličující pustiny, která nás obklopovala, ucítili jsme kyprý mech pod nohama.

Konečně mohli jsme nadobro odložit protivné sněžné brýle!

Všemi póry vnímali jsme chtivě dech nové země. Jistý druh grónského vřesu,

který vydává opojnou a pronikavou vůni jehličnatých stromů, připravil nám chvíle čisté rozkoše. Na sta květů zvedalo kolem pestré kalíšky: Japonské rhododendrony, nádherná vrbovka, purpurový všivec, bělostné hvězdice, lžičník, lomikámen, pampelišky, modré zvonky, bleděžlutý mák, červené anemonky, zlaté pryskyřníky!...

A co více!... Tu a tam zprvu ostrůvky, pak souvislé koberce tvořily keře nádherných brusinek a černých jahod, obsypané velikými borůvkami, černomodrými a jemně ojíněnými.

Vrhli jsme se na ně s bezohlednou dychtivostí a není divu, že Felicien na konec, maje ústa povážlivě začerněná, prohlásil zarmouceně: „...že bohyně střídmosti asi zahalila svou tvář...“

Neopomenul jsem natrhati kytičku pestrých kvítků, pravou polární kytici, kterou dvorně věnoval jsem Naděždě.

Přijala ji s úsměvem.

Ač teplota nepřevyšovala 12 stupňů, přece zdálo se nám nezvyklé horko. Těžké kožešiny putovaly k zavazadlům do saní.

Jak se to nyní volně dýchalo! A kolem nás vířil život!

Ve vzduchu bzučely mouchy a komáři. Vrhly se na nás s ukrutnou krvelačností ty malé bestie. Ale což my dbáme nyní o nějaké to bodnutí! Dva, tři velicí havrani vzlétli těžce z houští zakrslých vrb a ulétali dolů k lesům.

Po březích potoků křížily se nesčetné stopy zaječí.

V borůvčí a zakrslém křoví kolem nás skrývalo se na sta sněhulí. Byly slyšet, jak pobíhají a kdákají. Na všech stranách ohlašovalo se mladé polární jaro čilým vzruchem.

Každou chvíli rozběhl se Husky výbojně a tu poděšený hluk v podrostu označoval prchající ptáky.

Husky, jako nejlepší retrívr, zastavil se nehybně před křovinou, ve které se k zemi tisklo hejno sněhulí.

Ejhle, příležitost, dopřáti si čerstvého masa k večeři.

Čerstvé maso! Při slově tom sbíhaly se nám sliny v ústech, neboť věčné konzervy a suchary důkladně se nám zprotivily.

Konečně také Felicien dočkal se kořisti. Nemeškal proto a při nejbližší vhodné příležitosti vystřelil.

Třesk výstřelu valil se úžlabinami.

Tři z ptáků klesli k zemi.

Avšak současně po naší pravici povstal zmatený hluk, který se přibližoval. Felicien okamžitě hodil sebou do lišejníku a levým loktem opřel ručnici.

Zástup asi šedesáti parohatých zvířat tryskem vyrazil z úvalu, kde se pásal. Jak prchali, ozýval se zvláštní praskavý zvuk, jako když přeskakují elektrické jiskry. Záhadný tento zvuk v kloubech při chůzi vyvozuje pouze jediný druh zvířat.

„Opravdu! Jsou to sobi!“ vykřikl jsem.

„Tugtut!... Tugtut!“ volal Ekva a skákal nadšeně, neboť sob je vrcholem kořisti každého řádného Inuita.

Padla rána.

Veliký vůdce stáda s hustou bílou hřívou na krku a rozložitýma parohama, vymrštil se mocným skokem. Padl na kolena, zdvihl se však zase a zmizel s ostatními za vlnou terénu.

Felicien vyskočil, odplivl si a když se otočil k nám, tvářil se velmi mrzutě:

„Takové krásné karibu! Nejhezčí karibu, jaké jsem kdy viděl. Kapitální karibu!...“

Drbal se chvíli za uchem a doložil pak s hrozným pohrdáním: „...a taková mizerná rána!...“

Jaká pomoc! Musíme se vzdáti laskomin na čerstvou kýtu a spokojiti se sněhulemi. Však ani ty nejsou k zahození.

„Krásná země, překrásná,“ vyvolával Ekva u vytržení. „Sobi, sněhule, sobí lišejník. Překrásná země!“

Rozdělalí jsme oheň, veliký oheň, který vesele praskal a kouřil. Oškubali jsme ptáky a nabodli je na jalovcové hůlky.

Nebyli ani řádně upečení, myslím, že spíš hodně krvaví, ani řádně solení, ale, přísambůh, nejedl jsem nikdy tak skvostnou pečínku, jako onoho dne. Pomyslím-li, jak k tomu chutnaly brusinky a svěží ledová voda z blízké bystřiny!

Jisto je: hlady tu nezhyne. A tak uspokojeni natáhli jsme se do mechu v stín zakrslých keřů vrb a olší.

Zatím, co Ekva bděl první na stráži, aby nic neočekávaného nevyrušilo náš klid, upadli jsme všichni v mráкотný spánek, nezbytný následek velikých útrap posledních hodin.





# Kapitola 16

Hlas z hlubiny ticha  
mocný táh,  
zvuk, tajemně jenž stonásoben  
lkal . . . ,  
H W. Longfellow.

Jak dlouho jsem spal?

Dle pozdějšího soudím, že spánek můj trval asi sedm hodin.

Probudil jsem se, když mi kdosi prudce otřásl ramenem a protíraje si oči uzřel jsem nad sebou dobráckou tvář Ekvovu, strhanou strašnou úzkostí. Ostatní ještě spali.

Husky byl vzhůru a stál na okraji svahu, oči plameny a srst zježenu. Vydával hluboké mručení a díval se dolů k lesu. Celý kraj byl ponořen v ponuré pološero. Těžká začernalá oblaka se ploužila nízko nad zemí. Vzadu nad obzorem lesů přšelo. Chmurné a mračné pohoří, s něhož jsme přišli, mizelo v závoji par. Nikde hlásku. Ani lístek se nepohnul. Sněhule a havrani zmizeli. Hmyz ukryl se před deštěm.

„Co je?“ zeptal jsem se a sáhl jsem po ručnici.

Ekva usilovně pokoušel se odpovědět, ale místo všeho ukazoval jen rukou ...

„Co tam?... Co se tam děje?...“ ptal jsem se naléhavěji

Les měl svou obvyklou tvářnost.

Ale dřív než jsem se dočkal odpovědi, ozvalo se to znovu. Vycházelo to z okraje mlčících lesů, jakýsi démonický nečekaný ryk... Zprvu to bylo chrčení, klokotavý tón, který měnil se náhle v ryk řvoucí a sípavé polnice, a ustal jako utátý.

A pak znovu cosi jako zívání rozespaleho obra, chroptění, zakončené prudce vyraženým jekem. Hlas se odrážel o morény a boky skal, až zanikl v dáli. Musím se přiznat, že v následujícím naprostém tichu stál jsem dobré dvě minuty sklíčený podivným pocitem úzkosti. Díval jsem se stejně zděšeně jako Ekva do kosmatého lesa jehličnatého.

Jen jaksi vytušil jsem pohyb mezi starými stromy. Vrcholek jednoho z nich otřásl se na okamžik křečovitě, ač bylo úplné bezvětří a ostatní les stál nepohnutě. Nemohl jsem se mýliti: Cosi živého, neznámého, pohybovalo se tam pod větvemi.

Co to bylo? Jaký tvor hrozivý vyrážel tyto ryky démona pod cimbuřím černých hor a mezi ledovci, které dlouhými jazyky vnikaly výbojně až do lesů?...

Stál jsem tu, nakloněný nade srázem, v očekávání, že něco vyjde z pod krajních stromů, co sklátí mne hrůzou. Avšak nic se nehnulo, žádný ryk neozval se a les byl tak posupný, jako dříve. Ač díval jsem se bedlivě kukátkem, nepostřehl jsem nejmenšího.

Husky se upokojil.

Začal mne obskakovati, dívaje se na mne svýma očima moudrýma a mávaje

huňatým ohonem.

Ekva posadil se do mechu a tupě díval se dolů. Ten ještě nedůvěřoval. A já, přiznávám se, také ne, já také ne!... Bude mojí povinností zpravit o tom přátele, zejména pana Sneedorffa.

Neusnul jsem již. Nové a nové myšlenky mne napadaly. Přemýšlel jsem o tajemství této nové země, tak žárlivě střežené věkovitými ledy. O bytostech lidských, jež ji snad obývají. O příhodách či nehodách, které nás ještě očekávají.

Za půl hodiny nastalo ráno. Moji přátelé vstali posilněni a dobré mysli. Také chuti jim rozhodně neubýlo.

Nové sněhule opékali a nové borůvky natrhali.

Zatím odešel jsem s panem Sneedorffem stranou, abych mu vyprávěl poslední události.

Starý pán vyslechl mne mlčky. Nechal si popsat znovu s největší zevrubností onen skřek z lesa.

Zamyslíl se a otázal se jen:

„Jsou těžké mroží ručnice v pořádku?“

Zajisté, byly bezvadné, krkolomnou dopravou neutrpěly.

Pan Sneedorff byl zřejmě spokojen.

„Nabijte je, prosím, pečlivě,“ řekl, „a mějte je pohotově.“

Slíbil jsem, že tak učiním. Blahodárný vliv toho opatření pocítil jsem brzy sám, neboť stará má sebedůvěra se vrátila.

Hodinu po té vyrazili jsme dolů svahelem k lesu. Zavazadla, jichž jsme mohli postrádat, zejména oboje sáně, ukryli jsme v příhodném výmolu. Přikryli jsme je nepromokavou plachtou a obložili plochými kameny, aby zbytky našich drahocenných zásob zůstaly ušetřeny nevítaných návštěv lišek a jiných čtyřnohých zlodějů. Nakupili jsme skutečnou pyramidu z kamení a do jejího vrcholu zarazili jsme zlomenou tyč lyžovou s pestrým vlajícím cárem, aby bylo skladiště v krajině zdaleka vidět. Zásoby na cestu a zbraně rozdělili jsme spravedlivě mezi všechny členy výpravy. Tlumoky schopné pojmouti spousty drobností přišly nám nyní velice vhod.

Po krátké úřadě usnesli jsme se, že z místa našeho pevného tábora podnikneme výzkumnou cestu do nitra neznámého kraje. Najdeme-li vhodnější místo, operační základnu tam přeneseme.

Vyhledli jsme si tok řeky, vylévající se z průčelí velikého ledovce po levici. Kosmo, výběžkem lesa, doufali jsme tam v pěti hodinách dorazit.

Řeka plynula přímo k severu. Snad podle jejího toku snáze pronikneme lesní pouští do středu této země. Nebo zhotovíme vor a poplujeme...

Ve vrchních vrstvách vzdušných nastal asi pohyb. Nehybná oblaka dala se na pochod. Daleko na západě prohledala trhlinami jasná obloha.

Felicien už dříve učinil několik zdařilých náčrtků velkolepé okolní scenerie. Byl

dojatý divokou krásou obrazu, který se před námi rozvíjel - a mlčel proti svému obyčejí.

Naděžda kráčela neohroženě, ponořena ve snění, s puškou v ruce a tlumokem na rameni. Statečnost tohoto dítěte zdála se nám všem vždy vlévat novou energii.

Míjeli jsme ojedinělé keře vrb, olší a kroucí se kleč, než jsme sešli po několika svazích šterku, polích lišejníku a kolem malých rybníků a uzřeli jsme z blízka prvý strom...

Jako přední stráž lesa, postaven samotný nahoře na výspě, mrskán zuřivými větry, šlehán vánicí, smáčen mlhami, strom stál tu zedraný a zkroucený.

Jeho holé větve svíjely se jako ramena zatracence. Udiveně jsem zjistil, že to je limba<sup>3</sup>.

Tu a tam chvost rezavého či temného jehličí odolal a celý houževnatý, uzlovitý kmen pokrývaly jizvy.

Poněkud dále začínal souvislý les. Tu byly nádherné stromy, přímé pně a husté dlouhé jehličí, celý pluk kolosů statných a vzdorných, zasmušile stojících kosmatých obrů, jichž hlubina zela skoro černou tmou.

„Tajga,“ řekla Naděžda pološeptem. To jméno vybavilo v mysli mé představu pralesů limbových v poříčí Obu a Irtyše.

Sibiřan nazývá tajgou nedotknutý prales. Ať je to již ponurý les cedrů čili limb nebo zchudlý les řídkých borovic a modřínů na hranici stromů.

Právě v Sibiři tvoří limba krásné lesy v končinách, blízkých pólu zimy. Tento otužilý strom odolává i nejkřutějším mrazům. Zdá se přímo vyhledávat drsné podnebí a blízkost ledovců, neboť ve vysokých Alpách a Karpatech, nejvíce v Tatrách, je tomu tak pravidelně.

Zde, jak jsme se přesvědčili, vyplňuje jižní cíp zakleté země a tvoří u paty jižních ledovců věčně zelený věnec. Dosahuje-li v Sibiři limba až k 68 s.š. a lesy modřínu na Jeniseji dokonce až za 70 s.š., tajga vzrostlá za příznivých klimatických poměrů nepřekvapuje mne obzvláště. Dle mého náhledu účinky dlouhé polární Noci kompensovány jsou ustavičným světlem dlouhého Dne. Síla slunečního světla je zde větší, než kdekoli jinde. To je pro rostlinstvo věcí velmi důležitou: světlo nahrazuje teplotu.

Přesvědčil jsem se, že v této zemi rostliny pospíší si s pupeny a květy z jara ještě pod sněhem, o překot a s pospěchem, aby - až sníh sejde - plně využily krátké doby světla a tepla, jež je jim poskytnuta.

Vešli jsme do lesa s pocit podivnými.

Přísně, ba strašidelně stála tajga. Ticho tu panovalo a valné přitímí, které zamračená obloha ještě zvětšovala. Kosmaté limby, obrovské, věkovité ani se nepohnuly. Ani křik ptáka nebylo slyšet. Plesnivé jehličí bořilo se nám pod nohama. Na vlhkých místech pokrýval půdu hustý mech. Skácení velikánové mizeli pod jeho pokrývkou. Tyto kmeny byly úplně zetlelé, podobajíce se náspům hlíny. Pařezy,

porostlé borůvkám a kapradím, tvořily pravé květinové koše.

Tu a tam byly stářím šedivé stromy ověšené vousatými lišejníky. Místy pravé moře černých jahod a brusinek tvořilo hustý orosený podrost. Brodili jsme se jím až po prsa.

A tak drali jsme se jen zvolna ku předu, mlčíce...

Jen praskot suché větve, která se zlomila pod kročeji, zněl občas ostře tichem. Nápadné bylo veliké množství pavučin. Jejich bělavé pletivo neobyčejně silné táhlo se od kmene ke kmeni.

Všiml jsem si, že utkali je velicí pavouci, stříbrošedí a huňatí jako medvídkové, kteří hníždili v dutinách kůry. Příroda vyzbrojila podivuhodně tato zvířátka skutečným kožichem proti drsnému podnebí. Do jaké míry jsou jedovatí, nemohl jsem se tehdy přesvědčiti.

Nápadný byl dále úplný nedostatek mravenců v tomto lese. Později poznal jsem, že v této zemi scházejí vůbec.

Probíraje nuzné své botanické vědomosti, připadl jsem na to, že tyto limby rodí velké množství šišek s jedlými semeny.

Naděžda, s níž jsem o tom potichu hovořil, říkala jim „cedrové oříšky“. Jsou aromatická a chutnají prý jako mandle.

Nuže, dočkáme-li se, až tyto šišky uzrají, pochutnáme si na lahodných pineolách!...

Pochod náš stával se stále obtížnějším. Pomyslete, že při každém třetím kroku proboří se vám půda pod nohama, neboť je zde zpráchnivělý kmen, přikrytý mechem, který při doteku zhroutil se v prach. Jsou tu zrádné větve, ukryté tak vynalézavě, že vám v nejvhodnějším okamžiku podrazí nohy. Jsou tu studené stružky, plynoucí v úzkých rýhách a ztrácející se pod kořeny. Bahnité nádrže po vyschlých kalužích. Ostré kamení pod mechem. Pavučiny ovíjí se vám kolem obličeje a vlají jako mohutné babí léto, nebo, chcete-li, jako »les fils de la vierge« dle Feliciana.

A při tom zatajujeme dech, neboť nás zaráží přísná vážnost těchto starých limb, vyrostlých před staletími v začarovaném tom koutě zeměkoule.

Ohlížíme se s nevolným pocitem, jako by houština tajila cosi nepřátelského, hrozného. Cítíme, že dopouštíme se bezpráví, vnikající sem a porušující odvěké tajemství...

Nevyplašili jsme však ani myšky, ani veverky.

Les je vymřelý.

Kam poděla se stáda lesních sobů, oněch woodland-caribou - jež viděli jsme sem prchatí? Nikde neozve se ani smutný krákot havranů. Šero - ticho - a vlhko.

Každou chvíli zastávka spojená s kontrolou kompasu.

Pokud se pamatuji, uplynuly asi tři hodiny. Tento celkem krátký pochod nás úplně vyčerpal, neboť cesta byla čím hlouběji, tím neschůdnější. S nedočkavostí

naslouchali jsme, zda již nezaslechneme hučení řeky, ale nic se neozývalo.

K jedenácté hodině zvláštní pohled zjevil se zrakům našim.

Les na tom místě byl v širokém okruhu značně zpustošený.

Křoviny a trsy brusinčí byly rozdrceny a sešlapány. Malé stromky zlámány nebo zpola vyvráceny. Větve okolostojících limb poškozeny byly způsobem, který dokazoval, že někdo ve značné výši ulamoval z nich mladé šťavnaté letošní výhonky. V mechu a vlhké půdě jevíly se neurčité zbytky obrovských stop.

Také chování našeho psa budilo pozornost.

Pobíhal rozčileně kolem, očichával zemi a pak s čenichem pozdviženým dal se do vytí, které teskně kolem se ozývalo.

Prohlížel jsem pečlivě celé místo. I ostatní jevíli nemenší zájem. Ale nejšťastnějším byl Felicien. Přiběhl za chvíli s kořistí, kterou našel na uschlé větvi limby asi ve výši dvou metrů nad zemí. Prohlížel jsem si ji dlouho zamyšlen. Byl to chomáč srsti, pozůstávající z několika dlouhých, poněkud vlnitých, ryšavě hnědých, žíním podobných vlasů. Náhle povstalo ve mně tušení.

Bleskem.

Leč domněnka má zdála se mi tak nestvůrnou a odvážnou, že netroufal jsem si pronést ji hlasitě. Ten ryk, vycházející z lesů! Ty stopy zde, a konečně tato srst!... Bylo by to možné?...

Zvedl jsem hlavu a pohlédl na pana Sneedorffa. Zraky naše se setkaly. A tu poznal jsem, že stejná myšlenka vznikla v mozku starého badatele, myšlenka bizarní, kterou ani on neodvážil se vysloviti...

---

----- Poznámky:  
3 Pinus cembra.

# Kapitola 17

Byl jsem na východě na stráži  
při proudu;  
tu vyhledali mne děsiví obři...  
Harbardhslíódh.

Učinili jsme krátkou zastávku.

Pojedli jsme a odpočali si.

A pak šlo to pohodlnější stezkou, kterou vyšlapali před námi obrovští neznámí tvorové, kteří obývají tuto tajgu.

Šli jsme s ručnicemi k výstřelu připravenými, ale nikde se nic nepohnulo. Po hodině uslyšeli jsme šum vody. Stromy se rozestoupily, i uzřeli jsme řečiště plné balvanů a valounů, jimiž prodírala se s hukotem hněvná kalná voda ledovcová.

V těchto místech veliká zvířata nepochybně řeku přebrodiva. Stopy se docela ztrácely ve vodě a v kamení.

Jdouce proti proudu do svahu dosti spádneho, spatřili jsme pak cíp onoho ledovce gigantického, z něhož řeka vyvěrala.

Podivná a úžasná byla to dekorace. Kolmá, hladká zdvíhala se tu modravá stěna ledu do výše téměř tří desítek metrů.

Při zemi zelo smáčkklé ústí ledové jeskyně, ze které ječela voda. Ledovec kypěl a rostl směrem k pohoří až spájel se nahoře nad mračny kaňonu se zevním ledovištěm grónským.

Morény, které vyryl, smýkaje své miliardy tun do údolí, vyvrátily lesy na úpatí skal. A zřetelně viděli jsme nahoře na jeho hřbetě několik ohromných černých balvanů, které nezkrotná síla zmrzlé vody udrásala z boků pohraničních hor...

Na počest vůdce výpravy pojmenovali jsme onen ledovec jménem Snedorffovým. Řeka, která z něho vytékala, nazvána jednomyslně řekou Nadějí.

Kam nás povede?

Ukáže-li nám cestu, kterou sledující prozkoumali bychom tajemství oázy a objasnili záhadné osudy Alexeje Platonoviče - zaslouží plně svého jména.

Zatímco jsme odpočívali porůznu na balvanech, Syv a Ekva toulali se okolo.

Z návyku nespustil jsem Kjaeltringa s očí, který se nyní pod přísným dozorem neodvážil ani vzhlednouti k Naděždě. Maje neurčité tušení, že mi od tohoto zlého člověka hrozí nebezpečí, neulevil jsem ve své ostražitosti. Tu zpod přimhouřených víček pozoruji, jak jeho snědý, zarostlý obličej jeví náhlý údiv, pak radostný úžas. Učinil pohyb, jako by chtěl cosi zdvihnouti. Ale náhle vytušil snad můj pohled. Opanoval se včas a pokračoval ve svém lhostejném bloumání po břehu.

Nemeškaje vzchopil jsem se a spěchal jsem k místu, kde Syv dříve stál. Hledal jsem dlouho marně mezi divokou směsicí balvanů, až náhle unikl mi výkřik.

Přede mnou zpola ve vodě zpola na břehu ležel - zlomek ocelového

kormidelního půlměsíce z našeho ledního automobilu!

---

Okamžitě, zajíkaje se, svolal jsem ostatní. Jaká to novina! Jaký nález!... Jinak nemohlo tomu býti: vody tající v základech vnitrozemských ledů prorazily si cestu, ledový tunel, vyplněný proudem. Spád jeho směřoval hlubokým průsmykem, kterým svážel se ledovec Sneedorffův!

Náš stroj spadl do trhliny a rozdrčen uchvácen na dně tekoucí dravou vodou řeky Naděje, zavlčen a vyvržen byl v troskách pod oblohou této neznámé země.

Kde jsou však ostatní trosky?

A kde mrtvoly Petra Holberga a Steffense?... Rozeběhli jsme se zoufale po břehu kalného proudu. Hledali jsme mezi kamením v řečišti, odvažující se na kluzké balvany, obklopené zelenou letící vodou, k tůním, na nichž kroužila pěna, k nánosům sypkého písku, který bořil se pod nohama...

V místě, kde balvany tvořily šikmo řečištěm barieru, odvážil jsem se, přeskakuje vodopády, na druhý břeh.

Nikde nic - ani kus nýtu nebo šroubu. Jen onen jediný kus oceli, který nám nemohl nic povědět o průběhu temné katastrofy, která udála se v hlubinách ledovců.

Zklamání naše bylo nemalé. Živě vzbuzená vzpomínka na nedávné neštěstí rozrušila nás a zasmušila. Já pak marně hloubal jsem, proč Syv chtěl zatajiti svůj nález.

V mé hlavě rojily se představy o katastrofě. Jak stroj řítí se v bezednou hlubinu, narážející o hrany a útesy. Jak dopadá rozbit do podzemního proudu, který bleskurychle proráží hladkým ledovým tunelem. Jak řítí se v beztvárné směsici touto vodní rourou uchvácen stále rostoucí prudkostí proudu.

A pak zasvitne světlo, proud řítí se ven otvorem jeskyně, přímo v limbový prales

...

A tu bylo mi jasné, že nemůžeme doufati některého z přátel svých uzříti živého. Snad - možná - jdouce podle toku této řeky, nalezneme někde daleko v kořání zapletené zbytky těl, k nepoznání zohavené.

A bál jsem se v duchu shledání takového...

Ve tři čtvrti na pět, po tříhodinovém odpočinku, nastoupili jsme zpáteční pochod po pravém břehu řeky Naděje, pochod, kterým začala řada neuvěřitelných dobrodružství.

Voda tvořila tu často slapy, přeje, vodopády, které se prodíraly tlustými paprsky mezi troskami skal. Mnohdy ležely v řečišti vyvrácené kmeny limb, některé ještě obalené čerstvým mechem, jiné vybílené větrem a vodou jako staré kosti.

Tajga byla na březích promrskána podzimními vichřicemi. Veliké vývraty ležely v divé směsici, podléhající rozkladu. Avšak živorodé jarní slunce kouzlilo tu jako čaroděj nový podrost, na tisíce mladých limbiček, které vystrkovaly zelené hlavy

mezi tělesy padlých obrů.

Jinde byl les nedotknutý. Chvostnaté větve natahovaly se daleko nad vodu a podrost dosahoval k samému okraji podemletého břehu.

Často vzdálili jsme se pro neschůdnost břehu oklikou mezi pahorky. V zasmušilém tichu slyšeli jsme přitlumený hukot řeky a minuvše srázy, blížili jsme se zase k vodě. Odkudsi z tajemného severu, kde se rodila vlivem neznámých klimatických poměrů, stoupala teplota skoro v dusno. Jakési mdlé, olověné mlhy skryly slunce. Celý les trčel tu nehybně a jediný zvuk vrhaný v mrtvou tiš byl šum řeky.

Rozhodli jsme se učiniti třídenní pochod k severu a pak, v případě potřeby, vrátiti se ke skladišti v předhůří.

„A potraviny?“ ptal jsem se.

„Toť bída,“ vzdychal Felicien nadlehčuje svůj tlumok. „Za chvíli budeme na suchu. Jak by ne!? Žádná zvěř kolem dokola. Nikde nic. Ani veverky. Jako by navzdory nám vše živé odtud se vystěhovalo.“

Náš lovec jevil upřímný zármutek a plácal roztrpčeně na pažbu těžké mroží ručnice, s níž se statečně a v potu tváří vlekl. Očekával jsem každým okamžikem prudký výbuch jeho ironické zimnice. A skutečně, nedalo to na sebe dlouho čekatí.

„Země, kde pobíhají zvířata, dosahující výše pěti metrů,“ vybuchl. „Zvířata, která rozšlapují mlází a vyvracejí limby jako třtinu, de par tous les diables - to je divné!... K čertu, k čertu, slon uprostřed ledovců! Ale ani to by mi konečně nekazilo náladu, ač se to nesrovnává s učebnicemi, palsam-bleu - ale záhadní tvorové této země jsou stejně velicí, jako neviditelní!...“

Ironický hlas jeho zazněl divně tišinou.

V temže okamžiku povstal náramný hluk v lese po pravici. Podrost tam praštěl a země duněla pod těžkým krokem. Současně zařičel onen démonický hlas, který jsem již znal, tak blízko, že jsme se naráz zastavili jako zkamenělí.

A jiné hlasy odpovídaly, že z toho vzniklo zuřivé troubení chraplavých polnic a ječivých pozounů.

Ubožák Ekva vymrštil se pojednou jako šílený:

„Kokvoia!... Kokvoia!“ řval jakýmsi nepřírozeným, cizím hlasem. Toto slovo označuje jistého hrozného démona inuitských pověr, který má strašná černá chapadla.

Tu jsme zpozorovali cosi jako tmavého hada, který točil se proti šedému nebi mezi špičatými vrcholky dvou nízkých limb.

A teď začalo se to s hlukem a hřmotem dráti k řece, veliké a neohrabané, hnědě ryšavé, huňaté, s nesmírnými bílými kly a silným chobotem. Hora masa, pod jejíž chůzi země sténala.

Ekva změnil své skřeky: „Tornahuk-suak! Obrovský stín!... Tornahuk-suak!... Duch ... Duch!!!...“



Díval jsem se jako zmámený a jako z dále slyšel jsem Naděždin hlas:

„To přece jsou mamuti, tvorové dávného diluvia.“

„Je to jako v těžkém snu,“ odvětil jsem skoro automaticky. „Ale je to přece nejstřízlivější skutečnost.“

Mamuti vyrazili z lesa a vstoupili do řeky, aby přebrodivili na opačný břeh. Bylo jich pět a vedl je ohromný starý samec. Byl jistě půl páta metru vysoký, s mohutnou, téměř černou hřívou na krku a dlouhými třásněmi na bocích a břiše. Čelo měl vysoké, nápadně vyklenuté. Jeho maličké uši pohybovaly se nervózně. Mezi zažloutlými kly huňatý rypák svíjel se jako tučný červ.

Vstoupil do řečiště, při čemž voda rozbíjela se pěníc o sloupy jeho noh. Za ním zvolna sledovala ostatní zvířata: jeden mladý samec s kly ještě málo vyvinutými a dvě slonice, z nichž jedna něžně pobízela chobotem mládě, sotva několik měsíců staré, celé huňaté a kulaté, nemotorné, komicky roztomilé.

Zděšený křik Eskymákův upozornil mamuty na nebezpečí. Vůdce tlupy otočil se, svinul těžký chobot a zatroubil na poplach, chtěl rychle minouti brod.

Ale stalo se něco neočekávaného. Přítel Felicien sledoval se zjevnou rozkoší od samého počátku nenadále se zjevivší nestvůry. Nepodivil se, neustrnul, jako by byl zvyklý každodenně vídat půl tuctu mamutů.

Pozdravil je přátelským pokřikem, jako by stál u mříží Jardin d'Acclimatation:

„Un vrait Robert! .... Ami commode!... Voilá!“

Chytiv ručnici, připravoval se k výstřelu.

Poznal jsem okamžitě, jaké by se dopustil neprozřetelnosti. Rozhodně musíme nechat na pokoji tyto tlustokožce.

Skočil jsem k Francouzovi.

„Nestřílet, nestřílet!“

„Tolik centů čerstvého dobrého masa - a nestřílet?...“ odpověděl mi se shovívavým úsměvem.

Chtěl jsem mu sraziti hlaveň dolů. Ale bylo již pozdě.

Hluboká rána houkla a za ní druhá, vyvolávající rachot ve stráních a tichém lese.

Počalo ječení a trubení, až uši zaléhaly... Dva, tři obludní tvorové tryskem přehnali se kolem nás zpátky do lesa, divže nás neušlapali. Prchali, drtíce podrost, a hluk jejich útěku tichl v dále.

Vzhlédnuv, viděl jsem velikého vůdce stojícího samotného uprostřed řečiště. Chobotem ohledával si nepatrnou krvácející ránu na kyčli. Jeho utrpení musilo být asi prudké, neboť zuřivost jeho vzplanula náhle proti trýznitelům jako pochodeň.

Hříva jeho zježila se, oči žhnuly jako uhlíky. Náhle, dřív než jsme se mohli skrýti, vrhl se na nás s neočekávanou rychlostí.

Uchopil jsem Naděždu a vtáhl ji za kmen staré limby, kde aspoň částečně byla v bezpečí. Rozhlížeje se opatrně, vidím, že i ostatní skryli se dle možnosti.

Jen Syv ne.

Nešťastný člověk vběhl zraněnému zvířeti téměř do cesty.

Mamut vrhl se naň v slepém vzteku, aby uchvátil jej chobotem a zdrtil pod nohou.

Syvovi šlo o život.

Utíkal, kličkoval, klopýtal, zase vstával. Ale smrt seděla mu v týle. Zdálo se, že úzkostí ztratil Kjaeltring poslední špetku rozvahy. Začal skučeti jako vlk, že to bylo hrozné poslouchati...

Za vývratem zahlédl jsem klečícího Feliciena marně zápolit s těžkou ručnicí. Bezpochyby vzpřímila se mu ve chvatu při nabíjení patrona, nebo některá z částek zámku, mlhou zrezavělá, vypověděla v kritickém okamžiku službu.

Pocítil jsem cosi jako záblesk krutého uspokojení, pocit nestvůrný, vida potměšilého Syva propadati zhoubě. Jeho osud zdál se býti zpečetěn...

„Střel, Karle, střel přece!“ slyšel jsem Felicienův hlas.

Tu teprve ucítil jsem těžkou ručnici ve své dlani.

Chvějící se hlas Naděždin opakoval:

„Střelte, rychle, rychle - než bude pozdě!“

Vzhlédl jsem překvapen:

„Vy, Naděždo?...“

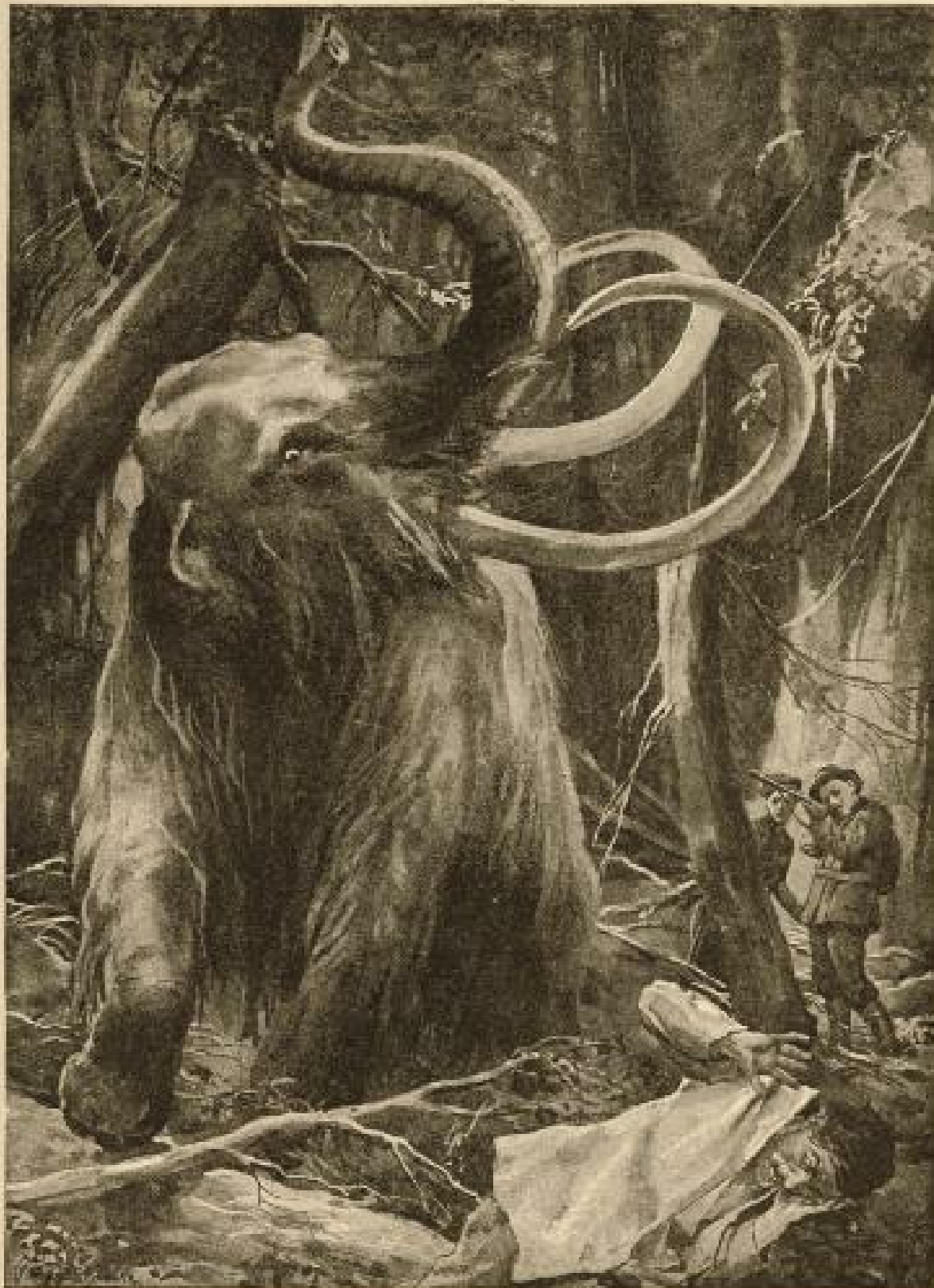
„Nemohu! Ach, nemohu! Je to příliš hrozné. A hle!“ výkřik urval se jí ode rtů.  
„Hled'te - pan Sneedorff!“

Scéna se změnila. Dojat hrůzou okamžiku vyrazil šlechetný pan Sneedorff z houštiny mávaje sekyrou. Chtěl se vrhnout vstříc hrozné obludě téměř bezbranný, aby zachránil člověka. Štěkaje vyrazil statečný Husky po boku starého pána.

Vše odehrálo se v několika vteřinách. Byl svrchovaný čas.

Obluda, které z chundelatých třásní crčela voda, zarazila se překvapena novým nepřítelem. Váhala, ale pak bleskem zaútočila na pana Sneedorffa.

Palčivý pocit studu mnou pronikl. Zahanben pozdvihl jsem ručnici opřenou o kmen limby.



Milil jsem okamžik s největší soustředěností. (Str. 94.)

Mířil jsem okamžik s největší soustředěností. Stiskl jsem s palčivou vůlí zničit tu vzteklou nestvůru před sebou, kterou již dávno měla příroda vyhladiti s povrchu země.

Kolos běžel ještě tiše deset kroků. Ale prostá ocelová střela, střela s pláštěm ocelovým, ale nezakaleným hrotem olověným, vykonala přesně svůj hrozný ničivý úkol.

Mamut se zastavil, svinul křečovitě chobot a třásl se.

I svalil se těžce a s temným hlukem, jako utržená skála.

Ležel pak jako rezivý balvan mezi temným jehličím a jeden jeho ohromný zažloutlý kel trčel hrozivě k nebesům.

Odhodil jsem zbraň odkašlávaje s afektovaným klidem, ač se mně ruce nervosně chvěly.

„Díky,“ řekla Naděžda prostě.

Nepocítil jsem žádné uspokojení ze svého úspěchu. Byl jsem na sebe příliš roztrpčený pro své váhání, a tak všechny pocity, s nimiž jsem k padlému zvířeti přistupoval, vyhranily se v zájem čistě vědecký. Neohlédl jsem se ani po Syvovi, který se, bledý a třesoucí, zhroutil kdesi v houštině.

Nechtěl jsem slyšeti ani slova díků nebo pochvaly.

Chtěl jsem viděti mamuta.

Ohmatati si to monstrum. Učiniti si poznámky.

Mrtvý velikán ležel s třemi ranami v těle. Obě Felicienovy rány nebyly smrtelné, ale střela z mé ručnice pronikla uchem do mozku a účinek její byl zdrcující. Triumf moderní zbraně. Působí opravdu určitou rozkoš, zabíjeti s takovou jistotou.

Stál jsem chvíli v němém úžasu nad tím tvorem pravěkým, tvorem doby glaciální a diluvia, který přede mnou ležel ohromný a skutečný, dosud teplý, tvor, který před okamžikem řádl zde v nezkrotné zuřivosti. Jeho kel mohutný měřil jistě sedm metrů, sedm metrů nejlepší slonoviny, dobrých 125 kilogramů, nad níž by zaplesal každý lovec středoafrický.

Nádherné ty exempláře ocenil by odborník jistě na 7000 K.

Žádná fosilní slonovina tunder nebo Ljachovských ostrovů, dobré, čerstvé zboží, až příliš čerstvé, to mně přece uvěříte?!

Obdivoval jsem jeho boční třepení, jeho vlnitou hustou podsadu a jednotlivé chlupy jeho hřívy, až metr dlouhé.

„Jeho rypák bude lahůdkou,“ prohlásil rozšafně Felicien, který na celou tu záležitost pohlížel se stanoviska praktického. „Četl jsem o tom v knížce kteréhosi afrického cestovatele, který dělal svým čtenářům exotické laskominy. Nuže, bude nejlépe, popřejeme-li si malého občerstvení. Oh, co by se tu zásobilo biliárů!“ doložil, poklepávaje na trčící kel.

Pod rázným velením Francouzovým Syv, dosud bledý, dal se okamžitě do práce.

Vedle v zemi vyhloubil dlouhou mělkou díru a snesl od řečiště vhodné valouny. Rozdělal pak mocný oheň ze suchých větví a pekl v něm nejprve tyto ploché kameny. Když byly do běla rozžhaveny, vyplnil jimi jámu a na ně položil utátý a očištěný chobot mamutí.

Zanedlouho byla pečínka hotova. Tak asi vyhlížela hostina troglodytů. Musím však potvrdit, že jemnější pečené, chroupající a tučné jsem dosud nejedl.

V tu chvíli objevil se, přilákán znamenitou, daleko po okolí se šířící vůní - Ekva. Ubohý tlustý Inuit, přemožený děsem při shlédnutí nevídaného obrovského živočicha, zalezl někam do kořání, stočil se tam do klubka a sotva dýchal.

Celé dvě hodiny nedal o sobě vědět. Soudili jsme již, že zbloudil nebo že stihlo jej nějaké neštěstí, když tu z čistajasna vynořil se zcela neporušený, přitahován delikátní vůní a svým nikdy se neměšícím apetitem.

To přemohlo i nejhorší strach před duchy a obludami.

Vyzkoumal tedy nejprve náležitě, že vzduch krom skvostné vůně je čistý, přiloudal se, jakoby se nic nebylo přihodilo. Za chvíli už byl v plné práci. A opravdu, všechna čest, Kokvoia byla znamenitá a děsný Tornahuksuak oplýval přednostmi, jimiž nemohl opovrhovati. Spolykal neuvěřitelné porce a jeho dobrácký obličej zazářil jako úplněk v blahu zažívání. Soudil však, že ještě lepší byl by asi žaludek tohoto dobře chutnajícího tvora, žaludek obrovský, naplněný nejjemnější polostrávenou kaší rozžvýkané trávy a mladého jehličí.

Líčil nám živými barvami přednosti takového žaludku u tvora, kterého nazýval nyní »mamatok«, slovo které rozhojní řeč inuitskou - ale kupodivu jsme odolali a zůstali neoblomní k jeho svodům a lákáním, patrně z ohledu na žaludek - náš.

Neboť rafinovaný předpis eskymácké kuchyně vyžaduje požívání této delikatesy za syrova!...

Teprve po hojném obědě obracely se naše myšlenky zpět k posledním událostem. Felicien seděl na balvanu a skicoval si divokou scénu tábora u mamutí mrtvoly. Já jsem odešel znovu k tlustokožci, měřil a zapisoval s celou rozkoší milovníka přírody.

Při té příležitosti zjistil jsem na zadní kýtě mamutí staré, dávno zhojené stopy strašných zranění. Která bestie může se odvážit na tak silného tvora?... Sedí snad v těchž mlčelivých lesích, které nás obklopují?... Jistě - kde také jinde?

Když jsme odpočívali u praskajícího ohně a pokuřovali, neodvážil jsem se zmínit o svém novém objevu.

Mraky nad námi daly se zvolna do pohybu. Ale na sever obnažovala se žlutavě sinalá obloha, která nevěstila nic dobrého.

Vítr, který časem zavanul, byl teplý. Neustálé palčivé sluneční paprsky hromadily téměř ve vzduchu elektřinu.

„Tato země ponurá,“ řekl pan Sneedorff vyslovuje tak vlastní moji myšlenku, „zachovala si všechny podmínky, které panovaly v severní a střední Evropě za doby

glaciální. Tehdy se i tam podle okraje ledovců procházela stáda mamutů. Pak tito tvorové ustupovali za mizícími ledovci, neboť byli to tvorové vysokého severu.“

„Nejdéle,“ vmísil jsem se do hovoru, „udrželi se v Sibiři a cirkumpolární Americe.“

„Zajisté! Pak živelní katastrofy nebo člověk zničili poslední stáda. Možno též, že nějaká nová epidemie, mor, zadávala veliké a houževnaté kolosy. Vytrval jen zbytek, kolem něhož sevřel se prsten grónského ledu. Jejich životní podmínky se tu nezměnily.“

„Ale pak,“ promluvila Naděžda, jež seděla dosud zamlklá, „pak by musili zde býti také největší nepřátelé mamutů.“

Myšlenka na stopy strašných pazourů mihla se mi hlavou.

„Kdo?“ ptal se Francouz, aniž přerušil skicování, a vypustil nosem dva tenké proužky cigaretového dýmu.

Dívka učinila pomlčku a zadívala se do tajgy pohledem starostlivým.

„Lidé,“ řekla pak.

A když jsme všichni mlčeli, pokračovala.

„Lidé, kteří lovili mamuty v glaciální době u Předmostí na Moravě. Ti lidé pradávni, kteří ryli podivuhodné obrazy mamutů a sobů na parohy a kosti, nalezené v jeskyni Madeleinské v Dordogni...“

„Slečno, slečno,“ zvolal jsem v upřímném podivu, „klaním se vašim vědomostem v tomto u dam tak málo oblíbeném oboru věd. Dovolíte mi, abych pokračoval?“

Chtěl jsem se také blýsknouti vědomostmi a pokračoval jsem stejným tonem:

„Lidé diluviální, kteří okrášlili jeskyni Font-de-Gaume sedmdesáti čtyřmi výbornými kresbami zvířat, mezi nimi dvou mamutů, provedených manganovou černí a okrovou hlinkou ...“

„Nezapomínejte,“ dokončil pan Sneedorff s úsměvem, „ani na jeskyni Altamiru v severním Španělsku, aniž na jeskyně v Com-barelles ...“

Hled'me, málem bychom byli sestavili učenou přednášku.

Avšak po těch výbuších znalostí, jistě komicky působících v našem podivném postavení, nastala tím tísnivější zamlklost.

Zraky naše s novou nedůvěrou zalétaly do hloubi černého pralesa. Ano, byli tu sobi, v této podivné zemi, byli tu i mamuti.

Byl tu snad i člověk nebo jiný tvor, jemu podobný, který hubil tuto zvěř?...

Které plémě Hyperborejců obývá okolní divočiny?

„Ne,“ promluvil konečně Felicien a s velikým zíváním sklapl skicář. „Takového člověka, o kterém jste právě mluvili, prostě není. Připouštím, že tu ten »Vrait Robert« je čistokrevným mamutem. To mě nijak nezaráží, ale lidstvo, velectění,“ a Felicien spustil tónem, z něhož přímo vyznívala ironie, „lidstvo jistě nezanechalo ke své hanbě svědky svého primitivního vývoje. Svědky nedokonalosti. Svědky zvířectví, bestiality. Jak to říkala stará naivní věda?... Homo diluvii testis ...“

„Pithecanthropus erectus Dubois,“ pokračoval jsem.

„Homo Heidelbergensis.“

„Homo primigenius.“

„Člověk neandertalský.“

„U - ú - ú“, zavyl najednou Ekva v prudkém uleknutí.

Cosi zasvištělo a Inuit chytil se za prsa.

On jediný neodložil svůj oblek grónský.

A tak šíp s pazourkovým ostřím, který vyletěl z tmavé houštiny, projel mu anorakem i timiakem a rozškrábnuv mu nepatrně kůži na prsou, zůstal trčeti v trhlíně tlustého oděvu ...

---

# Kapitola 18

To byla vskutku pádná odpověď naší posměvačné diskusi!

Chopili jsme se zbraní a skrčili se do úkrytů. Vyčkávali jsme. Nic nepřicházelo z hlubin lesů.

A přece tento šíp vymrštila tětiva luku, kterou mohla napnouti jen lidská paže! Byli tu lidé!

Postavení naše stalo se kritickým. Neboť neznámý tento lid vyslal nám šíp na uvítanou. Jak bude dále?... Jsme obklopeni, sevřeni kruhem neviditelných nepřátel.

Snad se ale dá s nimi vyjednávat. Není přece divochů tak zarputilých, aby vlídnost a dary nezmírnily aspoň na okamžik jejich zlé pudy. Avšak postavení naše bylo málo záviděníhodné.

Se tří stran obklopoval nás les, se čtvrté hučící řeka.

Nepřítel mohl se na nás vrhnouti s několika míst najednou.

Pan Sneedorff navrhoval, abychom co nejrychleji našli si novou, pevnější posici, kde bychom se po případě mohli brániti a kde by rozhled neumožňoval nepříteli připlížiti se těsně k nám. Abychom tedy obsadili vrchol protějšího pahorku.

Protože pak nikdo v lese se neobjevoval, soudili jsme, že ojedinelý divoch, nebo zvěd nějaký, z uleknutí poslal na nás šíp z houští.

Souhlasili jsme tedy ihned s učiněným návrhem, neboť času nebylo nazbyt. Zmíněný pahorek ovládal zvlněnou a zbrázděnou krajinu. Do tří čtvrtin své výše byl pokrytý lesem. Na vrcholku tvořila podivný chochol skupina malých zakrslých cedrů. Sebrali jsme zavazadla a Felicien, dlužno tak k jeho chvále podotknouti, nezapomněl ve všeobecném rozechvěni vzíti s sebou notný kus mamutího jazyka...

Ekva a Syv, kteří nesli zavazadla, uchýlili se doprostřed ozbrojené čety. A tak postupovali jsme s ručnicemi připravenými k výstřelu. Za každým kmenem tušili jsme nepřitele, ale pokaždé nás tušení zklamalo.

Nebylo tu nikoho.

Nápadně se setmělo. Slunce skrylo se nejspíš za mraky. Les vyhlížel ještě nevlídněji.

Čím výš jsme vystupovali, tím více vzrůstal v nás pocit bezpečí. Nebýti šípu, který mohli jsme ohmatati, byli bychom hotovi považovati celou příhodu za planý poplach.

Po půl hodině vyšli jsme z lesa. Překročili jsme louku sobího lišejníku, svah posetý kamením a dolíky a zastavili jsme se pod třemi limbami na vrcholu.

Rozevíral se odtud široký, chmurný rozhled.

Vlna za vlnou ježily se k severu pahorky porostlé tajgou. Údolí a rokle mezi nimi černaly se tmou jako tůně. K jihu stoupal zamračený kraj příkře k Alpám. Nad nimi byl horizont sinale ozářený odleskem ledovišť.

„Bude bouře.“



Hlas pana Sneedorffa zněl starostlivě. A opravdu - obloha změnila se hrozivě. Černé chmury, věšticí bouři, zavalily nebesa. Celá příroda stála strnulá, jako v úděsu nad tím, co přijíti má.

Dusné ticho padlo na lesy. Bylo slyšet jen tlumený šum řeky Naděje. Postavili jsme rychle stan, jehož provazce upevnili jsme co nejpečlivěji ke kmenům.

Syv sešel pro vodu k prameni, který vyvěral doleji na svahu a pak zapálil líh v primusovém aparátu. Za chvíli slyšel jsem, jak var v kotli zpívá tenkým sykotem.

Šero zhoustlo téměř ve tmě. Na severozápadě se rozsvítila nebesa velikým tichým bleskem. Bouře se blížila.

V tom z rokle zachrčelo poplašné zatroubení a hned utichlo.

To patrně mamut, čímsi ulekaný, dával ostatnímu stádu výstrahu. Hned však ozvaly se jiné zvuky dole u řeky, přímo pod naším stanovištěm.

V místech, kde zanechali jsme mamutí zdechlinu, zdálo se býti živo. Hrozivě jakési brumlání vycházelo odtamtud a dvojí trojí krátké zavytí, které způsobilo, že Husky zježil srst po celém těle. Seděli jsme mlčky na vrchu naší homole, obličejem obráceni tam, odkud bouře přicházela. Felicien objímal kolena rukama a pohlížel strnule do dálky. Pan Sneedorff klidně pokuřoval.

Veliký zelený blesk roztrhl nebesa, a v jeho oslepujícím světle na okamžik s podivuhodnou přesností vystoupily nehybně stojící černé lesy.

Za chvíli poté zarachotil pod obzorem hrom, zhluboka a tlumeně, jako nějaká báječná obluda, skrytá za horami, která se chystá ke skoku na vyhlédnutou kořist.

Blesky následovaly pak jeden za druhým. Rána za ranou.

Bouře řve a hýká už v bezprostřední blízkosti.

Oblaka, rozervaná blesky, které sjíždějí do vzdálených lesů, vyhlížejí hrozně. Pod černými mračny choulí a převalují se děsivé, sinavě šedé chmury. Najednou začínají pralesy výti. Místy celé komplexy lesů svíjejí se jakoby zachváceny obrovskou křečí. Chvostnaté vrcholky starých stromů ohýbají se, zmítají a praští, jak vichr po nich přejíždí.

I spustí v to náhle sykot přívalu. Pahorky v pozadí mizejí už rázem za jeho šedou oponou. Liják, smíšený s kroupami řítí se šikmo krajinou, vystrkuje jazyky v dlouhých, šedých šmouhách, které běží po svazích, vyplňují údolí, ženou se vzhůru, prorážejí šumíce mezi kmeny protějščího lesního okraje a už jsou tu...

Lijavec zřítí se na náš tábor s hukotem jako záplava. Celý kraj zmizel. Proudové vody buší vztekle do plátka stanu, v němž sedíme skrčeni a ohlušeni. Kroupy zběsile bubnují, limby, k nimž je stan přivázán, praskají, zdá se, že je vichřice vyvrátí a smete i s námi kamsi do hloubi.

Strašný blesk udeřil několik kroků od nás. Suchý praskavý jeho úder otřásl zemí. Zdá se, že nebesa spojila se se zemí clonou ohně a vody. Chaotický hluk, zesilovaný hukotem hromu...

Provazy stanu žalostně naříkají. Napínají se k prasknutí.

Zvlhlé plátno třepetá se s hlučným pleskotem. Obáváme se, že každou chvíli stan, urván větrem, ulétne do prostoru.

Po několika minutách pozoruji skutečně, že jeden z provazů se uvolnil. Kdyby vítr vnikl plnou silou dovnitř, vyvrátí stan. Musím tedy provaz za každou cenu upevniti. Navlékám na sebe rychle impregnovaný plášť do deště a vystrkuji opatrně hlavu.

Děšť řine se dosud plným proudem. Vylézám a upevňuji provaz, jak nejlépe dovedu.

Avšak nenadálý náraz větru sráží mne stranou.

Chytám se větve stromu. Ta se láme a já kloužám po rozmoklé hlíně. Ztrácím rovnováhu, mávám rukama ve vzduchu. Okamžik na to koulel jsem se střemhlav dolů a svalil jsem se do strže, na štěstí na kyprý polštář napitého lišejníku. Neublížil jsem si nikterak.

Vstávám a rozhlížím se. Největší zuřivost bouře se přehnala a dešť ustává, i když stále ještě panuje přitímí.

Kalná voda řítí se v sterých proudech a kaskádách dolů. Ohlížím se chvatně, kudy nejlépe dostati se zpět. Drápu se mezi mokkými trsy brusin a kljukvy. Ted vidím stan. Slyším, jak hrom bručí v přestávkách v údolích Alp.

Co to?...

Výkřik!

Ohlížím se a pozoruji jakési postavy pohybující se mrštně v mlze, jež zdvihla se po dešti. Než mohu vzkřiknouti výstrahu, asi dvacet těchto záhadných bytostí vrhá se na stan.

Je slyšet hluk krátkého zápasu, dvojí štěknutí!

A zatímco jakýmsi pudem veden, zůstávám přitisknut v brusině, vidím, jak tito tvorové - pouhé siluety, které nemohu rozeznat - vlekou svou kořist po svahu k lesu a mizejí...



# Kapitola 19

„An the world am sad and dreedy“.  
„Old Folks at home“.

Sám.

Úplně opuštěn v děsivé, mlčící, nepřátelské pustině!

Přeletují mě ještě černá, rozedraná mračna, ale mezi nimi prosvítá modrá smavá obloha. A zatímco se vyjasňuje konečně po tolika dlouhých dnech, zachmuřuje se v nitru mém.

Ani tehdy, když jsem zbloudil v ledové pláni a stál sám proti řítící se bouři, ani tehdy nepocíťoval jsem tolik tíhu své opuštěnosti. Nikdy nepřepadl mne úděs takový, jako po této nové náhlé katastrofě ...

Kdo jsou ony bytosti, které přepadly tábor?... Jsou druzi moji zajati nebo zabiti?...

Co stane se s nimi, jsou-li zajati? Vždyť mnozí učenci tvrdí, že člověk doby ledové byl antropofagem, lidožroutem! Ubohá Naděžda!... Jakému to hroznému osudu kráčí vstříc!...

Přiznávám se, v první chvíli myslil jsem jen na ni. A prudká bolest duševní, jež následovala, objasnila mi tu sladkou a zároveň hroznou skutečnost: že miluji tuto statečnou, krásnou dívku, že ji zbožňuji pro její inteligenci a rozvahu, její hlas, rty, oči, vlas, vše... Poznal jsem ve stejném okamžiku, že ji miluji - a že je pro mne ztracena.

A vrhnuv se tváří do mechu, zaplakal jsem drsně ...

Když vystoupil jsem pod limby na vrcholu, nebylo tu ani stanu, ba ani nejmenšího předmětu; vše zmizelo. Stopy zápasu smyl déšť, nikde kolkolem nebylo viděti živého tvora.

Opřel jsem se malomyslně o kmen stromu a setrval tak několik dlouhých minut bez pohnutí.

Zvolna vrátila se mi energie. Vzpřímil jsem se, rozhodnut. V browningu měl jsem sice jen poslední dvě rány, v kapsách krabičku sirek, kompas a velký kapesní nůž, to však mne nezviklalo. Plán měl jsem již pevně v mysli vypracovaný.

Musil jsem sejítí nejprve dolů k mamutovi, uříznouti si do zásoby masa a odebrati se pak k našemu skladu v předhoří, abych se tam důkladně vyzbrojil k jedinému nyní úkolu - zjistit osud svých přátel.

Znovu prohlédl jsem celý vrcholek hory, každou píd' země, marně pátraje po stopách.

S revolverem připraveným sestoupil jsem tedy do žlebu, opatrně plížil jsem se lesem.

Naslouchal jsem.

Hlučný kráкот přehlušoval šum řeky Naděje. Vyhlédnuv opatrně z houštiny, viděl

jsem kroužící a zmítající se směsici černých ptáků.

Pokrývali takřka zdechlinu mamuta.

Vzlétali na větve sousedních stromů s cáry krvavého masa a znovu vrhali se dolů.

Bylo to několik set velikých havranů a krkavců. Dle jejich bezstarostného počínání soudil jsem, že okolí je opuštěno.

Vystoupil jsem tedy, ozbrojen dlouhou suchou větví. Ještě jsem zahlédl dvě velká zvířata, jak uskočila tiše do houštiny. Byla bílá a podobala se ovčáckému psu.

Ptáci jen neradi upustili od bohaté hostiny. V první chvíli učinili na mne pravidelný útok i musil jsem se rázně oháněti holí. Až když jsem několika z nich přerazil křídla, ustoupili ostatní, obsadili okolní stromy a dívali se na mne zlíma očima, zlostně krákajíce.

Na první pohled jsem seznal, že mamut přilákal ještě jiné hodovníky. Kusy masa, servané mocnou tlapou z ohromných kostí a útroby zvířete otevřené svědčily o tom, že mohutné jakési zvíře osobovalo si tu svůj podíl na kořisti.

V blátě na břehu našel jsem šlépěj, o které jsem usoudil, že je to stopa nějakého nemožně velikého medvěda. Uznáte, že situace má nebyla záviděníhodná.

Dále jsem se přesvědčil, že tu byli také cizí lidé. Jedna ze zadních nohou byla oddělena opětovnými nárazy nějakého nedokonalého nástroje a scházela. Bylo tu použito nejspíše sekyry pazourkové, neboť našel jsem střepinu toho kamene v ráně. Zavdalo mi to podnět k novému pátrání po možných stopách, ale skončilo to jako dříve - bez výsledku.

Vyhlédl jsem si příhodnou partii masa a dal se odhodlaně do práce. Nebyla to žádná zábava, věřte mi. Po půl hodině vysilujícího namáhání podařilo se mi konečně malým nožem v pravém slova smyslu sedřít vyhlédnutý kus i usedl jsem a požil hned několik syrových soust, při čemž zlé pohledy černých ptáků každé mé sousto dychtivě sledovaly. Zaobalil jsem zbývající kus do kůže, napil jsem se v řece a odcházel.

Sotva jsem vešel pod klenbu stromů, smršť krákajících ptáků vrhla se na opuštěnou zdechlinu, aby pokračovala v přerušených hodech.

Obklopily mne houštiny.

Řídě se kompasem, postupoval jsem přesně na jihovýchod.

Z kosmatých větví padaly dolů pršky třpytné dešťové vody. Nebe se vyjasnilo a letní slunce polární začalo svítiti s celou svou jasností. Korunami padlo tu onde do zachmuřeného tichého sloupoví přece trochu záře. V tu chvíli bílé pavučiny zaleskly se, huňatí pavouci běhali čile, hledajíce ochrany před oslepujícím paprskem, a bílý lišejník, který cizopasil na některých stromech a téměř je pokrýval dlouhými třásněmi, vyhlížel jako stříbrný vous. Myslím, že ony zlaté pruhy vnikající do přítmi naplněného tušeným zlem, valně přispěly k mému uklidnění. Tichý smutek mne

ovládl.

Přemýšlel jsem, že bude nejlépe neskrývat se.

Budu-li zajat, budu sdílet osud svých přátel a možná se s nimi shledám ve společném vězení.

Mocná touha po lidech, ať jsou kdokoli, mne schvátila. Nejhorší zajetí představoval jsem si pojednou jako pravé dobrodiní proti pusté osamělosti v neznámé mi krajině.

Grandiosní divokost země mne skličovala. Přes naději, kterou neustával jsem se posilovati, neopustil mě pocit nevolné starostlivosti...

Putoval jsem již asi tři hodiny, chvílemi odpočívaje. Tu i tam poznal jsem stezku, kterou jsme se ubírali k řece Naději.

Minul jsem několik cestiček vyšlapaných mamuty, ale zdály se býti málo používány. Přetřel jsem napříč lány černých jahod a brusinek; byla tu i moroška, černica, golubica a kljukva, a tato sladká jména slovanská, jimiž označovala je Naděžda, znovu podnítila mé utrpení.

Na jedné mýtině, vykácené větrným vírem, uzřel jsem dva nádherné soby, kteří se klidně pásli.

Statný samec mě zaslechl, zdvihl parohatou hlavu a díval se na mne. Laň pásla se pokojně dále.

Pohlížel jsem na zvíře několik vteřin. V první chvíli instinktivní popud nutil mne, abych krásné to zvíře zabil. Avšak pomysliv na ranec masa mamutího, zapudil jsem tuto myšlenku jako zbytečnou krvelačnost. Karibu nasytil se pozorování, zařičel a krátkým klusem odběhl v průvodu své družky s mýtiny.

Zbloudil jsem.

Zapomněl jsem totiž v myšlenkách ponořen na kompas a vyšed náhle z lesů, viděl jsem svůj obraz v čisté vodě malého okrouhlého jezírka, ležícího na dně úvalu. Potok, přicházející ze sněhových polí vysoko v horách, napájel je tenkou stružkou. Na zelenavé vodě plavalo tu několik divokých hus.

Rozhlížel jsem se v rozpacích po okolní krajině. Tu a tam, na svazích, pokrytých tučnými koberci lišejníku, pásal se ojedinelý sob v kraji, ozářeném pokojným slunečním svitem. Od hor do lesů v nesmírné výši letělo několik havranů váhavým pohodlným letem.

Kde to jsem?...

Clonil jsem si dlaní oči, rozhlížeje se. V tom však ucítil jsem bodnutí. Tenký bzučivý hlásek zazpíval mi u ucha. Komáři!

Vrhli se na mne jako loupežníci. Začal jsem se oháněti, mávati rukama, zápasil jsem zoufale s těmito malými zuřivci.

Konec konců však přemožen dal jsem se v překotný úprk vzhůru návrším. Celé mračno nenasytných krvežíznivců mne daleko pronásledovalo, až teprve, když upachtěný ocitl jsem se na pahorku a opustil vlhké okolí jezírka, podařilo se mi

zbaviti se této trýzně.

S pahorku mohl jsem se orientovati. Jaké milé překvapení!

Po pravici poznal jsem známou krajinu: pahorky a svahy, morény a údolí, jimiž sešli jsme k lesu. V pozadí v mlžném oparu táhl se modravý ledovec řeky Naděje. Z tajgy se kouřilo.

Slunce opřelo se po dešti v temnou její plochu a bělavé páry vystupovaly jako dým, unášeny čilým vánkem k horám. Naše skladiště musilo být zcela na blízku.

Skutečně také po krátkém hledání spatřil jsem kamennou pyramidu. S lýžové tyče vesele vlál kus látky, vše bylo v témž pořádku, jak jsme to přede dvěma dny zanechali.

Nikdo nepřiblížil se k zásobárně kromě několika lišek, jichž stopy jsem kolem našel. V této roční době našly však jinde snadno hojnost potravy i nenamáhalo se dobýváním pemmikanu a sucharů z plechových krabic. V době zimního nedostatku jistě by tak učinily a možná se zdarem.

Oddychl jsem si. Byl jsem tu v milém závětrí.

Na blízku vyplašil jsem celou rodinu sněhulí. Kuřátka úzkostlivě tikala a skryla se v porostu zakrslých vrb. Jistě - byl jsem tu o samotě. Oddychl jsem si...

Do jednoho tlumoku, jenž tu byl uložen, učinil jsem pečlivý výběr potravin, hlavně pemmikanu.

Náš pemmikan sestával z 50% hovězího a 50% koňského sušeného a rozemletého masa, v tabulkách po půl kilogramech. Chuť jeho byla výtečná a co více: může se pojídati stejně za syrová jako pečený nebo vařený. Znamenitě hodil se mi tedy za potravu na dalekou cestu.

Měl jsem nyní i zbraně i zásoby. Nutno využití všech schopností, obratnosti a opatrnosti a výsledek se snad dostaví ...

Nastala noc.

Jemné zrůžovělé sluneční paprsky oblily krajinu. Tiché hladiny jezírek se mezi pahorky blýskaly jako zrcadélka. Hory vrhaly dlouhé stíny daleko do kraje. Svahy pahorků, vysušené dobře sluncem a pokryté sobím lišejníkem, nabyly už opět své charakteristické šedobílé barvy. Veliké bludné balvany, urvané z pohoří a rozestavené rozmarně na vrcholech pahorků, černaly se v ostrých obrysech, podobny dolmenům a menhirům tajemných generací. Jistě kdysi až sem zasahovaly vějíře vnitrozemského ledu. Byly tu ostatně všechny známky, které to potvrzovaly.

Tyto pahorky jsou zbytky morén. Veliké valouny, pravé kamenné koule, leží buď volně na obnažené ploše skal nebo na dně skalních kotlů, vymletých vodopády, tekoucími kdysi z okrajů ledovců. Jsou to tak zvané ledovcové mlýny nebo d'áblovy hrnce.

Viděl jsem také krajinu, kde domníval jsem se spatřovati řadu obrovských želvích štítů. Ale z blízka ukázalo se, že jsou to obroušené a popraskané skály, jak se kdysi přes ně smýkaly miliardy tun ledu. A tu, v této krajině seděl osamělý

poutník z dvacátého věku kultury, vržený sem, do poměrů doby glaciální. Seděl tu, Robinson kraje sobů a mamutů na mechu u malého ohníčku, jehož tenký pramének dýmu vystupoval k čisté, jemně prozářené obloze arktické letní noci.

Já sám - opuštěn.

Nepřemožitelná únava z těžká na mne dolehla. Upekli jsem si narychlo kousek masa, nabodnul je na olšovou větev a natrhal k zákusku borůvek. Svinul jsem se u paty kamenné pyramidy a s mechovým polštářem pod hlavou, usnul jsem spánkem dosti nepokojným.

Podotýkám, že prve než jsem se ke spánku uložil - přes svou zdánlivou dřívější lhostejnost k osudu - odstranil jsem opatrně tyč s improvizovanou vlajkou, aby toto zdáli viditelné znamení nepřilákalo bez mého vědomí nepřítele. Také prohlédl jsem pečlivě okolí a pak teprve upokojen ulehli jsem.

„Nad'ó, Naděňko, sladké srdéčko,“ šeptal jsem v polospánku. Usínal jsem a zase se probouzel. Vzdychal jsem a obracel se s boku na bok.

Až pak náhle vytrhl jsem se z jakéhosi stavu ospalé opilosti tušením bezprostředního nebezpečí. Pozdvihl jsem se na loktech, rozhlížeje se...

Na prvý pohled nespatriil jsem ničeho. V následujícím okamžiku však zafičel těsně kol mé hlavy těžký kámen s ostrými hranami. Chtěl jsem vyskočiti, abych se kryl, ale tu ucítil jsem, jak cosi vrhlo se na mne zuřivě.

Byl to člověk!

Silou svého útoku strhl mne k zemi a pokoušel se uchvátiti mé hrdlo. Slyšel jsem, jak supěl a chroptěl vzteklým chvatem.

Začal jsem se zoufale brániti.

Váleli jsme se tak supíce a sténající po mechu sem a tam. Skučeli jsme, rdousili se, kousali a škrabali navzájem.

Pak, při jednom namáhavém obratu, uzřel jsem na okamžik obličej útočnickův. A viděl jsem vousatý obličej - Syva.

Z jeho očí, planoucích divým tvrdým ohněm, svítala vražda.

Opřel jsem se vši silou lokty a mocně sebou mrštiv, shodil jsem protivníka na zem a dalším pohybem, rychlým jako blesk, klekl jsem mu na prsa.

Hleděl jsem dosáhnouti kamene, kusu dřeva nebo čehokoli, čím bych zákeřníka mohl zneškodnit. Kupodivu jsem v té chvíli ani nevzpomněl na svůj revolver.

V tom ucítil jsem tak pronikavou bolest, že jsem až vykřikl. Syv se mi v nestřeženém okamžiku zahryzl jako vzteklý dravec do ruky, kterou jsem ho k zemi přidržoval.

Krev vytryskla proudem. Pustil jsem bídnička, on vymrštil se, uskočil stranou a zdvihl kámen.

V témže okamžiku nahmátl jsem browning. Zdvihl jsem zbraň do výše. Kjaeltring hodil kamenem, chybil a obrátil se tryskem k lesu. Vystřelil jsem bez míření.

Prchající vykřikl, zavyl a začal kulhati. Upadl, zdvihl se a mlčky prchal dále napadaje na nohu.

Jen jedenkrát otočil hlavu a ještě naposled uhlídal jsem jeho obličej smrtelně bledý, bolestí zkřivený, a divé oči, krví podlité.

Zmizel...

Teď teprve námaha zápasu a mocné rozčilení přemohly mne, i klesl jsem sténaje a třesa se, na kolena. Krev, unikající z mé rány, třísnila mech. Došel jsem k potůčku, umyl ránu - ukazováček levé ruky měl jsem téměř prokousnutý a zápěstí rozerváno. Přiložil jsem si kapesník jako obvaz a utáhl pečlivě, abych zastavil krváčení. Naplnil mě ale mocný pocit zloby.

Prokletý zákeřník!...

Nevděčný cikán!....

Bídák!...

Nedávno přece zachránil jsem mu život!...

Mé neštěstí, uleknutí, ošklivost i bolest unikla v těchto hořkých výkřicích... Přecházel jsem rozzlobeně kolem pyramidy. Bolest v ruce způsobila, že jsem hrozil zaťatou pěstí k lesu. Posléze jsem se upokojil a klidně přemýšlel o tom, co se stalo.

Syv tedy také unikl zajetí. Unikl ovšem bezbranný.

Napadla ho stejná myšlenka jako mne: vyhledati zásoby.

Kdo ví, zda neuhlídal mne již a neplížil se za mnou ve stínu tajgy. Viděl, že jsem ho předešel. Poznal, že nastala vhodná chvíle k zúčtování. Žárlivost jeho propukla plamenem!... Počkal si na mě v úkrytu a vida mě spícího, pospíšil si odkliditi nenáviděného soka s cesty. Nezdařilo se mu to.

Zranil jsem ho smrtelně?

Zhyne hladem v této nelítostné pustině, nebo naleznou jej zchromeného dravci? Jak je v některé povaze, zlost má obracela se v útrpnost a soustrast.

Avšak - uvažoval jsem dále - vyvázne-li, nemohu čekati od něho smilování. Tento člověk bude mi v patách s houževnatostí divocha. A co zamýšlí počíti? Kdo může říci, že nechce zmocniti se Naděždy pro sebe, vyrvati ji ze zajetí a odvléci?...

Začal jsem litovat, že jsem lépe nemířil. Neboť perspektiva na úkladné stopování - celé pomyšlení, že Syv je volný zde v této zemi, vedle mne, nebyla ovšem s to povznésti náladu mou, beztak velmi zachmuřenou.

Již jsem nepomýšlel na spánek. Vzal jsem ručnici, zásobu nábojů, primusův aparát, triedr, balík masové čokolády, sucharu a pemmikanu. Dříve než jsem odešel, ukryl jsem opatrně ostatní zbraně na jiném místě.

Posilniv se poté vřelou polévkou z hrachové mouky, dal jsem se bez meškání podél malého potoka, který vytékal z jezírka a šel přímo k severu, kde se nejspíš spojoval s řekou Nadějí.

Ohlédl jsem se nazpět k strmícímu náspu ruly, svoru a syenitu a při pomyšlení na hrozný kruh ledu, jímž je zatavena a tak bezpečně navždy oddělena tato země



## od ostatního světa - zamrazilo mne.

---

----- Poznámky:

4 Zkušenosti akademika Běhounka z nešťastného letu vzducholodi Italia byly úplně jiné. Pemmikan bylo - hned po zkaženém medvědíím mase - nejhnusnější jídlo, které trosečníci na kře ledové měli. Dalo se jíst jen z velkého hladu.

## Kapitola 20

Následující dny byly dny dlouhého putování. Najít stopy svých přátel stalo se mi utkvělou myšlenkou. Toužil jsem až chorobně spatřit tvář zdejších domorodců a poznat jejich zemi, jaká skrývá tajemství za obvodem tajgy. A nade vše vyvstával mi v duši obraz Naděždin, dodávaje mi nezlomné energie.

Tam, kde jsem šel podle potoka, byl les řídký. Mnohé stromy byly suché a zpuchřelé, držely se však přece jakýmsi divem vzhůru - to byl jen stín, při ohlasu mých kroků zhroutily se náhle ve hromadu trouchně.

V čisté vodě potoka prohánělo se množství červeně tečkovaných pstruhů. A les byl pořád jako zakletý les v pohádce: tichý a přece plný tajemného života.

V jednom úžlabí spatřil jsem nehoráznou hmotu, pohybující se mezi ostružinami. Než se to pohnulo, byl bych přísahal, že je tam kus utržené skály, ale byl to tmavohnědý medvěd - anebo aspoň medvědu podobný dravec, rozměrů takových, že největší grizzly u porovnání s ním vyhlížel by docela nevinně.

Přiznám se, učinil jsem velice zticha veliký oblouk stranou, aniž bych pociťoval touhu zkoušeti opakovačku na dravcích této země. Byl jsem důkladně deprimován, ačkoli - musím dodat - ploskochodec ten docela po způsobu ostatních medvědů obrácen ke mně zády česal prackama ostružiny a cpal se jimi mrumlaje spokojeností.

Pozbyl jsem nyní jistoty.

Co uzřím tam za ohybem údolí?... Neocitnu se tváří v tvář obludě ještě horší a bojovnější?...

To bylo věru na pováženou.

A pak ještě jedna naděje mě zklamala.

Od okamžiku osudného přepadení do této chvíle očekával jsem s nervosní netrpělivostí, že uslyším známý štěkot. Domníval jsem se, že Husky unikl a že mě vyhledá po způsobu chytrých psů, aby mě uvedl na stopu zajatců.

Ale Husky neobjevil se ani teď, ani později. Neobjevil se vůbec nikdy, což nemůže být na újmu jeho dobré pověsti. Jsem přesvědčen, že v každém jiném případě byl by čestně dostal této legendární psí povinnosti.

Vlny pahorků kypěly výš a výše k novému nějakému hřebeni. Nemohl jsem již sledovati běh potoka, neboť příkré svahy spadaly až do vody. Řídě se kompasem, tíhl jsem přes hory i údolí stále k severu. Odpočíval jsem v úkrytech křovin nebo balvanů, klímaje při malém ohni, který udržoval jsem z obavy před šelmami.

Následujícího dne po několikahodinovém stoupání dosáhl jsem vrcholu hřebene. Učiniv několik kroků houštinou, couvl jsem. Rozevírala se pode mnou propast. Leže na břiše a zadržuje se rukou zakrnělé limby díval jsem se v závratnou hlubinu. Byl tu kaňon hluboký sta stop, prorvaný v červeném pískovci. Dole ve stínech valila se černá řeka, řeka Naděje.

Tři mamuti pili na břehu. Z této výše vyhlíželi jako tři rezaví brouci. Průběhem věků voda, vítr a mráz rozhodaly pískovcové stěny ve sta fantastických zubů, hrotů a siluet. Úzké pukliny spadaly dolů. Tu a tam v bocích skály zdvihaly se osamělé sloupy, korunované několika stromky, které se tam jako ze svévole usadily. Skály braly na sebe steré bizarní podoby, lidské i zvířecí profily, a rudý pískovec, žíhaný zde onde temnou zelení jehličí, skýtal divoce půvabný pohled.

Řídkým lesíkem vroubícím okraj protějščího srázu prosvítala čistá nebesa. Letní pohoda se nyní ustálila. S mého stanoviště rozevíral se znamenitý rozhled na západ a sever.

Jak jsem tedy kukátkem obhlížel kraj, uklouzl mi tichý výkřik. Spatřil jsem kouř!

Ano, modravý kadeřavý chochol dýmu, vystupujícího nad vrcholky lesů v kraji skoro plochém několik mil na severozápadě.

Ten pohled mne fascinoval. Tam byl oheň! Oheň, který mohl roznítiti jen a jen člověk!...

Kdo tam je?... Jací tvorové dřepí tam kolem praskajících větví pekouce nejspíše mezi žhavými kameny kýtu sobí nebo žebro mamutí?...

Jak jsem to kdysi četl?...

„Právě v okamžiku, kdy vědomě rozdělal nebo užil ohně, počal člověk býti člověkem.“

V prvním pobouření pomyslně jsem na své přátele. Snad jsou to oni, kteří unikli zajetí. Musím se na ten záhadný oheň podívat zblízka.

Ale tato bláhová domněnka mě opustila, jakmile uzřel jsem ještě dva jiné kouře, prozrazující ohniště.

Jeden z nich vystupoval vysoko, kolmo v bezvětrí, zdálo se, že z údolí řeky Naděje.

Rozhodl jsem se, že tím směrem půjdu...

To rozhodnutí mě poněkud uklidnilo. Jistá klidná zvědavost nastoupila: jak skončí celé to šílené dobrodružství? Připadalo mi již docela přirozeným, že tu - v samém srdci Grónska - dlím uprostřed lesů, v ovzduší mírném a příjemném, že mamuti tu dole pode mnou přicházejí pít do hučící řeky, že obrovský medvěd jeskynní brumlá tamhle na pasece, potřísněn rozmačkanými borůvkami ...

Přemýšlel jsem také mnoho o řece Naději. Kam spěje?

Zde, za tímto hřbetem pískovcovým začíná plochý kraj. Myslím, že naleznu tam velké jezero.

Uvidíme!

Toho dne večer slunce, zacloněné šedou rouškou par a schované za obrysem hor, pokrylo nebesa zvláštní fialovou září.

Báň nebes vyhloubila se nesmírně, zaplavená podivným světlem, umdleným a sladkým.

A pak, postupem noci, nebesa na jihu pokryla se prudkou žlutí, nebesa na

severu zrůžověla.

Les protějššího hřebene vystoupil jako černé krajkoví.

V houštinách ozvali se vlci. Nízko nade mnou s hlučným krákorem přelétá osamělý černý pták do lesů na jihu, jimiž jsem přišel. Kaňon naplnil se přítmím. Rozeznávám jen matné pablesky dole tekoucí vody.

Pocítuji mocný nával melancholie. Uchvacuje mne touha po noci. Těším se už opravdu na třpyt hvězd a svit měsíce. Stýská se mi po tmě!...

Hlas jakýsi mě vyruší z dumání. Přichází z hlubiny kaňonu a řve jako ďábel. Plazím se znovu k okraji srázu, ale ničeho nerozeznávám.

Teď! Je to těžká hmota, běžící tryskem podle burácejících vod. Řve!... Chrčí a troubí!... Vyráží ryk bolesti. Někdo ji tam pronásleduje. Rozeznávám tři, čtyři stíny, které mizejí skokem a splývají s pološerem.

A teď - co to bylo ?...

Docela lidský výkřik, výkřik, při kterém mrazí. Smrtný výkřik, který odrazily skály a který rozplynul se v nekonečnosti prostoru.

Lovci, kteří oštěpem útočí na mamuta?

Lovci z la Madeleine nebo z Chelles!! Ti, kteří přepadli náš tábor? Možno však, že více hord potlouká se po kraji.

Díval jsem se ještě dlouhou dobu do závratné hloubi s dechem utajeným. Ale hluk divé honby zanikl dávno již v záhybech soutěsky. Nic se už nepohnulo.

Jsem tu blíž nějakého sídliště. Jsem obklopen záhadnými bytostmi, jež zde i tam, v celém kraji žijí divoký a neznámý život.

Po krátkém odpočinku opustil jsem svou přirozenou rozhlednu.

Jak jsem již řekl, dělí horský kraj od rovin pískovcová přehrada. Za ní se pahorky zplošťují a prodlužují splývajíce v dálavách v rovinu.

Od severozápadu vystupují na čisté nebe šedé šmouhy. Skončí asi brzy krásná pohoda. A znovu bude zachmuřené divé nebe, kouřící mračna, vítr, déšť.

Les je řidší a zakrslejší. Limby se podobají tyčím s řídkým jehličím, jsou promíchány zakrnělými modřínami (Larix). Ojediněle objevují se jíva a olše, zkroucené a nevyvinuté.

Podzimní blizardy musí zle řádit v těchto končinách.

Z některých stromů zbyly jen pahýly, holé pně bez větví, s brutálně uraženým vrcholem, jakoby sraženým sekýrou dřevorubce.

Tu a tam brunátná tůň. Hořká vůně zetlelého listí. Vlhko. Pak malé nesouvislé porosty divokého a ošumělého stromu.

Pravý to tramp mezi stromy, tulák, který odvažuje se až k samé nepřekročitelné mezi severní: sibiřská pichta5.

Jsou to vsutku - byť ne do detailu - ony »barren grounds« arktické Ameriky, kde lesy zápolí jako přední stráž s nelítostnou pustinou polární. Počátek tundry.

Musí býti tento kraj pravým eldoradem karibuů a losů. Ale nevidím z nich

žádného.

Daleko, daleko přede mnou k severu vystupuje k nebesům zvláštní hora. Vystupuje z mírně vlnitého terénu náhle, jako šedomodrý fantom ve tvaru úzkého zvonu.

Ubírám se k ní.

Četné dýmy, stoupající na různých místech, dokazují, že se blížím místům hustě osazeným.

I zdvojuji ostražitost.

Chtěl jsem si uvařit rybu chycenou nedávno v potůčku. Opřel jsem ručnici o nejbližší strom, složil zavazadla a chopiv se »primusa« chtěl jsem přinést vodu. Opatrně, pohrávaje si volnou rukou revolverem, rozhlížel jsem se kolem. Učinil jsem dva tři nerozhodné kroky, když náhle zmizela půda pod mýma nohama.

Rozevřela se černá díra a já jsem s výkřikem dopadl těžce skrání na cosi tvrdého a ztratil okamžitě vědomí.

---

----- Poznámky:  
5 Abies sibirica

# Kapitola 21

Zpozoroval jsem, že jsou to  
lidská stvoření, mající luky a šípy.  
Jonathan Swift.

Prvý pocit, který jsem počal zase vnímati, byl pocit světla a vlhka.

Drobně mžilo. Vodní prach padal na mne úzkým kulatým otvorem, kterým vnikal také pruh nuzného popelavého přísvitu.

Hned poté uvědomil jsem si instinktivně, že nejsem sám.

Otočil jsem hlavu a zahlédl okamžitě dvě zelenavě planoucí oči, které hleděly na mne ze tmy. Pokoušel jsem se povstati.

Myslil jsem okamžik s pronikavou hrůzou, není-li má ruka nebo noha zlomená. Ne, nebyla! Avšak dostavila se bolest v mém pravém rameni a hlava moje byla těžká. Což mne však více znepokojilo, jakmile jsem sebou jen trochu málo pohnul, byla tupá bolest v koleně pravé nohy.

Viděl jsem, že ležím na dně uměle vykopané jámy dvacet stop hluboké, se stěnami nahoru se zužujícími.

Uprostřed jámy zaraženy čněly dva silné kůly, nahoře ostře zašpičatělé. Jáma byla přikryta s obdivuhodnou obratností střechou z větví, listí a mechu, na čemž nasypána byla tenká vrstva prsti. Divocí lovci tohoto kraje vyhloubili ji k chytání veliké zvěře, nejspíše mamutů. Unaven a otupen dlouhou cestou nezpozoroval jsem obratně nastraženou léčku a zřítíl jsem se střemhlav do pasti.

Padl jsem těsně vedle kůlu. Pět centimetrů stačilo, abych se nabodl za živa.

Otřásl jsem se, pohlížeje na trčící kůl, potřísněný starými zaschlými stopami krve...

Všechny úvahy prolétly mým mozkiem v jednom okamžiku. Obrátil jsem hned zase pozornost k dvěma plamenným zrakům, které na mě z protějšího kouta jámy neustále nehybně hleděly.

Zrak můj zvykl již poněkud pološeru, takže jsem rozeznal, co to je: veliký vlk, pravý arktický vlk, bílý, s hustou kožešinou a vysokýma předníma nohama, což vyneslo mu od některých badatelů příjmení lední hyeny.

Ohlédl jsem se po zbraních, ale nebylo jich tu.

Padaje, rozpřáhl jsem ruce, pustil browning, jež nesl jsem připravený pro všechny případy. Pouze veliký Primusův aparát s třeskem sletěl se mnou do pasti.

Můj nenadálý pád a lomoz vařidla způsobil nepochybně, že dravec přemožen leknutím neodvážil se mě napadnout, dokud jsem ležel v bezvědomí.

Nemohl jsem pomýšlet na to, abych opustil jámu bez cizí pomoci. Avšak nemohl jsem počítati ani s tím, že některý z lovců přijde prohlédnouti lapačku dřív než zhynu hladem nebo potrhán vyhladovělou šelmou.

Přemýšlel jsem i o tom, že budu konečně nucen zmocniti se vlka, abych jím

prodloužil své hodiny.

Ale i bestie bude čím dále hladovější a její odvaha poroste.

Přesvědčil jsem se o tom brzy.

Pozdvihl jsem se opatrně a posadil se. Při tom pocítil jsem znovu prudké bolesti v koleně. Nevěnoval jsem však tomu dosud valné pozornosti, zaujat zcela novým fantastickým postavením.

Můj společník zdál se býti znepokojen. Pohnul se, viděl jsem, jak se přikrčil. Pak složil uši, ohrnul pysky a ukázal řadu skvělých zubů, jež si vynutily můj uctivý obdiv.

Přitáhl jsem k sobě jedinou zbraň - vařidlo, ležící na dosah ruky. Znameníť myšlenka bleskla mi hlavou. Kdykoli vlk stal se nepokojným a jevil úmysl opustiti svůj kout, začal jsem chutě drnčet a bubnovati na ubohého »primusa«, bubnovati zuřivě jako černošský fanatik, a účinek byl věru velkolepý.

S ohonem staženým nepřítel klidil se do svého kouta.

Hra ta zprvu mne bavila, pak unavovala. Trpěl jsem žízní a bodavé bolesti v koleně ozývaly se nyní častěji.

Přistihl jsem se, že klímám a probudiv se, znenadání viděl jsem svého společníka, jak plíží se ke mně jako stín, srst zježenu a oči jako plameny. Vlč mohl být v jámě již několik dní a hlad na něm konal své zhoubné dílo.

Měl jsem důvodné obavy, že vypukne u něho vzteklna.

Poznal jsem, že dále setrvati v tomto postavení je prostě nemožno. Je třeba na něčem se rozhodnouti.

Přiblíží se chvíle, kdy selže řinkot primusa - můj jediný obranný prostředek. Zevšedni, šelma mu uvykne. Nejlépe bude pokusit se v příhodném okamžiku rozbit aparátem bestii hlavu. Bude to zoufalý pokus, ale opravdu, nezbývá nic jiného...

Špinavé stružky stékaly se stěn, bylo vlhko a chladno.

Napadlo mi křičeti, abych na sebe upozornil kohokoliv živého, jenž bude na blízku.

Uplynulo už mnoho dlouhých hodin. Půl dne pryč a nová noc začínala.

Mrazilo mne. Jednu chvíli slyšel jsem těžké kroky přibliž jámy. Země se zachvěla, křoviny praštěly. Tvor nějaký supěl a funěl, jakoby zlobně očichával zemi. Náhle však vše utichlo.

Lámal jsem si zbytečně hlavu, jak dostati se ven. Neodvážil jsem se dosud postavit na nohy. Znepokojovalo mě koleno a bál jsem se, že by se na mne vlk vrhl. Jeden nápad za druhým rojil se mi v mysli, ale jeden za druhým jsem zamíтал.

Trhl jsem sebou.

Vlk zčistajasna začal výt. Seděl přitisknutý ke stěně, zdvihl hlavu a se zavřenýma očima a hrdlem napjatým vyrážel žalostné skučení, které musilo z jámy zaznívati daleko po okolí.

I nabral jsem konečně v zoufalství svém hrst hlíny a mrštil jí po zlořečeném hudebníku.

Opět minulo několik nekonečných hodin. Upadal jsem opět v jakési tupé strnutí. Tu vzbudila moji pozornost změna v chování šelmy.

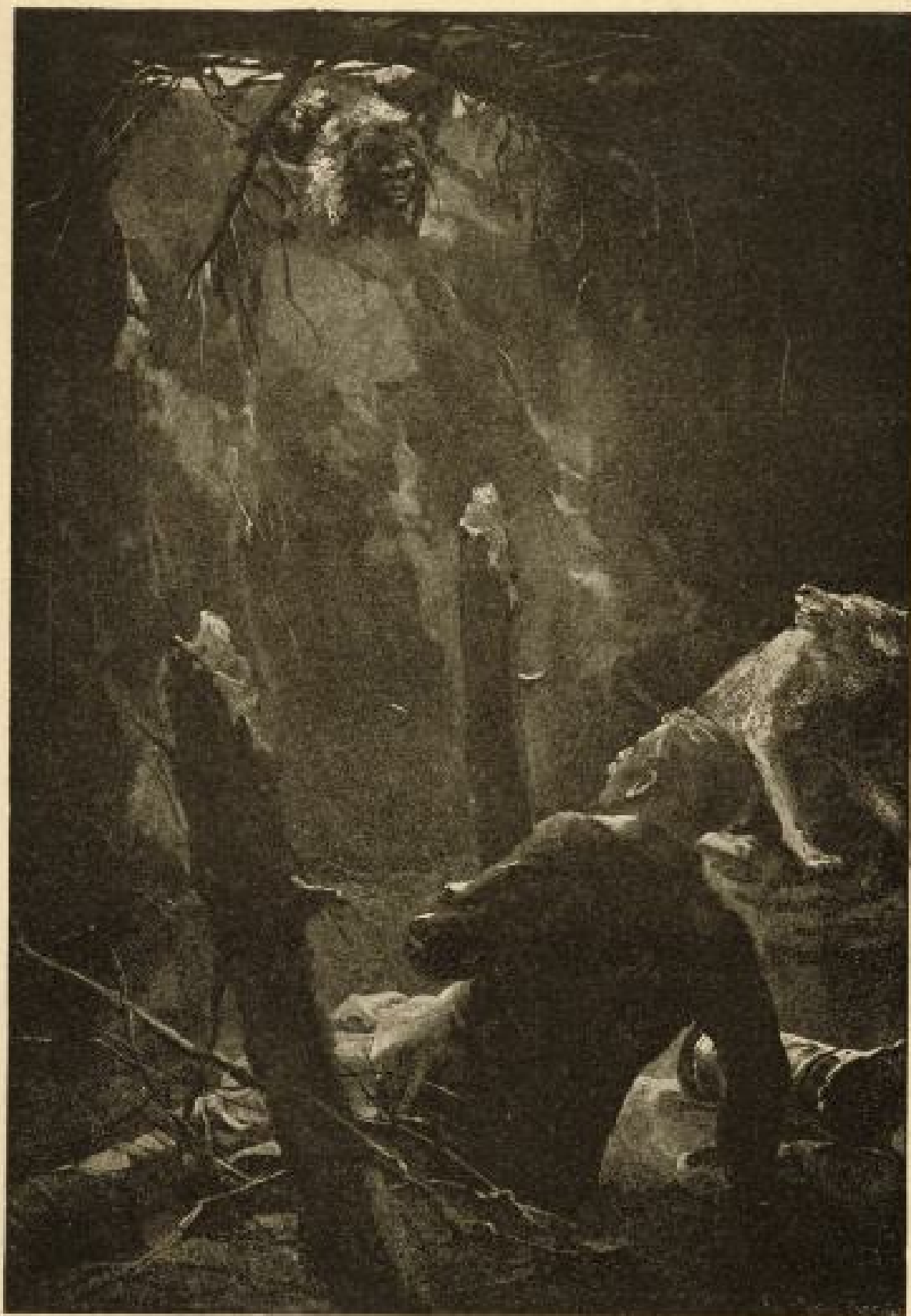
Nový nepokoj zmocnil se ji.

Zdvihala suchý čenich k otvoru pasti a její srst se zježila. Tehdy, aniž bych zaslechl nejmenšího šelestu, viděl jsem cosi se vynořovati v okruhu světelném na okraji jámy.

Byla to lidská hlava.

Nikdy - ani v nejdivějším snu - neshlédl jsem takového obličeje a nespátřím již...





Viděl jsem vynořovati se což v okruhu světelném na okraji jámy. (Str. 117.)

Divoká změť kosmatých černých vlasů, pod nimiž mizelo nízké čelo, skloněné v zad. Ploský široký nos a veliká, dopředu vyčnívající ústa s tlustými rty. Téměř žádná brada.

To přehlédli jsem prvním ustrnulým pohledem.

Ale nejpodivnější byly oči. Hluboko seděly, jako v tmavých jeskyních, žhoucí a neklidné, nad nimi klenuly se dva mocné oblouky nadočnic. Cosi nevýslovně zvířecího čišelo z té hnědě bronzové zarostlé tváře. Nebyl to věru lidský obličej - ale také ne zvířecí. Dívali jsme se na sebe dlouhé, nekonečně dlouhé dvě vteřiny. Ani nejmenší pohnutí neprojevalo se v očích na mne hledících.

Nic se v té tváři nehnulo.

Pak srstnatý obličej náhle zmizel.

Zadrnčelo to, zasvištělo a do jámy vlétl pazourkový šíp.

Veliký vlk, zasažený do hrdla, vyskočil a drsně zarykl. Šíp vězel mu v hrdle až do polovice násady.

Šelma začala se otáčeti do kola, motala se, chňapala chvíli po šípu jako opilá a svalila se pak, protahujíc se v poslední křeči.

Neodvážil jsem se pohnout. Očekával jsem každým okamžikem bolest šípu, vnikajícího do masa. Ale šíp nepřilétal. Takové očekávání a nejistota jsou věru tou největší trýzní.

Pot vystupoval mi na čele. Chtěl jsem vykřiknouti, ale nemohl jsem.

Ticho bylo nahoře.

Pojala mě tupá rezignace. Hleděl jsem před sebe do prázdna, bez myšlenek. Minuty mýjely za minutami. Vlčí mrtvola tuhla, oči její se zkalily, jedna zadní noha trčela vzhůru. Krev vyteklá z rány utvořila malou kalužinu. Díval jsem se občas na hodinky. Čilý neúporný jejich tikot dotýkal se mne příjemně. Povzbuzoval mne.

Posléze - hodinky ukazovaly právě tři čtvrti na osmou - uslyšel jsem tichý šelest.

Tlumené hlasy nějaké doléhaly nejasně k mému sluchu.

Jisté je, že se blížilo více bytostí.

Díval jsem se odhodlaně k okraji lapačky, kde se objevilo sedm postav, odrážejíc se zřetelně proti nebi.

Viděl jsem krátké luky a oštěpy, které lidé ti drželi v rukou. Pozorovali mě chvíli s tichou účastí, načež vyměnili mezi sebou asi tucet úsečných slov v neznámé řeči.

Řeč ostatně podivuhodná a drsná, plná guturálních tónů, podivně a jako s námahou vyřazených, podobných skřekům divokých tvorů lesních.

Potom přivlekli kmen limby, z něhož ulámali větve tak, že pahýly utvořily jakýs primitivní žebřík, a spustili ho do lapačky. To byla němá výzva, abych vylezl nahoru. Váhal jsem okamžik.

Odhodlán na vše, rozhodl jsem se pokusit se povstat. Sotva však jsem se zvedl a učinil krok, hrozná bolest v koleně obnovila se s takovou prudkostí, že bych byl na

místě klesl, kdybych se nebyl v čas zachytil kůlu v jámě zaraženého.

Skřípaje bolestí zuby, vzchopil jsem se znovu, abych pokus opětoval... Vynaložil jsem veškeru energii, již jsem byl schopen a docílil jsem toho, že vysoukal jsem se do třetiny žebříku, snášeje muka pekelná. Ale pak nová mdloba zachvátila mne i svezl jsem se bezvládně k zemi.

Když jsem procitl, viděl jsem, že lovci vytáhli mě z jámy a položili na mokrý mech.

Těžká mlha padla na krajinu a zabalila ji hustými závoji. Z listí a jehličí kanuly krůpěje sraženého jíní. V této mlze pohybovaly se kolem mě postavy divokých lidí

...

Pozoroval jsem je pokojně.

Všichni byli prostřední, spíše malí, ale přece větší než Eskymáci, kostnatí, skoro hubení se svaly skrytými, ale tvrdými.

Jejich černé, divoce rozčuchané vlasy spadaly jim do obličeje. Rty mizely v řídkém a tuhém porostu vousů.

Všichni byli oděni kusem kožešiny, nedbale hozeným přes jedno rameno a staženým v pasu šlachami zvířat.

Byli bosí.

S mimovolnou zvědavostí svezl se zrak můj na jejich nohy. Avšak palec jejich byl zcela normální.

Pleť těchto lidí měla hněděbronzový odstín a celí byli porostlí jemnými chloupky kaštanové barvy, které na prsou tvořily hustší hřívu. Tou vlastností připomínali Ainy.

Jejich obličeje!

Co živ budu - nikdy nezapomenu tváří obyvatel této země zakleté. Ústa s tlustými rty, zvířecky dopředu vystupující, vyčnívající lícní kosti a mocné nadočnice činily výraz jejich obličejů z profilu nepopsatelným. Tak musel vyhlížeti člověk neandertálský! Tak a nejinak pravěký lovec, který obýval jeskyně ve Spy!...

Zmínil jsem se již, jaký dojem na mne učinily oči těchto divochů. Podobaly se žhavým uhlíkům a chvílemi zdálo se, že přetahují se modravou blanou. A hned zase zazářily divokým bleskem očí šelem, zelenavým neklidným leskem, který zatékal, okamžitě hasl a oči staly se lhostejnými.

Procitnuv viděl jsem, že čtyři z divých lidí zaměstnávali se hotovením nosítek z větví.

Tři ostatní stáli kolem na stráž, jeden opíral kopí s olšovou násadou těsně u mé hlavy, druhý sledoval opodál lhostejně práci svých přátel, škrábaje se chvílemi ve své hřívě. Byl poněkud štíhlejší než ostatní, oděn byl vlčí kožešinou. Za pasem vězel mu kamenný mlat s dlouhým, pružným topůrkem.

Ubitá sobí laň a vlk vytažený z jámy leželi vedle nosítek. Pochopil jsem, co se stane. Budu naložen na nosítka a odnesen.

Kam?

Muž ve vlčí kožešině zavadil o mě roztržitým pohledem. Vida, že jsem procitl, obrátil se ke svým přátelům a řekl cosi v neznámé oné řeči. Nosítka byla hotova.

Dva z těch podivných divochů chopili mne malými, tvrdými dlaněmi a spíše vhodili než vložili na větve, nedbajíce ani v nejmenším mých bolestných vzdechů.

Nosítka zvedla se a dala se do pohybu. Dva z lovců uchopili křivolakou větev a přivázali soba i vlka šlachami. Třetí hmoždil se mými věcmi a zbraněmi. Z jakési pověrečné hrůzy se jich nechtěl dotknouti. Větví shrnul je na rozestřenou kůži a tento veliký ranec vlekl na rameni.

Dali jsme se na pochod, ztrácejíce se v mlze směrem, který nemohl jsem určit.

Všechny poslední události přihodily se ráz na ráz. Přihodily se s tak krutou a drsnou pravdivostí, že jsem byl spíše drtivě přesvědčen, než udiven.

Pro okamžik neměl jsem se čeho obávati. Pocítil jsem ze svého zajetí dokonce jisté uspokojení. Doufal jsem stále v skrytu, že snad cesta, kterou se ubíráme, sbližuje mne s želanými přáteli. Neboť víra, že jsou na živu, dosud nevypřchala z mé mysli.

Leže naznak pozoroval jsem obličej zadního nosiče, který zíral na mne s netečností, jež začala mi bouřit krev.

Rozčiloval mě ten zdánlivý nedostatek zájmu. Předpokládal jsem v nesmyslné ješitnosti, že tvor civilizace, kulturní člověk dvacátého století, musí v barbarské zemi mezi polozvířecími divochy vzbudit senzaci, nebo božský obdiv, nebo pověrečný strach, který mu vždy tak mile lichotí.

V duchu odhadoval jsem stupeň inteligence toho podivného národa, v jehož ruce jsem upadl, a jména Mortilleta, Capitana, Flowera, Hepburna a jiných proslulých antropologů začala se mi vybavovati s neústupností, jež zapuzovala myšlenky o nejisté budoucnosti.

A tak jsem byl nesen, bezbranný a zchromený, neschopen odporu a odsouzen čekati bez hnutí na rozuzlení své spletité historie. Mlha byla hustá.

Tu onde ozval se z ní chraplavý krákot vran.

V delších přestávkách vynořil se ojedinělý kmen modřínu, nebo pichy a zmizel zase. Míjeli jsme olšová křoví, smáčená vlhkostí vše obklopující a sukovaté vrbiny, nepřesahující výškou muže. Na mnoha místech země bořila se pod chodidly nosičů. Vytryskovaly bubliny kalné vody. Pružná vrstva zdála se plavati na skrytých vodách. Podle cesty prostíraly se asi rozlehlé močály.

Brzy měl jsem příležitost přesvědčit se o novém nečekaném nebezpečí, na něž tak je bohatá tato země.

Zčistajasna ozval se poblíž dusot těžkých kroků. Cosi supělo a funělo, křoviny praštěly. Současně lovci upadli v zřejmé rozčilení.

Začali křičeti a v jejich křiku opakovalo se několikrát toto podivné jméno:

„Phrúú!... Phrúú!...“

Zavyli to žalostně a náhle se rozprchli na všechny strany jako hejno vrabců.

Nosítka moje zakymácela se jako na rozbouřených vlnách a smýkla sebou v ochranu vrbového porostu.

Obrátiv se na bok spatřil jsem najednou ohromnou hmotu, která se bleskem vyřítla z kotoučů par. Byl to pravý nosorožec, jenže neslýchaných rozměrů, s jedním půldruha metru dlouhým rohem, nosorožec s kosmatou ryšavou srstí, zvlhlou a pokrytou jinovatku, jež mu propůjčovala vzhled fantastické divokosti.

Poznal jsem v něm okamžitě elasmotherium, nosorožce, který obýval v pravěku tundry sibiřské.

Elasmotherium učinilo útok po způsobu svých příbuzných, s hlavou hluboko skloněnou a hrozným rohem napřaženým.

Jeho povaha byla asi stejně zlomyslná a slepě zuřivá, neboť zvětřivši náš průvod, napadlo ho z nenadání a beze vsí příčiny. Okamžik jsem zalitoval, že nemám po ruce ručnici s projektily, abych divochům ukázal, jak lze takové hovado naráz zničit jediným nepatrným pohybem prstu.

Z rance lovce, který nesl mé věci, vypadlo s lomozem vařidlo a kutálelo se po zemi.

Zuřivý nosorožec, neviděl ve slepém vzteku jiný předmět, na kterém by si vylil zlost, vrhl se vztekle na ubohého primusa.

Kopí pazourková a šípy nepořídily by asi ničeho proti tvorů s tak tlustou kůží. Lovci spokojili se tím, že unikli bez pohromy.

Mlha zakryla nám nosorožce, a zatímco jsme se kvapně vzdalovali, slyšeli jsme ještě daleko za sebou supění velikého zvířete a žalostný řinkot nešťastného vařidla, které úpělo pod ranami strašlivého rohu.

## Kapitola 22

Dle mého odhadu trval pochod dvě hodiny. Potom srstnatí lovci zastavili a rozdělali oheň.

Neučinili tak třením dvou kusů dřev nestejně tvrdých, jako opatřují si oheň nejprimitivnější národové naší doby, tedy také Eskymáci. Vykřesali jiskry ze dvou kusů karneolu do jistého druhu houby, která roste v oné zemi na stromech a jejíž prácheň poskytuje výbornou hubku.

Křesadlo i troud nosí s sebou každý lovec v koženém váčku na krku. Suchá tráva se vzňala, zapraskaly větve. Tu poprvé jsem si všiml, že divocí ti lidé každé rozdělání ohně provázejí jakýmsi temným obřadem. Když první plamen vyšlehl, udeřili všichni mlčky pěstí levé ruky o zemi.

Snad to představuje úder blesku, ohně padajícího z nebe...

Jsou to lidé neobyčejně mlčeliví. Dovedou seděti dlouhé hodiny bez hnutí a zírati zasmušile do ohně. Rád bych věděl, co se děje v jejich primitivních mozcích za dlouhých přestávek...

Leže na svých nosítkách, mohl jsem pohodlně pozorovati jejich počínání. Rozčtvrtili zručně sobí laň a pekli kýty. Valně si mě nevšímali. Později jsem se přesvědčil, že vůbec nepojídají syrového masa.

Vyňali nejprve kosti morkové, opekli je na ohni, roztříštili kamenem a obsah vysáli jako lahůdku. Teplý mozek jedli přímo s rozkoší. Bohužel jsem se přesvědčil, že mají s Eskymáky společný zlovyk pojídati syrový obsah žaludku ulovené zvěři.

Jedli zvolna, žvýkajíce rozvážně mocnými čelistmi. Jejich zuby byly bílé a špičky kupodivu vyvinuty.

Podali mi mlčky kus kouřících se vnitřností. Odmítl jsem je s posunkem hnusu. Přinesli mi tedy kus polopečeného, krvavého masa, spáleného a plného popela. Snědl jsem ho rychle v rozpoutané chtivosti hladu.

Koleno mi stále otékalo. Sténal jsem bolestí při nejmenším pohybu. Ač jsem nebyl spoután, byl jsem tím úplně bezbranným a vydán na milost svým strážcům. A čím intenzivnější byla má bolest a vzdechy mé se množily, tím více musil jsem obdivovati otužilost svých strážců.

Jejich tělo pokrývalo šedé jíní usazené mlhy. Kožešiny měli zrosené a divokou změť vlasů napojenou vlhkem. Jejich tmavá chodidla musila býti ztvrdlá a necitelná a četné, zpola zhojené jizvy, tající se v srsti, dokazovaly skutečnou netečnost k fyzické bolesti. Nejsympatičtějším ze všech byl mladý divoch obličeje méně zvířecího - snad že neměl tak vyvinutý vous. Jeho oči byly chvílemi skoro mírné. Pojídal také s menší hltavostí. Když se mlha stala obtížnou, přehodil černou třásnitou kožešinu přes obě ramena a stáhl tento plášť sobí šlachou, končící dvěma dřevěnými špejly, které provlékl otvorem, provrtaným v kusu sobího parohu.

Podobné kusy kostí a rohů vídával jsem v muzeích. Byly obvykle ozdobené

řezbami zvířat a mylně označené jako odznaky náčelnické. Jsou to spony - nic víc.

Moji divoši nosili zásobu hrubých pazourkových šípů jen tak za pasem ze sušených střev. Kopí končila listem vytepaným z pazourku neb achátu, ostrým jako břitva a připevněným do dřevce z jívky pevným pletivem šlach. Jeden z nich měl kamenný mlat. A konečně jiný, vyhlížející zvláště divoce, zarostlý urputný rváč, pokrytý ranami a strupy, zastrčil si za pás spodní čelist velikého jeskynního medvěda a věru v silné a obratné ruce musí to býti strašnou zbraní!...

Tito divoši neznají tedy kovů. Odkázáni na své nedokonalé zbraně, doplňují tyto nedostatky svými bystrými smysly. Vzhledem k tomu, že jsem neměl dosud příležitost seznati jejich výrobky a způsob života, neodvažoval jsem se definovati jejich kulturu ani jako »magdalenskou«, ani jako »mousterienskou«.

Avšak vědecký můj zájem byl nyní rozdrážděn. Vyčkával jsem s netrpělivostí dalšího pochodu.

Lovci nasytivše se důkladně sebrali nosítka a zbytky masa, načež rázně vykročili. Nosítka počala se zase jednotvárně otřásati.

Vlhko mlhy mnou pronikalo. Třásl jsem se zimou i zimnicí, kterou mi působila bolest v koleně. Avšak přes to neušla mi žádná podrobnost této podivné pouti.

Dvakráte či třikráte s hlukem vzlétly u našich nohou houfy sněhulí. Lovci si jich nevšíkali. Jak jsem se přesvědčil později, nezabíjejí vůbec ptáky.

Překročili jsme několik potoků a několik kamenitých polí. Půda tu byla vyschlá a pevná, bahniska zůstala za námi.

Právě jsem uvažoval o hoře zvonu podobné, kterou jsem spatřil z hřebenu Červeného kaňonu, když jsem byl z myšlenek vyrušen táhlým zavytím, vycházejícím z mlhy.

Průvod se zastavil.

Jeden z divochů kvapně zmizel v kotoučích par. Čekali jsme. Potom, aniž bych byl zpozoroval nějakého znamení, dali jsme se znovu na cestu. Ucítil jsem štiplavý kouř hořícího syrového dřeva, pronikající mlhou. Ovanul mě odporný zápach starých odpadků. Otočiv se s povzdechem na bok, uzřel jsem rozplihlou zář ohně, prolínající mlhami.

Mířili jsme k němu.

Náhle vystupuje z šedé clony pískovcová skála. Převislý skalní lalok utvořil několik metrů nad zemí přístřešek, to co francouzský paleontolog označuje jménem abri. Ve výklenku hoří oheň. Několik divých postav, zahalených v kožešiny, choulí se kolem doutnajících větví.

Vidí náš průvod, ale zůstávají lhostejní. Dvě tváře obracejí se k nám mrzutě i zachycují ponurý zásvit tvrdých očí.

Jdeme dále.

Nosiči klopýtají přes jakési překážky. Dívám se.

Jsou zde ohromné kosti, vybělené, ohlodané, roztlučené hnáty úžasných tvorů,

zbytky divokých hodů. Půda je posetá černými skvrnami starých ohnišť. Zvířecí lebky dívají se strnule prázdnými důlky.

Oheň hořící v »abri« zmizel a nová záře se objevila.

Postupovali jsme podél skály, zahýbající kolem rohů a obcházející hromady balvanů, které se zřítily odněkud zhůry.

Míjeli jsme několik postav, schoulených nad kožemi, rozestřenými na skále.

Zahrčel potok. Mělce tekla křišťálový proud mezi oblázky a z jeho chladné vody vystupovala pára.

Ač vykonali tak obtížnou cestu s břemenem jistě těžkým, nezdáli se přece nosiči moji býti unaveni. Hbitě přeskakovali s kamene na kámen, vylézali skalním úvozem vzhůru - a světlo se blížilo. Blížili jsme se k oživenému středisku jakémusi...

Skála sklání se vrstvitě a při samé zemi zeje nízký, černý otvor jeskyně. U něho hoří oheň, obklopený ozbrojenými lovci.

Zpod klenutí jeskyně valí se líně a pomalu štiplavý dým. Zastavili jsme a nosítka spočinula na zemi.

Moji průvodčí se rozptýlili. Jen dva z nich, starý rváč s medvědí čelistí a hezký muž ve vlčí kožešině zůstali vedle mne.

Vyměnili několik slov nesrozumitelných. Tu však blíží se lehkými tichými kroky diví lovci se všech stran.

Prohlízejí si mě mlčky a zachmuřeně.

Ozývá se mručení, z něhož nejčastěji mi zaznívá slovo »mo-hak«. Ale lovci nezdržují se dlouho. Rozcházejí se lhostejně po svém. Avšak opět blíží se někdo tiše ke mně. Přichází čile měkkými pohyby. Rozeznávám ji.

Je to mladá žena. Je pružná a ztepilá. Její bronzové tělo, skryté v černé kožešině, prohýbá se jako tělo dravce. Kolem útlé šíje náhrdelník z koňských zubů a kousků nefritu, navlečených na sobí struně, chřestí při každém pohybu.

Její levé kulaté ramě je tetováno řadou černých bodů.

Dlouhé modročerné vlasy v divé směsici spadají do nízkého čela, hluboko na záda, i na bronzové mladé pevné prsy. Pohybem čistě ženským odhrnuje s žhoucích očí prameny těchto hrubých kadeří. Vidím obličej - kupodivu! - který se usmívá.

Je téměř hezká tato divoška!

Podivné stvoření mezi ostatními! Její nadočnice jsou menší, lícní kosti méně vyvstávají, boltce uší přiléhají a jsou téměř něžné. Chloupky v obličejí podobají se jen jemnému zlatovému pýří. Její zuby jsou až namodrale bělostné.

Vidím je dobře, neboť ona se směje! Nezřel jsem dosud úsměvu u obyvatel této země. Neviděl jsem ho ani pak u žádného z nich krom dětí.

Proniklo mne teplo toho neočekávaného úsměvu.

Usmál jsem se a ohlédl se maně na své strážce. Ale ti si nás nevšíkali. Jeden z nich zkoušel prstem ostří šípu, druh usedl na balvan a zdál se usínati.

Děvče sklonilo se nade mnou.



Proud nesrozumitelných zvuků vyřinul se z jejích širokých usmívajících se rtů. Její řeč je podivná, jak už jsem řekl, jakoby s námahou vyrážená. Jak jsem tak naslouchal, zdálo se mi, že v ní zní napodobené zvuky přírody: šum i jekot větru, hlasy zvěře, zurkot vody, praskot ohně.

„Mo-hak! Mo-hak,“ opakuje divoké stvoření.

Náhle zachycuji nové slovo, slovo, které udeří v můj sluch známým zvukem.

„Kamanak!“

Záhadné jméno z lístku Alexeje Platonoviče!...

Zaviřilo mi v hlavě sto bizarních nápadů. Tu jsem na prahu rozluštění tajemství! Nadzvedl jsem se na lokti a řekl jsem, snaže se napodobiti podivný přízvuk její řeči:

„R-torú! R-torú!“

Rozpřáhla ruce údivem a zasmála se drsně, opakujíc téměř rozpustile:

„R-torú!... R-torú!“

Při tom začala choditi okolo, napodobujíc těžkopádnou chůzi a naznačujíc s dovedností dětí rypák klátící se a vinoucí, že jsem zvolal v úžasu:

„Ale vždyť je to mamut! Mamut je to!...“

I spustil jsem se na svá nosítka. Pohyb můj byl poněkud bolestný a upozornil smavé stvoření, že jsem poraněn.

Sklonila se znovu nade mnou a okamžitě, jako pudem nějakým uhodla poranění kolena.

Upadla chvíli v zachmuřené přemýšlení, které učinilo její tvář divokou. Byl jsem zvědav, co asi vymyslí. Ale ona hned vrátila se s dokonalou těkavostí v dřívější bezstarostnou náladu.

Ukazujíc na sebe opakovala několikrát vesele:

„Kamu!... Kamu!“

Až jsem pochopil, že tím myslí sebe. Pustil jsem tedy uzdu své vědychtivosti. Ohlížeje se, jako bych hledal předmět, který označuje, vyslovil jsem s důrazem mystické slovo, které tolik strašilo v našich snech:

„Kamanak.“

Kamu pochopila, roztáhla bronzové ručky, opsala jimi kruh, okázala do mlhy všemi směry a dotkla se potom země pohybem velmi slavnostním.

I seznal jsem, že starobylé plemeno divokých lovců nazývá takto svoji zemi zakletou.

# Kapitola 23

Walkhoff vyslovil domněnku, že nedostatek brady ukazuje na nedokonalý vývoj řeči.

Toto učení zdá se mi býti omylem. Kamu byla by to skvěle vyvrátila. Neboť, ač brada lidí této země je jen velmi nepatrně vyvinuta, krom zvláštní jakési námahy při výslovnosti a některým zvukům neočekávaným řeč jejich, primitivně sice učlankovaná, přece již daleka je prvotních skřeků zvířecích.

Jisto, že ač zevní znaky rasy Neandertálské zůstaly, přece obyvatelé Kamanaku postoupili o stupeň ve vývoji - malý stupeň ve vývoji intelektu. A moje hezká Kamu byla by pokračovala s chutí ve vzájemném dorozumívání se, kdyby velký troglodyt, s vrchním tělem obnaženým a oděným onou třásnitou černou kožešinou, kterou jsem tu již několikrát zahlédl, nás nevyrušil.

Byl tak zarostlý v obličeji, že jen dva žhavé uhlíky očí mu odtud svítily. Dal mlčky znamení, nosítka se zdvihla i vešli jsme do jeskyně. Kamu šla vedle mne.

Potok vytékal z jeskyně, ponecháváje úzkou terasu ke vchodu. Když jsme vstoupili, obklopilo nás matné pološero.

Bylo tu ticho, závětrí a teplo. Jeskyně táhla se do hloubi, vyvrtána vodami v červeném miocénovém pískovci. Průvod šel po jemném červeném písku. Zař ohně činila stěny krvavými. U stropu ploužil se mrak dýmu.

Ten strop se zvolna zvyšoval. Chodba šířila se v prostranný sál s vysokou klenbou. Pramen vody zanikl stranou v hlubokém úzkém zářezu mezi balvany.

Kolem ohnišť seděly tu skupiny divokých nahých postav. Pekly maso, které šířilo ostrý zápach. Otloukaly kusy pazourků. Jiné oškrabovaly kůže kamennými škrabadly. Ženy, staré i mladé, nosily dříví. Staré vyhlížely hrozně. Jejich šedivá srst a divoké vlasy podobné změti hád'at, prsy visící a zvířecí tváře zhyzděné stářím dodávaly jim vzhledu přízraků z chorobného deliria.

Nahé děti se s vřeskem honily a rvaly.

To vše v přítmí, ozářeném čadícím svitem ohnišť.

Pohlížel jsem mlčky to sídliště troglodytů, zatímco nosítka mójela četné výklenky, malé poboční jeskyně, kde na suché trávě, mechu nebo kožešinách spaly skrčeny lidské bytosti, které stěží mohl jsem rozeznati.

Děti, sotva nás shlédly, zanechaly rvaní a přiběhly s velkým pokřikem. Začaly skákat okolo mě jako malí špinaví d'áblové, omakávaly a štípaly mě odvážně a hned zase bojovně proti mně mávaly malými mlaty a kopími, které jim staří zhotovili...

Vbrzku byl jich celý průvod.

Kamu nesnažila se nikterak odehnati dotěravce. Žertujíc krákala malé zbůjníky za vlasy, až pronikavě pištěli, nebo je častovala štulci tak upřímnými, až jim v zádech dunělo. Přešli jsme tak celou onu velikou prostoru, podobnou klenutému

dómu a v protější stěně našli jsme otvor nové chodby vedoucí do neznámého nitra skal.

Na prahu této chodby nás děti, jaty jakýmsi strachem, šmahem opustily. Po několika krocích také Kamu zůstala zpět.

V suché chodbě byla tma. Co se stane? Otřásl jsem se, neboť se do mé duše vplížila nějaká tajná hrůza.

„Hodí mě do nějaké díry,“ myslil jsem tehdy tvrdošjně.

Co mají v té tmě?...

Maně představoval jsem si nějaké ohyzdné zvíře, kterému mě předhodí. Tyto dětinské nápady byly jistě následkem rozčilení vzniklého z poranění a únavy.

Tma nás pohltila, ale směřovali jsme nyní k ohnivému bodu, který vystoupil v černé hloubi skal.

Tiše chrupal písek pod nohama nosičů. Zpozoroval jsem malý ohýnek a matnou postavu sedící u něho. Oba nosiči položili mlčky nosítka k ohništi a vzdálili se s nepochopitelným chvatem.

Snažil jsem se proniknouti panující pološero zrakem.

Dvě tři vteřiny to trvalo a pak jsem zahlédl jakýsi děsivý přízrak. Sedělo to schoulené a nehybné, v úporné strnulosti.

Byl to prastarý děd, zbělený stářím, ale mocné rozčuchané vlasy i vousy dávaly jen tušiti zvířecích rysů jeho obličej. Jeho obnažené tělo podobalo se kostře, potažené pergamenovou, žilnatou kůží, a všecek byl scvrklý a maličký.

Ze změti vlasů, spadajících přes čelo, svítilo jediné strašné oko, kterým mě nehybně pozoroval. V širokém kruhu kolem ohniště a sedící u něho bytosti byly rozložené všeliké přepodivné věci. Svítivé drúzy fialového ametystu, krystaly průsvitné jako voda, mušle divného tvaru, mamutí stoličky, zkamenělé schránky ammonitů, parohy a rohy - samé věci, které jsou s to upoutati těkavost dítěte - nebo divocha.

V tu chvíli celou mou pozornost soustředil na sebe zvláštní neočekávaný předmět. Byl to zaprášený kovový prsten v průměru asi sedmdesáti centimetrů. Tuze rád bych si ho byl prohlédl. Rozhodně nepocházel z našich věcí. Či snad byl součástí stroje profesora Platonoviče?...

Na přemýšlení o té záhadě nebylo ani pomyšlení, neboť ono hrozné oko, vytrvale na mě upřené, působilo mi nevolnost.

Přivlekli mě sem, před tuto živoucí mumii jako na výstavu, a já musil to chtít nechtě trpěti.

Zlost mnou zalomcovala. Zaklel jsem a řekl s jedovatou vlídností: „Dobrý den, starý zábavný brachu! Myslím, že je dnes venku jak náleží bídné počasí, vlhké a vítr; nedoporučovalo by se jít k vlásenkáři...“

Ale hned jsem umkl. Jeho děsné oko mě zmátlo.

Když jsem si představil tu starou příšeru, sedící snad už léta v hloubi pískovcové

skály, v těžkém mlčení a husté tmě, která snaží se zadusiti modravý plamének a řeřavé uhlíky ohniště, počalo mi býti nevolno. Jaké asi myšlenky primitivní doutnají v té staré lebce, zatím co venku svítí slunce, řvou stáda zvěři, burácí bouře - vše život?

Ta bytost patrně přežila několik generací. Budí hrůzný obdiv u současníků. Tito lidé nemají kouzelníků - stupeň uctívání lidí není jim dosud znám. Mají před tím starochem pouze jakýsi pověrečný strach.

Ač neuznávají - jak jsem se později přesvědčil - žádného náčelníka, přece z jistého pudu dávají jednookému rozhodnouti některé choulostivé případy.

Ležel jsem tedy, opravdu zvědavý, jaký osud mi přichystá.

Plížily se nekonečné vteřiny. Pak se bytost pohnula.

Naklonila se vpřed, nade mnou a hned po té ucítil jsem, jak studená, ale suchá vyzáblá ruka přejíždí mou tvář a hrud'. Otřásal jsem se pod odporným dotekem, ale neodvážil jsem se brániti. Cítil jsem, jak omakává mé hrdlo. Pak přejíždí mým oblekem.

Náhle se zastavila.

Poznal jsem, že pod ní tikají v kapse mé hodinky. Taková byla jemnost smyslů toho prastarého troglodyta, že vycítil tento skrytý zvuk hmatem.

A já naslouchaje se zatajeným dechem a znepokojeným srdcem, slyšel jsem je také. Slyšel jsem tikot zmnohonásobený, mohutný, kovové údery, běžící kroky kovových kopyt!

A hodinky tiše opustily mou kapsu. Zablýskly se na ohni a zůstaly ležet mezi mamutí stoličkou a krystalem ametystu.

Zároveň jednooký vydal chrochtavý ston, skřek, zamručení. Ze tmy hnuli se poslušně oba nosiči.

Nosítka vznesla se, otočila a v okamžení zmizel mi ohník i hrůzná bytost u něho s očí.

Na okraji tunelu uvítala mne Kamu s úsměvem a přívalem nesrozumitelných zvuků.

Pochopíte, že nemohl jsem jí podati podrobností o výsledku audience. Představte si, prosím, onu jeskyni temnou, tichou jako hrob, ve kterém zaznívá tikot chronometru, jako by jehlou bodal - a tu starou bytost, naslouchající hlasu složitého a tajemného zdroje v zasmušilé rozkoši - až náhle zavalí vše ticho ještě větší, ticho ohromující - péro dojde.

Prošli jsme temným tunelem a ocitli se znovu v ústřední jeskyni plné hluku a ruchu. Nosítka postupovala však roklí dolů k potoku, přes balvany a druhou stranou vzhůru, kde podpíral klenbu les tlustých pískovcových sloupů. Proplétali jsme se pološerem, neboť až sem padal matný odlesk protějšších ohnišť.

Objevilo se ústí nové chodby. U vchodu stála a seděla skupina ozbrojených lovců. Bavili se vyřezáváním sobích parohů. Průvodce v černé kožešině, který se

k nám cestou přidružil, jim cosi oznámil. Prohlédli si mne mlčky a mlčky nás propustili. Chodba zahýbala. Leže naznak pozoroval jsem mocné balvany, nebezpečně vyhlížející, visící s klenby.

Okamžik poté byl jsem oslepen prudkou září četných smolnic, zaražených v štěrbinách skály. Ozval se hlas:

„Palsam-bleu!... Koho to vlečete?... De par tous les diables!... Venuše z Brassempouy, a kdo ještě?... Lidičky!... Lidičky! Vždyť je to Karlíček!...“

Všichni tu byli, moji přátelé, zdraví a neporušeni. Vztáhl jsem k nim ruce.

Obrátil jsem se, hledal a našel jsem pobledlou tvář Naděždinu, a její nádherné oči, rozžehnuté upřímnou radostí.

---

# Kapitola 24

Jsme uvězněni ve skále.

Naším vězením je okrouhlá jeskyně s klenbou, tratící se v temnotách. Veliký oheň hoří ve výklenku a dým uniká trhlinou jako přírodou zbudovaným komínem. Při zdi jsou upravena lůžka z mechu a kožešin. Louče zastrčené do štěrbin plní to pískovcové vězení divokým rudým plápoem.

Zde trávíme nekonečné smutné chvíle.

Svítí venku slunce?

Chodbu tvořící vchod ostražitě hlídá ozbrojená tlupa. A my jsme úplně bezbranní. Nikdo z nás nesmí se odvážiti ani krokem do ústřední jeskyně.

Šest vězňů choulí se tu na kožešinách.

Šest, neboť je tu s námi - Alexej Platonovič!...

Sedí tu vedle na kameni, malý scvrklý mužiček, vrásčitý, s fysiognomií Adolfa Menzela.

Naděžda usmívá se naň s něžností a praví mi prostě: „To je můj strýček Alexej!“

Vynálezce je oděný v trosky koženého obleku, aviatickou kuklu má prosáklou tukem a oleji.

„Je velmi, velmi nemocný,“ přemáhá Naděžda pohnutí.

Alexej Somov očividně trpí duševní chorobou. Sedí, usmívá se, hledí do ohně a žvatlá jako dítě: „Da, da - da, da.“

Jeho choroba je amnesie, ztráta paměti.

Výraz jeho obličeje je umdlený s nádechem sarkastického úsměvu. Jedna zornice úzká, druhá rozšířená. V jeho očích tkví jeho bezmyšlenkovitost.

„Trpěl váš strýc častým bolením hlavy?“

„Hrozně,“ odvětila Naděžda. „Někdy nemohl celé dny pracovati. Proč se ptáte?“

„Znám případy, kdy amnesii způsobilo užívání antifibrinu proti bolestem hlavy.“

Pohled hnědého oka Naděždina utkvívá na nemocném s výrazem hlubokého soucitu.

Ubohý profesor! Jeho šílená výprava skončila, když vichřice létací stroj srazila s cesty nad vnitrozemský led.

Náhodou vnikl v tajuplnou oblast Kamanaku.

Alexej Platonovič opustil aeroplan - a vše, co se poté dělo, zahaleno je neproniknutelnou rouškou.

Troglodyti ubohého pomatence zajali, ale neublížili mu.

Jako všichni divoši pociťovali tajemnou hrůzu před duševně chorým.

A pro něho minulost naprosto neexistuje.

Neví o svém dřívějším životě. Nepoznává Naděždu. Ba neuvědomuje si ani svého já. Zapomněl na vše důkladně, ach až příliš důkladně.

A zejména na svůj stroj.

A právě ono zázračné letadlo začíná v našich představách pro nás nabývat nesmírné důležitosti.

Což by v něm nešlo uniknouti z těchto oblastí zakletých?

Ale kde je?

Možná je troglodyti zničili, možná leží kdesi zapomenuto, vydáno zkáze. Nic nezdá se nám jednodušším než opravit stroj, vsednouti do něho a vyváznouti z obklopujících nás nebezpečí.

Podejte vězni nejmenší možnost vyváznutí a zachytí se jí křečovitě, třeba hraničila - s bláhovostí. Dříve tedy musíme vyjít z jeskyně, která nás dusí. Musíme si vynutiti svobodu jednání. Ale - jak?...

Dlouhé dny vlekou se zoufale. Přecházíme nervózně tam i sem jako uvěznění dravci. Nebo sedíme sklesle a beze slova, ponořeni v trudné dumání.

Spíme nebo se tváříme, jako bychom spali.

A zase zmocní se nás návaly energie.

Seskupíme se a živě rokujeme. Vymýšlíme steré způsoby jak uniknouti a hned je zase zavrhneme. Našich vězňů je zde příliš mnoho. Felicien dokonce tvrdí odvážně, že jistý druh jejich šípů je otrávený prudkým jedem.

Co s námi vlastně zamýšlejí? Ubít nás při nějaké hrozné slavnosti?...

Nevíme však pranic. Jediná jistota je, že všechny pokusy vynutiti si svobody po dobrém, dorozuměti se s těmi troglodyty, všechny pokusy o přátelství, ztroskotaly o zasmušilou netečnost hlídačů. Nezbyvá tedy, než vyčkávati s resignací.

Felicien ujal se mého zranění s opravdu vzorným soucitem. Přikládal neúnavně studené obklady, prováděl účinnou masáž a tak doufám, že v několika dnech budu schopen chůze. Avšak přítel Felicien má výtečnou pomocnici.

Kamu.

Hezká divoška přichází a odchází volně a bez překážky, navštěvuje nás ve vězení. Všichni, zejména však přítel Felicien, si ji neobyčejně oblíbili.

Nazývá ji žertem Venuší z Brassempouy - podle ženského torza, vyřezávaného z kosti, které hraje důležitou úlohu v análech paleontologů. A v pravdě je mezi těmi ostatními strašnými lidmi Venuší. Kamu lne také oddaně k Naděždě.

Obě dívky snaží se dorozuměti a prokazují si vzájemně tisíc laskavostí. Dojemné je pohledění, jak mladá divoška vděčně přijímá něžná slova a laskání.

Kamu je perla.

Přináší nám nejrůznější pamlsky: černé jahody a houby; jisté jedlé kořínky, aromatické a křehké; limbové šišky z loňských zásob. Opatřila nás dovedně pletenými košíky a nádobami ze sobích lebek. Naděždě přinesla náhrdelník z koňských zubů a několik měkkých kožešin.

Přivleče s sebou časem některého z malých těch ďáblů, kteří naplňují ústřední jeskyni vřeskem, ohýbajícího se pod důkladnou otepí dříví. O vodu není nouze. Malý čistý pramének vyvěrá v pozadí naší kobky a ztrácí se v štěrbině.

Každého dne vejdou dva divocí zamračení lovci s kusy krvavého masa. Položí je na balvan a beze slova odcházejí. Pak se Felicien s Naděždou ujímají vlády nad kuchyní a my jen mlčky přihlížíme. Tak plynou naše dny.

Ač vědecká výprava páně Sneedorffova ztroskotala na této tajemné výspě, přece nezdar neochromil jejího vůdce. On to je, kdo nám dodává dobré myšli. Energie starce je obdivuhodná.

„A nemůže si ani zakouřiti z porculánky!“ jak řekl Felicien.

Vyprávěl jsem mu o Syvovi. Byl vzrušený, neočekával od svého chráněnce tolik bídáctví. Ale soudí jako já, že osud Syvův je zpečetěný. Nemluvíme již o něm.

Je tu ještě Ekva.

Tlustého Inuita posedla trvalá hrůza: utkvělá myšlenka, že ho zabijí a snědí. Sedí schoulen v koutě jeskyně, více mrtvý než živý. Hubne - a to je zlé! Litujeme upřímně toto dříve statného a čilého člověka, nemůžeme však s ním nic poříditi.

Naděžda nemá tu ani svého věrného strážce. Husky podlehl při útoku na tábor.

Divochu, který zmocnil se Naděždy, skočil s vytím na hrdlo. V té chvíli vrazil mu druhý kopí do slabin.

Troglodyti, kteří neznají domácích zvířat, považovali ho bezpochyby za druh vlka a naložili s ním jako s jinou kořistí - upekli a snědli.

Jeden jednotvárný den za druhým. Nohu mám už téměř zhojenou. Neopomíjíme každodenně opětovati pokus o uvolnění východu.

Ale stráž je houževnatá a bdělá.

Za nocí - což my máme den? - kdy ostatní oddychují nepokojným spánkem, přichází Felicien k mému loži.

Dlouho sedí mlčky, zíraje do ohně. Obrátí se ke mně, zvedne palec do výše a mručí:

„Stroj...“

Neodpovídám.

„Stroj!“ opakuje jako tvrdohlavé děcko, kterému je do pláče. „Potřebujeme aparát, který létá. S křídly nebo bez nich. Dvojplošník nebo monoplan. Vše jedno.“

Odpovídám nesouvislým mručením.

„Možná,“ mluví Felicien jako pro sebe, „že ten stroj, nad nímž by závistí zežloutl Blériot, je někde připravený pro nás, ukrytý za rohem. Jen odletěti. Vsednouti, uchopiti páku ...“

Něco podobného mne dopálí. Usedám proti Felicienovi:

„Ach, k čemu to vše, tohle! Víš-li pak, že to zavání fixní ideou? Ostatně, co máš stále se strojem? Dovedeš ho řídit?... Víš, je-li způsobit k letu? Víš, kolik unese osob? He!?“

A když se domnívám, že milý Francouz je nadobro zničen přívalem, který jsem naň vychrlil, uznávám, že mu nebude škoditi trochu rozumného poučení. Dodávaje si nesmírné důležitosti, pouštím se do výkladu:



„Uvažujme o věci chladně. Seznáme, že především a hlavně musíme naléztí ...“  
Ale Felicien vskočí mi do řeči s posunkem bezmezného pohrdání a končí hlasem  
hlubokého vnitřního přesvědčení:  
...stroj Alexeje Platonoviče!...

---

# Kapitola 25

Bylo by hříchem,  
aby cizince nectil...  
Odyssea.

Já jediný jsem asi v hloubi duše spokojen se svým osudem.

Vždyť Naděžda je neustále vedle mne! Víím, je to bezměrně sobecké, ale chci býti upřímným. Naše přitlumené hovory se prodlužují. Myšlenky naše se doplňují a přistihujeme se často, jak odpovídáme na větu, kterou druh ještě nepronesl.

Tu i tam pohled můj nebo přízvuk hlasu, myslím, mne prozrazuje, neboť vidím zářné oči jak ve zmatku zaplanou a prchavý ruměnc, který barví zbledlé tváře.

Jsem již úplně zdrav a se zdravím vrátila se mi i veškerá dřívější energie. Tu i já se ve chvílích porad snažím přispěti nějakým návrhem na vyvážnutí.

Marně si však lámeme hlavy. Dříve, než bychom bezbranní dospěli východu ze skály, přesila divochů nás umačká. Úzkosti naše množí se dnem za dnem. Co se stane? Tento mučivý stav je již opravdu bolestný.

Jen Feliciana nezdá se osud náš znepokojoovati. Bájí o tajemné, báječné slavnosti, při které budeme obětováni.

Baví se při tom spokojeně s Kamu.

A Venuše z Brassempouy6 rozumí si s ním kupodivu dobře. Pohled na tuto dvojici je přímo rozkošný. Chápavý Francouz již umí řadu slov, obvykle trojslabičných, pronášet nepopsatelnou, pro nás obtížnou výslovností troglodytů. Potom přichází ke mně:

„Obyvatelé Kamanaku jmenují se Hak-ju-maci.“

„To zní zcela originálně,“ odpovídám.

„Sobu říkají dujoba.“

„A vodě sakaka.“

„Aj, toť již celý slovník!“ popichuji ho.

„Medvěd se řekne bumuba. Bumuba, příteli, což znamená člověka, který nevidí, že Kamu je velice roztomilá bytůstka.“

„Hled'me, hled'me. Bumuba! Apropó, mají-li také významu pro vřelou náklonnost?“

Felicien Boinet běře na sebe slavnostní výraz hloubajícího vědátora. Pak odpovídá s povzdechem:

„Primitivní národ, hochu. Nemají významů pro abstrakta!“

A pozoruji, že návaly ironické zimnice jsou u Feliciana stále řidší, ač příčiny, které je jindy působily, se téměř hromadí.

Jedenáct dní minulo již od té doby, co jsem byl do jeskyně přinesen, aniž se co v naší situaci změnilo.

Posledního dne nepatrná příhoda rozhodla o naší svobodě.

Jako každodenně, přišla Kamu na návštěvu. Felicien ji už čekal s připraveným skicářem, jedinou věcí, kterou mu divnou náhodou divoši ponechali.

Usadil děvče do malebné pozice, aby po čtrnácté zvěčnil její zajímavý profilek. Avšak nepokojná Venuše z Brassempouy se hned s čímsi vytasila.

Felicien přiběhl ke mně.

„Kořínky?... Jahody?“

„Nic takového. Pohled!“

„Hrome! To vyhlíží jako prskavka. To přinesla Kamu?“

„Nu ovšem. Jsou to zásoby automobilu. Modré signály. A magnesiové kotouče. Celý ohňostroj.“

„Co s tím? Nebudeme zde přece pořádati benátskou noc?“

„Eh, proč ne? Zkusme to! Pracujme s dojmy! Okouzlujme! Pokud tito divoši něco ctí, ctí oheň. Neznají nádherných efektů moderní pyrotechniky.“

„Hle, nápad!“

„Inu,“ odvětil Francouz krče rameny. „Necessité fait trotter les vieilles.“

Byl jsem unesen.

„Zkusme to - a hned!“

„Jen zvolna a opatrně! Zítřka. Přemluvím Kamu, aby donesla ještě pár takových hračiček.“

Stalo se. Felicien opravdu dal si záležeti.

V tichosti vytasili jsme se plánem a když udeřila vhodná chvíle, dali jsme se do díla.

„Va bank,“ zachechtal se Felicien.

Na konci tunelu bděla skupina hlídačů, skupina neúnavně bdělá a zatvrzelá. V ústřední jeskyni se hemžila téměř celá horda. Vše bylo nám příznivé.

Felicien rozžehl ohňostroj.

Blížili jsme se k mručící skupině, prozpěvující zaklínání, neochvějní a vážní. Plaménky postupovaly, okamžik se blížil.

Teď to propuklo!

Se sykotem a vytím vyletěly modré vlnivé pruhy ke klenbě jeskyně. Hrsti duhových koulí rozlétly se s třeskem a tise a zvolna snášely se k zemi. Veliká pronikavá světla magnesiová zaplanula a naplnila dutinu skal oslepující bílou září. Pestré prskavky hřmotily přeskakující až do nejbzdálenějších doupat.

A uprostřed toho pekelného hřmotu a barevných blesků tak neočekávaných, stál Felicien Boinet v bohatýrské póze, třímaje v každé vysoko vztyčené dlani sršící bílý světelný zdroj.



A uprostřed toho pekelného hmotu a barevných blesků stál Felicien Boinet. (Str. 139.)

Jaký to nastal poplach! Troglodyti vyrojili se ze svých skrýší a jako zkamenělí zírali na tyto úkazy, pro ně nadpřirozené.

„Kajara! Kajara!“ řvali někteří. Viděli nahoře naši skupinu jasně ozářenou, hrozivou. Jedni uprchli nemohouce snést toho světla, druzí vrhli se jako mrtví tváří k zemi.

Bylo to úplné vítězství.

Stráže, bránící nám východ, zmizely. I dali jsme se cestou dolů k podzemnímu potoku.

A když vše uhaslo a poslední barevná hvězda spadla z klenby do tmy a matně zazářila zase žhoucí ohniště - nebylo tu nikoho, kdo by nám bránil.

Chmurně zíraly na nás divé obličejе Hak-ju-maků a v očích těchto bytostí jevilo se cosi jako pověrečná hrůza.

Mlčky přiznali nám svobodu. Neboť my byli lidé, kteří dovedou poroučeti blesku, slunci a hvězdám, aby zářily v hlubině jejich skály.

I vyšli jsme ven a po tolika dnech tmy a trapné nejistoty nás obklopily čerstvý svěží vzduch a denní záře.

Byli jsme volní...

---

----- Poznámky:

6 Naleziště pozůstatků po člověku diluviálním ve Francii.

# Kapitola 26

Žijí »in statu naturali  
et libertatis, sice extra civitatem,  
ale přece in societate.«  
Cranz.

Jako výspa Gibraltarská ční mocná holá skála pískovcová z roviny barren-grounds.

Nízká letící oblaka rozrážejí se o její vrcholek.

Zdá se, jakoby ruka jakéhosi nesmírného obra vmetla v urputném boji ten osamělý balvan přes lesy a řeky od hor do roviny. Celý ten skalní útvar je uvnitř podivuhodně vyhlodán, jako kamenná houba nebo vosí hnízdo s nespočítanými buňkami.

Horda troglodytů, která obývá skalní doupata, nazývá skálu Katmajak, což značí asi tolik co Veliká jeskyně. Zjistili jsme, že Katmajak trčí právě v průsečíku zeměpisných čar, oznámených Alexejem Platonovičem. V zimě je to teplé, suché a prostranné doupě. Venku skýtá stín v letních měsících půl tuctuabri a chrání před přívaly dešťů.

Horda jeskynních lidí čítá asi tři sta členů.

Teď, když jsme volní a nikdo nás neobtěžuje, můžeme si prohlédnout celou mohutnou stavbu Katmajaku, jeho rozpukané nepřístupné cimbuří, jeho nahé boky a tajemné útroby. Můžeme také pohodlně sledovat život skalních obyvatel.

Jednoduchý a drsný život Hak-ju-maků je typický život paleolitických lovců. Žijí pospolitě a přece každý na svůj vrub. Nemají náčelníků, jedině snad staří zkušení lovci vykonávají jistý vliv, zejména v určování lovišť a kladení lapaček.

Neznají pojmu boha.

Za to však vytvořili si svá temná magická pravidla. Některé předměty a místa jsou jim z nepovědomé příčiny posvátná - »tabu« - jako obyvatelům Polynésie.

Takovou je také jeskyně, v níž sedí prastarý patriarcha. Celá dlouhá desetiletí neopustil svého doupěte. Je. to místo, kam nesmí vkročiti noha ženy nebo dítěte. Bojí se ho. Nečiní nic zázračného, prostě sedí v jeskyni sám - ale to úplně stačí, jak se zdá.

Také jakémusi zabodnutí sobích parohů do země přikládají nám neznámý vliv. Oheň, slunce, měsíc, polární záře jsou jim předmětem stálého naivního obdivu.

Při bouři za hromu a blesku projevují kupodivu ne strach, nýbrž chmurné potěšení a burácení naslouchají se zřejmou zálibou. Také v bouři nejraději meškají pod širým nebem, nechávajíce s rozkoší dštít na sebe vlažné letní přívaly.

Poněvadž jsou to lovci, mají zbraně při vší primitivnosti ke svému účelu dokonalé.

Veliká zvířata, mamuty a nosorožce lapají do jam a nestačí-li ostré kůly, ubíjejí

zvěř kameny a šípy. S neobyčejnou obratností zacházejí s lukem. Pomocí koženého praku vrhají s překvapující jistotou a prudkostí kulaté říční valouny zvící holubího vejce.

Tuto výzbroj doplňují kamenné mlaty a sekyry, oštěpy s pazourkovým ostrím a nástroj, podobný těžké, dřevěné palici, který házejí zručně jako Kaffři své kiri. Oblíbenou a nebezpečnou zbraní k osobním půtkám je spodní čelist jeskynního medvěda.

Pazourek a hadec k hotovení zbraní, nožů, škrabadel a klínů dobývají kdesi ve východní části pohoří, obklopujícího Kamanak. To místo je přísně »tabu«.

Jen muži, kteří zabili určitý počet sobů a pižmoňů, mohou v určitou, přesně stanovenou dobu odebrati se do těchto lomů opatřit si roční zásoby.

Nejoblíbenějším materiálem k hotovení nástrojů vedle pazourku je sobí paroh a mamutí kel.

Robíce nástroje kamenné, přizpůsobují úlomek ve vhodný tvar, ostří nebo zuby, hrot nebo klín. Dělají to hrubými retušemi pamětihodným způsobem: holí ze slonoviny nebo parohu, tedy materiálem nepoměrně měkčím. Udeří těžkým valounem na hůlku a odštipují zručně pazourkové střípky.

Kost však nebo paroh nesmí být suchý. Proto před upotřebením namáčejí je Hak-ju-maci delší čas ve vodě.

Mnohé z předmětů kostěných, spony k šatům, rukojeti nožů a dlát mají pokryté znamenitými rytinami zvířat. Z neznámé příčiny neodvažují se zpodobiti člověka, ptáky, oheň, slunce či polární záři.

Domácí nářadí je prajednoduché. Několik lebek zvířecích, sloužících za nádoby, několik košíků z kůry a šlach na divoké lesní plody.

Zaměstnáním mužů je lov.

Ostatní břímě padá na ženy. Starají se o děti a hotoví obleky z koží, kteroužto práci tráví většinu roku. Zpracování koží je tak podivným a vyžaduje tolik času, že zmíním se o něm později.

Pouze ženy sbírají jahody, ostružiny, houby, kořínky a limbové šišky. Lovec se k něčemu podobnému nikdy nesníží.

Hak-ju-maci žijí obyčejně v jednoženství, ale obratnější lovec mívá i několik žen - více otrokyň, větší blahobyť.

Mladí lovci každého jara unášejí děvčata ze sousední hordy. Jsou-li při tom chyceni, propadnou bez milosti smrti. Vyvedou-li svoji věc chytře - dobrá. Kořist je právoplatně jejich a nikdo nemá práva požadovati ji zpět.

Na takových výpravách počínají si s brutální prostotou. Omračují ubohá mladá stvoření kyjem, když si je vyčíhali v lese, kde se starými ženami sbírají plody. Bezbranné pak odvlékají.

Antropofagii neboli lidožroutství v Kamanaku neznají. Země poskytuje hojnost zvěři a není příčin, aby se lidé navzájem požírali. Však také muži Hak-ju-maků tráví

většinu dnů na lovu. V zimě a na jaře loví v lesích na jihu, v létě v severních tundrách.

Vypraví-li se na dlouhé hony na severu, hotoví si jakési nedokonalé stany, vlastně jen zástěny proti studeným větrům a dešti, zástěny ze surových kůží a několika větví, které berou na výpravy do bezlesé tundry s sebou. Jinak valnou část života stráví v jeskyních.

Celé leduprosté území obývají tři hordy. Jedna z nich žije v Katmajaku, druhá v pískovcovém kaňonu řeky Naděje, třetí v horách jihovýchodu. Tato poslední horda jeví jisté odlišnosti. I některé ženy mají tam vous. Užívají zvláštního vrhacího dřeva, na způsob bumerangu. A mamutu říkají »Kjaha«. Sever země je vůbec opuštěný.

U národa tak výhradně loveckého jsou pravidla lovu přesně vymezená. Ten, kdo na společném lovu zvěř zabije nebo první poraní, má výhradní právo na kůži, parohy, vnitřnosti a mozek. Všichni účastníci se pak stejným dílem rozdělí o maso.

Hak-ju-maci vyznačují se na lovu bezpříkladnou odvahou a chladnokrevností. Hodně jim pomáhá jejich výtečný, téměř zvířecí čich a zrak. Viděl jsem je větřit zvěř, s nozdrami proti větru, jako nejlepší pointry.

Dovedou se plížit jako dravci a dlouhé hodiny vyčkávají v úkrytu, nedbajíce hladu a zimy, se šípem připraveným k výstřelu.

Jdou v šílené odvaze na největší zvířata.

Hned v prvních dnech naší svobody měli jsme příležitost pozorovat, jací jsou to lidé, pohrdající smrtí a nebezpečím.

Vraceli jsme se právě k jeskyni, když zpozorovali jsme v sídlišti velké rozčilení. Troglodyti opouštěli doupata. Několik divých bytostí běželo kolem nás, mávalo kopími a chraplavě řičelo. Šli jsme kvapně za nimi. A záhada se vysvětlila.

Ohromný jeskynní medvěd odvážil se až ke Katmajaku, přilákán nejspíš zápachem spousty čerstvých odpadků. Zástup divochů vetřelce obklopil. Muži, ženy i děti. Křičeli vyzývavě.

Když jsme ho spatřili, seděl medvěd na volném prostranství a šířil ohavný puch starých šelem.

Hak-ju-maci tvořili kolem něho uzavřený kruh, z něhož vyletovaly dravé skřeky.

Muži měli kopí, šípy i mlaty.

Ženy a děti kamení a obušky.

Medvěd klátil hlavou, nevěda co počítí. Jeho malá, pichlavá očka svítila jako řeřavé uhlíky.

Přiznám se, že nebylo mi zcela volno při pomýšlení, jak ta nebezpečná hra může skončit. Pohled na vzrostlého jeskynního medvěda ze vzdálenosti několika kroků je trochu silná podívaná - pro nezvyklého.

Pak rázem nastoupilo ticho.

Troglodyti umkli, buď usedli na zem, nebo do dřepu. Vteřiny ubíhaly s nekonečnou loudavostí.



Medvěd zamručel a olizoval se. Funěl. A tu vyšel z kruhu malý zavalitý Hak-ju-mak, jemuž zcuchané vlasy splývaly až na kožešinu. V ruce držel těžký kamenný mlat na dlouhém topůrku. Pošvihováním zkoušel pružnost násady. Drze, jakoby se jednalo o králíka, došel několika rychlými kroky až k užaslé potvoře.

Dříve, než se medvěd vzpřimil, dopadl mlat bleskurychle dvakráte na jeho hlavu. V naprostém tichu slyšeli jsme zřetelně, jak masivní lebka praskla. Zvíře zůstalo na okamžik v hrůzném strnutí. Křečovitě chvění proběhlo jeho tělem. Z tlamy žlutavých zubů dralo se skřípavé sténání, náhle přerušené. Kůží na lebce prosakovala krev.

Pak se těžké tělo zvolna zhroutilo. Celé shromáždění dívalo se ještě několik okamžiků jako očarováno v těžkém tichu. Pak se zdvihlo temné mručení, proběhlo kruhem, mohutnělo, zdvihalo se, až propuklo v ryk a vytí.

Ženy a děti vrhly se na zdechlinu.

Tloukly a kopaly mrtvé tělo s divokou, náhle se provalivší nenávisť. Neboť medvědi uchvacují často ženy a děvčata v lese, rozmačkávají je v objetí a požírají.

Muži již klidně připravovali pazourkové nože.

Odešli jsme.

Hak-ju-maci jsou lovci.

Lid, který nebojí se umírání.

Smrt pro ně je čímsi samozřejmým, přirozeným, ba potřebným, jako spánek, hlad a zima. Nevidí v ní žádné záhady. Tušíce svůj konec, zalezou do opuštěných jeskyň nebo houští.

Staré neduživé lidi odpravují lhostejně jedinou ranou mlatu.

Mnohdy vypuknou mezi dvěma hordami sváry o loviště.

Nastává krátká potyčka, odkud si bojovníci odnášejí těžké rány, které snášejí s nevyličitelnou lhostejností. Strana, která podlehla, přenesla své zástěny do horší lovecké oblasti. Jak jsem řekl, jsou to ponuří, zamklí tvorové, a není to nic divného u lidí, žijících pod oblohou věčně kouřící černými mračny a v kraji, kde půl roku vyplňuje nekonečný soumrak a dlouhá polární noc ...

---

# Kapitola 27

Jako pes vyšel jsem  
z mezery mezi ledovcem a zemi.  
Ó, veliké moře tam dole!  
Kouzelná formule severních Eskymáků.

Co sem předpokládal, vyplnilo se.

Sledující potok, který vytékal z Veliké Jeskyně, prošli jsme několika úvaly a najednou se před námi rozevřel širý obzor.

Na všechny strany, kam až zrak dohlédl, rozprostírala se temná vodní pláň. To ohromné jezero vyplňovalo celou centrální kotlinu země. Odevšad z pohraničních hor spěchaly sem dravé proudy vyvěrající z ledovců. Mezi nimi několik kilometrů na západ od Katmajaku ústila řeka Naděje. Tak tmavých hlubin, jako byly tůně jezerní, nespatriil jsem nikdy.

Voda je sladká, ale má zvláštní, nepatrně přitřpklou chuť.

V těchto místech obklopují jezero nízké pahorky, jen na několika místech porostlé řídkými zakrnělými modřínými.

V zátočinách uvázly ještě ledové kry z poslední zimy.

Stáli jsme na hřebeni pahorku, dívající se k severu, kde pod spoustami nehybných rozervaných mračen odrážel se na vodách zsinálý sluneční pablesk.

Několik divokých husí přeletělo mimo. Jistý druh racků s ryšavým peřím kroužil nad hladinou i břehem. Jejich chraptivý křik, když létali těsně kolem nás, zněl zlostně a výhružně. Temné vlny s šumem nabíhaly pod námi na písčinu, třísníce břeh pěnou a uhlazující jemný písek.

„Nejdříve třeba pokřtíti jezero,“ přerušil ticho Francouz.

Ten nápad se mu podobal! Nečekal na odpověď a doložil dvorně:

„Jezero Naděždino! To zní výborně a bude se na mapách vyjímati. Nepřipouštím námitek. Jezero Naděždino!“

Rozumí se, že nebylo námitek. Jednohlasně jsme ten návrh schválili, já s nadšením, jež mne samotného překvapovalo. A pak jsme se mlčky procházeli po pobřeží divokých, vzpurných vod.

Pan Sneedorff dlouho nepřerušil ticho. Potom však pronesl překvapující vývod:

„Do tohoto jezera asi vhodil Alexej Platonovič svou láhev s listinou.“

„Ale pak,“ vzkřikl jsem, „pak by musilo býti Naděždino jezero spojené s mořem!...“

„Voda jezera je sladká. Musí tudíž míti nějaký odtok.“

„To by bylo ovšem podivuhodné. Zdá se, že hladina jezerní je asi v stejné výši s povrchem mořským.“

Pan Sneedorff podíval se na mne:

„Několik metrů rozdílu by již stačilo, že ano.“

„Musíme nalézt tajemný odtok,“ rozkřikl se Felicien. „Alexej Platonovič jej viděl, jinak by se nemohl v jeho hlavě zrodit nápad s lahví.“

„Co soudíte o rozsahu této vodní nádrže?“ Pan Sneedorff pokrčil rameny.

„Mám v úmyslu,“ řekl pak, „v nejbližších dnech jezero obejít a prozkoumat zemi na severu.“

„Půjdeme s vámi! Neopustíme vás!“ zvolali jsme jako jedněmi ústy.

Usadili jsme se teď definitivně v našem bývalém vězení. Zařídili jsme se docela podomácku. Kožešiny zastřelených zvířat, primitivní výrobky našeho umění stolařského, sbírky malebně rozložené, to vše přispělo k zpříjemnění jinak velice nevlídného obydlí.

Vycházeli a vcházeli jsme, aniž nás kdo obtěžoval.

Kamu stala se naší nejvěrnější družkou. S dojemnou vytrvalostí pečovala o nás vskutku mateřsky.

Tehdy, po našem efektním vystoupení uprostřed hlučných a pestrých ohňostrojí Kamu zmizela na dva dny, jako by se byla propadla.

Potom však vynořila se jako by nic, usmívající a žvatlající svou divnou řečí. Pozoroval jsem však, jak si pokradmu prohlíží přítele Feliciena.

Několikrát dívala se mu pozorně do dlaní rukou, z nichž, jak se jí zdálo, tryskalo kdysi oslepující živé světlo. V chování jejím k nám zůstal jakýs rys ostýchavé úcty. Ale s lehkostí dítěte zapoměla naše Venuše z Brassempouy na ohromující zjevy, vyvolané cizinci příšlymi z ledovců. K spokojenosti její zúplna stačilo vědomí, že jsme svobodní a bezpeční. Na ostatní zdálo se jí nepohodlné vzpomínati.

Nuže tedy, o Kamu vyprávěl jsem již dříve, jako o hezkém a statečném stvoření. Vyzkoumali jsme, že je dcerou starého mocného lovce, ošklivého jako opice, zarostlého a černého, jehož čeleď byla velmi početná. Rozumí se, že starý pán se o dceru ani za mák nestaral, spokojený, měl-li dosti krvavého polopečeného masa, které znal trhati od kostí s neobyčejnou obratností. Avšak bylo proslulé jeho zacházení se zbraní všeho druhu jakož i jeho odvaha v zápase s šelmami.

Mnoho mužů ze sousedních hord potulovalo se asi v lesích, aby na Kamu číhalo. Ale chytré a odvážné stvoření unikalo dosud všem »milostným« nástrahám.

Při pohledu na ostatní ženy, ohyzdné a utýrané prací, s dětmi visícími u zvadlých prsů, věčně žvýkající kůže - což je procedura, aby staly se vláčnými - Felicien Boinet často upřímně želel osudu, který Kamu očekává. Ona jediná chovala nezištnou a naivní náklonnost prostého dítěte přírody k záhadným bílým cizincům. Ostatní Hak-ju-maci byli buď lhostejní, nebo nevrle pověřčiví, jako apatičtí buldoci, kteří čekají jen na podráždění...

Posílali nám sice více než dosti čerstvé zvěřiny, ale to bylo dosud vše. V bližší upřímnější styky s námi nevešli.

Jednoho rána potkali jsme Kamu, jak vleče v košíku plnou náruč dobře uvařených pstruhů.

To nás nejvýš udivilo.

Troglodyti dovedou tedy vařiti?

Ale v čem?

Jak jsme věděli, jejich kultura přece dosud nedostoupila stupně umění hrnčířského!

Avšak tento fakt bortil zdánlivě rázem všechny výsledky bádání archeologie. Felicien snažil se proto přiměti Kamu, aby nám záhadu vysvětlila.

Dlouho se mu to nedařilo. Kamu zdálo se velice přirozeným takové uvaření pstruhů, něčím tak srostlým s její celou existencí, že nechápala, proč potřebujeme vysvětlení jednotlivých tak běžných drobností.

Konečně se jí rozbřesklo a posunkem nás vyzvala, abychom ji následovali.

Opustili jsme Katmajak severovýchodním směrem. Zde cíp pahorkatiny končil v plochých vlnách, zaokrouhlených hřbetech a návrších a tady také končil nejzazší výběžek souvislé vegetace stromů. Kráčeli jsme bystře asi půl hodiny, když viděli jsme páry vystupující nad vrcholky modřínů a picht, jak ulétají v řízném větříku ve velikých kotoučích.

Počal jsem se dohadovali. Za několik dalších minut jsme zaslechli sykot a šum. Byli jsme u cíle.

Tady, pod šedými, nízko letícími oblaky, zarámovaný mezi tmavé ježaté chlupy, uzřeli jsme pohádkový klenot této podivné země.

Růžová pohádka.

Tyčil se tu z okrouhlé rovinky veliký růžový kužel, mající bez pochyby za podklad jeden z osaměle vystupujících pahorků.

Věžily se tu nad sebou v terasách rozkošné nádrže čisté, křišťálové vody, nádrže zbarvené nepopsatelně něžným odstínem růžové barvy, jako zhotovené z lístků právě rozpučelých ranních pupat. Jejich okraje laškovně spletené přetékaají kaskádami. Vysvitne-li slunce, srší celý kužel růžovými jiskrami. Na vrcholu této fontány zeje okrouhlý kráter mocného gejzíru.

Neboť v přestávkách osmadvaceti minut vyráží z vrcholu teras do výše aspoň patnácti metrů mohutný křišťálový sloup vařící vody. Syče a kypě zahalí vrcholek v oblaky žhavé páry, kterou vítr odvívá jako dým. Potom se zhroutí za třesku a jeku a vychrlená spousta padá klokotajíc z jedné nádrže do druhé a postupně se ochlazuje, ač i v nejnižší má ještě 64 stupňů Celsia. Vše to tvoří nejpodivnější a nejnádhernější přírodní vodotrysky, a jak pravil Felicien, „kdyby příroda měla své Versailles, tento div nesměl by tam scházeti.“

Na prostranství kolem teras, pokrytém růžovým křemičitým pískem, roztroušeno je okolo asi půl tuctu maličkých gejzírů, jejichž jícny tvoří prsten růžové usazeniny. Všiml jsem si, že dva z nich chrlí vřelou vodu zároveň, když pracuje hlavní gejzír.

Ostatní čtyři jsou činné v následující přestávce. Vypouštějí jen páru, jsou to skutečné bezpečnostní ventily, zabraňující, aby ta něžná stavba nevyhlédla do povětří

jako přetopený parní kotel.

Země je na mnoha místech horká a zdá se zachvívati. Kdesi v hlubině dole těžce pracují spoutané síly vulkanické. Vychrlená voda odtéká krátkým potokem do nedalekého jezera. Tyto růžové terasy sinterské těší se pověřivé úctě troglodytů - a nedivím se.

Vybělené lebky medvědí, sobí parohy, naražené na napolo vyvrácených tyčích, mamutí kly, jejichž cena slonoviny reprezentuje statisíce, zatknuté do písku, obklopují fantastickým rámcem tuto dýmající kadidelnici, kterou zhotovila sama příroda. Onen kontrast, jímž působí toto něžné růžové dílo na temném pozadí divokých smrčin, působí nesmazatelným dojmem.

Obdiv smíšený se strachem, který Hak-ju-maci pociťují při pohledu na kouřící a syčící růžové terasy, nevadí jim ovšem, aby si dvacet kroků doleji v nádržích vroucí vody klidně vařili své pstruhy a okouny.

---

## Kapitola 28

Hak-ju-maci věří, že led, který jejich zemi obklopuje, prostírá se na všechny strany v nekonečno prostoru.

Neexistují pro ně jiné země a jiní lidé. Žádná troska ústního podání nezachovala se z pradávných tisíciletí, kdy sem byli první divoši v době glaciální zatlačení postupujícím vnitrozemským ledem z rovin Evropy, Sibiře a severní Ameriky do Grónska a oddělení nepřekročitelnou přehradou zmrzlé vody.

Část pradávného lidstva zde příroda zaskočila.

Byla to nastražená past, která v příhodný okamžik sklapla. A v ní žili trosečníci starého lidstva životem polozvířat, ve stálém zápase s drsnými živly. Typ jejich nezměnil se ani v nejmenším, kultura postoupila leda o píd'.

Proč? Přírodní podmínky zůstaly tytéž. A zatím tam venku, daleko za mlhami a vším tím ledem a sněhem, šel vývoj svým nezdolným pochodem. Intelekt se zdokonaloval. Vřel palčivý a krutý var, kypění vášní, bouření mozků, osudy jednotlivců i národů. Vše, co z této ztracené výspy vyhlíží tak nicotně a bezúčelně. A troglodyti netušili nic o lidech dvacátého věku. Jako kdyby obývali jinou planetu.

Ale ani moderní člověk vědeckého století nezná zanedbané bratry, zoologickou zvláštnost, doklad »vývojové teorie«. Rasu starobylo, která tu zvolna končila svou existenci, a jejíž zkázu my, vetřelci, nechtíce jsme uspíšili.

Není pochyb, že troglodytů ubývá. Hordy se nepozorovaně tenčí postupem staletí. I když steré nakažlivé choroby, které týrají civilizované lidstvo, neodvážily se překročiti severní poledníky a vnitrozemský led, zdá se, že se Hak-ju-maci neodvratně blíží ke svému konci.

Jejich osud se prostě naplnil - odejdou, jako odešly hordy obývající kdysi Moravu nebo Dordogni, odejdou opožděni o pár nepatrných tisíciletí - což v průběhu času nic neznamená...

Tedy vše kolem Kamanaku je katomakunak - ledovec.

A tento katomakunak brání bílým Mo-hakům, cizincům, aby odešli, odkud přišli.

A jak rády by se tyto mocné bytosti vrátily! Ano, ač jsou Mo-hakové nadáni tolikerou silou zázračnou, marně přemýšlejí, jak zmoci tuto překážku. Jsou nyní volní a přece vězni, věznění tentokrát ne Hak-ju-maky, ale tímto zakletým Kamanakem.

„Což,“ řekl jsem, když jsme o té věci hovořili. „Nebude nejmoudřejším, abychom volali o pomoc...? Pokusme se dáti o sobě zprávu vnějšímu světu a požádati o pomocnou výpravu! Bohužel nemáme však přístrojů pro bezdrátovou telegrafii...“

„Chytíme tedy havrana,“ vpadl posměšně Felicien.

„Zajisté, učiníme tak,“ řekl káravě pan Sneedorff.

Francouz nechtěl se poddati tak zholá. „Dobrá, dobrá. Jen čirou náhodou dostane se náš lístek do patřičných rukou. Vrhne-li láhev do jezera, rozbije se,

bude vyvržena na pusté pobřeží, naleznou ji divocí Eskymáci, kteří po léta nepřijdou do styku s bělochy. A havran? Zadává ho sněžný sokol, vašeho havrana! Nu, myslím, několik let může trvati, než se objeví ta vaše záchranná expedice!"

„Několik let!“ řekla Naděžda s povzdechem.

„Do té doby stanou se z nás skuteční troglodyti. Budeme požírat syrové žaludky i s obsahem! Brrr!“

„Léta! Mnoho let!“ opakovala dívka.

Ton jejího hlasu pohnul nelítostného Feliciena.

„Je tu přece ještě jeden prostředek, palsam-bleu! Nespatrii jsme dosud z něho ani třísky. Že by troglodyti nenalezli trosek, pochybuji, leda že by... ledaže by - sám odletěl, messieurs,“ dokončil Francouz s rozhořčením.

A tu vidíte, že Felicien Boinet stále ještě nevzdal se svého aviatického záměru. Blouznil o něm. Hýčkal ho. Vyptával se dokonce Kamu, své důvěrnice, pokud bylo možno. Celý výsledek pozůstával v tom, že se potvrdilo, co jsme dávno předpokládali.

Tlupa Hak-ju-maků jednoho krásného dne našla malého vzduchoplavce na jezerním břehu.

Nebránil se, nejevil nejmenšího strachu. Pudem divokých tvorů vytušili, že bílý onen cizinec je pomatený.

U všech kmenů divokých jsou od dob pradávných šílenci považováni za »tabú«. Neublížili mu tedy. Zavřeli ho v teplé jeskyni, kde ho po celou zimu krmili, jak tomuto výjimečnému tvorů příslušelo.

Dle všeho bývalý profesor fyziky opustil letadlo a cestou ho postihla choroba, kdy na vše zapomněl. Každou vzpomínku na dřívější život mu z paměti vymazala. Nutno však předpokládat, že i v té době se u něho dostavily jakési záblesky polovědomí.

V tu dobu konal mechanicky svá měření a v tu dobu poslal také své kusé zmatené depeše. Mohli jsme však vyčkávati na podobné okamžiky a využít jich?

Pochyboval jsem velmi. Nemoc zatím jistě pokročila.

„I kdyby,“ obhajoval Felicien svůj projekt letadla, „i kdyby jediný jen člověk mohl letěti aeroplanem, odvážím se toho. A hned se vrátím s pomocí!“

Blouznílek!

Avšak, budiž řečeno k jeho omluvě - jako každý Francouz byl nadšen aeronautikou. Celé hodiny pozoroval upjatě Alexeje Platonoviče. Zacházel s ním jako s dítětem, které chceme donutit, aby nám půjčilo svou oblíbenou hračku.

Ač mu Naděžda pomáhala, výsledek se nedostavil. A ubohý Francouz musil doznat, že chce-li vůbec něčeho dosíci, nutno záležitost uchopiti za jiný konec.

Doznal to kajícně, aniž by se dostavil obvyklý výbuch ironické zimnice, jak bylo v podobných případech pravidlem.

To je podezřelé. Co způsobilo tento převrat?

Mluvil jsem o tom s Naděždou. Měla jako všechny ženy porozumění pro podobné záležitosti.

Odpověděla vyhýbavě, ale padlo jméno Kamu - zdá se mi, že uhodla pravdu?

Mohli jsme se nyní věnovati dle libosti honbě - tím spíše, že od chvíle, kdy jsme nabyli svobody, Hak-ju-maci přestali nás zásobovati. Jako volní lidé musili jsme si sami sehnati nutné živobytí. V naší družině byli samí dobří lovci, zvíře bylo hojnost a ani zbraní jsme zatím nepostrádali. Neboť nám kupodivu Hak-ju-maci mlčky vrátili všechny nám náležející věci, kromě těch, které uvázly v jeskyni starého patriarchy.

Divoši našli u paty Sneedorffova ledovce různé trosky a objevili skladiště v předhoří. Vše snesli pečlivě do Katmajaku - žalostné zbytky naší krásné cestovní výbavy. Vše kromě saní, které prý divoši zanechali na místě a jak jsme se přesvědčili, byly rozdrceny tlupou elasmotherií<sup>7</sup>. Většina věcí beztak neměla pro lhostejné troglodyty žádného významu. Kovů a jeho upotřebení neznali. Ostatně všech věcí náležejících Mo-hakům se štítili. Ani Felicien nemohl pohnouti Kamu, aby přijala nabízenou čokoládu nebo suchary.

Felicien i já vrhli jsme se dychtivě na ručnice a náboje. Toužili jsme zkusiti štěstí loveckého. Byl jsem zvědavý na účinek střelných ran na divochy. Ale kupodivu přijali je klidně, spíše se zálibou, jako naslouchají úderu hromu.

Většího efektu docílili jsme sirkami. Cizinci uměli vyvolat blahodárný oheň - hakmačo - škrtnutím nepatrných dřívěk!...

Okolí Katmajaku hemžilo se sněhulemi.

Vlci docházeli někdy až k otvorům jeskyně nebo k abri a kradli poloohlodané kosti. Barren grounds zdály se opuštěny. Tu a tam stopa medvědí, nebo osamělý karibu.

Kamu tvrdila, že v této roční době jsou všichni sobové za jezerem na severu. Často jsme pozorovali stopy elasmotherií, ano mnohdy celé stezky, vydupané těmito tlustokožci.

Stezky končily pravidelně u některé z četných tůní. Dle všeho nosorožci, trápeni mračny komárů, kteří jim v teplých hodinách poledních vnikali do očí a nozder, váleli se ve vyhřátém bahně, nebo nořili se do chladné vody. Nepřáli jsme si setkání s tvory tak plnými zloby a nevolný pocit nás jímal, když jsme míjeli husté porosty, v nichž jevily se brázdy větví, polámaných a vyvrácených keřů.

Nuže lovili jsme, obstarávající nadbytek skvostné pečené a troglodyti považovali to vše za samozřejmou věc. Každý svým způsobem. Obdiv je dán teprve člověku civilisace.

Jednoho dne přiběhl ke mně Felicien velice bledý a vážný. Vypravoval, že se zrána odebral jako obvykle na lov. Procházel dlouho bezvýsledně porostem slídě po nějakém tučném soustu pro svou ručnici. Sledoval jednu stopu, která ho dovedla na kraj řídkého limbového lesa.

Náhly pohyb v houští upoutal jeho pozornost. Skrčil se, skryl se a pohlížel



z úkrytu otvorem v houští, co se děje.

A shledal s překvapením, že je to Kamu! Sbírala horlivě borůvky, nemajíc tušení, že je pozorována.

Přítel Felicien sledoval ji chvíli s úsměvem a hodlal právě vyskočiti, aby ji žertem postrašil, když se právě proti němu houští neslyšně rozevřelo a Felicien uzřel hlavu mladého Hak-ju-maka z Východní Hordy, jehož planoucí oči upíraly se s dychtivostí dravce na nic netušící děvče.

Francouz předvídaje cosi nedobrého zůstal se zatajeným dechem skrytý. I viděl, jak troglodyt opatrně vylézá a svírá ve své dlani těžký dřevěný obušek.

Dvěma tichými dravčími skoky ocitl se divoch za děvčetem a napřáhl ruku. Ale Kamu v posledním okamžiku vytušila, že se cosi děje se za jejími zády. Obrátila se bleskurychle, vykřikla pronikavě a uskočila. Hak-ju-mak zachytil ji za ruku a rozpřáhl se znovu, ale ona ho kousala, křičela, škrabala, tloukla ho tvrdými pěstmi. Felicien pochopil, co se tu odehrává. Byl to jeden z četných nápadníků a podaří-li se mu omráčiti děvče, odveče je coby pravoplatnou kořist.

Neváhaje vyskočil s bojovným pokřikem. Hak-ju-mak ohlédl se, ruka s obuškem mu klesla. Oba muži, Neandertalský člověk a člověk Dvacátého Věku stáli tu a pohlíželi si upřeně do planoucích zřítelnic.

V tom zavířil obušek nad hlavou Felicienovou. Francouz odrazil ránu a ohnal se rázně pažbou ručnice. Hak-ju-mak zařval, pustil děvče a zřítel se.



Francouz odrazil ránu a ohnul se různě pařbou ručnice. (Sts. 154.)

Felicien Boinet díval se na něho chvíli a oddychoval. Pak se otočil po děvčeti.

Kamu zírala naň s výrazem pokorné bázně. Najednou padla k zemi, čelem k jeho nohám a zůstala nehybně tváří v mechu.

Zmaten zdvihl ji, prohlédl padlého nepřítele a když shledal, že je pouze omráčen, odcházel.

Kamu ho poslušně následovala a následovala ho od té doby stále. Večer, což nikdy před tím neučinila, přišla do naší jeskyně a upravila své lůžko poblíž lože Felicienova. Jen jemu výhradně přinášela nyní lesní plody. Jen pro něho upravovala kožešiny.

Zkrátka: Kamu náležela nyní Felicienovi. Podle obyčejů této země se stala jeho ženou. Zvítězil přece v boji soků. Náležela vítězi. To byl v Kamanaku prostý zákon a žádný neodvážil se ho překročit!

Když ubohý Felicien přišel k tomuto poznání, vybuchl v celou kaskádu originelních výkřiků:

„Ribon - ribaine! Ženat!... Bon gre - mal gre!“ bědoval. „Tak tedy skončil ten malý nevinný mic - mac! Merci, de ma vie!<sup>9</sup> Co tomu říkáte?... He?... He?... Stalo se vám něco podobného? To si myslím, že ne!... Oh?!... Ostatně, není právě nejhorší, tahle Kamu!... Nemám odvahy, abych ji od sebe hrubě odehnal. Ne, nemohu!... Prostě nemohu! Pěkně bych tu reprezentoval galantnost francouzskou!“

Pobíhal chvíli jeskyní sem a tam, až náhle zastavil se s posunkem vítězným.

„Oh! Víím co! Učiním z ní svoji malou přítelkyni! He, proč se tak impertinentně usmíváte? Zaslouhuje toho! Takové čilé stvoření. Cest le mouvement perpétuel! A odvážná je, ma petite chérie. Temperament!“

Vzdychal chvíli, pohlížeje na nás, jako by zdál o smilování. A dodal s povzdechem:

„Cest le diable que cétte femme la.<sup>10</sup>“ Což bylo už učiněnou poklonou.

---

----- Poznámky:

7 Nosorožců

8 Chtě - nechtě

9 Ať mě čert vezme!

10 To děvče má čerta v těle!

# Kapitola 29.

Zamračený výrostek na rozkaz Kamu omráčil tři havrany. Lístky upevnili jsme s všemožnou péčí. Co nadějí provázelo zlé ty ptáky, když se vzpamatovali a ulétali volnými rázy perutí. Ale zklamání naše bylo veliké! Ulétali k severu!

Zdá se mi jisté, že toho zastřeleného v Ameralik-fjordu zahнала vichřice proti jeho vůli z Kamanaku. Mohli jsme na podobnou náhodu spoléhati?... Nuže, na škodu nám ten pokus nebude, ať dopadne jakkoliv. Více zdaru slibovala druhá metoda.

Podnikli jsme za tím účelem několik systematických vycházek po březích Naděždina jezera. Jevilo se nám v celé své nesmírné opuštěnosti.

Hak-ju-maci neznají člunů. jak jsem se přesvědčil, neumí vůbec plavat a mají-li přebrodit vodu, činí tak se zřejmou nechutí a strachem.

Nakonec jsme tajemný odtok našli. Byl v malé zátoce na východě mezi holými pahorky, kde břeh spadl příkře do hlubin. Černá voda ležela mrtvě, podobná tmavému oleji. Již bychom snad zátoku minuli, ale právě když jsme odcházeli, začala hladina uprostřed jevit nepokoj.

Drobné vlnky rozeběhly se ke břehům.

Hladina mihotala a čeřila se v pablesku světla a celý úkaz činil dojem, jakoby se na dně začala pohybovat nějaká nestvůra. Překvapeni čekali jsme, co se stane. A tu voda dala se v krouživý pohyb. Nejprve v malém obvodu a zvolna. Čím dále přibývalo rychlosti.

Rychleji a rychleji kolotal vír. Vždy širší a širší okruhy zachvacoval. Střed prohluboval se jako nálevka a vlny na okraji šuměly již pod bílou pěnou.

Posléze dostoupil krouživý pohyb závratné rychlosti.

Střed prohloubil se tak, že vznikla úzká černá díra. Ozvalo se z ní chrčení, mlaskání a chrapot, jak vtahovala vzduch kamsi do neznámého podzemí, takové zvuky příšerné, rozléhající se smutně v tichém okolí jezera, až nás mrazilo. Jakoby se dva vodní démoni škrtili v urputném zápase na dně jezera.

Hodinu trval ten úkaz. Pak vír ochaboval, ustal, hladina se uklidnila. Jisto však, že poklesla o několik milimetrů.

Výjev opakoval se v přestávkách tří hodin s pravidelnou přesností šestkrát denně.

Tu byl tedy podzemní odtok jezera. Sta a sta mil probíhá voda tajemnými končinami podzemními. Hned jsme se rozhodli použití toho obdivuhodného zjevu na způsob pneumatické pošty.

Vybrali jsme pevnou krabici od konzerv, vložili do ní pečlivě sepsanou zprávu, uzavřeli a odešli k zátoce. Přinesli jsme s sebou náš Patent Folding Boat11 a dostatečně dlouhé lano. Člun jsme opatrně upoutali, vstoupil jsem pak do něho a odrazil.

Volnými nárazy dvojvesla vzdaloval jsem se břehu.

Vír dostavil se s matematickou přesností a moji přátelé na břehu zvolna popouštěli upevněné lano.

Viděl jsem již před sebou pohybující se hladinu. Následkem optického klamu zdálo se mi, že jsem unášen zuřivou rychlostí v opačnou stranu. Člun byl teprve u hranice pásma, které mohlo jej strhnouti a kolébal se nervosně.

Zmocnil se mne nevolný pocit. Stačilo, aby lano vyklouzlo. V tu chvíli dosáhl uprostřed ten maelstrom své vířivé zuřivosti, ozvalo se chrčení - nebylo času k úvahám.

Vzpřímiv se mrštil jsem vší silou krabicí do víru. Hned poté mě přitáhli ke břehu. S nesmírným ulehčením jsem spěchal spolu s ostatními na vrchol pahorku.

Sledovali jsme lesklý předmět, jak se dal do vášnivého kolotání, blížil se k jícnu a uprostřed chroptění, pištění a vzlykání vtažen byl bleskem do hlubin. Mlčky vraceli jsme se domů.

Alexej Platonovič, kterého jsme úmyslně vzali s sebou, jevil úplnou netečnost.

„Da, da,“ opakoval polohlasně s jednotvárností.

Žádná upomínka nezadoutnala v jeho ochablém mozku.

Toho dne se zamyšlená nálada již nerozptýlila. Každý se obíral svými úvahami, a ty byly jistě neveselé.

V následujících dnech, zatím, co se Felicien toulal v lesích s Kamu, oddali jsme se zimničně vážnému zaměstnání pod vedením pana Sneedorffa.

Badatel uvedl v činnost všechny vědecké přístroje, které nám Hak-ju-maci vrátili. Barometrická a magnetická observatoř postavená na příhodném místě u jezera pracuje bezvadně. Také trigonometrická měření provádíme s nejmožnější pečlivostí. Musím vzdát pochvalu Naděždě, která je nám nepostradatelnou pomocnicí. I já začal jsem zakládat přehlednou geologickou sbírku - ze zvyku, neboť je tuze nejisto, budu-li ji moci umístiti v síních musea. Ale vrátíme-li se, nebude náš pobyt v tomto úžasném a uzavřeném světě bez užitku pro vědu.

I ve Felicienově skicáři bude zachycen mnohý cenný etnografický dokument.

Souběžně této činnosti vyvíjíme druhou. Rozhodli jsme se nespoléhati malomyslně na pomoc zvenčí. Připravíme se co nejlépe k odvážné výpravě přes led k pobřeží. Shromažďujeme v naší jeskyni zásoby, kožešinové obleky a robíme několik kanadských saní, které mají nahraditi naše ztracené skikjalker. Lyže jsou pohotově. Musíme získat patřičnou zásobu paliva, tuku, který jsme se rozhodli dobýt z tučného druhu ryb v jezeře. Sobí pemmikan suší se na dlouhých lešeních. Vše jde znamenitě.

Ale nejpracnější bylo získati - Feliciana!...

Po dlouhé přestávce se jeho zimnice vrátila. Častoval nás nestravitelnými dávkami ironie.

Viděl, že jeho projekt létacího stroje, onen projekt rozkošný, **jeho** projekt, který tolik hýčkal a s nímž počítal - rozplývá se v nic. Nehodlal se však snadno poddati.

Začal bojovat. Tvořil námitky, vynalézal překážky.

„A ostatně,“ dodal ku konci, „já jsem docela spokojen s Kamanakem.“

„Děkuji pěkně! Život troglodytů! Hle, jak vyhlížíme!“

Zdivočili jsme opravdu. Naše pleť zdrsňela a zhnědla, spálil ji dlouhý svit sluneční. Oblek náš utrpěl kouřem jeskyně, stejně jako nejrůznějšími nepohodami.

Pohled náš stal se plachým a ostražitým. Museli jsme být připraveni každé chvíle na skrytá nebezpečí a vyhnouti se jim.

A stali jsme se málomluvnými, jistý rys zdejší zarputilosti vstoupil do naší povahy.

Felicien se zasmušil.

Dlouho zíral do prasklého kapesního zrcátka.

Konečně zvítězil v něm Francouz.

Francouz skvělých úborů společenských, Francouz divadel, boulevardů a duchaplných společností.

Přiznal se kajícně, že se mu stýská po manšetách.

Vidina lakových střevíců obletuje prý ho ve snách!

„Nu, dělejte jak chcete!“ povoloval.

Obrátil se ke mně s trpkou výčitkou:

„Nevěděl jsem, že jsi takový střízlivý, suchopárný patron. Dělati sáně!“ pokračoval, „vléci je na provaze sehnut hlavou až do sněhu, jako soumar! S vyplazeným jazykem!“

„Eh, což. Vztyčíme plachty a zapřáhneme vítr!“

To jím zřejmě pohnulo. Ještě však nekapituloval.

„Spadneme do díry v ledu všichni, rozumíte? Ale co, dělejte si, co chcete!“

Hodil ručnici na rameno. Odcházeje otočil se ještě:

„Se mnou ovšem najisto počítejte. Nemohu vás opustit. I když tam za ledem není ani mamutů, ani pěkných nosorožců!“

Mávnuv pohrdlivě rukou nad světem mimo Kamanak, zmizel. Usmívali jsme se, věděli jsme, že to tak dopadne.

Od té chvíle s celou energií věnovali jsme se svému záměru. Nepodaří-li se nám ukončiti přípravy a vyraziti před podzimem, musíme přečkat zimu v Kamanaku.

Neboť pak panují na vysoké pláni vnitrozemského ledu poměry přímo nesnesitelné.

# Kapitola 30

Přípravy naše jsme skutečně neočekávaně přerušili. Veliký ruch nastal v Katmajaku. Troglodyti začali se hemžiti, tiše a ponuře jako vždy - jen děti lomozily. Kamu nám vysvětlila, že nastala doba, kdy horda opouští Velikou Jeskyni, aby se odebrala k severu. Neboť se přiblížilo období Velkých Lovů.

Divoši musí opatřiti se na zimu kožešinami, a právě nyní kůže letošních sobích telat jsou nejzpůsobilejší ke zpracování. Z lovů těch přinášejí také Hak-ju-maci zásoby masa sušeného pro zimní období. Nehodlali jsme nikterak mít na tom účast, jenže nám Kamu vysvětlila, že v tu dobu nikdo, naprosto nikdo nesmí zůstat v Katmajaku. To je zákon.

Staří a neduživci, neschopní pochodu, odstraní se klidně onou jednoduchou metodou, kterou jsem již dříve popsal. Mohli jsme sice po tu dobu bydleti pod stahem mimo jeskyni, ale dali nám rozhodně na srozuměnou, že musíme s sebou.

Nechtěli jsme na sebe poštvati celý kmen a poslechli jsme. Bylo rozhodnuto. Cesta naše tím je oddálena až do příštího jara. Zima nás již v Kamanaku uvězní. Leč dokončíme tím pečlivěji všechny přípravy, a kdo ví, nesetkáme-li se zjara na pobřeží s nějakou pomocnou výpravou, přivolanou našimi zprávami.

Naskytne se nám aspoň příležitost prozkoumat severní část země. Také Felicien nenamítal tentokrátě ničeho. Protože marně dosud hledal létací stroj na jihu, doufal v skrytu, že nalezne jej na severu. Připravili jsme se tedy i my na Velký Lov.

Dva dny před nastoupením pochodu viděli jsme, že všechny ženy, děti a výrostci opustili mlčky na daný povel vnitřní prostory skály. Srstnatí Lovci shromáždili se v ústřední jeskyni. Kamu přišla a odvedla Naděždu. My muži směli zůstat.

Přidružili jsme se tedy k Lovcům, na vrchol zvědaví, »plni zájmu etnografického«, jak mínil Felicien.

Troglodyti byli vesměs ozbrojeni a slavnostně omalováni okrovou hlinkou, utvořivší na prsou a pažích systém kratších a delších rovnoběžných čar.

Když se nejstarší Lovec - otec naší Kamu - přesvědčil, že nikdo neschází, dali jsme se na postup do nitra skály.

Chodby připadaly mi známými. I ostatní je poznávali. Tudy nás všechny - kromě Naděždy - vlekli do temné jeskyně starého patriarchy!

Oheň blikal modravě, když jsme vešli, a neurčitá silueta, podobná fantomu, prozrazovala nehybnou přítomnost starocha.

Rozsadili jsme se po zemi kolem něho v kruhu, držíce své zbraně pohotově. Seděli jsme tak v těžkém mlčení nekonečně dlouhou dobu, nečiníce nejmenšího pohybu v čiré, naprosté, téměř hutné tmě, neboť malý věčný ohník byl uhašen.

Slyšel jsem jen ropotné oddechování.

Zdálo se, že nasloucháme hlasu, který přijítí měl odkudsi ze tmy. A on přišel.

Zprvu nesmělé, potom zesilující se vzlykání vyšlo z temna jeskyně z nějaké

ztracené, křivolaké chodby nebo štěrbiny. Dralo se k nám tichem jako příšera, chroptajíc zavylo pak jako umírající zvěř a utichlo. Cítil jsem, jak se Felicien vedle mě rozčilením chvěje. I já byl mocně vzrušen. Zvuk ten se mi nezapomenutelně do paměti, ale byl tak zvláštní, že nedovedu jej popsati.

Jsem přesvědčen, že tento úkaz způsobuje skrytý pramen v hlubině skály a podivný útvar chodby.

V tom okamžiku jeden z Hak-ju-maků vykřesal oheň.

Jakmile troud vzplál, udeřili jsme všichni dle předpisu pěstí v zemi. Malý ohník zápolil zoufale s těžkými temnotami, které zdály se naň padati z koutů jeskyně.

Tu počal stařík vprostřed mručeti.

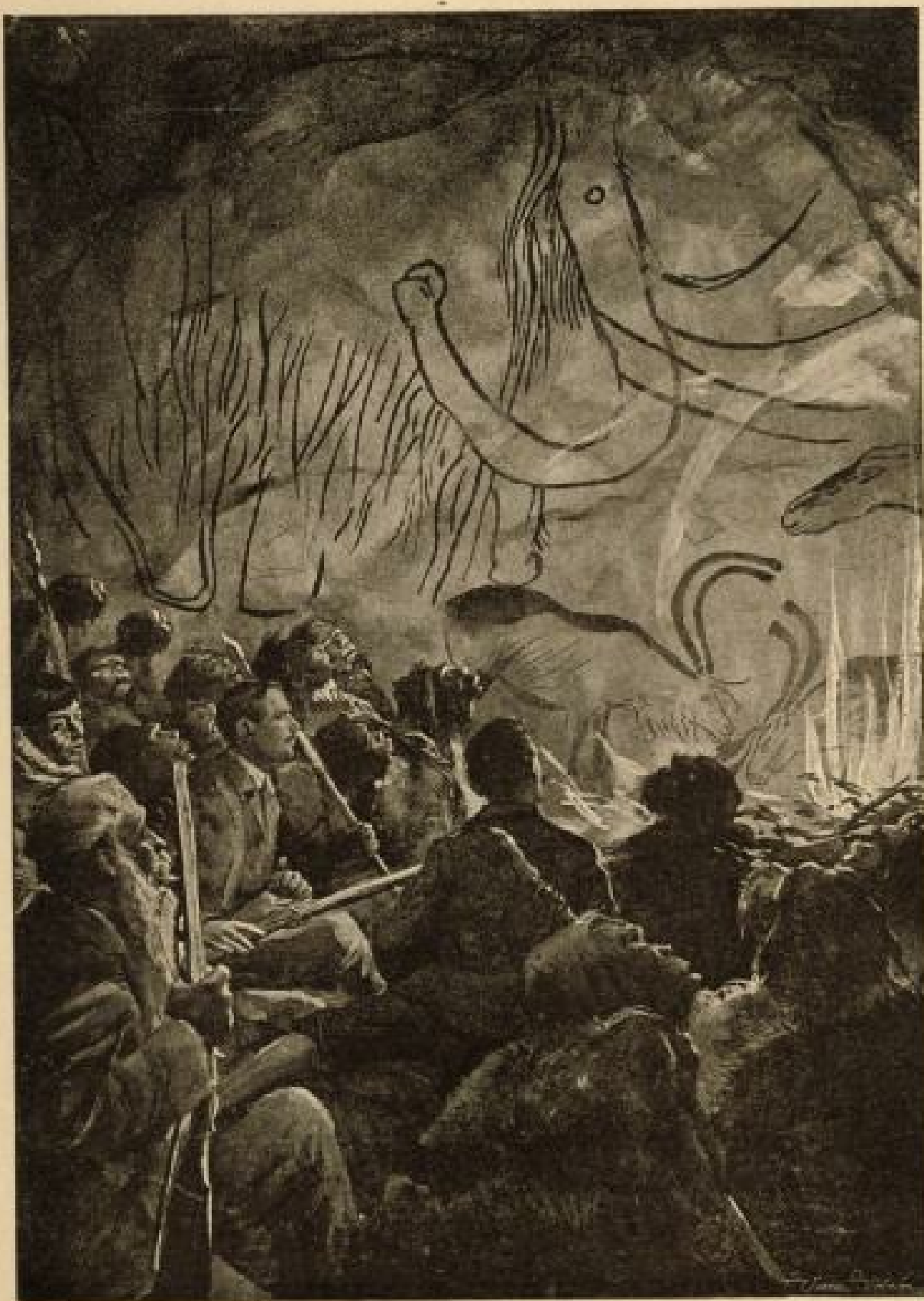
Mručel jako rosomák, řval jako medvěd. Napodobil ryk říjícího soba. Řehtal jako tarpan a končil zvukem, připomínajícím hlas rtorůa, mocného vládce tundry.

Troglodyti naslouchali zřejmě rozdrážděni, zuby vyceněny a planoucí oči upírajíce do ohně. Odpověděli ještě hlučnějším mručením. Utichli však a kdosi v polotemnu nerozeznatelný vstal a vhodil něco - nejspíše tuk - na oheň.

Zaprskalo, zaprskalo, čoudivé ohniště vzplálo. Vysoko vyšlehly jasné plameny, aby ozářily mystérium Jeskyně.

Všude, kolem dokola vyvstaly na stěnách skály veliké podoby zvířat. Byli tu mamuti, sobi a divocí koně. Obrazy pracně vryty byly do stěn tvrdým nástrojem a omalovány v rýhách černou a okrovou barvou.





Vysoko vyšlechly jasné plameny, aby ozářily mysterium Jeskyně. (Str. 161.)

Vyznačovaly se tou neobyčejnou životností, která je vlastní starodávným výtvorům paleolitických lovců. Felicien byl jimi jako odborník nadšen. Zejména mamutí a koňské hlavy několika čarami načrtnuté byly uměleckými kousky ve svém oboru.

Lovci dívali se na ně jako očarováni tiše, za praskotu plamene. Tu však někdo uvrhl na oheň kus mokré kůže. Obrazy zmizely, tma je pohltila. Zbýl tu jen nepatrný doutnající ohník, nic neprozrazující.

Vstali jsme a týmž pořadem vyšli jsme z Jeskyně Obrazů.

Domnívám se, že Hak-ju-maci přičítají tomu primitivnímu obřadu nějaký magický vliv na výsledek nastávající honby. Na stěnách vypodobnili pouze lovná zvířata, žádné dravce. A jeskyně je přísně »tabu« - posvátná, místo, kam mají přístup jen dospělí lovci. Nuž, jak vidět, neopominuli jsme ničeho. Jakýmsi temným, nejasným vlivem jsme si předem zabezpečili dost masa a dobrou jakost koží a kožešin.

Hned potom zavalili vchod do Katmajaku vzepřenými kmeny stromů a kameny, aby snad medvědům a rosomákům nenapadlo uhnízdit se tam.

Starý troglodyt v Jeskyni Obrazů zůstal sám, v temnotě a tichu hrobovém, odkázán na zásoby, které mu položili na dosah ruky, a navštěvován občas pouze oním hlasem démonickým, vycházejícím z mrákot.

Za nevlídného, podmračeného dne jsme vyrazili.

Hak-ju-maci kráčeli ozbrojeni zásobou kopí, šípů a mlatu. Jejich ubohé ženy vlekly se jako soumaři s dětmi vřeštícími, s tyčemi ke stanům, s oblázky pro praky a ostatním nářadím.

I my byli co nejlépe ozbrojeni a s vaky na zádech jsme se chutě připojili v čelo výpravy. Měli jsme zásobu střeliva, všechny přístroje, stan, vařidla a folding-boat<sup>12</sup>. Ubožák Ekva doslova mizel pod horou zavazadel. Horda šla na východ a postupovala podél jezerního břehu. Znovu jsme viděli chocholy par nad růžovými terasami a zaslechli sykot gejíru.

Dvě hodiny poté vnikli jsme do opuštěného jednotvárného území. Kraj byl lehce zvlněný, pokrytý vysušeným kobercem lišejníků. Ani jediný keř nebyl k spatření v širém okruhu. Po levici v dáli černal se pruh jezerních vod. Homole Katmajaku tajila se v mlhách jižního obzoru a ponenáhlu zapadla.

V chudičkém tom kraji byla zvěř nad míru řídká. Dvakráte jen zahlédli jsme v dáli sobí stáda. Za to sněžné sovy a lumíci vyskytovali se stále častěji. V některých místech malí hlodavci podryli veškeru půdu kolem svými norami. Hemžili se na všech stranách, panáčkujíce u vchodu děr, tlustí, vykrmení, zlostně se stavíce na odpor blížícím se lidem.

Ačkoliv sněžné sovy pochytały jich spoustu, zdálo se přece, že jich neubývá. Každým okamžikem propadla se nám půda pod nohama. Ženy utloukly množství

těchto statečných zvířátek, která poskytovala hordě vítanou a příjemnou změnu jídelního lístku.

Utábořili jsme se pod širým nebem.

Bylo ticho, úplně bezvětrí i nepostavili jsme ani stan. Kamu obveselovala nás nezdolnou svou čilostí.

Po dvanáctihodinovém táboření dali jsme se na další cestu. Mladší lovci se vzdalovali a časem se vraceli z takových výletů, vždy s nějakou kořistí.

Třetího dne uzřeli jsme na severu veliký sloup dýmu.

Hak-ju-maci pozorovali jej s účastí. Byl to signál. Neboť i naši lidé rozdělali oheň a pokryli jej vrstvou suchého lišejníku, který vyvodil hustý kouř, stoupající kolmo a vysoko do vzduchu.

Půl hodiny po té přibyl k nám malý a zarputilý troglodyt, náležející Východní Hordě. Metací dřevo měl zatknuto za pasem. Pobyl u nás nějakou dobu sedě u ohně a ohryzávaje krvavé kosti.

Prohlédl si nás zdánlivě bez zájmu a odešel.

Východní Horda postupovala tedy skoro ve stejné výši s námi, takže mohli jsme viděti kouř jejích ohnišť, avšak jinak obě hordy zůstaly odloučeny a nestýkaly se.

Přebrodili jsme několik říček a potoků a několik pruhů bahnitého nánosů a došli jsme k severního cípu Naděždina jezera.

Pozdějšími obchůzkami a měřením zjistili jsme, že tato vodní nádrž má přibližně velikost jezera Bodamského. Má tvar nepravidelného srpů, jehož tupé růžky jsou obrácené k západu. Na jihu je mělké nánosy ledovcových řek, hluboké na západě. Nemá ostrovů a jeho břehy jsou z dvou třetin ploché a písčité.

Voda jezerní je temná a jasná. Tam, kde ústí řeky, zabarvuje žlutavá voda ledovců v pruzích černou pláň. V dávných dobách vyplňovalo asi jezero větší nádrž, o čemž svědčí terasy pobřežní, vymleté nárazy vln do hlinitých svahů.

Vody jezerní oplývají rybami, hlavně velkými lososovými pstruhy, jichž maso je nad pomyšlení jemné, velkoploutvými okouny a konečně jistým druhem podivných ryb podobných štice, barvy sametově hnědé, bez šupin a s očima menšíma než zrnko máku. A toto oko ještě přetaženo je blanou, takže jsme se zprvu domnívali, že tito tvorové vůbec postrádají zrakového orgánu. Ryby tyto obývají temné chodby podzemní a jen někdy vyplynou až k hladině.

Na severu lemuje jezero úzký plochý pás travnaté země. Hned za ním terén zdvihá se příkře a náhle, svahem kamenitým a zbrázděným hlubokými výmoly, které připomínaly mi patagonské »barrancas«.

Nezastavili jsme na břehu jezera, ale připravovali jsme se vystoupiti jednou strží vzhůru. Toto poschodí strmělo vpravo vlevo, kam až zrak dohlédl, do výše až osmdesáti metrů. Horda slezla strž, a ocitli jsme se rázem v krajině tunder.

# Kapitola 31

Široký kraj vysočiny zabírala vlnící se pahorkatá step, porostlá trávami. Tu i tam spěchal potok, aby vrhl se vodopádem přes okraj »barrancy«. Houfy strnadů vzlétaly z trávy. A nade vším tichým krajem bílé opary v mdlém blankytu.

Horda utábořila se na břehu potoka. Ženy zručně postavily zástěny a vydaly se ruče hledati kořínky pomocí dvou ohlazených dřívěk. Také my rozbili stan a vztyčili vlajku, která třepotajíc se vesele ve větru, označovala troglodytům náš majetek za »tabu«.

Po krátkém odpočinku hned Hak-ju-maci vyrazili na lov. Opatření ručnicemi přidali jsme se k nim.

Kraj hemžil se zvěří. Bylo něco biblicky jímavého v této pokojné krajině, oživené nesčítelnými stády. Na prvý pohled bylo viděti, že neřádila tu dosud nikdy ruka civilizovaného člověka. Ostatně tytéž rajske poměry ve stavu zvěři panovaly kdysi v Missouri i v solných pánvích Transvaalu.

Roztroušené hloučky karibů se tiše popásaly. Vrcholky kamenitých »drumlinů« obsadili černí, huňatí pižmoni s ostrými bělavými rohy, které přikrývají jako přílba celé čelo. Troglodyti říkají jim hukmul. Staří býci stáli na stráži na nejvyšším místě pahorku, nehybní, s hlavou skloněnou, krví podlitýma očima obzírající daleký obzor. Musí se míti na pozoru před četnými bílými vlky, jichž smečky probíhají krajinou.

V dáli viděli jsme jako balvany mamuty, spásající traviny.

A náhle zaduněla země. Divoké stádo přiletělo, ržalo a řehotalo a bleskem zmizelo v dáli mezi pahorky. Byli to divocí koně z Ektagu, »taka«, právě takoví, jaké viděl Převalský v stepi džungárské. Malí, zavalití, velkohlaví, s tuhou, vzpřímenou hřívou, plavé srsti, s černým proužkem táhnoucím se celou délkou zad, a tmavýma nohama. Jejich srst je v zimě dlouhá a huňatá. V jeskyni thainingenské u Šáfhúz namalován je takový kůň pradávným paleolitickým umělcem. Skvostný pohled skýtalo stádo, jak kolem letělo. Vedoucí hřebec pádil s hlavou skloněnou, žíně dlouhého ohonu vysoko vlající. Ostatní tryskem v řadě za ním, jeden za druhým. Oběhli nás v širokém polooblouku, náhle jako na povel zarazili a tiše nás pozorovali.

A pak hřebec zasupěl stříhaje boltci, zadupal a - byli pryč.

Tu spatřili jsme, jak Hak-ju-maci dovedou zacházeti svými nedokonalými zbraněmi a jak hbitě dovedou využití příhodného okamžiku. Jsou náruživými jedlíky masa divokých koní, jehož nasládlá chuť jde jim nade vše.

Vložili oblázky do praků.

Řemeny zakroužily, kameny hvízdly. Jedno hříbě a klisna klesly dříve, než je rychlé nohy mohly zachrániti. Lovci vrhli se na ně, probodli jim krční tepny a sáli s divokou rozkoší hlučnými doušky vřelou krev klokotající...

Divocí koně žijí v Kamanaku obyčejně ve stádech o patnácti kusech, jež vodí

nejstarší hřebec. Ježto klušou za sebou ke známým napajedlům, mají v tundře vyšlapanou celou síť tvrdých stezek. V zimě sdružují se ve stáda čítající i několik tisíc kusů. Oni a pižmoni jsou jediní, kteří přes zimu zůstávají na vysočině. Ostatní zvěř stěhuje se v ochranu tajgy na jihu.

Troglodytům jednalo se na této výpravě především o kůže sobích mlád'at.

Proto postupující proti větru, nadhánějící si do záloh a nastražující jámy, snažili se co nejvíce ubiti jich šípy, oštěpy nebo praky. Brzy však seznali, že sobi v této části suché tundry jsou poměrně řídkí a proto hnuli jsme se s celým ležením dále k severu.

Step přešla ve vlhkou tundru. Mech vystřídal traviny.

Krajina nabyla hnědého tónu lišejníkem sobím. Nepřetržitě následovaly po sobě pusté pahorky, kulaté »drumlíny«, podlouhlé »kames« a opět lány pestrých rudých i fialových, růžových i temněmodrých květin. V chráněných místech odvážil se na boží světlo i zákrsek vrby. Tisíce potoků křížovalo a spojovalo všemi směry síť modrých rybníků, jezírek, nádrží i louží. Mračna komárů, vznášející se nad bažinatým krajem, podobala se sloupům dýmu a činila na mnohých místech pobyt skutečně nemožným. Chránili jsme se proti této nesnesitelné útrapě závoji.

V těchto místech se v úžasném množství vyskytoval karibů.

Pronikli jsme však ještě výše, téměř k sedmdesáté šesté rovnoběžce - přibližně výšce mysu Yorkského. Půda tundry byla tu již několik stop pod povrchem věčně zamrzlá. Nekonečné lány brusinek a černých jahod poskytovaly útulek sněhulím, a mnoho medvědů bloumalo kolem, přesycujíc se sladkými plody.

Jisté je, že pod námi, pod tenkou vrstvou písku a prsti leží prastarý, černý, zkamenělý led. Paleokrystalický led.

Také květena je dle toho.

Za posledními brusinami ještě našli jsme les.

Ano, jsou tu stromy - ale sotva stopu vysoké. Zakrnělé trpasličí vrby s dřevnatým pněm, plazícím se po zemi, stísněny v chomáče, kupky, aby uchránily se mrazu. Je to celý les stromků devadesát i stopadesát let starých.

Celý kus lesa kloboukem můžete přikrýt - praví jistý cestovatel - a není to žert.

Činí to dojem zeleného, červenavě přibarveného pole, kde jedna krtčí zelená hromádka leží vedle druhé.

Tato ubohá arktická květena živoří vlastně jen tři měsíce v roce, od června do srpna. Pak odpočívá pod závojem polární noci.

V těchto šířkách kraj přecházel zvolna ale jistě v kraj ticha a smrti. V pozadí dálného mlhavého obzoru se vynořila zubatá modrošedá hradba. Nad ní ležel sírově žlutý pruh - odlesk vnitrozemského ledu.

Tam byla severní hranice.

Příroda sama připomenula nám drsně, že jsme se odvážili příliš vysoko. Mraky přikryly oblohu. Orkán rozletěl se bezuzdně tundrou a metelice posypala kraj

studeným pudrem sněhovým.

---

## Kapitola 32

Hory na severu jsou ještě vyšší než na jihu. Vystupují náhle a bez přechodu z tundry, černé a hrozivé. Jsou příkré a ostrohroté a nedostatek průsmyků brání vnikati sem vnějším ledovcům. Jsou poprášeny tvrdým suchým sněhem a ověšeny cáry mračen.

Divoké vichřice od pólu, které by záhy zasypaly Kamanak sněhem a srovnaly ho s ostatní plání ledovou, rozráží se o tuto hradbu ruly a svoru a musí uhnouti k východu a západu.

I tyto skály podléhají divokým nájezdům povětrnosti.

Drolí se. Trosky pokryly dole tundru směsicí balvanů a učinily z ní »kamenaju«. Tu již přestal veškeren organický život, panuje zde posupné ticho smrti.

Veliké lány drobného štěrku beze stop nejmenšího lišejníku. Jako démonickou silou vyryté brázdy v kamenné půdě.

Osamělé kusy skal, trčící jako zkamenělí mamuti.

Však až jednou vichr zdolá tuto hradbu severní, udeřila poslední chvíle Kamanaku.

Hak-ju-maci vyhýbají se těmto smutným místům. Co by tu ostatně hledali?

Tundry jsou příliš rozsáhlé a na jihu vlídnější, a tak sem nezabloudí noha člověka.

Vrátili jsme se tedy k tábořišti. Panoval tam čilý ruch. Všude jsme viděli ženy, zaměstnané kožemi. Odstraňovaly tuk škrabadly. Rozřezávaly kůže v pruhy a připravovaly je k podivné žvýkací proceduře, která zaujme jim celou zimu.

Děti potřísněné krví házely po sobě kamením.

Ohavný puch šířil se kolem tábora. Havrani hodující na odpadcích, krákali. Vlci skrytí za pahorky žádostivě vyli. A ze sta ohňů stoupal dým za tichých soumraků v modravých sloupech k nebesům...

Felicien po celou dobu tonul v blahém rozechvění. Nepustil téměř ručnici z ruky. Jeho rány stále houkaly. Ještě nikdy zvěř těchto tunder nepocítla účinku moderních zbraní. Nuže, nyní mělo se jí dostatí plného odškodnění. Vždy byl obklopen houfem troglodytů, kteří odnášeli spokojeně kořist tak snadno nabytou.

V této době neustálých honeb připomínám si dvě epizody.

Stalo se, že jsme na severní tun dře překvapili dva mamuty, staré osamělé samce. Hlouček Hak-ju-maků nás doprovázel. Již jsme věděli, že můžeme se spoléhat na střely s pláštěm ocelovým, vyhlédli jsme pro Hak-ju-maky většího z obou a postřelili jsme ho v kyčli.

Druhý dal se na útěk.

Raněný rtorů kulhal a posléze zůstal samotný. Troglodyti ho zasypali šípy a metalí po něm kopí, aby ho přinutili zvolniti útěk.

Kupodivu tentokrát raněný tlustokožec nevrhl se na své trýznitele. Spokojil se

tím, že mlčky vytrhával chobotem šípy, které v něm utkvěly.

Z trysku přešel v klus a konečně v krok. Chtěl jsem mu zadati poslední ránu z milosrdenství, vida kterak tento velikán tak resignovaně trpí, z jeho malých oček koulely se slzy.

Avšak než mohl jsem vystřeliti, cíl zmizel.

Viděl jsem zřetelně, jak země se prohnula a rozevřela.

Obr se zřítil do hlubiny, a těžká vrstva uvolněné prsti svezla se za ním a přikryla ho docela.

Nikde široko daleko nebylo v kraji lapaček. Přiblížili jsme se k okraji propadliny. Byla tu hluboká puklina v starém černém podzemním ledě, kterou za jedné tuhé zimy překlenul sních.

Sních ztvrdl v led a vichry navály nahoře prst a písek. Mech přikryl tuto zrádnou sněhovou puklici. Až ohromná tíha zvířete prolomila snadno tenkou hoření kůru. Teď tam dole ležel pohřben zaživa, a když příští zimy nasypou tu nové vrstvy sněhu, a nová léta přikryjí to novými vrstvami hlíny, zůstane mrtvola zvířete uschována pro věčné časy dobře konzervována před rozkladným vlivem ovzduší. Tak dlouho, dokud nepřijde nový nějaký Adams<sup>13</sup> nebo promyšleník Bojavski<sup>14</sup>. Přijde-li kdy?...

Jindy byl jsem svědkem rozčilujícího výjevu na lovu pižmoňů, kdy Hak-ju-maci ztratili tři muže.

Četa lovců o deseti mužích, se kterou podnikl jsem lovecký výlet do severovýchodní pahorkatiny, vypudila stádo turů ze žlebu, kde se popásalo a odpočívalo. Zvířata a s obdivuhodnou obratností tryskem vyběhla vzhůru po téměř kolmé stráni.

Hlavní obtíž při lovu pižmoňů spočívá v tom, chytře zvířata obklíčiti. Pižmoni mají příjemný sluch a jsou příliš hbití a plaší. Vyvstane-li však kolem nich z nenadání nepřítel, má vyhráno. Neboť pižmoví tuři utvoří ihned dle starodávného způsobu kruh, hlavami ven, chráníce mlád'ata uprostřed. Tomu naučily je ustavičné boje s bílými polárními vlky.

Nuže, semknuvše se, hlavy hluboce skloněny, vyvalující krví podlité oči a supíce očekávají staří býci nepřítel.

Odváží-li se tento blíže, učiní nejbližší býk výpad a zahnáv jej, vrátí se okamžitě na své místo. Podivuhodným způsobem těch vlastností Hak-ju-maci využili.

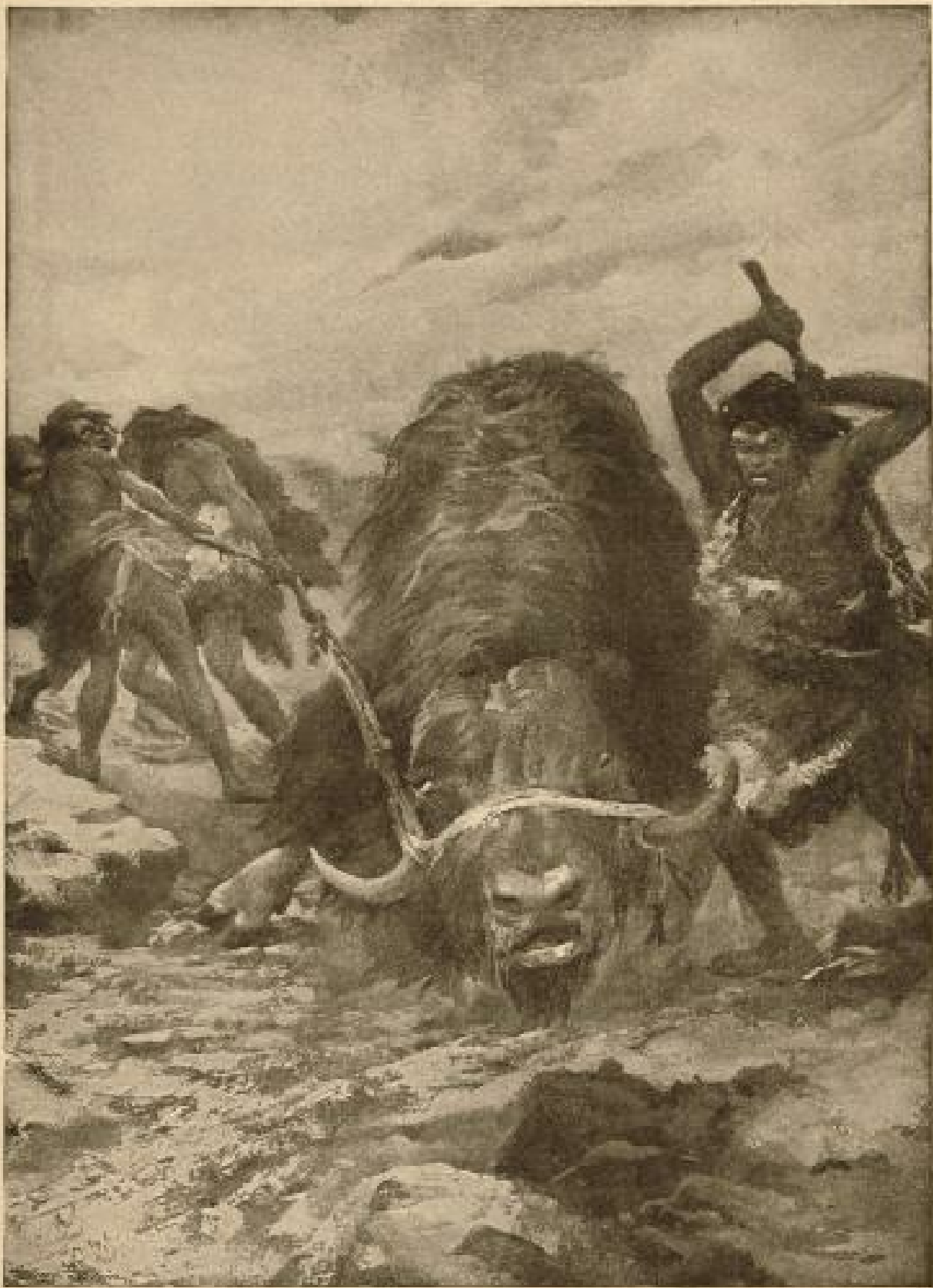
Dobře věděli, že jejich šípy neublížily by těm houževnatým tvorům, opatřeným kosmatou srstí a mocnou přílbou tvrdých rohů. Proto užívají Isti. Jeden z lovců, opatřený kusem kůže, vyhlédnutého býka vydráždí.

Jakmile býk opustí kruh, aby na divocha útočil, druzí vhodí mu na rohy s podivuhodně drzou obratností pevnou smyčku z kožených řemenů. V tom okamžiku všichni plnou silou táhnou za řemen.

Zvláštní je, že ubohý hukmul vždy vzpírá se zpět, místo aby útočil. Toho využije



jeden Hak-ju-mak a několika ranami mlatu na nozdry býka utluče nebo vrazí mu pohodlně kopí do slabin.



Té chvíle použije jeden Hak-ju-mak a utluče býka několika ranami mlatu. (Str. 169.)

Mnohdy neobejde se to bez dramatických výjevů a leckdy již mnohý Hak-ju-mak vyletěl do povětří nárazem zahrocených rohů a byl udupán zdivočelou zvěří.

Tehdy však zvířata neučinila obranný čtverhran, ale pádila dlouhou řadou slepě na nepřítele, polekána snad předchozími výstřely z ručnic.

Dříve, než mohli utéci, byli lidé zavaleni huňatými tvory.

Jejich řady přehnaly se jako smršť a zbyla tu tři nehybná těla, roztažená na štěrk.

Nebylo jim pomoci. Dokonali za chvíli.

Zbylí odtáhli je lhostejně stranou, zavalili kamením a vrátili se vlekouce jediné pižmoní tele - celou kořist nešťastného lovu.

Sobi jsou nyní tuční, vykrmení. Silná vrstva tuku rozložila se jim po zádech. Jejich hnědá srst se leskne. Za tichých podzimních nocí, kdy hvězdy prší podobny zlatému dešti, slyšeti je řev říjících samců.

Tu Hak-ju-maci vycházejí s luky za nimi.

Obratný, silný lovec dovede pazourkovým šípem prostřeliti soba skrz naskrz a zasáhnouti ho i v nejprudším trysku. Zkoušel jsem tyto luky. Je potřebí silných paží napjati tětivu. Aby dostali soby na dostřel, užívají troglodyti Isti následující praktiky:

Na stezkách a u napajedla napnou dlouhé kožené řemeny, upevněné v kamenných pyramidách. Stádo přiběhne čelem proti řemenům a nikdy neodváží se je přeskočit, nýbrž klusá podle této neočekávané překážky. A na obou koncích za kamennou ohradou skrčen číhá lovec s napjatým lukem.

Viděl jsem později lovce, přepadené sněhovou vánicí, jak vyvrhnuvše soba, zaobaleni v jeho teplé a krvavé kůži, vyspávají únavu lovu v závěji. Zdálo se, že podobné divoké lovecké živobyčí utlumí všechny fantastické myšlenky našeho Francouze, všechny ony myšlenky týkající se ztraceného létacího stroje. Avšak toulaje se kdysi samotem u paty severních hor, zastihl jsem ho prolézat každý úval. Zdál se úporně cosi hledati.

„Lovu zdar. Stopy, zde v kamenaji?“

„Nehledám stop.“

Obrví Felicienovo bylo chmurně staženo.

„Což tedy.“

„Jeskyni.“

„Ach ovšem,“ vybuchl jsem. „Jeskyni skrývající poklad.“

„Poklad, který létá,“ odvětil vážně.

Odpověděl jsem posunkem komického zoufalství. Avšak on zůstal neochvějný a klidný. Věřil ve svou ideu.

---

Výsledek lovu byl dobrý.

Přece však skončiti měl důstojně hekatombou, kterou nikdy nezřelo oko člověka dvacátého století. Jednoho dne vítr náhle přeskočil a vanul vytrvale a stejnoměrně k jezeru.

Obě hordy vyměnily si tucet poselství a spojily se. Pak táhli jsme stepí k jihu. Konečně ženy a děti, vlekouce kůže a zásoby, sestoupily barrancou a utábořily se dole v půlkruhu.

Zde v délce několika mil spadala stráž příkře skalou, že na několika místech převislé masy utvořily »abri«. Step nahoře byla vysušena ustavičnými paprsky slunečními.

Lovci rozešli se do kraje. Zapalujíce ohně, hřmotíce, po tři dny sháněli stáda zvířeti k okraji srázu.

A pak, když počet byl dostatečný, zapálili traviny ve chvíli, kdy vítr vanul nejprůhodněji.

Step v širokém okruhu vzplanula dusivým požárem, a sloupy štiplavého kouře zdvihly se k obloze a přikryly zemi.

Stád zmocnilo se zděšení.

Mamuti troubili na poplach. Pižmoví tuři řvali. Divocí koně pádili s očima vyboulenýma, nozdry nadmuty. Tiší a trpěliví sobi tísnilo se k sobě jako stádo vyděšených ovcí.

Bílí vlci, tušíce nebezpečí, klusali v tom chaosu s ohony spuštěnými, rudé jazyky vyplazené, nejisti, neubližující.

Osamělé elasmotherium rylo rohem zemi ve zmateném vzteku. Celá ta hučící masa, rozbíhající se a opět se srážející, postupovala neodvratně k propasti.

Kraj byl němý a zasmušilý, jakoby naplněný zlověstnou zvědavostí nad průběhem tohoto divadla.

Jednu chvíli ozýval se jen praskot ohně.

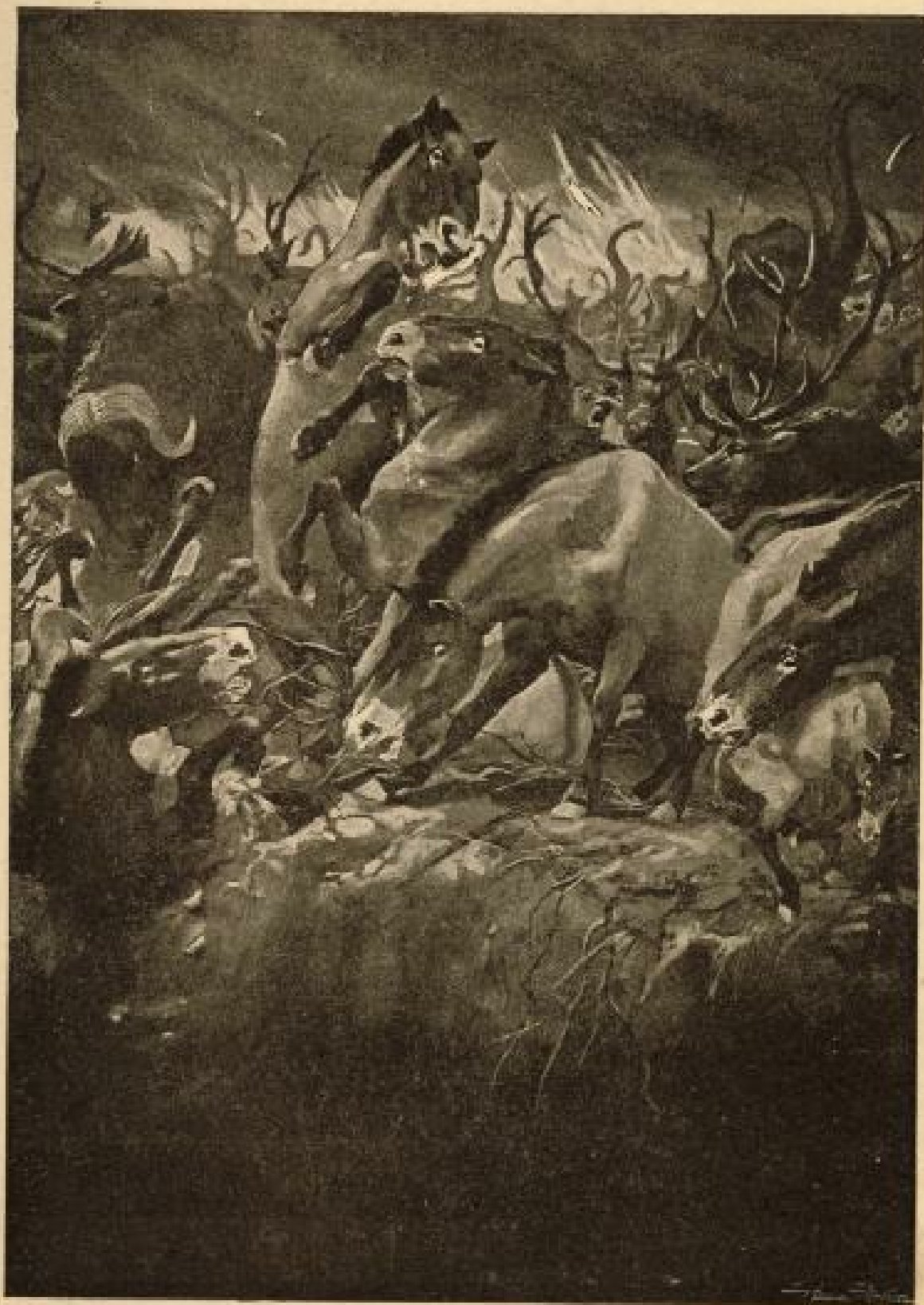
Pak zabečelo úzkostně sobí tele. Tomu hlasu, který vynikl jako bodnutí, odpověděl všeobecný ryk zoufalého bezradného zmatku. Staří tuři jako potřeštění napadali se vzájemně v krutém zápasu.

První přiletěli k okraji koně.

Jeden příliš rozběhnutý hřebec setrvačností přeletěl a zřít se přes okraj prohlubně. Tělo zablesklo v pádu. Viděl jsem, jak se přemetlo v prázdnotě a dopadlo v zamlžené hloubi.

Ostatní běželi podél srázu frkající, třesouce se, volným klusem jeden za druhým. Ale cesta končila. Oheň blížil se dychtivě z obou stran. Časem kouř, sražený závanem větru, zahalil vše. Bledé plameny vyskakovaly, hnaly se náhle vpřed v dlouhých pruzích, přeskakovaly v dešti jisker celé výmoly, podobny zlým živým bytostem.

A ohnivý kruh se zužoval.



Zvěř nahromaděná nad srázkou vzpínala se, obzcočila, chtěla uniknouti. (Str. 192.)

Zvěř se marně snažila uniknouti...

Zvěř nahromaděná nad srázem, vzpínala se, obracela, chtěla uniknouti. Ale zadní, jimž byl oheň v patách, se zoufalým úsilím tlačili neodolatelně přední k okraji. Z toho hemžícího a tísnícího se zástupu vynikaly hřbety mamutů jako ostrovy. Rypáky svíjely se a kroutily.

Konečně byl první karibu tísněn zadními sražen dolů.

Dva tři pižmoni následovali. Pak již nastal souvislý vodopád těl, která se dole tříštila.

Mrtvoly kupily se v hradby.

Raněná zvěř s údy zpřeráženými řvala, ječela, chrochtala, sténala, skonávajíc. Zasmušilé ženy Hak-ju-makú tomu hroznému divadlu lhostejně přihlížely.

Nejstrašněji bylo s mamuty.

Ubozí velikáni stáli již v dešti jisker a v kotoučích dýmu, poloudušeni a oslepeni. Matky chránily svým tělem mláďata.

Jejich kosmatá srst žárem vzplála. A posléze neodvažující se proraziti ohněm i oni naplnili osud ostatních.

Pocítil jsem záchvat tvrdé nenávisti k divochům, přihlížeje nevídanému tomu masakru. Chtělo se mi křičeti. Dech se ve mně bolestně tajil, když viděl jsem první oběti říti se. Naděžda bledá s pevně semknutými rty odvracela krásnou hlavu.

Leč co naplat?...

V dobách pradávných naučil se člověk tomu jednoduchému způsobu lovu od jeskynních hyen. Zdokonalil ho ohněm. Je jednoduchý a velmi účinný.

Trochu úvahy - a rozčilení mé přešlo, hněv se rozplynul

Co chcete? Je třeba Hak-ju-makům opatřiti se na zimu. A zima v Kamanaku je dlouhá a urputná a zápas o živobytí drsný. Útrpnost a lítost jsou tu pojmem neznámým a zbytečným.

---

----- Poznámky:

13 Michail Fedorovič Adams r.1806 první nalezl uchovanou mamutí zdechlínu v sibiřském ledu

14 Lovce fosilní slonoviny v krajích Nové Sibíře. Nalezl celého mamuta r.1860

# Kapitola 33

Hordy rozdělily se rovným dílem o kořist posledního společného lovu a rozešly se beze všech obřadů.

Dlouhý Den zatím již schýlil se ke konci. Slunce nořilo se za zubatý jižní obzor a vždy déle a déle se skrývalo. Nastala doba úžasných stmívání, která tónovala oblohu rozkošnou stupnicí barev. Báň nad námi byla brzy jantarová, brzy slezová a perlošedá, ocúnová, fialková. Oči naše s požitkem vítaly tato barevná šera.

Nyní již Veliká Noc byla na postupu a blížila se vítězně. Těžké lijáky přicházejí v přeháňkách s ledovců. V době nepohody sedíme bezpečně v teplých prostorách pevné Jeskyně.

Znovu dali jsme se do práce.

Dvoje saně čekaly už připraveny. A Ekva, který se zatím zcela vzpamatoval ze své skleslosti, zářil a přijímal gratulace k dílu, na němž měl z valné části podíl. Hak-ju-maci na nás téměř zapomněli. Suší maso a ukládají je do dř. Paměťhodno, že některé jeskyně v Katmajaku uchovávají i čerstvé maso po celou zimu neporušené. Do těchto zásobáren nebyl nám vstup dovolen i nemohl jsem se přesvědčiti, co působí tuto konzervující vlastnost. Nalézám nyní mezeru ve svých zápiscích.

Pak následuje popis velice neobyčejného výletu.

Jdu zasmušilým limbovým lesem, skoro tmou, nevýslovně tesknou. I Felicien mlčí.

Hak-ju-mak, který nás vede, jde lehce dva kroky napřed, kopí v ruce a kamenný mlat za pasem. Jde ostražitě, neboť může proti nám ze tmy vystoupit medvěd vyrušený z podzimního rozjímání. Vítr začíná hučeti v korunách cedrů. Řídký poprašek víří mezi sloupy kmenů.

Kamu prozradila Felicienovi jedno lesní tajemství. To místo tajemné je tabú. Jen zkušený lovcí vědí o něm. Pochopíte, že to stačilo, aby znamenitou měrou vydráždila Francouzovu fantazii.

Naléhal, snažil se dorozuměli.

Posléze zvěděl, že to je místo, kam rtorú či kjaha, mamut, cítě poslední chvíle, chodí umírat ... Mamutí hřbitov.

Něco takového musili jsme spatřiti. Kamu, dosud velice oblíbená u mladých Hak-ju-maků, pohnula jednoho z nich, že svolil nás tam dovésti - ale jen mne a Feliciena.

Ozbrojili jsme se pečlivě, naplnili vaky zásobami a vyrazili do lesa. Limbový les nazývají troglodyti Kjamun.

Dva dny drali jsme se neschůdnou tajgou, místy bažinatou, plnou mechu a jam brunátné vody, místy suchou, plnou rezavého jehličí. Přelézali jsme kořeny a vývraty, brodili se potoky.

Přepadla nás vichřice. Les vyl jako raněný démon a snažil se nás rozmačkati

vyvrácenými kmeny. A pak jsme našli mamutí stezky, kde se nám kráčelo volněji. Hak-ju-mak šel stále na dva kroky před námi a zdál se být naplněný temnou starostí.

V noci zbudovali jsme si boudu z jehličí, zapálili ohniček a opékali maso. Zastřelil jsem velikého rosomáka a nabídl jsem maso průvodčímu. Přijal je, zhltl, ale zůstal zasmušilý a nedružný jako dříve.

Také šišky limbové již uzrály a upečené v popelu chutnaly výborně.

Les byl stále neschůdnější. Stezka ztratila se v mechu a ve vývrátech. Odhrnovali jsme celé záclony šedého vousatého mechu, visícího ze suchých stromů, podlézali celými tunely, které vytvořily zřícené kmeny ležící přes balvany a úskalí. Posléze náš vůdce zase našel stopu.

Stopu osamělého mamuta, který se tudy ubíral divočinou.

Kam šel?...

Byl to starý nebezpečný samotář, vypuzený stádem?... Takovému není radno se blížit. Zostřili jsme opatrnost, připravili zbraň.

Pojednou rozestupovaly se stěny žlebu, jímž jsme se drali a objevil se široký amfiteatr. Úbočí pokrýval řídký, zakrnělý les.

Les ten byl mrtvý. Nepohnutě trčely tu řady zbělených limb, nahé větve rozestírajíce jako příšery.

I dole v údolí stál nachýlen podobný kostlivec. Jako černé díry zely brunátné tůně. A dno údolí pokrývaly kosti.

Byl tu hřbitov, nesmírná kostnice, která hrozila vyplniti úžlabí. Hrozné hromady hnátů. Někde celé, jinde rozpadlé kostry. Sta a tisíce překrásných klů, polo v mechu zapadlých, zčernalé slonoviny ceny nesmírné. Ležely tu skutečné poklady. Nikdo se jich tu nedotkl po celá tisíciletí, neboť Hak-ju-maci nikdy nepoužili slonoviny zvířete, které sami neubili. Jen tak mohla vzniknouti tato přeplněná skrýše. Vládlo tu ticho hřbitova.

Skrčili jsme se na okraji houštin, ježto náš průvodce neodvážil se ani o krok dále...

Mlčky pozorovali jsme amfiteatr smrti.

Hromady zkroucených klů připomněly mi divnou pověru Číňanů, kteří tuto fosilní slonovinu pokládají za zuby obrovské krysy tien-šu, která žije pod zemí a pod dotekem světla zmírá.

Blížil se večer. Krvavý svit červánků ležel nad jižním okrajem údolí, a soumrak vkrádal se kvapem v kotlinu. A tu jsem ho zahlédl.

Stál nehybně jako balvan u bílého strašidelného pně.

Staletý, staříčkový obr. Jeho třásně zešedivěly věkem. Jeho rypák visel malátně a celý kolos zdál se být už jen vztyčenou mrtvolou. Zde, v tomto nevýslovně melancholickém okolí čekal trpělivě, až jeho okamžik nadejde.

Sloupy nohou povolí a obr se zhroutí, aby kosti jeho smísily se s prachem



předků.

Teprve za chvíli všiml jsem si černých bodů na větvích stromu. Byli to havrani, kteří mlčky čekali.

Naše zvědavost byla ukojena měrou vrchovatou. Cosi jako zahanbení nad ní nás obešlo.

Pokynuli jsme průvodci a vzdálili jsme se tiše, takřka po špičkách jako ti, kdo opouštějí svatyni.

Vraceli jsme se ke Katmajaku tentokráte z východního cípu tajgy a cesta byla pro nás neznámou. Mapovali jsme tedy pilně tuto část Kamanaku.

Mlčení troglodyta nás nakazilo. Beze slova vydrželi jsme celé hodiny a druhý den nepromluvili jsme vůbec slova.

Upadli jsme v dumání, které báli jsme se přerušit.

A přece jsem je přerušil.

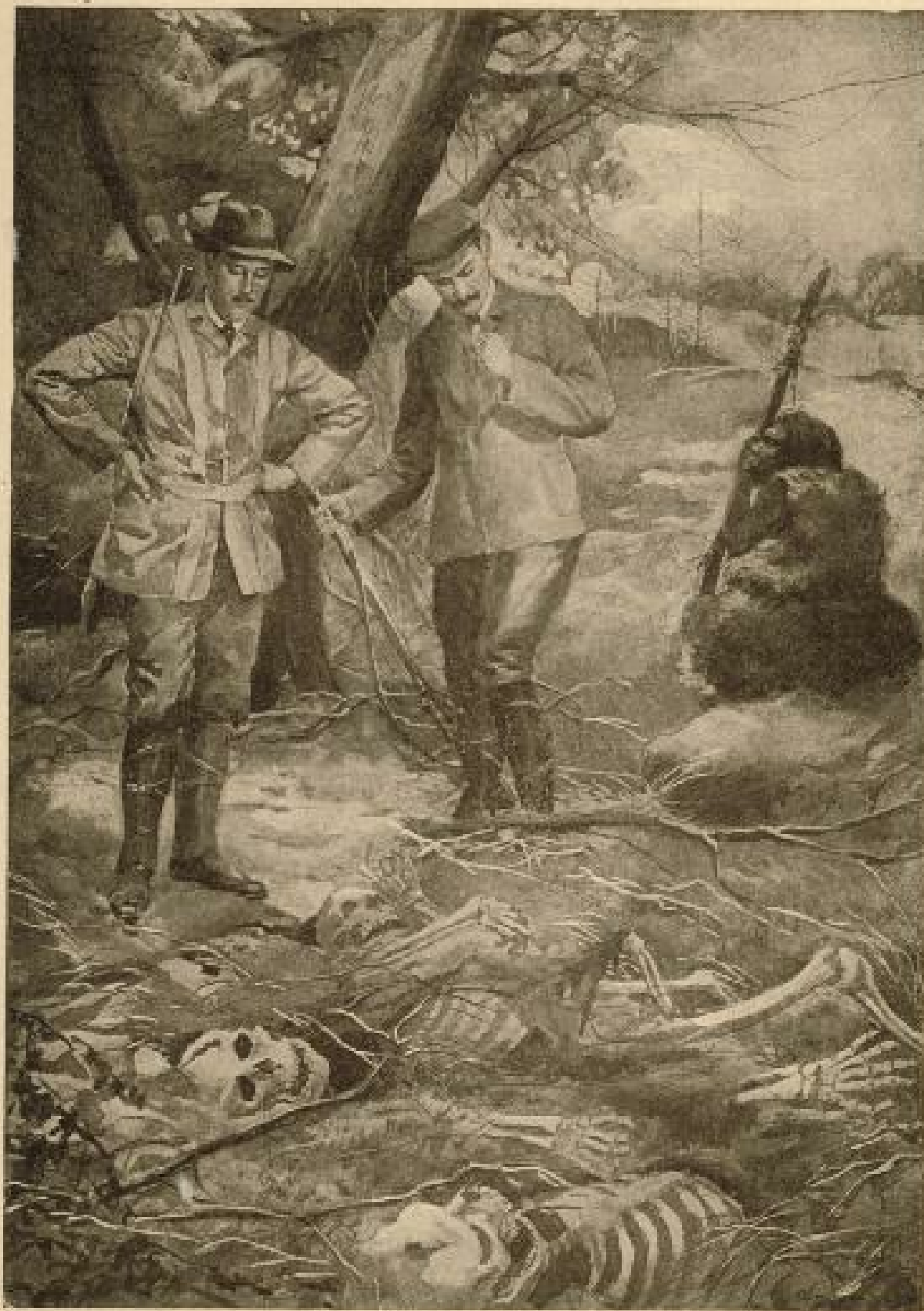
Vzkřikl jsem, až se Felicien ulekl. A hned podal jsem mu předmět, který zdvihl jsem ze země: kus polosetlelého konopného lana. Kde se tu vzalo?

„Stroj!“ vzkřikl Felicien.

Skutečně! Tatáž byla moje první myšlenka! Snad tu nalezneme letadlo Alexeje Platonoviče!

Ale Felicien zatím již vrhl se v houštinu. Následoval jsem ho, všecek oživen, pln náhle probuzených nadějí.

Ucouvli jsme však vyděšeni. Před námi, polo zapadlé v mechu a jehličí, ležely tři lidské kostry. Ležely tu, hledíce prázdnými důlky strnule vzhůru na letící oblaka. Jejich lebky byly prasklé nárazem mlatů.



To bylo tedy nové tajemství, které skrývala Země Zakletá ... (Str. 177.)

A zbytky zetlelých šatů svědčily neklamně, že to byli Evropané.

Lidé civilisace před námi v Kamanaku!!...

Pohlédl jsem úkosem na Hak-ju-maka. Troglodyt díval se chmurně na nás. Zdálo se mi však, že oči jeho zažhnuly zelenavě, ale zhasly zase.

Více jsem si ho nevšímal.

Z vedlejší limby splývaly provazce a cáry hedvábné látky. Z mechu zdvihl jsem kus dřeva, na němž rezivěl kovový obal. Na destičce byl vyrytý nějaký polozmizelý nápis.

Očistil jsem deštičku. Písmena se objevila s jasnou, krutou zřetelností:

A E E'S PXP 1896.

Ruce mi klesly.

Také Felicien byl pobledlý.

André!... Strindberg!... Fränkel!... Tyto tři kostry!...

To bylo tedy nové tajemství, které skrývala Země Zakletá!

---

# Kapitola 34

Toto značí ony zkratky:

»Andrées' Polar Expedition« - odvážná výprava, která opustila 11. července 1897 zátoku Virgo na Dánském ostrově<sup>15</sup> - a nevrátila se nikdy víc.

Balon »Örnen<sup>16</sup>« vznesl se, zmizel zrakům diváků k severu; a od těch dob zůstalo volné pole smělým hypotézám. Tři stateční Švédové zmizeli s aerostatem, tři hrdinové, kteří první z lidí odvážili se útočiti vzduchem na nedobytné tajemství pólu.

Pomocné výpravy, Stadlingova, Amdrupova a Nathorstova neměly úspěch. Ani v Severní Sibiři, ani na východním pobřeží Grónska ani na Aljašce nenalezli stopy po nešťastném balonu.<sup>17</sup>

A nyní, po tolika letech!...

Tři bědné kostry, několik círu pongée-hedvábí a útržek sítě!

Vzduchoplavci byli tu asi obklopeni Hak-ju-maky. Z neprozřetelnosti některého z nich usmrtili. V odvetu vrhli se divoši na Mo-haky, ubili je a odvlékli vše, co se jim zalíbilo. Mrtvoly nechali v houštinách.

Záhadný předmět z Jeskyně Obrazů zatanul mi v té chvíli na mysli. Byl to balonový kruh!!

Nikde jsme dosud tedy nespatriili stopy aeroplanu Alexeje Platonoviče! Nikde! To bylo opravdu již záhadné!

Avšak jakou výstrahu hroznou zdály se nám našeptávati vyceněné zuby lebek!...

Hak-ju-maci vědí, že lze usmrtiti bílé cizince! Snadno usmrtiti. Stačí, aby protrhla se chatrná hráz pověrečné ostýchavosti, stačí, aby vydrážděna byla poněkud více bestialita jeskynních lidí.

Těžko bude pak ubrániti se přesile. Ten tam je pocit zdánlivé bezpečnosti, s nímž dosud žili jsme v Kamanaku!

Třeba teď zdvojit ostražitost!

Pohnuti a s pietou sebrali jsme truchlivé pozůstatky. Neměli jsme nástrojů, abychom v umrzlé zemi vyhrabali hrob. Shledali jsme tedy kamení a dříví a zřídili jsme malou mohylu, v jejíž vrcholek zatkli jsme vybělený peň limby.

Nalezená kovová deštička vbitá v peň, toť celý epitaf!

Hak-ju-mak sledoval mlčky naše počínám. Škrabal se ve vlasech. Pak vzal svůj mlat, prohlížel ho a začal v zubech utahovat šlachy, poutající kámen.

Nenalezli jsme již žádného předmětu. Možno dost, že lup učinila Východní Horda, nebo Horda z kaňonu řeky Naděje.

Dříve než jsme odešli, označil jsem hrob pečlivě na své mapce. Bez nehody vrátili jsme se poté do Katmajaku, kde nás přátelé v obavách očekávali. Poctivě jsem se namáhal nalézt nějaké snad záznamy nešťastných vzduchoplavců. Marně.

Ani Kamu ničeho nepořídila.

---

Přiblížila se doba, kdy se zvíř z tunder stěhuje do barren-grounds a do tajgy.

Vídali jsme nekonečné řady karibuů, jak sestupují svahe vysočiny. Jako tmavý pás vinuli se krajem, přeplouvali řeky a jezírka, plná již tříště a rozptýlili se posléze po jižní oblasti.

Tlupy mamutů procházely kolem Katmajaku, a řev jejich vůdců zazníval k nám z mlhavých dálek. V patách za nimi táhli vlci a medvědi.

Divocí koně a pižmoni se neobjevili.

Několik dní pršelo. Déšť se sněhem smočil zemi. Vítr ji vysušil. A hned po té klesla teplota pod bod mrazu. Listí křovin dávno opadalo. Teď došlo i na modřiny. Jejich jehličí zrezavělo a opadalo. Tenké, holé kmeny zvyšují smutný vzhled krajiny.

Zběsilé vichřice nanasly sněhové závěje a duny. Potoky zamrzly. Zima byla tu.

Oblékli jsme kožešiny.

Také troglodyti zahalili se teple a navlékli jakési vysoké holenice ze sobí a koňské kůže.

Ta obuv připomínala mi živě Tibeťany. Ač neměli kalhot, přece se Hak-ju-maci odvažovali v dvacetistupňových mrazech v těch učouzených a umaštěných oblecích ven.

Hlavu nosí při tom nepokrytou a pravé ramě obnažené, aby mohli volně vládnout zbraněmi. Období nejtužších mrazů v Kamanaku je naštěstí krátké. Ten čas stráví pak Hak-ju-maci v jeskyních. Zima je na počátku velmi střídavá, závěje mnohdy rychle za sebou roztají, aby učinily místo novým.

Sníh však poskytl nám vítané příležitosti použití lyží.

Vylétli jsme ven, do širých rovin a lesů.

Daleko nesměli jsme se odvážit. Dny se krátily, a noci byly tmavé a bouřlivé. Přece však skýtaly nám tyto výlety zdroj čisté rozkoše. Letěti v ostrém vzduchu po pahorcích, lemujících jezero, na okraji již zamrzlé!... Odvážit se do limbového lesa, ježž příkrov sněhový změnil v stříbrný, šerý chrám!...

Sledovati hlubokou brázdou, kterou vyoral ve sněhové návěži mamut, ubírající se na pastvu a zřítí posléze v dále obrovského, jíním pokrytého tvora, z jehož rypáku kouřila pára!...

Anebo povoliti divoké krvi lovecké!...

Jakmile napadl kyprý sníh - dokud nezmizel - provozovali jsme lov karibuů pomocí pazourkového kopí Hak-ju-makú.

Pružný dřevec a ostrý kámen činily z něho zbraň neočekávané jakosti. Vystopovali jsme zvíře a na lyžích hnali jsme se za ním.

Jaký to byl let!...

Sob zapadal do závějí, činil zoufalé skoky, ale jeho útěk stával se pomalým. Jako vítr přihnali jsme se k němu a běžice mu po boku, vetkli jsme kopí do útrob jeho.

A pak, když starost o nejistou budoucnost na chvíli z nás spadla, zapuzena zdravým pohybem a zdarem lovu, vraceli jsme se za zpěvu s kořistí na ramenu, tma lehla už na Kamanak.

Hleděli jsme důvěrně na jiskřící hvězdy, jako na staré milé známé. Mihotaly modravé, zlaté, začervenalé, stříbrné!...

Veliký Medvěd!... Kassiopeia!... Plejády!... Pás Oriona!... A tam, k severu, veliká a zářivá Hvězda Polární!...

---

V té době přihodila se mi také událost, kterou mi Felicien upřímně záviděl. A přece život můj tenkrát visel na vlásku.

Vyjel jsem si na lyžích do pahorkatiny na východním pobřeží jezera. Vyjel jsem bezstarostně, s ručnicí na zádech, pomýšleje spíše na zdravý pohyb, než na honbu. Toulal jsem se dle libosti asi dvě hodiny, až docela unaven zastavil jsem v pusté smutné krajině.

Sníh byl výborný, počasí jasné, mnoho severní záře a na jihu zbytek úsvitu. Rozhlédnuv se, uzřel jsem náhle na vrcholku protějščího pahorku velikého vlka. Stál tam, s překvapující přesností se odrážel proti plápolajícím nebesům a nehýbal se.

Viděl jsem zřetelně špičaté jeho uši vztyčené a tlamu pootevřenou. Ač neměl jsem v úmyslu zastřeliti ho, sáhl jsem bezděky po ručnici.

Když jsem pohlédl zase na pahorek, vlk zmizel. Odpočav si, dal jsem se zvolna na pochod k západu, abych dostihl jezera.

Vracel jsem se. Urazil jsem volným tempem několik kilometrů. Kraj snižoval se tady prudkým spádem k jezeru, a jízda svahovitým údolím nebo po úbočích pahorků byla rozkoší.

Pojednou byl jsem jat zvláštním nepokojem. Zastavil jsem.

A v tom již zahlédl jsem vlky, kteří se tiše hnali za mnou.

Sbíhali se ze dvou stran, úprkem. Velicí bílí dravci, kteří uspořádali teď lov na vítanou kořist.

Strhl jsem ručnici, otočil jsem se a vypálil ráz na ráz dvě rány. Jeden vlk svalil se v nejprudším trysku, ale ostatní ani nezpomalili.

Nedbal jsem dále na nic a dal se na útěk.

Jedině moje lyže mohly mne teď spasiti.

V posledních měsících nabyl jsem značné zručnosti v běhu na ski. Slabá naděje mne tedy oživovala.

Neohlížeje se již, rozběhl jsem se se vší prudkostí.

Hoj!

Svištěl jsem po svahu jako blesk. Oběma tyčema brzdil jsem a kormidloval. Celá má bytost soustředila se v očích. Pozor na překážku! Věděl jsem příliš dobře, že budu-li nucen zastavit, jsem ztracen. Slyšel jsem neurčitý šum za sebou, jak smečka řítla se dychtivě střemhlav svahem za mnou.

Ponenáhlu začal jsem zapomínati na vše. Jediná myšlenka ovládla mne: co nejrychleji pohybovati se vpřed.

Sníh byl na štěstí nejlepší jakosti. Proběhl jsem několika rovinami, a teď šlo to dolů povlovným úbočím.

Náhle mě zamrazilo!

Vytřeštil jsem oči, abych lépe viděl. Cesta končila!

Napříč táhla se hluboká trhlina půdy, temná propast s kolmými stěnami.

Druhý její »břeh« vzdálený byl dobrých dvacet metrů a jistě o osm metrů nižší než ten, ke kterému jsem letěl.

Chtěl jsem ostře zahnouti u samého okraje trhliny obratem telemarkským, a pokračovati v útěku napravo, kde terén zdál se mi schůdnější, ale běda!

Vlci rozdělili se a nadbíhali mi nyní s obou stran podle propasti.

Byl jsem ztracen.

Včas jsem se rozhodl. Zbýval mi poslední, nejzoufalejší prostředek: vzdušný skok. Tento skok pokládají běžci na lyžích za vrchol výcviku. I já pokusil jsem se o to několikrát se zdarem na menší vzdálenosti.

Vrhnu se tedy přes propast.

Mžikem rozlétl jsem se po závěji, k balvanu, který visel na okraji. Zuby zaťaty a dech zatajen učinil jsem mocný náběh. Použil jsem balvanu jako bariéry, odrazil jsem se vší silou.

Okamžik poté letěl jsem v povětří nad hlubinou jako pták.

Přikřčiv nohy poznal jsem, že dostanu se šťastně na druhou stranu. Nežli jsem dopadl, napřáhl jsem pravou nohu vpřed a okamžitě jsem poklekl na levé koleno. V oblacích sněhového prachu řítil jsem se dále.

Byl jsem zachráněn.

Vlci pobíhali zuřivě za propastí, dva tři, příliš rozběhnutí, zřítili se v hlubinou. Vzdaloval jsem se rychle. Jejich řev slábl...

Za nedlouho dostihl jsem jezera a Katmajaku.

To je tedy příhoda, kterou mi Felicien tolik záviděl.

Jisté je, že věrohodné zprávy vypravují o jistém běžci z Telemark, který jmenoval se Søndre Nordheim a který doskočil do dálky třiceti metrů a v hlubinou dvanácti metrů.<sup>18</sup>

To je úctyhodné.

---

Přituhlo ...

Mráz klesl náhle na dvacet stupňů pod nulou.

Jezero Naděždino zamrzlo v celé své rozloze. Jen černá díra podzemního odtoku zůstala volná a v přesných intervalech vycházely z ní ryky, chropot a skuhrání.

Časté ledové mlhy, skutečný závoj ledových krystalků, činily pobyt venku nepříjemným. Tu slunce jevilo se jako zarudlá rozplizlá skvrna. Přěčasto opakoval

se známý úkaz pasluncí, který dodává takové rázovitosti arktické zimě.

Po prudkých bouřích, které valily před sebou mračna sněhového prachu a písku, nastalo bezvětří. Přikvapilo několik dní třeskatého mrazu. Teploměr ukazoval osmačtyřicet.

Jak to asi dopadalo na vnitrozemském ledu?...

Po tu dobu ani stéblo se nepohnulo. Zdálo se, že celá příroda ustrnula.

Hak-ju-maci zatarasili vchod do Velké jeskyně a rozmnožili ohně. Kjamun - tajga - jakoby zkameněla. Kmeny praskaly mrazem, jak když z ručnic střílí. Země pukala v šestiúhelnících jako za velikého sucha.

Kdyby zavanul vítr, veta bylo by po lesích. Takový mráz by je okamžitě spálil. Naštěstí však klimatické poměry zdají se být v Kamanaku pravidelné: v období nejtěžších mrazů - bezvětří.

Po devíti dnech sestoupil ukazatel na deset stupňů - pak na sedm. Přihnal se bouřně vítr a vánice. Zdálo se nám to jarním počasím. Naštěstí, pravím, neboť neprozřetelný Felicien přes důtklivé výstrahy odvážil se při vánici a větru ven a málem jen unikl amputaci.

Dva prsty hrozily mu umrznouti.

---

----- Poznámky:

15 Špicberky

16 Orel

17 Zbytky Andréovy výpravy byly objeveny dlouho po napsání této knihy...

18 Dnešní skokani na lyžích překonávají stometrové vzdálenosti...



# Kapitola 35

Spasiž mne, ó, Indro,  
v dálný světla zdroj  
neb úzkost mne jímá  
a chraň nás před dlouhými temnotami.  
Rigveda II. 27.

Nic nezřel jsem krásnějšího nad výrony severních září v Kamanaku. Za noci temných, černě sametových, tiché ohně počnou vláti nebesy. Vycházejí z pozadí obzoru, za zasněženými severními pláněmi, z tůní a propastí prostoru. Jsou to plameny mystické, tajemné, které naplňují mysl obdivem a temným nepokojem. Vlající pásy smaragdové zeleni, stříbrné ohnivé stuhy, zlatisté třásně, červené fábory a draperie.

Zhasnou, jakoby je dech mocné nějaké bytosti sfoukl a za chvíli nové vyšlehnou z neznámé výhně.

Jehla kompasu zachvívá se celé dny křečovitě. Je zřejmé, že zemí probíhají silné magnetické bouře. Ať již ten nádherný zjev světelný způsobují pásma katodových paprsků či cosi jiného, jisté je, že to je nezapomenutelné divadlo. Troglodyti říkají těmto nebeským ohňům »kajara« a při vyslovení toho jména roztáhnou prsty levé ruky.

Je rozkoší zřítí, jak z neviditelného centra, ponořeného v dáli, vychází polokruh paprsků soustřednými pásy temně přerušeny, vždy pohyblivý, neumdlévající. A jak vše to upadne v křečovité zmítání. Pásy hasnou a rozsvěcují se znovu. Celý obraz pojednou se změní a nebesy se vine světelný úkaz, podobný nesmírnému hadu.

Slunce chystá se nás opustiti docela.

Vycházelo jen na několik hodin, nyní již na zlomek hodiny. 28. října zmizelo docela.

V ten den Hak-ju-maci opustili Katmajak a slezli nejbližší pahorek.

Šli jsme s nimi.

Zabaleni v kožešinách seděli divoši mlčky a pochmurně zírali k jihu. Bylo poledne. Daleko na jihu za horami zašlo slunce a zapadlo na dlouhou, dlouhou dobu.

Krvavě červený proužek táhl se tam a jakési popelavě červené šero osvětlovalo tu část oblohy. Ostatní nebesa podobala se kopuli, na vrcholu temnomodré, níže nazelenalé, na severním obzoru nafialovělé.

Hvězdy zářily, jasný modrobílý meteor přelétl severními nebesy.

Pod touto klenbou, posypanou hvězdným prachem, ležel Kamanak v stíny zahalený, zmrazený, odevzdaně připravený na dlouhý spánek.

Veliká Noc nastala.

Divoši mlčky přihlíželi. A pak jeden z nich vyrazil jediný dlouhý žalostný kvil,

který se jasně rozlehl a zanikl.

Seré huňaté postavy zvedly se a odplížily se do Jeskyně.

Zamyšleni vrátili jsme se za nimi.

---

Opět přituhlo.

Drobný, štiplavý sníh vířil tiše a mihotal tmou. Zelené vlny polární záře valily se nebesy.

Kamu překvapila nás čerstvými brusinkami a borůvkami.

Otrhala je z keřů, zavátých sněhem. Chutnaly znamenitě. Zima přepadne rostliny v okamžiku plného zrání a konzervuje plody. To také vysvětluje, že zvíř na severní tundře nalézají i v zimě dostatek potravy.

Divocí koně srážejí se v ohromná stáda, odhrabávají sníh a spásají suchou i čerstvou travu. Za bouří seskupí se nehybně a tak těsně k sobě, že sníh přikryje často celé stádo společnou pokrývkou.

Ke konci listopadu zase napadlo hojně sněhu, a mráz povolil. Přesto Hak-ju-maci málo vycházeli ven. Trávili ze zásob pemmikanu a bavili se vyřezáváním kostí. Ženy nyní bez ustání žvýkaly kůže. Někdy lovci vyrazili ven, brodili se sněhem, utloukli praky vlka nebo prokláli šípem soba a vrátili se mručíce do jeskyně. Jindy odvážil se do tajgy zástup žen, aby přivlekl novou zásobu suchých větví.

Na počátku prosince přihodila se první z událostí, které uspíšily katastrofu.

Seděl jsem v jeskyni samotný s nemluvným Alexejem Platonovičem, přikládaje na ohnisko a pročítaje nevím již po kolikáté ubohé útržky novin z mé domoviny, které jsem uschoval jako posvátnou relikvii. Slabikoval jsem i inseráty, které jsem již dávno znal z paměti.

Pojednou slyším tlumený hluk hlasů z ústřední síně. Byl jsem zvyklý častým potyčkám mladých Hak-ju-maků i nevěnoval jsem tomu pozornosti.

V tom však vběhla do jeskyně Naděžda, bledá, ulekaná.

Chvěla se. Klesla na kamenné sedadlo a zavzlykala.

Hleděl jsem ji upokojiti a zvědět příčinu jejího vzrušení. Posléze mohla vyprávěti.

Vyzbrojena acetylenovou svítilnou procházela z dlouhé chvíle spletité chodby Katmajaku. Dospěla v úplně opuštěnou část a úzkou chodbou vešla v černou rozlehlou prostorou.

Když zář svítilny dopadla na stěny, uzřela veliké obrazy zvířat, které zdály se oživlé hrozivě vystupovati z temnot.

Byla v zakázané Jeskyni Obrazů!...

Náhle ďábelský ryk ozval se za jejími zády. Otočivši se kvapně, uzřela hrozné divadlo. Starý troglodyt ji zpozoroval.

Vzpřímil se kolísavě na svých zchromlých nohou, ohavný a strašný v ostrém světle svítilny. Lomcoval jím ale záchvat zuřivosti. Chrčel, bělmo očí mu vystoupilo,

mezi tesáky černých úst objevila se pěna. Popadly ho křeče, zmítal a svíjel se jako nějaký červ, hrozil jí pěstmi, vyrážel nesrozumitelné zvuky jako zatracenec.

Na ten hluk vběhli do Jeskyně Obrazů tři kosmatí lovci.

Vidouce Naděždu, zachvácení byli týmž vztekem. Napřáhli zbraň a vrhli se na dívku. Řvali. Ostrý světelný kužel je na chvíli oslepil a v následujícím okamžiku jim Naděžda odvážně unikla postranní chodbou. Nicméně se stalo, co se státi nemělo.

### **Tabú bylo porušeno!**

Teď musili Hak-ju-maci očekávat něco neznámého a hrozného, co je za to trestem stihne.

„Jdou za vámi?“ skočil jsem po ručnici.

„Jsou hrozně poplašení. Celá jeskyně je vzhůru.“

„Da, da - da, da,“ opakoval u ohně jednotvárně Alexej Platonovič s přiblblým úsměvem.

„Nebezpečí je veliké,“ řekl jsem. Mlčela chvíli.

„Zabijí mě. Vím to. Jako zabili Andréa a ostatní.“

„Ó! To jim nedovolíme!“

„Mlčte. Znáám je. Přijdou sem a vyvlekou mne.“

„Nevydáme vás.“

Říkal jsem to hlasem rozechvělým zoufalou obavou. Kde jen, probůh, mešká Felicien s panem Sneedorffem a Ekvou?...

„Obklíčí-li nás divoši v jeskyni, jsme rozděleni a ztraceni. Museli bychom vyjít z Katmajaku!...“

„To je zoufalý pokus!... Venku je noc a mráz.“

„Da ... da,“ opakoval profesor fyziky.

„Někdo přichází chodbou! Slyšíte?“

Naděžda uchopila sekyru.

„Jsou to oni,“ mumlala.

Napřáhl jsem ručnici, hotov pálili.

„Kdo to?“ vzkřikl jsem chraplavě.

Byli to naštěstí naši s lyžemi na ramenou. Hodili do kouta párek zajíců a sněhulí a oklepávali sních.

„Halo!“ křičel Felicien zčervenálý mrazem. „Co se děje? Jste tu jaksi po čertech zaraženi. Vida, i ručnici přichystali. Snad, palsam-bleu, aby po nás stříleli!“

„A Hak-ju-maci?“ ptal jsem se, nahlížeje do temné chodby.

„Nějak se rojí,“ řekl pan Sneedorff.

Třemi větami pověděl jsem jim vše. Polekali se úplně stejně jako my zde. Pochopili, že i jim hrozilo vážné nebezpečí.

Po osm dlouhých hodin stáli jsme potom připraveni k boji, připraveni draze se zaprodati, ale nic se nepohnulo.

Hluk v jeskyni ztichl, a nikdo nesnažil se k nám vniknouti.



# Kapitola 36

„Kde je kdo, jenž by věřil v bezpečnost  
v tomto smutném vyhnanství?“

Walter Scott.

Hak-ju-maci se vskutku tentokráte nedopustili žádného násilí, ale jejich dřívější lhostejnost byla ta tam. Odevšad zřeli jsme jen zlobné, pomstychtivé pohledy. Děti házely po nás kamením. Neodvažovali jsme se ven než ozbrojeni a v hloučku.

Kamu dvakráte ženy ztýraly, protože zůstala i nadále naší věrnou družkou. Od té chvíle nepustili jsme ji samotnou ani na krok. Soukmenovců svých se stranila.

Žili jsme v ustavičném nepokoji. Zima věznila nás však nyní v Kamanaku tisíckrát pevněji než nejtěžší okovy.

Počítali jsme dny do jara, do návratu slunce, a ono teprve před nedávnem zapadlo!...

Přípravy k odchodu na led jsme dokončili a teď jsme musili jen čekat s rukama složenýma v klín.

Střídali jsme se pilně v noční stráži. Nastal pro nás učiněný válečný stav. Uvádělo nás to v nervózní rozechvění. Budili jsme se při každém nejmenším hluku.

Posléze se nám stal ten trapný stav nesnesitelným. Rozhodli jsme se opustit Katmajak, vyhlédnout si nějakou jeskyni a strávit zbytek zimy v bezpečné vzdálenosti od troglodytů. Pověřili jsme Feliciana, aby převzal úlohu ubytovatele.

„Un logis d'en cas! Prosím! Učiním, co budu moci.“

Sebral lyže a odešel bez otálení, neztrácejí ani minuty.

Bohužel pátrání jeho nemělo v prvních dnech výsledku. Nalezl sice několik skalních dutin, ale nezpůsobilých k obývání. Malé, příliš otevřené veškeré nepohodě, pouhé výklenky, kam jsme se nemohli odvážit, neboť bychom se vydali všanc útrapám všeho druhu. A tak uplynulo dalších deset dní.

Mezitím se objevil první případ jakési záhadné epidemie, která poprvé po mnoha letech vnikla do této ledové země.

Viděl jsem náhodou onoho nešťastného Hak-ju-maka, jak se v jeskyni svalil hlavou do řěavého uhlí ohniště, napaden jakousi náhlou křečí. Svíjel se, chroptěl. Jeho vlasy vzplanuly.

Odtáhli ho, udiveni. Když nával pominul, ležel asi hodinu stranou docela tiše, nepovšimnut ostatními.

Pak dostavil se druhý záchvat, spojený se silným krvácením z nosu a ve čtvrt hodině, napjatý jako luk, skončil.

Za dva dny se tento případ opakoval. Za stejných příznaků zemřela jedna žena a starý lovec, obklopeni velmi znepokojenou hordou. Odtáhli mrtvoly z jeskyně, mručice. Tu bylo nám jasno, že jde o skutečnou epidemii a polekali jsme se.

Ráz nemoci byl mi úplně neznámý. Bylo jisto, že usmrcuje s krutou přesností

jako jed kurare nebo uštknutí korálovce. Nelze se bránit, když neznáte nepřítele a nemáte zbraní, kterých byste mohli s úspěchem použít. Vskočí vám smrt náhle do týla jako rys a za dvě hodiny vše skončí.

A ta zrádná choroba jako na posměch sečkala celý týden. Hak-ju-maci zdáli se býti upokojeni. Posledního dne zmizela nám Kamu s očí. Hledali jsme ji marně.

Felicien celý zoufalý tvrdil, že ji buď roztrhaly ženy, nebo schvátla choroba.

Jenže následujícího rána se záhadná choroba rozpoutala s celou zuřivostí.

Hak-ju-maci padali jako mouchy. Zejména ženy a děti!

Srdcervoucí pohled poskytovaly skupiny v křečích se svíjejících, zakrvácených nešťastníků! Jejich chropot dusila těžká klenba jeskyně. V okruhu praskajících ohnišť rozpoutaly se přímo pekelné výjevy!...

Poté, co jsem viděl, co se děje v ústřední síni, seznal jsem, že musíme nezbytně uprchnouti, nechceme-li býti zaskočeni jako jezevci v brlohu.

Utíkal jsem do našeho zákoutí vyzývat ostatní k útěku.

Míjel jsem temný výklenek a uslyšel jsem jakýs povědomý mručící hlas. Ukryl jsem se za balvanem a vyhlédl. Spatřil jsem čtyři Hak-ju-maky, mezi nimiž krčil se nějaký ubohý lidský tvor.

Lekl jsem se, neboť poznal jsem - Ekvu. Obracel vyhublý popelavý obličej ke mně, ale neviděl mě. Jeho hrůzou rozšířené oči pozbyly schopnosti vnímat.

„Perkugssat pile...“ modlil se. „Bud vůle tvá...“

„Isumákerfigitugit... a odpust' nám naše viny...“

Jeho hlas zněl zpěvavě, nepřírozeně. Troglodyti měřili ho pohledy plnými krvelačnosti, ubohou polekanou kořist, která nemohla jim uniknouti. Jeden z nich sehnul se a udeřil Eskymáka mlatem do zad.

Padl na obě ruce jako porážené dobytče. Kašlal, a poslední slova modlitby zanikla v jakémsi neurčitém mumlání:

„Ajortumitdle ánáutigut - ale zbav nás od zlého...“

Růžová krvavá pěna vystupovala mu z úst. Poté mu druhý Hak-ju-mak zasadil medvědí čelistí ránu do hlavy tak mocnou, že se ubohý Inuit skácel bezvládně, zbrocený krví.

Vidouce své dílo, čenichající výpary čerstvé lidské krve, začali divoši mručeti jako zvířata. Nemohl jsem nic dělati. Třásl jsem se, odplížil se a teprve v bezpečné vzdálenosti dal jsem se úprkem na útěk.

Zkáza se přivalila.

Hak-ju-maci se rozhodli pobít nás. Příkládali nám za vinu hroznou nemoc, která jejich hordu ničila. To bylo právě ono neštěstí jako za trest za porušení tabů Jeskyně Obrazů.

Bez dechu vrazil jsem mezi přátele.

„Pryč!“ křičel jsem. „Zavraždili Inuita!... Jdou na nás!“

Uchopili jsme ručnice.

V tu chvíli někdo supíce utíkal k nám chodbou. Chtěl jsem střílet, ale Felicien v posledním okamžiku srazil mi hlaveň dolů.

„Probůh, ne! Vždyť je to Kamu!“

Děvče vřítlo se dovnitř jeskyně s vlasy vlajícími, udýchané a únavou polomrtvé. Šíp jeden zachytil se jí v kožešině. Neublížil jí, ale kýval se dosud, neboť neměla času ho vytrhnouti.

Vrhla se na zem do kouta jeskyně, schoulila se, beze slova a oddychovala po tom dlouhém útěku o život jako uštvaná vlčice.

„Zdá se mi, že jdou,“ řekl pan Sneedorff klidně. „Pozor!“

Utichli jsme a uslyšeli jsme šelestivé kroky bosých nohou v černé chodbě. U okraje vchodu číhali jsme připraveni sestřelit prvního, kdo by se chtěl vedrat.

Avšak nikdo nepřicházel.

To nás znepokojilo víc než přímý útok.

Minulo půl hodiny.

Nic...

Pojednou otřásl chodbou strašný rachot a praskot. Zdálo se, že se skála zbortila. Trvalo to jen krátce, vteřinu či dvě. Po tom lomozu ale následovalo ticho ještě větší, ticho absolutní a dusivé, přerušované jen našimi oddechy.

Zapálili jsme louče a obratně vhodili je do temnot. Plameny vyskočily a ozářily chodbu.

Vzkřikli jsme zoufale. Chodba tu nebyla! Jen slepá ulička! Ohromný balvan, sta centů těžký, zřítíl se z klenby a zatarasil nám úplně a navždy východ ...

---

# Kapitola 37

Pohlédli jsme jeden na druhého.

„Nu,“ řekl pak Felicien s přízvukem mrzutostí. „Myslím, že jsme svou úlohu v Kamanaku dohráli.“

Nikdo mu neodpovídal.

„Zazděni! Hanba!“ doložil.

Tím, že uzavřeli chodbu, zbavili se nás Hak-ju-maci všech jedním rázem. Nemusili vejít v nerovný boj s našimi ručnicemi, jichž ničivý účinek dobře znali. Teď jsme byli pěkně zazděni ve skalní hrobce a mohli jsme rozumovati do libosti.

Žízeň a hlad vykoná už sám popravu.

„A bezplatně,“ mručel Felicien Boinet.

Ohledali jsme balvan.

Masivní pískovec neponechával ani štěrbiny mezi stěnami chodby. Nepropouštěl zvenčí ani hlásku. Ústřední jeskyně s celou tam se odehrávající tragedií moru přestala pro nás existovati...

Zmlkli jsme na dlouhou chvíli.

Kamu spala svinuta u ohniště. Byla jistě nesmírně utahaná, když ji ani pád balvanu nevzbudil.

Skoro jsem záviděl Alexeji Platonoviči!... neměl nejmenší tušení o naší beznadějně, zdrcující situaci. Usmíval se!...

Zásob máme sice v našem vězení dost a dost, ale jedenkrátě dojdou! Nežadávají-li nás dříve ona zákeřná choroba, která dovede se jistě provléci i nejnepatrnější skulinou.

Oheň ztratil tah a jen matně osvětloval naši hrobku. Veliké nestvůrné stíny tančily posměšně po stěnách.

Felicien zuřivě přecházel dlouhými kroky sem a tam.

Zastavil se přede mnou:

„Un baton perroquet!“ řekl s hořkou ironií. A začal znovu svou nekonečnou procházku. Leč pozvolna i on se unavil.

Nebylo pak slyšet nic než tichý smích vynálezců, nebo praskot dřeva, které pan Snedorff mechanicky přikládal na oheň.

Tu ležely naše krásné sáně, postraňky, zásoby pemmikanu a ovoce, vše pečlivě urovnáno, připraveno na cestu. A teď!...

Zavinul jsem se do kožešin a pokoušel jsem se zapomenout.

Dvakrátě či třikrátě procitl jsem a v polospánku viděl jsem Feliciana a Kamu schoulené u ohně, dvě gestikulující, černé siluety, groteskní a neskutečné. Znovu jsem upadl v mrákoty... až mne probudil velký lomoz.

Mnul jsem si oči a viděl jakousi divokou scénu, povykující lidi, volání, pobíhání. Posléze jsem rozeznal postavu Francouze, tančící ho »la Craquette«.



Rozzlobil jsem se a vyskočil jsem, abych to bláznovské chování pokáral. Ale ulekl jsem se zároveň obavou, aby snad naše neštěstí neporušilo Felicienův duševní stav. Ten však mne shlédl a padl mi kolem krku.

„Ej, Karlíčku,“ volal jásavě. „Zlob se nebo nezlob! Stroj! Stroj! Konečně máme stroj! Uletíme, což? Vyber si: boulevard Hausmann! Nebo Příkopy, chceš-li! Jak je libo. Mně je to jedno!“

„Cože blábolíš? Jaký stroj? Nevidím tu ničeho! Což snad víš?“ ...

„Já ne, drahoušku! Ale Kamu našla jakousi ošklivou věc s křídly! Kamu! To sis přece mohl domyslit!...“

„Teď? Když je pozdě?“ ozval se hlas pana Sneedorffa.

Jakoby nás polil studenou vodou. Ztichli jsme.

Což nám byl nyní platný stroj Alexeje Somova?... Nám, za živa pohřbeným!...

Kamu opravdu při poslední potulce, když hledala brusinky, našla podivnou věc v jeskyni, na strmém jednom pahorku, a dle jejího primitivního popisu nemohlo to být než tak dlouho želané letadlo.

Ach to byla krutá ironie osudu, ironie náhody, chcete-li, která jakoby chtěla vytrestat věčně ironického Feliciena.

Ale teď pod tíhou toho neštěstí zmocnil se ho hněv úplně.

Běhal po jeskyni jako zajatý dravec.

Mumlal nesrozumitelná slova, kopal a tloukl do balvanu, a přísámbůh, měl jsem tisíc chutí ho napodobit!...

„Musíme odtud, z té ztuhlé prokleté díry!“ opakoval stále. „Musíme ven, kdybych se měl tímto pískovcem prohryzati.“

A zkrvavil si nehty na balvanu.

Když záchvat pominul, schvátla ho největší skleslost mysli a únava. Ale i z té se za chvíli probral. Neříkal nic, jen s Kamu zapředl dlouhý rozhovor, záležející z jednotlivých slov a spousty posunků, rozhovor, jemuž rozuměli jen oni dva. Čekali jsme dychtivě na výsledek. Felicien se rozohňoval.

Obcházeli spolu balvan, zkoumali ho a mrzutě se vraceli. Tu zajisté východu nebylo. Kamu stále odpovídala, její oči začaly zářiti zelenavým listivým plaménkem.

Náhle vzkřikli oba dva divokým výkřikem vítězným, který nám naplnil srdce novou nadějí.

„Sláva,“ volal Felicien. „Nezhyneme tu v tom sarkofágu, usušení jako mumie. Kamu je poklad. Kamu tvrdí, že unikneme!“

„Kudy?“ vzkřikli jsme dychtivě.

„Komínem,“ odpověděl slavnostně Felicien Boinet.

---

# Kapitola 38

Tou skrytou cestou pak  
dál jsme se brali...  
Dante.

Kouř z našeho přirozeného krbu unikal nějakou štěrbinou ve skále.

Byl to věru komín, vyhloubený samou přírodou. Byla to podivná cesta, kterou se obyčejně neopouští obydlí, jež se stalo nepohodlným. Ale nebylo na vybranou.

Mohli jsme však Kamu slepě důvěřovati. To ona nejlépe ze všech troglodytů znala děravý a rozhlodaný vnitřek Katmajaku. Se zvláštní rozkoší celé dny prolézala rozlehlé podzemní dutiny, a sestupovala s rozžatou loučí do labyrintu chodeb a výklenků, sopouchů a propadlin. Jedině ona mohla, dříve než nám vykázali naše nynější vězení, prolézt úzkým otvorem skály a stopovat křivolaký běh pukliny až k jejímu vyústění.

Bylo rozhodnuto.

Uhasili jsme oheň v krbu a rozžali svítilny. Musili jsme vše opustit, jednalo se teď o záchranu holých životů.

Tajemný stroj byl naším cílem a nadějí.

A tak jen já a Felicien vzali jsme si ručnice se zásobou nábojů. Ostatní ozbrojili se revolvery.

Každý měli jsme kus pemmikanu. Všechny naše znamenité sbírky přírodnin a národopisu musili jsme zanechat v jeskyni.

Jen mapy, zápisky a skicář - toť vše, co jsme zachránili.

Odhodlaně, jeden za druhým, vstoupili jsme do krbu.

Když jsme se stěsnali v jakési úzké rouře, temné a plné sazí, mohli jsme, používající skalních výstupků a opírajíce se koleny a zády, vylézati zvolna do výše, tak jak činí kominíci.

Je zřejmé, že takový výstup působil nezkušenému značné nesnáze, ba mnohdy hrozil i nebezpečím, zvláště nám, kteří jsme drželi ručnice. Jedenkrát se otvor zúžil, až jsme se s jistým úsilím sotva protáhli.

„C'est le chemin du Paradis19...” ulevil si Felicien šplhající za mnou. „Oh, oh! Eh! Palsam-bleu! Viset jako šunka v komíně!”

Jeho spravedlivé rozhořčení vyjímalo se tak neodolatelně, že jsem se přes vážnost situace rozesmál.

Jen ubohý Alexej Platonovič působil nám mnoho starostí. Obával jsem se jeho odporu, který by zhatil vše. Ale podvoloval se všemu jako malé dítě.

Vystoupili jsme už dobrých dvacet metrů. Stěny komínu počaly se rozšiřovati, a najednou zpozoroval jsem, že Kamu zmizela.

Pak na mne padl proud světla, jež nesla, i uviděl jsem, že stojí v otvoru temné postranní štoly, kdežto náš komín táhl se dále do husté neproniknutelné tmy

vzhůru.

Podala mi ruku, i vyšvihl jsem se k ní ...

Ostatní nás následovali.

Štola byla nízká, dusná a plná ostrého šterku, přes který jsme klopýtali. Odpočinuli jsme krátce, mlčíce.

Po chvíli se Kamu postavila zase v čelo a pokračovali jsme v útěku útroby skal. Chodba střídavě sestupovala a stoupala.

Mnohdy visely nad našimi hlavami podezřele vyhlížející balvany. Nebo zase dutina zúžila se i musili jsme lézti, ba plaziti se, nebo postupovati jednotlivě a bokem.

Několikrát se chodba větvila, odbočovaly postranní pukliny. Kamu zdála se váhati. Konečně zvolila jeden průchod, leč po deseti minutách narazili jsme na skálu. Byla to slepá ulička.

Vrátili jsme se.

Od té chvíle Kamu začala pozorně ohledávat cestu.

Nevolné pomýšlení se mně vtíralo: nebylo by asi příjemné zabloudit v tomto podzemním labyrintu - beze světla.

Konečně se přece, jak se zdálo, naše průvodkyně správně orientovala. Vždy znovu otevíral se před námi temný průchod a my šli dále. Jedenkrát ucítli jsme štiplavý kouř...

Polekali jsme se. Kouř začal houstnouti.

Unikal někudy z centrální jeskyně a průvanem byl zavlčen do vnitřních, opuštěných chodeb.

Začali jsme se dusití a zachvátil nás křečovitý kašel.

Šli jsme dál, klopýtali, nyní skutečným komínem.

A kouř štípal do očí, stahoval hrdlo.

Myslil jsem, že Naděžda omdlí. Což neunikneme?...

Avšak po několika minutách zoufalého očekávání odbočili jsme do chodby, kde vál čistý vzduch.

Přišli jsme brzy do černé velké jeskyně, plné hluku a šumu.

Vyplňovala ji hustá mlha, patrně byl již nedaleko východ. Mráz vnikal do teplých útroby skály, srážela se tu vlhkost. Krůpěje vody kanuly se stěn v pravidelných přestávkách. Kdesi dole pod námi v temnotách tekla podzemní potok a padal v peřejích přes balvany. Šli jsme jeden za druhým po jakési úzké, kluzké římsce, táhnoucí se při stěně jeskyně.

Bílá světla našich svítilen tvořila v mlhavé propasti bledé veliké kotouče.

Přímo pod námi hučela voda.

Dodnes se divím, že jsme tehdy nesrazili vaz.

Balancovali jsme nad neviditelnou propastí, tiskli se k chladné, vlhké, slizké skále. Ale i to jsme šťastně přestáli.

Nová chodba sestupovala.

Představuji si, když nyní v klidu na vše vzpomínám, jak učernění sazemi, plni prachu, zmáčení mlhou, poskytovali jsme asi velice groteskní pohled. Tiše, v řadě za sebou, při nuzné záři dvou svítlen v temném hrozivém podsvětí.

Ale srdce naše bušila nadějí!

Sterá nebezpečí a strádání byla okamžitě zapomenuta.

Nikdo neodvážil stěžovati si na únavu nebo nepříjemností přítomné chvíle.

Učinili jsme novou zastávku a pojedli něco ze svých zásob.

Smáli jsme se jeden druhému, tiše a vesele pro začerněné obličej s otisky prstů.

Alexej Platonovič choval se vzorně. Ještě čtvrt hodiny jsme šli mlhavou chodbou. Pak mlha zmizela, a objevil se světlý bod.

Byla to hvězda.

Východ z chodby uzavíral dopola balvan a holé křovisko, sněhem poprášené, zastíralo v létě svým listím ostatek.

Kamu vylezla obezřele pokynuvši nám, abychom sečkali.

Zhasli jsme svítlny.

Uplynulo deset dlouhých minut. Pak tvář mladé divošky objevila se v otvoru, stále se usmívající a ukazující v úsměvu skvoucí zuby. Její dech, sražený prudkou zimou, tvořil jíní na pramenech jejího vlasu.

Pomáhající jeden druhému, vydrápali jsme se skulinou do mrazivého vzduchu.

Ticho bylo okolo ...

# Kapitola 39

Svítil měsíc.

Celý širý kraj tonul v magickém stříbrném světle úplňku.

Vzadu, v modravém pološeru, mocný Katmajak zdvihal svůj obrovitý hřbet.

Při okrajích nebes planuly hvězdy neobyčejným jasem.

V tuto dobu úplněk vytrvává na nebi nepřetržitě několik dnů. Jasno bylo a posněžené pahorky, lesíky i morény se ztrácely, splývaly v dálce s oblohou. Stíny byly ostré a temné.

Tuhý mráz způsobil, že sníh ztvrdl. Ani vánek se nepohnul. Avšak vtom, jak jsme naslouchali, ozval se odněkud z daleka z lesů, žalostný hlas.

„Vlci vyjí,“ řekla Naděžda.

„Bestie,“ zamručel Felicien.

Hned zase nastal hrobový klid. Vyrázili jsme dál a sledovali jsme ostrým pochodem Kamu. Opatrně, tiše zamířila divoška přes cíp barren-grounds k nejbližším zalesněným pahorkům.

Za čtvrt hodiny byli jsme pod stromy. Limby obalil sníh. Tam, kde se větve spojovaly, utvořil se sněhový strop. Dole zela tma. Ztvrdlý sníh bránil zapadnutí do hlubokých závějí.

Chrupal v tichu pod kročeji.

Jak bylo v tom strašidelném lese hrozně! Svit měsíce padal mezi zasněžené stromy, třpytící se a jiskřící. V černých tůních tmy kouzlila nám podrážděná obraznost číhající neurčité postavy. Při každé zlomené větévce zatajil se nám dech.

Vyšli jsme na zmrzlý potok, kde bylo volněji. Po čtvrt hodině musili jsme opět do lesa. Teď jsme se cítili bezpečnými. Katmajak zůstal vzadu, zmizel za pahorky.

Šlo to hurtem vzhůru.

Na jednom místě Kamu zastavila, odhrabala zručně sníh a natrhala několik hrstí velikých borůvek, které nás znamenitě občerstvily. Felicien zkoumal kraj.

„Kupodivu,“ řekl. „Svit měsíční změnil docela krajinu. A přece vím určitě, že jsem tuto část území několikrát prošel.“

Kamu náhle prudce se vzpřímila.

Naslouchala do ticha a sála dychtivě nozdrami vzduch.

Její tvář náhle jevila zděšení. Dva bílé stíny pohybovaly se nahoře na stráni. Rozeznal jsem dva velké vlky, kteří nevšímajíce si nás klusali svahem dolů.

Ale Kamu nebála se vlků.

„Hak-ju-mak,“ šeptala, zachvívajíc se.

„Jsou na blízku,“ povídal Felicien. „Chytí-li se naší stopy, nepopustí.“

Lovci, toulající se kolem Velké Jeskyně, byli asi nablízku. Dívali jsme se kolem, ale nespatriili jsme ničeho. Znovu dali jsme se světlou nocí. Kamu se však neupokojila. Ohlížela se neustále a její chřípí se dmulo.

„Zavěsili se nám na paty,“ řekl Francouz. Náhle se otočil, přiložil ručnici k líci a vystřelil.

Jakýsi vzlyk vylétl ze tmy mezi stromy, větévka zapraskala a nové ticho zavalilo kraj.

„Rychle, rychle! Pospěšte!“

Nastal skutečný útěk.

Já a Felicien chopili jsme profesora pod paží. S úsilím nadlidským, ztopeni potem, ztrácejíce dech, zadržovali jsme se křovisek a pňů a šplhali vzhůru.

Byli jsme však vyzrazeni.

Divoké bytosti, ukryty tmou, tiše a vytrvale hnaly se po naší stopě. Posléze les přestal. Objevilo se kamenité prostranství, posypané sněhem. Z něho tyčil se trojhranný skalnatý štít. Tu zdála se schůdná cesta končiti.

„Kudy teď?“

Kamu zahnula vpravo.

Přelézali jsme balvany a padali do jam, plných sněhu.

Když jsme se ohlédli, užřeli jsme mezi odranými krajními modřínky čtyři skrčené huňaté postavy pohybující se podle okraje lesa. Byli jsme nyní těsně pod skalním štítem a marně lámal jsem si hlavu, jak dostaneme se ještě výše.

Když však zabočili jsme stranou, ukázalo se, že ve skále jsou vyhlodány přirozené schody, schody pro obry, na které my ubozí trpaslíci musili jsme se odvážiti.

Stokrát hrozilo nám nebezpečí, že sletíme dolů.

Ve výši dvaceti metrů jsem se ohlédl.

Spatřil jsem tři Hak-ju-maky, kterak ženou se po naší stopě mezi balvany, čtvrtý z nich zmizel.

Tu jsem zpozoroval, že divoši mají připraveny praky. Jeden z nich počal právě vylézati po kamenném schodišti.

Kamu vidouc to, rozvzteklila se. Nahnula se nad propast a zuřivě začala křičeti na útočníka, pěstě zaťaty a oči sršící.

Troglodyt vložil kámen do řemenu a začal jím točití nad hlavou.

„Kua! Ku-á!“ křičel jako rozzlobená vrána.

Tehdy za mnou ozval se vzdech.

Alexej Platonovič Somov zavzdychal. Schvátilo ho nějaké velké rozčilení. Ten měsíc, ta skála, celé okolí zdálo se naň působiti kouzelným vlivem. Tvář jeho se měnila. Třásl se jako list. Záchvat mocného vzrušení se dostavoval.

„Probůh,“ volal pan Sneedorff. „Pojďte mi pomoci. Omdlí!“

Náhle zafičel vymrštěný oblázek, a kdosi vykřikl. Kámen minul Kamu a udeřil Alexeje Platonoviče do spánku.

Omráčený vynálezce začal klesat. V dalším okamžiku by se zřítíl, kdyby ho pan Sneedorff, bezvládného, nezachytil.

Znovu zarachotil výstřel.

Troglodyt svalil se, padaje se stupně na stupeň v klidném světle měsíčním, tříště se a otloukaje, až zapadl kamsi do tůně tmy. Druzí dva schovali se po výstřelu za balvany, zmizeli.

Vystupovali jsme dále.

Na mocných svých plecích nesl pan Sneedorff zraněného Platonoviče. Stařík byl suchý a lehký jako dítě. Tiše sténal.

Nicméně výstup s tímto břemenem byl nad míru obtížný a silný stařec, několikrát uklouznuv na ledu, poklesl a udeřil se bolestně. Konečně však byli jsme přece nahoře.

Malá skalnatá plošina, sotva dvacet metrů široká, sklánějící se volně k okraji propasti, byla zakončena v pozadí vrcholem hory, vystupujícím ještě o deset metrů výš, tvořící tu kamenný černý ostroh. V úrovni plošiny jevil tento jehlan puklinu, tvořící vysoký oblouk jeskyně. Pro plošinu nebylo jeskyni zdola viděti.

V jejím černém jícnu cosi nezřetelně prokmitávalo.

Sotva dechu popadaje rozeběhl se tam Felicien o překot a počal vítězoslavně pokřikovati.

A my, kteří jsme šli za ním, uzřeli jsme konečně - stroj Alexeje Platonoviče.

Uschován v jeskyni před psotami počasí, nenalezen divochy, byl celý a jak se zdálo, neporušený. Jakýsi to mystický, bájný pták, sedící v nepřístupném skalním doupěti!...

Náhle jsme ucouvli. Cosi ozvalo se v hlubině jeskyně. Mihalo se tam bílé zjevení. Veliká sněžná sova vylétla tichými rázy křídel. Oddychli jsme úlevou.

Teď zmocnila se nás nepřemožitelná touha dotknouti se stroje rukou! Ale bylo třeba zaměstnávat se dříve vynálezcem a nepřítelem. Zatímco já s Naděždou snažili jsme se masáží a obklady přivést zraněného k vědomí, opevňovali ostatní o závod terasu. Na místo, kde skalní schody ústily na plošinu, váleli balvany, a zanedlouho vznikla tam skutečná hradba se střílnami vhodně umístěnými.

Balvany daly se také lehce svaliti dolů na útočníky pomocí ručnic a větví místo sochorů.

„Není snad terasa přístupná odjinud?“

„Ne,“ odpovídal Felicien od stroje. „Kamu tvrdí, že ne. Všude kolem dokola je kolmá stěna.“

Kamu, ozbrojena obuškem, seděla u hradební zdi na stráž.

Bledý profesor fyziky ležel se zamhouřenýma očima na sněhu v měsíčním světle. Ohledali jsme pečlivě jeho zranění. Shledali jsme, že kost není proražena, rána šla při skrání, odřela kůži a zranila ucho.

Bezprostřední nebezpečí mu tedy nehrozilo.

Podářilo se nám vpraviti omdlelému do úst několik kapek rumu, načež uložili jsme ho v pozadí jeskyně na lůžko z mechu.

Odešel jsem pak prohlédnout si stroj.

Nikdy neviděl jsem podivnějšího. Hlavní součástí zdála se býti dlouhá kovová roura na lehké pevné konstrukci. Rozšiřovala se nálevkovitě na obou koncích a právě v těch místech, kde ústila nálevka vpředu i vzadu, zapuštěna byla mohutná vzdušná turbína.

Stroj i budka řidičova byla vpředu za první turbínou, vzadu souběžně dvě malá zasklená kupé. Nad rourou turbin a podle ní šířily se několikanásobné plochy aeroplanu. Pokud jsem si všiml, jejich černá napjatá látka vzpružena byla ocelovými vložkami. Vzadu vyčníval dlouhý vlaštovčí ohon, kormidlo tak jednoduché a geniální, jakého užil i slavný Bleriot.

Celý aparát činil dojem jisté bezpečnosti a spočíval na čtyřech nízkých, pneumatikami opatřených kolech.

Zamyšleně pozoroval jsem záhadný stroj. Jména Farman, Wright, Latham, vytanula mi v mysli, celá řada slavných aeronautů, kteří nasadili svůj život v epochálních bitvách o dobytí vzduchu.

Náhle mi prolétlo hlavou jisté známé jméno.

Vzpomínka na geniální projekt mého krajana, inženýra Fingera! Jistě!

Alexej Platonovič Somov neučinil nic jiného, než že zrealizoval a poněkud zdokonalil tuto duchaplnou teorii.

Byl to skutečný »cykloplan«, vznášející se na horizontálním cyklonu, vzdušném víru, procházejícím rourou a tvořeném oběma turbínami. Tato umělá smršť žene stroj vpřed a zaručuje mu krom toho skoro absolutní rovnováhu, jejíž nedostatek byl vadou všech předcházejících pokusů. Zde však jako by byl stroj zavěšen na pevném lanu vzdušném, které prosoukává se k prostoru válcem, pokud turbíny pracují.

Obíral jsem se i oběma rotačními motory. Pravá umělecká díla, cosi nového v oboru, tak zdokonaleném automobilismem. Myslím, že zapalování bylo tu zjednodušeno na minimum. Maně připomenul jsem si scény s tajemným společníkem Alexeje Platonoviče, o němž se nám zmínila Naděžda. Byl vynálezcem nových motorů úžasné výkonnosti a nepoměrné lehkosti snad ten cizinec?...

V budce řidičově leskly se v měsíčním třpytu kovové i kostěné páky, rukovět kormidla, regulátory.

Viděl jsem přístroje, kontrolující rychlost, výšku a povětrnost. Ani dobrá mapa území cirkumpolárního nescházela.

V obou zadních kupé, která vyvažovala motory a budku řidičovu, našli jsme většinou náhradní části strojů. Byl tu nepatrný zbytek potravin a něco přítěže.

Nádržky s lihem byly nedotknuté. Vyklidili jsme obě kupé a mohli jsme nyní zaujmouti toto místo sami. Felicien pobíhal okolo, a nadšené výkřiky unikaly mu se rtů.

Jako druhdy plál pro lední automobil, tak nyní hořel pro cykloplan. Myslil si jistě,



že stačí jen uvést motory v pohyb, smáčknutí páku a vzletět!  
Napomínal jsem ho, aby se nedopouštěl žádných pošetilostí.  
V tom okamžiku volala nás Naděžda tichým hlasem.

---

# Kapitola 40

Alexej Platonovič procítl.

Zpozoroval jsem ihned, že jeho oči pozbyly obvyklého bezduchého výrazu a jeho zornice jsou normální. Nadzdvihl se na lokti a snažil se promluvit ti.

„Co se stalo? Co se stalo?“ ...

Pohled jeho, bloudící z jednoho na druhého, utkvěl láskyplně na stroji.

Zdálo se, že si uvědomil vše.

„Nad'ó!... Naděnko!“ pokračoval tiše. „Ty jsi přišla?... Drahoušku!“

A po chvíli ticha:

„Jaký jsem to starý pošetilý sobec!...“

Prudký mechanický otřes, rána oblázkem ve chvíli duševní krize - a působila blahodárně. Nemocnému se vrátila paměť zpět k tomu okamžiku, kdy jej opustila.

Všechno, co se událo v době choroby, neexistovalo proň.

Naděžda seznávši tento zázrak, klesla strýci do náručí.

„Strýčku! Ubohý, dobrý strýčku!“ vzlykala.

Dle svého zvyku přemohla téměř okamžitě pohnutí.

Osušila oči. Musili jsme přece jednati energicky. Nebezpečí se blížilo, obklopovalo nás, ba bylo tu!... Hle! Prudký výkřik ozval se od hradby. Ohlédl jsem se a uzřel Feliciena naklánějícího se nad propastí s posunkem zoufalství.

Kamu zmizela!...

V hloubi schodů, ve stínu vrženém skalou, se cosi pohybovalo a zmítalo.

„Odvlekli ji,“ bědoval Francouz. „Lapili ji řemenem a strhli ji dolů. Musím za ní! Musím za ní! Pomozte mi, ach pomozte!“

Chtěl se nám vytrhnouti, aby vrhl se na Hak-ju-maky. Pak upřímný jeho žal provalil se proudem slz.

Ale drželi jsme ho pevně, až se poněkud uklidnil.

Kamenitá pláň dole hemžila se nyní troglodyty. Zřejmě jeden z pronásledovatelů přivolal posilu z Katmajaku. Uchvátila je dravá zuřivost zničit nás, když jsme nepochopitelným pro ně způsobem unikli z podzemního hrobu. Znal jsem dobře jejich povahu, než abych se domníval, že upustí od svého záměru!...

Ubohá Kamu!

Marně Felicien volal zlomeným hlasem dolů její jméno. Jen vytí divochů mu odpovídalo. Kamu zapadla, zmizela, tak náhle a beze slůvka rozloučení, a nikdy již neměli jsme ji spatřiti.



Hak-ju-maci přichystali se k ústupu a začali slézati schody. (Str. 202.)

*ústok*

Vyrazili k útoku... (to jsem zvýraznil ještě před školou!)

Zatím Hak-ju-maci přichystali se k útoku a začali slézat schody. Proud útočníků šplhal obratně vzhůru. Šípy svištěly, oblázky z praků pršely kolem jako krupobití, vykřesávající ze skalních balvanů chomáčky jisker. Rozpoutala se zuřivá bitka.

Naše ručnice houkaly. Rány a pokřik naplňoval dříve tak tichou noční krajinu. Felicien bojoval jako vlk.

„La, la, pas tant de feu! Nu, jen ne tak zprudka,“ vykřikoval posměšně.

Stříleli jsme s úzkostlivou opatrností, jen na jisto. Neboť počet našich nábojů byl značně omezen.

Klubka těl řítily se dolů, ale živí nedali se tím zadržeti a noví drali se výš a výše. A tichý měsíc ozařoval divoké scény,

Posléze pan Sneedorff, poněkud bledý, ale stále klidný, postavil rozvážně ručnici, kterou nám nabíjel, stranou a prohlásil:

„Náboje došly.“

To znělo jako rozsudek smrti. Naše zbraně staly se nyní nepotřebným haraburdím.

Zatímco nastalo na terase ticho, Hak-ju-maci se blížili.

Již jsme je slyšeli, jak oddechují, jak štěrk valí se dolů.

Avšak dříve než první dosáhli hradby, oddělily se od ní těžké balvany a s praskotem a duněním řítily se schodištěm dolů.

Útočníci byli strženi a krvavá brázda v jejich řadách značila jejich děsné ztráty.

Celý bok skály ztřísněn byl krví. Zbylí uprchli dolů.

Útok byl odražen. Hak-ju-maci tiše obsadili dolení rovinu a rozdělali ohně. Nastalo krátké příměří.

Z posledních kamenů, které mohli jsme nalézt, obnovili jsme hradbu. Ostatně nezbývalo nám než rváti se muž proti muži: sekyrami, obušky, pažbami ručnic. Uznávali jsme ale všichni, že druhý tak divoký útok stěží bychom asi zdolali.

Je-li tedy možno uniknouti vzduchem, unikněme! Dříve než bude pozdě!...

Pan Sneedorff vysvětlil stručně Alexeji Platonoviči naši situaci. Učenec vzpamatoval se již do té míry, že mohl se dáti do díla. Prohlásili jsme, že neuvede-li stroj do pohybu, jsme ztraceni.

Malý aviatik vypjal pyšně hrud.

„Za půl hodiny jsem hotov!“

„Stačí zásoby líhu?“

„Na cestu k pobřeží? Stačí.“

„Unese tento cykloplan pět osob?“

„Odstraníme-li všechno zbytečné... Sdělte mi svoji váhu! Nechte mne teď dvacet minut v klidu!“

Nevšímaje si nás dále, věnoval se výhradně stroji.

Měli jsme nyní zkušeného vzduchoplavce, člověka, který dovedl řídit vzdušný

ten vehikl. Naděje, že se náš útěk zdaří, opět oživla. Jen zbude-li nám času dostatek!...

Slyšel jsem, jak líh kloktá do nádržek. V záři svítilny Alexej Somov prohlížel turbíny a motory. Čistil je a olejoval. Nebylo radno vyrušovati jej.

Sestoupil jsem tedy až k okraji propasti.

Zasněžený širý kraj táhl se odtud k jižnímu obzoru. Svit měsíce spočíval na něm měkce a sladce. Dálky se modraly, šedly perleťově. A daleko na jihu ani popelavý proužek neprozrazoval dávno zapadlé slunce.

Na dně propasti svítily ohně Hak-ju-maků. Divoši připadli teď na jinou metodu. Hodlají nás snad na naší terase vyhladověti? Budou tam dole dřepěti tak dlouho, dokud neuvidí nad skalní plošinou slétající se a kroužící krkavce?

Felicien seděl zdrceně u hradby. Cykloplanu si nevšímal. Hleděl ztrnule do dáli a bezděčně svíral oněmělou ručnici.

Mlčky stála u něho Naděžda, když už vyčerpala všechna slova útěchy.

Dva modravé stíny u černé skalní stěny.

Přistoupil jsem k Naděždě. Polekal jsem se. Byla tak bledá a unavená, tak vyhublá. Co bych byl za to dal, kdybych ji mohl ušetřiti tolika strastí?...

Pohlédla na mne se smutným úsměvem a pak zase v kraj ztopený v modravém šeru.

„Proč tolik hrůzy a surových výjevů v této zemi kouzelných krás?...”

„Nic není dokonalého ve smyslu lidského nazírání,“ zahrál jsem si na filosofa.

Mlčela.

„Obviňuji neustále sebe,“ pokračovala po chvíli. „Já jsem zavinila veškeré to krveprolití.“

Ubohé dítě ! Viděl jsem, že se proto trápí!...

„To je jen zlá shoda okolností, slečno! Nikdo logicky uvažující neodváží se vám co vyčítati. Podstatu viny tvoří zlý úmysl a ten jste přece neměla!“

„A přece! Tolik krve! Ekva! Kamu ! Ubohá milá přítelkyně, které tolik vděčíme!...”

Opět učinila unavenou přestávku.

„Ubozí tvorové ti dole! Jakoby nebylo dost na nemoci, která je ničí!... My přišli jako vetřelci! Znepokojili jsme je. Ba věru! Ani mocný pás věčného ledu je neochránil!“

„Nuže, slečno,“ obracel jsem rozhovor. „Víte-li pak, že v několika hodinách budu vás moci představit panu koloniálnímu řediteli v Godthaabu?... Není-li to podivuhodné?...”

„Kdo ví, jaké překážky ještě jsou nám připraveny?“

Její hlas mnou zachvěl.

K smrti unaven a smuten odešel jsem do pozadí jeskyně, kde jsem se zavinul do houní z cykloplanu.

---

Procitnuv spatřil jsem kraj zahalený sněhovou vánicí. Jako kouř hnaly se oblaky vloček před otvorem jeskyně. Na krok nebylo viděti. Tma. Klopýtaje, pospíchal jsem opatrně k hradbě.

Felicien zasněžený seděl tam. Svítil si svítilnou, naslouchal.

„Jsou tam ještě?“ ptal jsem se.

„Jsou.“

„A cykloplan?“

„Malá jakási porucha. To znamená deset hodin zdržení.“

Rozhlédl jsem se v metelici. Vítr hvízdal o skalní hrany a celý širý kraj zmizel..

„Bah! Deset hodin! Potrvá-li tento nečas tři dny, zůstaneme stejně dlouho uvězněni. Postíme se! Vydržíme útoky?“

Felicien neodpovídal. Vystřídal jsem jej ve stráži...

Úzkost nás však přepadla.

Chodili jsme k Alexeji Platonoviči.

„Je správka možná? Zdaří se?... A kdy?...“

Odpovídal nevrle, rozpálen a zpocený, přes mrazivý vítr.

Upadal v zuřivost, když se mu práce nezdařila. Musili jsme mu sloužit, přináseti šrouby, klíče, olejníčky. Křičel jako zlostně děcko. Zvolna se zase uklidnil a my s ním. Naslouchali jsme vytí nepohody a myslili na nejbližší hodiny.

---

Tentokrát sněhová bouře ustala dříve než jsme očekávali. Poslední mračna se přehnal, vítr se ztišil. Úplněk vyplul zase na temnou oblohu, a široký kraj objevil se nově postříbřený a tichý jako dříve ...

Popatřili jsme do propasti. Hak-ju-maci byli tu, zasněženi, schouleni kolem vyhaslých ohnišť.

Zdálo se mi, že jich přibylo.

Přecházel jsem kolem hradby, nespouštěje schody s očí. Dole rozžihali nové ohně.

A co jsem tak mlčky, skoro roztržitě přehlížel schodiště, zaznamenal jsem tam jakýsi pohyb. Zbystřil jsem pozornost. Ale ustalo to. Mýlil jsem se asi.

Mimovolně však vracel jsem se zrakem v to místo.

Nic!... A přece!

Pozoroval jsem chvíli napjatě. Opravdu! Così schouleného za balvanem v dolní třetině skalního schodiště pohnulo se tam opatrně. Je to zvíře? Je to Hak-ju-mak, který zkouší doplížiti se nepozorován nahoru?...

Přivolať jsem tiše přátele.

Viděli totéž co já. Postava byla ještě příliš neznatelná, skrývající se pokud možno. Lezla nyní po schodech výše.

„Ted’?“ ptal jsem se opřen o balvan v póze dělostřelce, který míří na nepřítele

z těžkého kusu.

„Počkejte,“ řekl pan Sneedorff, pohlížeje dolů upřeně.

„Nevyhlíží to nikterak jako Hak-ju-mak! A hle! Troglodyti zpozorovali to rovněž. Ženou se ke schodům s napjatými luky. Střílejí?... Pronásledují... Kdo to je? Snad ne - Kamu?“

Zarazil, nechtěje pronésti něco, co zdálo se mu nesmyslné.

I my mlčeli, pohlížejíce dolů.

Postava zpozorovala, že je pronásledována. Snažila se uniknouti napínajíc síly a šplhajíc k nám.

Klesá! Znovu se vzchopí.

Teď je ve stínu, teď objevuje se v měsíčním světle.

A tu hrozný hlas pana Sneedorffa potvrzuje, co každý z nás bál se vysloviti:

„Hle, hle! Mocný bože! Vždyť je to - Syv!“ ...

---

# Kapitola 41

„U nových kořenů na tomto kmeni  
vám přísahám, že věrnost k mému pánu,  
již zasloužil, nepřišla v porušení.“

Dante.

A byl to on.

Syv - kterého jsme už dávno pokládali za mrtvého, o němž jsme už dávno nemluvili.

Dral se tu vzhůru přes hroty skal, v patách smečku divochů.

Křičeli jsme bezmocným vztekem. Nemohl jsem shoditi balvan, aniž bych nesrazil prchajícího.

Vidouce, že ho nepolapí, počali po něm Hak-ju-maci střílet šípky a metati oštěpy i kamením.

Syv nevydal hlásku. Pojednou ukázal se jeho obličej nad okrajem skalní plošiny.

Jaký to byl strašný obličej!...

Popelavý, vyzáblý! Hrůzou a bolestí strhaný!

Jakým zázrakem ten člověk mohl přežiti sám a sám mezi dravou zvěří a nelítostnou přírodou Kamanaku?...

Jak podařilo se mu vyhnouti se Hak-ju-makům?

Ubohý, vychrtlý balík surových zvířecích kůží, plný nečistoty, okouřený čadícími ohni!

Přelezl chrče balvany a padl tváří k zemi.

Teď teprve viděli jsme s úžasem, že osm šípů utkvělo v jeho těle. Neměl čas je vytrhati.

A jeden prolétl mu hrdlem.

Nemohl promluvit.

Plazil se ten bídný člověk jako zvíře, vyvaluje zkrvavělé bělmo svých vyděšených očí.

Vlekl se k panu Sneedorffovi, připlazil se chroptě a objal nohy svého pána.

Oddaný jako pes, do poslední chvíle sklonil zešedivělou hlavu svou k obuvi jeho.

Ta vděčnost pudová, ta oddanost k ochránci - to byly jediné ctnosti této divoké, nezkrtné povahy.

A jak sebou teď zmítal v bolestech, vak jakýsi, který nesl na zádech, praskl. Obsah jeho se rozsypal a zazářil ve světle měsíce.

Bylo to zlato!

Avšak chrčící krev zalila hrdlo Kjaeltringovo, růžová pěna vystoupila mu z úst. Trhal sebou chvíli v záchvatech, natáhl se a uklidnil.

Zemřel, objímaje křečovitě nohy velitele svého ... .



# Kapitola 42

Vyslal jsem svůj balvan tak obratně, že zasáhl posledního útočníka na ústupu. Valil se po svahu bez vlády, až zachytil se - asi svým lukem - o jakési kořání.

Vzali jsme pak mrtvého Syva a odnesli do pozadí jeskyně.

Co však se zlatem?... Ubohý ten tvor, který dovedl tak nenávidět, sbíral ho vášnivě celou dobu své samoty.

Určil je pro svého pána!

Nalezl je zajisté v řečišti Naděje a to vysvětlilo mi podivné jeho chování tehdy, kdy pátrali jsme u ledovce Sneedorffova po troskách automobilu.

Shlédl tam valoun zlata a hleděl prostě nález svůj zatajiti.

Žil pak vypuzen a vědom své viny hrozný život divocha, sleduje zpovzdálí naše osudy. Připadá mi nemožným, že jsme po něm nikdy stopy neshlédl. Ale stalo se tak. Přišel k nám již jen jako k smrti odsouzený!... Jeho zlato válelo se u našich nohou!

Co s ním?...

„Věcí dokonalých,“ řekl Felicien ušklíbaje se, „nelze věcí dokonalých postrádati člověku s trochou zásad estetických...“

Bylo to groteskní, opravdu, když my tu na skalní plošině, kolem strašidelného stroje, obléháni srstnatými divochy, tváří v tvář klidnému, nevýslovně sladkému nočnímu nebi snažili jsme se s přemrštěnou úzkostlivostí uchrániti trochu toho bídného kovu, ještě krví zbroceného.

Myslím, dokonce, že několik valounů vzal si z nás každý do kapsy. Diskrétně!

„Věcí dokonalých...“

Možno tím tak lehce zapomenouti vyděšené tváře Ekvovy a šípy probodaného Kjaeltringa!...

Po čtvrt hodině ohlásil Felicien suše, že dole oblehatelů přibývá! Jistě i druhé dvě hordy byly poštvány zničití cizince.

Ohně plály četněji než prve.

Zimničný nepokoj nás ovládl. Mlčky obstupovali jsme stroj, který tu stál nehybný a mrtvý, jakoby na posměch našemu neklidu.

Náhle v deset hodin osm minut dopoledne se rozklepal jeden z motorů. Rychleji a rychleji pulsovalo srdce stroje.

Alexej Platonovič zmáčkl páku a hned zase ji zasunul.

Přední turbina roztočila se na okamžik. Cykloplan pohnul se jako zvíře, probuzené ze spánku. Křídla jeho se chvěla.

„Vše v pořádku,“ zamručel Alexej Somov. Byl všecek jako vyměněný, zářil a usmíval se. Tiskli jsme mu ruce.

Hned poté spojenými silami vyvlekli jsme cykloplan z jeskyně na volný vzduch. Maně uvažoval jsem, jak asi dokázal Alexej Platonovič přistáti tenkrát na tak

malém prostoru plošiny?

Troglodyti zpozorovali také nevidanou věc nahoře na skále. Neurčité, ale zlobné mručení proniklo v tichu až k nám.

Alexej Platonovič se usmál:

„Ulétáme vám před nosem, dětičky! Bez návštěvy na rozloučenou, hehe!...“

Naposledy obešel stroj, zkoušel, prohlédl, zdali nezvětšuje váhu letadla nic zbytečného. Přesvědčil se, zda kormidlo správné působí. Pak otevřel dvířka své budky.

„Nasedat!“ vypísl tenkým hláskem.

„Nejvyšší čas! Hak-ju-maci ženou všeobecným útokem!“ řekl hlas pana Sneedorffa. „Tři hordy na pět lidí!“

S jistou váhavostí přistoupil jsem ke vzdušnému stroji.

Dřímající pochyby a obavy vymrštily se jako hadi.

Bylo to příliš neobvyklé.

Kupé byla nizoučká, právě jen pro sezení. Avšak Francouz již také zmizel s panem Sneedorffem v jedné budce i nezbylo nám než je následovati.

„Nuže, milý příteli,“ ozval se měkký hlas Naděždin.

Naposledy vrhl jsem letmý pohled na daleký zasněžený kraj, na stroj, čekající na okraji propasti.

Dvířka zapadla.

Usedl jsem se srdcem stísněným, ale skoro okamžitě rozčilení přešlo a ustoupilo pocitu mocné zvědavosti.

Jak to dopadne?

Spustil jsem celuloidové okénko. Terasa byla opuštěna.

Však v tom okamžiku postřehl jsem slabý šum u zbytků naší zdi a zvířecí hlava Hak-ju-makova vynořila se opatrně nad kamením.

Teď motory zabouřily. Turbiny zavyly stupňovanou šílenou rychlostí. Hlava zmizela okamžitě leknutím.

Cykloplan otrásl se, pohnul a rozjel se lehce a měkce směrem k okraji terasy.

Přepadl mne na okamžik rdousivý pocit hrůzy. Pocit, že stroj nevzlétne, že zřítíme se do hlubiny a roztříštíme se. A pocit pádu a neodvratného zániku stupňoval se v šílený děs stejným tempem, jak se nám blížila skalní hrana.

Trvalo to snad zlomek vteřiny, mně však bylo to věčností.

Vzkrikli jsme všichni slabým vzdechem. Stroj přehoupl se přes okraj do prázdna a padal. Pohledem dolů spatřil jsem mnoho Hak-ju-maků, kteří zůstali dole - skrčených, omámených hrůzou.

Neboť netvor padal jim přímo na hlavy...

Avšak ještě včas pohnulo se kormidlo, a stroj vzlétl v dlouhé parabole od země k nebesům...

Hluboko, hluboko pod námi zmizeli troglodyti, ani poslední zavytí jsme

nezaslechli.

Dole zůstaly i zasněžené lesy. Celý kraj se prohloubil, tvary zmizely, velikou kotlinu přikryla jemná, stříbrně opalizující mlha.

Stroj prolétl řídká oblaka. Měsíc stál v hlubině prostoru mrtvý, nehybný, skvoucí. Ozýval se jen pravidelný tlukot motorů.

Stroj vznášel se ve výši osmi tisíc stop.

Zakletá země zmizela dole, a my blížili jsme se rychlostí vlaštovky k pohraničním horám.

Neznal jsem rychlosti letadla. Neznal jsem podrobně jeho ústrojí. Avšak uměla smršť, cyklon, procházející válcem, unášel nás pomocí napjatých ploch rychle a s jistotou.

Po hodině jízdy vynořily se z mlh okraje ledovců. Brzy nato podobni hroznému černému krkavci přestoupili jsme vysokou, temnou skalní hradbu a vrhli se v nepatrné výši nad vnitrozemský led. Bílá, mrtvá pláň, sinalá ve světle úplňku, splývala na všechny strany s obzorem, když poslední hroty nunataků zmizely v mlze.

---

Kamanak zůstal daleko na východě. Hnali jsme se nízko nad planinou. Vzdálenosti, které bychom byli mījely dlouhé dny a hodiny, vlekouce sáně, překonávali jsme hravě v několika vteřinách.

Uklidnil jsem se již úplně. Zmocnilo se mne dokonce vzduchoplavecké nadšení!...

Hovořili jsme s Naděždou a byl bych hned hlavou ručil každému, že cykloplan je nejbezpečnější dopravní prostředek na světě. V sousedním kupé mohl jsem viděti siluetu Felicienovu, jak díval se do hloubi s tváří přitisknutu k okénku.

Touto rychlostí dostihneme v nepoměrně krátké době pobřeží, kam ale míří Alexej Platonovič?

Upernivik v této roční době je tak dobře jako zaklet.

Možno tedy, že vyvolil si Godthaab nebo Julienhaab.

Nemohli jsme nic říci. Neboť, ač připadá to nemožným, nepromluvili jsme o tom v posledních hodinách před odletem ani slova. Víím jen, že cosi hovořil o tom Alexej Platonovič s panem Sneedorffem. Nuže, budeme vyčkávati.

Dosud dařilo se vše co nejlépe.

---

Avšak neměli jsme tak lehce vyváznouti.

Hrozný nepřítel, o němž neměli jsme ani potuchy, hnál se za námi. Zakletá země vyslala ho, aby stíhal uprchlé odvážlivce, kteří drze odhalili její věkovité tajemství.

Orkán přicházel z vnitrozemí.

Viděl jsem zadním okénkem, jak četná spoušť pohltila měsíc, jak vystrkala po

obloze obrovitá chapadla, aby uchopila prchající stroj.

Alexej Platonovič zpozoroval jistě na přístrojích blížící se nebezpečí. Chod stroje se zrychlil.

Avšak přes to mrak se blížil. Ještě okamžik byla obloha nad ním jasná a plná hvězd. V několika minutách však zabral celou třetinu nebe a hrozný černý stín padl na led.

A pak nás dohonil.

Pláň dole, dosud mrtvá, začala se pohybovat.

Sněžný prach zdvihl se podoben kouři a hnal se jako příboj bezuzdně vpřed. Vysoko zvířené sněhové smršti žádostivě vzpínaly se až ke stroji.

Alexej Platonovič marně snažil se vystoupiti nad bouři.

Vítr srazil nás pokaždé dolů. A tu zahalil nás oblak divoce vířícího sněhu. Obloha zmizela a nastala pustá, beznadějná tma.

Cykloplan uchvácen strašným proudem vzduchu vlečen byl neodolatelně vpřed rychlostí, jež zmnohonásobovala rychlost turbin. Kormidlo jako by vypovědělo službu úplně. Byli jsme vydáni na milost rozkaceným živlům.

K tomu přidružilo se nové, ještě větší nebezpečí. Sníh vázl na vznášecích plochách a tížil je.

Celý aparát snášel se tak zvolna v nebezpečnou blízkost ledoviště.

Také okénka zahalil sníh.

Byla to pekelná jízda.

V čiré tmě, o závod s běsnícím uragánem.



Stroj letěl nízko nad rovinnou v sněhovém kouř, unášen jako svadlý list. (Str. 222.)

Terén klesal směrem k moři, a stroj letěl nízko nad rovinou v sněhovém kouři, unášen jako zvadlý list. Na přistání nebylo ani pomyšlení. Ale vichřice může nás zanésti daleko, daleko do nepřístupných ledovišť Dawisovy úžiny.

Uplynuly snad hodiny děsné nejistoty. Schouleni ve svém oddělení nepromluvili jsme ani slova.

Nuzné světlo zářilo vpředu stroje.

Alexej Platonovič rozžal svítilny, ale reflektory vykouzly jen rozplizlé skvrny ve vířícím chaosu.

Přesně ve čtyři hodiny deset minut udál se první náraz.

Vyhodilo mě to ze sedátka a vrhlo proti okénku, které naštěstí odolalo. Naděžda tlumeně vykřikla.

Stroj narazil koly na ledoviště, odmrštil se a letěl dále.

Co se asi děje s profesorem?

Je dosud neporušen ve své budce?

Uklidňoval jsem se již - v tom nastal náraz daleko prudší.

Okénka praskla a proud ledového vzduchu a sněhového prachu vnikl k nám a naplnil kupé.

Tentokráte nevyvázli jsme tak lehce. Zápěstí krvácelo mi z odřeniny, skřípění a suché nárazy ozvaly se pod podlahou.

Stroj vzpínal se a kymácel jako zraněný pták, vlekl se zadkem po ledu.

Povstal jsem sehnut, neboť přepážka mezi oběma kupé byla rozlomena. Pevnou rukou objal jsem chvějící se děvče. Chvilu krajního nebezpečí našla nás připravené. Mlčeli jsme stále, vyčkávající a nalézající v těsném objetí vzájemné podpory.

Zdalo se, že profesor pokouší se zaraziti.

Čekali jsme, zpola zasypání sněhem, ještě několik vteřin.

Ale pak zapraštělo, jakýs zelenavý oheň vyskočil a zhasl. Stříška nad námi se rozpoltila, a byli jsme vyhozeni ven, do černé prázdnoty.

Dopadl jsem do závěje v plném vědomí.

Držel jsem dosud Naděždu v křečovitém objetí.

Omdlela.

Ohlížel jsem se zoufale kolem, hledaje pomoci. Jen veliké ticho nás obklopilo. Vytí větru umlklo. Na obloze objevovaly se hvězdy. Bouře ulehla.

„Haló!“ vzkřikl jsem, co jsem měl síly.

Ticho.

Srdce mi úzkostně zabušilo. Co se to stalo?

„Haló!!“

Stranou v závěji nastal slabý pohyb a hlas jakýsi odvětil mi řízně: „Haló! U čerta!“

Poznal jsem Feliciana.

Hned poté viděl jsem jeho černou postavu odrážet se od sněhu. Bylo v tom něco groteskního, ale milý přítel Felicien začal křečovitě kýchat.

Kýchal opět a opět, zuřivě a vytrvale, téměř křečovitě.

Dokončil řízným výkřikem: „Palsam-bleu!“

V tu chvíli se na obzoru nad nehybnou, nakupenou vrstvou černých mračen objevil jakýsi stříbrný žhoucí proužek. Obloha vzadu naplnila se jasem. Kraj zbělel, postříbřil se. S překvapující zřetelností vystoupila pláň a s ní obrysy tmavých skal vroubících pobřeží k jihu a na východ.

Veliký měsíc vycházel...

---

# Kapitola 43

Tak skončila naše nesmyslná, fantastická cesta.

Cykloplan rozbil se na kusy o skály neznámého pobřeží.

Motory vybuchly, křídla se zlámala, turbinový válec byl zkroucen a roztříštěn. Přední budka narazila na skalní výstupek, a geniální vynálezce byl usmrčen. Jeho dílo zhynulo s ním.

Pohřbili jsme ho tiše téhož dne.

Naděžda osiřela docela.

Postavil jsem s Felicienem u pobřeží iglú, v místě chráněném před větry, kde byl i vhodný, pevný sníh. Co dalo se z trosek letadla upotřebiti, vzali jsme.

Tu tedy jsme uvázli.

Moře před námi bylo zamrzlé, u břehu natlačené kry tvořily tarasy. Všude pusto.

Na jihu jakýsi slabý, sotva znatelný přísvit hlásal, že je den.

Slunce tam dole putovalo nad radostnějšími kraji a svítilo šťastnějším.

Zde byla samota a smrt.

My však umínili si bojovati houževnatě až do posledního dechu. Vyvázli jsme z jedné záhuby, abychom upadli v jinou. Jedinou naší nadějí byli Eskymáci. Věděl jsem, že jejich kolonie u mysu Yorkského je dosti rozsáhlá, a že podnikají dlouhé cesty podle pobřeží.

Ale již celé týdny seděli jsme v iglu, a nikdo nepřicházel.

Docela jsme zdivočili. Utloukli jsme tuleně, svítili jeho tukem a pojídali odporná jídla. Neboť naše zásoby z cykloplanu brzy došly. Jediný tvor živý, jehož jsme viděli, byl bílý medvěd, který klusal přes záliv a zmizel na severovýchodě.

Pan Sneedorff utloukl dva polární zajíce, což prodloužilo nám život opět o několik dní. Ale konec konců rozřešení naší historie blížilo se rychle a neúprosně.

Přece však bylo jinaké, než jsme očekávali.

Stál jsem s Naděždou na ledě u předhoří, zatím co nervosní plamenné šmouhy vlály nebesy. Mlčeli jsme, ač oba jsme cítili, že nám ještě zbývá mnoho říci.

A pak - pak konečně rozhodl jsem se promluvit.

Jenže dříve než jsem vyslovil spoustu sladkých pošetilostí, které draly se mi na rty, ozval se z mrtvé pustiny před námi hlas.

Naslouchali jsme.

Hlas se opakoval.

Byl to psí štěkot. Téměř současně jsme zahlédli pohybující se černé body u paty předhoří.

Byly to dvojí sáně, tažené spřežením psů. Blížily se k nám přes zátoku. Rozeznali jsme lidi, zabalené v kožešinách.

Běželi jsme jim vstříc, křičíce nesouvisle a gestikulující.

Zastavili a očekávali nás. Byli to dva Evropané a Eskymák, který vedl spřežení.



Pozdravili jsme je. Odpověděli nám dobrou angličtinou. Jejich loď »President Taft«, lovec tuleňů z Portlandu, přezimovala dvě míle odsud na sever v zálivu Inglefieldském.

Zaskočena ledem, uvázla zde.

Vzali nás pohostinně na palubu a vykárali nám dvě kajuty jako dlaň. Tam strávili jsme zbytek polární zimy.

Kapitán Isaac Morton, tlustý Yankee Iněných vlasů, šilhavý, s cihlovou pletí, osvědčil se výborným hostitelem.

Plavci byli též drsní, ale dobří chlapi. Zbožňovali Naděždu a chovali se k nám s největší šetrností.

Měli jsme dlouhou rozmluvu s kapitánem v jeho kajutě. Řekli jsme mu jen tolik, kolik jsme uznali za dobré, beztak by nám vše neuvěřil. I toho však bylo dosti.

Kapitán naslouchal funě jako mrož.

Tři muži s dívkou v iglu na pustém pobřeží!... Žádné lodní trosky!...

Přesto ani nemrkl. Hladil si chvíli pravý ušní lalok, mžikal očima a funěl.

„Inu... přiházejí se divné věci nahoře mezi ledem. Divné věci... Sám jsem jedenkrát zažil... Přepodivné...“

Ale co Isaac Morton zažil podivného mezi ledy nad zátokou Inglefieldskou, nikdy jsme se nedověděli.

Felicien nenalezl dřívějšího svého humoru. Byl teď zamlklý a nevrlý. Na jeho malou Venuši z Brassempouy nezbyla mu jiná památka než řada zběžných skic, které úzkostlivě uschovával a chránil. Stal se samotářem.

Nezbude mu, než zapomenouti v hluku a shonu boulevardů.

I nám z celé cesty zbyly jen vzpomínky, podobné těžkému snu. Vyhýbali jsme se hovořiti o nich.

Až ledy na jaře povolí, vrátíme se v starý, milý svět.

---

# Poznámky:

- 1 Kazajky z ptačí kůže
- 2 Jiskrová telegrafie - jednoduchý vysílač tvořil jen laděný obvod a jiskřiště.
- 3 Pinus cembra.
- 4 Zkušenosti akademika Běhounka z nešťastného letu vzducholodi Italia byly úplně jiné. Pemmikan bylo - hned po zkaženém medvědím mase - nejhnusnější jídlo, které trosečníci na kře ledové měli. Dalo se jíst jen z velkého hladu.
- 5 Abies sibirica
- 6 Naleziště pozůstatků po člověku diluviálním ve Francii.
- 7 Nosorožců
- 8 Chtě - nechtě
- 9 Ať mě čert vezme!
- 10 To děvče má čerta v těle!
- 11 gumový člun
- 12 (gumový člun)
- 13 Michail Fedorovič Adams r.1806 první našel uchovanou mamutí zdechlínu v sibiřském ledu
- 14 Lovec fosilní slonoviny v krajích Nové Sibiře. Nalezl celého mamuta r.1860
- 15 Špicberky
- 16 Orel
- 17 Zbytky Andréovy výpravy byly objeveny dlouho po napsání této knihy...
- 18 Dnešní skokani na lyžích překonávají stometrové vzdálenosti...
- 19 To je cesta do Ráje!

---

## KONEC